

T.C.

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANA BİLİMDALI

458 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

(H. 1327 – M. 1909)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Fahrettin GÜLTEPE

Niğde

Kasım, 2021

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİMDALI

458 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU
(H. 1327 – M. 1909)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman : Prof. Dr. Efkan Uzun

Üye : Doç. Dr. Turan Açık

Üye : Doç. Dr. İbrahim Erdoğan

Hazırlayan
Fahrettin GÜLTEPE

Niğde
Kasım, 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “458 Numaralı Ankara Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

24/11/2021(Tarih)

Fahrettin GÜLTEPE

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nde kadı mahkemelerinde üretilen defterler serilerinden olan Şer'iyye Sicilleri ilk elden kaleme alınması ve çeşitliliği ile kapsadığı döneme ait idari, sosyal ve kültürel anlamda en önemli kaynak türü olarak akademik çalışmaların vazgeçilmezleri arasındadır.

Şer'iyye sicilleri; Osmanlı şehirlerinde merkez ve bağlı bölgelerdeki köyleri, mahalle isimleri ve buralardaki meslek türleri, sicilin kapsadığı dönemde kullanılan eşya türleri, kişilerin ünvan ve lakapları gibi bilgilerin yanında aile yapısı ile ilgili boşanma, nikah, nafaka, veraset ve vasi tayini hakkında bilgi elde edilebilen önemli kaynaklardır.

Bu çalışma H.1327 / M.1909 tarihinde Ankara sancağı ve bağlı birimlerinde gerçekleşen; şehrin sosyo-ekonomik durumu, mahalli olayları, adli ve idari vakaları hakkında 458 numaralı sicil defteri ışığında bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Şer'iyye sicilleri kataloğunda yer alan "458 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili" çalışmamızın ana kaynağıdır. Dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde Ankara'nın tarihsel süreci ve coğrafyası hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise Osmanlı hukuk sistemi ve sicillerdeki belge çeşitlerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde transkripsiyon esnasında takip edilen metod ve belgelerin konularına göre tasnifi yapılmıştır. Dördüncü bölümde ise defterin günümüz Türkçesine transkripsiyonu yer almaktadır.

Tez çalışmam esnasında benden yardımlarını esirgemeyen, bu konuyu araştırmamı tavsiye ederek hem akademik açıdan gelişimime yardımcı olan hem de yaşadığım şehir hakkında bilgi sahibi olmama vesile olan değerli hocam Prof. Dr. Efkan UZUN'a, Doç. Dr. İbrahim ERDOĞDU'ya ve her zaman desteğini esirgemeyen eşim Merve Gültepe'ye teşekkür ederim.

Fahrettin Gültepe

Niğde 2021

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
458 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU
(H. 1327 – M. 1909)
GÜLTEPE, Fahrettin
Tarih Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Efkan Uzun
Kasım 2021 (169 Sayfa)

Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti'nde kadılar tarafından mahkeme kayıtlarının ve resmi evrakların suretlerinin günlük olarak tutulduğu defterlerdir. Osmanlı Devleti'nde merkez ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukukî ilişkilere dair kayıtları içeren bu defterler şehrin sosyal dokusuna, ekonomik, kültürel yapısına dair zengin bilgi içermektedir ve Osmanlı tarihini aydınlatan en önemli kaynak eserlerdendir.

Bu çalışmada Ankara Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Milli Kütüphane envanterine kayıtlı 458 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili (H.1327/M. 1909) incelenerek, belirtilen yıla ait Ankara'nın ekonomik, sosyal, idari ve kültürel hayatının aydınlatılmasını sağlamak ve şehir tarihi araştırmalarına katkıda bulunmak amacıyla transkripsiyon, tahlil, tasnif ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şer'iyye Sicili, Kadı, Ankara, Hukuk, 20. Yüzyıl

ABSTRACT
MASTER THESIS
SHARIA COURT REGISTERS NO 458 REGISTERED IN ANKARA
NATIONAL HAS BEEN TRANSCRIBED (H. 1327-M. 1909)
GÜLTEPE, Fahrettin
History Administration
Supervisor: Prof. Dr. Efkan Uzun
November 2021, (169 Page)

Sharia registers (or court records) are daily registers of court records and legal document which records by muslim judge in the Ottaman Empire. These registers contains rich information about social pattern, economic and cultural structure of cities and legal relationship between people of all strata that is the most important source which illuminates ottoman history.

In this study, was examined that Ankara sharia registers no 458 registered in Presidential State Archives Office Ankara national (H. 1327 / M. 1909) has been transcribed, analyzed and classified to contribute to the illumination of the administrative, social, cultural and economic life of Ankara in stated date.

Key words: Sharia court, Kadhi, Ankara, Law, 20th century

ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	X
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ.....	1
I.KONU.....	1
II. AMAÇ.....	1
III. YÖNTEM.....	1
IV. ÖNEMİ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANKARA'NIN KISA TARİHİ VE İDARİ YAPISI

1.1. Osmanlı Öncesi Dönem.....	2
1.1.2. Ankara'nın Kuruluşu ve Adı.....	2
1.1.3. Ankara'nın Coğrafyası.....	3
1.2. Tarihsel Süreçte Ankara.....	4
1.2.1. Tarih Öncesi Dönem.....	4
1.2.2. Roma Dönemi.....	6
1.2.3. İslamiyet Dönemi.....	7
2.1. Osmanlı Dönemi Ankara ve İdari Yapısı.....	9

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI'DA HUKUK, KADI, MAHKEME VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

3.1. Osmanlı Hukuk Sistemi.....	12
3.1.1. Şer'i Hukuk.....	13
3.1.2. Örfî Hukuk.....	13
3.1.3. Şer'iyye Mahkemeleri.....	17
3.1.4. Osmanlı Devleti'nde Kadı ve Görevleri.....	19
A. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ	
4.1.1. İ'lam.....	19
4.1.2. Hücjet.....	21
4.1.3. Maruzlar	24
4.1.4. Müraseleler.....	24
B. DİĞER BELGE ÇEŞİTLERİ	
5.1. Padişah'tan Gelen Emir ve Fermanlar.....	25
5.2. Sadrazam Beylerbeyi ve Kazaskerden Gelen Buyrulduklar.....	25
5.3. Temessükler.....	26
5.4. Tezkireler.....	26
5.5. Şer'iyye Sicillerinin Önemi.....	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

458 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ VE DEĞERLENDİRME

6.1. 458 Numaralı Ankara Şer'iyeye Sicili'nin Tanıtımı.....	34
6.2. Defterin Transkribe Edilmesinde Takip Edilen Metod	34
6.3. Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri.....	35
6.4. Defterde Adı Geçen Köyler ve Bağlı Oldukları Yerler.....	36
6.5. Defterde Adı Geçen Meslek İsimleri.....	37
6.6. Ünvanlar ve Kişi Lakapları.....	38
6.7. Defterde Geçen Eşya İsimleri ve Değerleri.....	39
6.8. Belgelerin Konularına Göre Tasnifi ve Dağılımı.....	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANKARA 458 NO'LU ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

7.1. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU.....	41
SONUÇ.....	162
KAYNAKÇA.....	163
EKLER.....	166
ÖZGEÇMİŞ.....	169

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri

Tablo 2. Defterde Adı Geçen Köyler ve Bağlı Buldukları İdari Birimler

Tablo 3. Defterde Adı Geçen Meslekler

Tablo 4. Defterde Adı Geçen Unvan ve Lakapları

Tablo 5. Defterde Geçen Eşya İsimleri ve Değerleri

Tablo 6. Belgelerin Konulara Göre Tasnifi ve Dağılımı

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e. Adı geçen eser

a.g.m. Adı geçen makale

C. Cilt

BOA Başbakanlık Osmanlı Arşivi

çev. Çeviren

DİA Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

Ed. Editör

MEB Millî Eğitim Bakanlığı

s. Sayfa

S. Sayı

TDV Türkiye Diyanet Vakfı

TTK Türk Tarih Kurumu

GİRİŞ

I. Araştırmanın Konusu

Çalışmamızın konusu; 458 Numaralı Ankara Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu yapıp içeriğiyle ilgili bilgilerin analiz edilip aktarılmasıdır. Aile hukukundan kaynaklı mahkemeye intikal etmiş olan davalar başta olmak üzere, tarafların beyan ve talepleri, her türlü anlaşmazlıklar ile merkezden istenen bilgi ve belgelerdir.

II. Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın amacı 1909 yılında Ankara'nın; sosyal yaşamını, mahalli olaylarını, ekonomik ve idari durumunu sicildeki veriler doğrultusunda ortaya koyabilmektir. Aile yapısı, toplumun uğraş alanları, mirastan mal taksimi, nikâh akdi, mehir durumu, boşanma ve nafaka takdiri, vasi tayini, vesayet, ve sosyal yaşama dair bulguları inceleyerek bilgiler vermektir ve gelecekte Ankara için yapılacak akademik çalışmalara faydalı olmaktır.

III. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamızda doküman inceleme ve literatür tarama yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Kaynakçamızdaki kitaplar, makaleler fişleme yöntemi ile okunmuş ve konuyla ilgili kısımlardan not alınmıştır. Arşivden elde ettiğimiz defterdeki Osmanlıca belgelerin transkripsiyonu yapılmış ve doküman inceleme yöntemine göre değerlendirilmiştir.

IV. Araştırmanın Önemi

Şer'iyeye sicilleri Osmanlı tarihinin, şehir ve taşra kültürünün, sosyal ve ekonomik hayatın özgün ve özel kaynaklarıdır. Belirtilen alanlarda önemli veriler içeren şer'iyeye sicilleri çalışmamızda genelde Osmanlı Devleti'nin o çağdaki durumuna ışık tutarken, özelde Ankara'nın o dönemki tarihine dair araştırmalara katkıda bulunabilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANKARA’NIN KISA TARİHİ VE İDARİ YAPISI

1.1. Osmanlı Öncesi Dönem

1.1.2. Ankara’nın Kuruluşu ve Adı: Ankyra

Ankara’nın bilinen tarihi Paleolitik Çağa kadar uzanır. Paleolitik çağ ise Alt (M.Ö. 2.5 milyon-200 bin), Orta (M.Ö. 200 bin – 40 bin) ve Üst Paleolitik Çağ (M.Ö. 40 bin-10 bin) olmak üzere üçe ayrılır. Ankara ve çevresinde genellikle Alt ve Orta Paleolitik çağdan eserlere rastlanılmıştır.¹ Yapılan bu kazı çalışmaları neticesinde Ankara’nın tarih öncesine kadar uzanan köklü bir yerleşim yeri olduğunu söyleyebiliriz. Ankara’nın kuruluşu ile ilgili elimizde birçok rivayet bulunmaktadır. Güçlü rivayetlerden birisi M.S. 2.yy da yaşamış Yunanlı Tarihçi Pausanias tarafından bizlere ulaştırılmıştır. Tarihçi Pausanias’a göre, Frigya kralı Gordios’un oğlu Midas’a rüyasında ilahi bir ses, aynı zamanda gemi çapası aramasını ve bulunduğu yere şehir kurmasını söylemiştir. Sözü edilen bu çapa Ankara Kalesinin civarlarında bulunur ve Ankara’ya Gemi çapası anlamına gelen “*Ankyra*” adı verilir.² İkinci güçlü rivayet ise Bizanslı Stephanos’un “*Ethnica*” adlı kitabında Karya’nın Aphrodisias şehrinde yaşayan Mısır asıllı Aphrodisiaslı Apollonius’u kaynak göstererek, bizlere ilettiği rivayettir. Apollonius’a göre; Galatlar Ankara’nın bulunduğu bölgeye gelip Mısırlılar ile savaşmış ve onları Karadeniz’e kadar sürmüşlerdir. Bu galibiyet üzerine şehir kurmak için yer alan Galatlar, Mısırlıları bir kıyı savaşında yendikleri için burada kurdukları şehre “Gemi Çapası” anlamında “*Ankyra*” adını vermişlerdir.³ Roma döneminde basılan paralarda çapa figürünün kullanılması bu tezleri destekler niteliktedir. Büyük İskender’in tarihçileri Anniyanos ve Kurtiyos’un, İskender’in doğuya seferi sırasında buradan geçen ordusunun resmi kayıtlarına göre verdiği bilgide, bu bölgeden “*Anküra*” olarak bahsedilmiştir.⁴ Batılı kaynaklarda şehrin ismi “*Aghuridha*” veya “*Angouri*” olarak geçer. Selçuklulardan sonraki adı olan “Engürü”nün kentin etrafında yetişen üzümlerden dolayı Farsça üzüm anlamındaki “*Engür*”den geldiği düşünülür.⁵ Evliya Çelebi seyahatnamesinde “*Engürü*” adını kullanır ve Ankara kalesinin halka zorla yaptırıldığını, bu yüzden halkın ‘Angarya’ kelimesinden

¹ Abdülkerim Erdoğan, *Tarih İçinde Ankara*, Ankara, Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2008, s. 9.

² Suavi Aydın, *Küçük Asya’nın Bin Yüzü*, Dost Kitabevi, Ankara, 2005, s. 33.

³ Haluk Sargın, *Antik Ankara*, Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2012, s. 6.

⁴ Arif Erzen, *İlkçağda Ankara*, TTK, Ankara, 2010, s.17.

⁵ Erzen, a.g.e, s.17.

“Angara” dediğini iddia eder.⁶ Bizans kaynaklarına göre şehrin adı “Ankagra”dır. Osmanlı’da ise 17. yüzyıldan itibaren şehirden Ankara olarak bahsedilir.⁷

1.1.3. Ankara’nın Coğrafyası

Ankara ili günümüzde İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında, 39 ve 57' kuzey enlemi ve 32 ve 53' doğu boylamı arasında bulunur. Ankara'nın doğusunda Kırşehir ve Kırıkkale, batısında Eskişehir, kuzeyinde Çankırı bulunmaktadır. “Ankara’nın günümüz yeryüzü morfolojisi Miosen döneminin sonlarında oluşmuştur. Alp kıvrımları bu dönemde belirginleşmiş, dönemin karasal çökelleri kısmen genç volkanik püskürmeler ile örtülmüş, Alp sistemi Ankara çevresinde kırıklı bir yeryüzü kabuğu yaratmış yükseltilerden, dalgalı ve alüvyal düzlüklerden oluşan bugünkü yeryüzü şekli ortaya çıkmıştır.”⁸

Ayrıca yine Miosen devrinin sonlarında burada bulunan göl çekilmiş ve günümüzde Tuz Gölü olarak adlandırdığımız kokurdana dönüşmüştür. Bölgedeki tektonik hareketler ise burada jeotermal kaynakların gün yüzüne çıkmasını sağlamış, bölgenin zenginliğini arttırmıştır.

Ankara ve çevresinin bir diğer önemli jeolojik özelliği ise Liyas Devrinden Neojen ve Kuvaterner Devrine kadar süren yoğun volkanik faaliyetlerin oluşturduğu kayaçlı yapı ve yükseltilerdir. Hüseyingazi Dağı, Ankara Kalesi, Etlik civarı ve Çubuk Barajı tamamen volkanik malzeme ile örtülüdür. Bunların yanı sıra, Sakarya Nehri ve Kızılırmak’ın kuzeyde birbirine yakınlaşması, bu ırmaklara akan akarsuların burada vadiler oluşturmasına ve yaşanan su bolluğu neticesinde İç Anadolu bölgesinde pek olağan olmayan büyük bir alüvyon ovanın ortaya çıkmasına sebebiyet vermiş, bölgedeki zenginliği arttırmıştır. Bu büyük alüvyon ova ve bölgedeki derin vadilerin taban suyu oldukça bol olduğundan zeminleri gevşektir, kum, kil ve çakıllardan oluşur.⁹ Bütün bu özelliklerin yanında bölgenin dağlar tarafından kuzey ve güney rüzgârlarından korunması burada bahçe ve sebze tarımının yapılmasına olanak sağlamıştır. Buna karşın dağların; kuzeyden ve güneyden gelen rüzgârları engellemesi, Ankara ve çevresinin yağış oranını düşürmüş, bölgeyi bozkırlaştırmıştır. Bütün bunlar Ankara ve çevresinde birçok mikro iklimsel alanın ve çeşitli habitatların görülmesine imkân sağlamıştır. Bunun en net örneklerinden birisi Ankara’nın dünyanın dört fosil

⁶ Timur Özkan, “Seyahatnamelerde Ankara” *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, s.259-273.

⁷ H. Sargın, a.g.e, s. 8.

⁸ Aydın, a.g.e, s. 25.

⁹ Aydın, a.g.e, s. 27.

ormanından biri olan amlıdere Ormanı'na sahip olmasıdır.¹⁰ Bir diğer örnek ise elbette Tiftik keisidir. Ankara'nın simgelerinden biri haline gelmiş Tiftik keçisi; yn ile bölgede sofuluğu yaygınlaştırmış, insanlar yüzyıllarca bu yön ile geçimlerini sağlamışlardır. Sofuluk bölgede ticaretin gelişmesine n ayak olmuş ve zenginleşmeyi sağlamıştır.

Son olarak bulunduğu konumdan bahsedecek olursak; kuzeyden Karadeniz Dağları, güneyden de Toros Dağları tarafından örtülen Ankara, batısına Sakarya Nehrini, doğusuna da Kızılırmak'ı almış, bu doğal engeller ile kendi güvenliğini sağlamıştır. Bütün bunlar Ankara'nın askeri anlamda stratejik üstünlük kazanmasına yol açmıştır.

1.2.Tarihsel Süreçte Ankara

1.2.1.Tarih ncesi Dönem

Ankara'nın tarihi Paleolitik ağ'a kadar uzanmaktadır. Yapılan araştırmalar ve kazı çalışmaları sonucu Alt ve Orta Paleolitik ağ'dan kalma eserlere rastlanılmıştır. Bu ağdan itibaren ortaya konulan buluntular bize Ankara'nın tarihi hakkında değerlendirme ve yorum yapabilme olanağı sağlamaktadır. Özellikle Erken Tunç Dönemine ait birçok höyüğün keşfi, bölgenin yaşama elverişli olduğunu ve burada yerleşimin var olduğunu bizlere kanıtlamaktadır. Her ne kadar elimizde arkeolojik buluntu ve eser olsa da tarih öncesi devir ile alakalı net konuşamamaktayız, keza bu durum devam eden süreçte de böyle seyretmekte. Hitit Dönemi Ankara'sı ile alakalı elimizde çok fazla kaynak olamamakla birlikte Ankara'nın bu dönemde bir askeri garnizon olarak kullanıldığını biliyoruz, bununla beraber Ankara ve çevresindeki en büyük Hitit yerleşim yerinin Haymana Klhyk ve çevresi olduğu yapılan arkeolojik araştırmalarla saptanmıştır.¹¹ Günümüzde Haymana Klhyk'deki kaplıcalar da bu döneme kadar uzanmaktadır. Klasik dönemde Roma'nın bu kaplıcaları geliştirerek sıcak su tedavi merkezine dönüştürdüğünü göreceğiz. Yine bu döneme ait elimize geçen en önemli eserlerden birisi ise Erken Hitit dönemine ait bir 'Bitik Vazosu'dur. Ancak Demir ağı'nda yaşanan Ege Gleri ile bölge yağmaya maruz kalmış, Büyük Hitit Kentleri ve Hitit arşivi yok olmuştur. Böylece bölgedeki Hitit yönetimi son bulmuştur.

M.. 8-7. yüzyıllarda Makedonya ve Trakya bölgesinden gelen Frigler burada hâkimiyet kurar.¹² Frig Dönemi kentteki ilk ciddi yerleşim olması hasebiyle Ankara Tarihi

¹⁰ S. Aydın, a.g.e, s. 21.

¹¹ Erdoğan, a.g.e, s. 27.

¹² Erzen, a.g.e., s.19.

açısından önemli bir yere sahiptir. Bu dönem ile ilgili değerlendirme yapmak için başvurulacak yerlerden birisi Augustus Tapınağı'dır. Tapınağın duvarlarında rastlanan figür ve çizimler bu konuda araştırmacılara büyük kolaylık sağlamaktadır. Yapılan kazılarda ortaya çıkarılan bir diğer bilgi ise, günümüz Hacı Bayram Camii ve çevresinin Friglerin ana tanrıçası olan Kibele'nin oturduğu tepe olduğudur.¹³ Bu döneme ait en çok eser, günümüz Ankara/Polatlı'da (Gordion) bulunmaktadır.

M.Ö. 695-696 yıllarında Kafkas bölgesinden gelen Kimmerlerin istilası ile Friglerin hâkimiyeti son bulur, daha sonra Kimmerlerin de bu coğrafyadan çekilmesi ile Lidyalılar buraya egemen olur. Ancak bu kısa süreli bir egemenliktir, ardından buraya Persler egemen olacaktır. Lidya Dönemi için diyebileceğimiz; doğusunda Persler, batısında Yunan site devletleri bulunan Ankara, askeri ve ticari anlamda konum olarak merkezi bir yerdedir. Perslerin burada hâkimiyet kurmasıyla, Anadolu satraplıklara ayrılır. Ankara önce İyon-Lidya, sonra Daskyleion, daha sonra da Büyük Frigya satraplığına bağlanır.¹⁴ Persler dönemine bakıldığında göze çarpan en net şey yollardır. Bu dönemde Pers topraklarında büyük yollar inşa edilmiştir Pers döneminde yapılan en önemli inşa Kral I. Dareios'un kurduğu Kral Yolu'dur. Yıllar sonra Büyük İskender bu yoldan Ankara'ya gelecek ve Pers hâkimiyetine son verecektir. Büyük İskender, doğu seferinde, Anadolu'yu fethi sırasında Ankara'yı askeri merkez olarak kullanmıştır.¹⁵ Bir rivayete göre Ankara Gordion'a gelen Büyük İskender burada bulunan çözülmez Gordion Düğümü olarak bilinen ve çözen kişinin bütün Asya'ya hâkim olacağı düşünülen düğümü tek bir kılıç darbesiyle çözer. Bunun üzerine kendisine Asya'nın kapıları açılır ve İskender muzaffer olur. Kimilerine göre İskender bu düğümü çözmemiş, kestirip atmış, bu yüzden de lanetlenmiş ve genç yaşta ölmüştür. Konunun Ankara için önemi ise İskender'in getirmiş olduğu Helen kültürüdür. İskender'den itibaren Ankara'nın Klasik Çağ'ı başlamıştır. Ancak bu dönemde İskender'in ticaret yolunu tuz gölü civarına kaydırması Ankara'nın ticari önemini yitirmesine sebep olmuştur. Yine bu dönemde Ankara ilk defa "Ankyra" adıyla resmi kaynaklarda geçer. İskender'in ölümü üzerine bölgenin komutanı olan Monophtalmos Antigonos buraya hakim olur.¹⁶ Antigonos'un ölümü üzerine bölgenin komutanı Lysimakhos burayı da ele geçirir, ancak Kurupedion savaşında Galatların desteği ile gelen I. Seleukos'a yenilir. Kurupedion Savaşı'ndan sonra bölge Seleukosların eline geçince, Bitinya Kralı I. Nikomedes, kardeşi Zipoites için hazırlanan

¹³ Sargın, a.g.e, s. 20.

¹⁴ Funda Şenol Cantek , *Cumhuriyetin Ütopyası: Ankara*, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara, 2012, s.18.

¹⁵ Erdoğan, a.g.e, s. 48.

¹⁶ Sargın, a.g.e, s.22.

sefere yardım için Galatları çağırır.¹⁷ Bunun üzerine Galatlar üç kol halinde (Trokme, Tolistobog, Tektosag) Anadolu'ya giriş yaparlar. Galatlar istilacı ve yağmacı bir kavim olarak bilinirler.¹⁸ Galatların kollarından olan Tektosaglar Ankara'ya gelerek burada hâkimiyet kurarlar ve Ankara'yı başkent yaparlar. Ankara'nın belgelere dayalı düzenli tarihi de Galatlar ile başlar. Ayrıca Galat Krallarının kendi adlarına para bastırmaları bize bu dönem hakkında daha çok bilgi vermektedir.

1.2.2.Roma Dönemi

Tarihsel süreçte yapılan araştırmalar şunu göstermiştir ki; Ankara'nın en parlak dönemi Roma Dönemidir. Bu döneme ait bilgileri genel olarak ele geçirilen yazıt ve sikkelerden elde etmekteyiz. İlk Roma imparatoru Augustus'un "*Res Gestae Divi Augusti*" yani "*Tanrılaşmış Augustus'un yapmış olduğu işler*" yazıtının Latince ve Yunanca aslı Ankara'da bulunmuştur.¹⁹ İlk yıllarda kentin idaresi Galatlı Prenslere bırakılmıştır. Aynı zamanda Galatya eyaletinin başkentliğini yapan Ankara'da altyapı çalışmaları artırılmış su şebekeleri ve sarnıçlar kurulmuş, Ankara bağlantılı yollar yapılmış ve birçok eser inşa edilmiştir.²⁰ Tamamlanan altyapı sayesinde Ankara'daki ticaret gelişmiş tahıl üretimi, dokumacılık ve hayvancılık artmıştır. Bütün bu gelişmeleri takiben Hadrianus döneminde Ankara 'metropolis' yani 'anakent' unvanı almıştır.²¹ Ne yazık ki Roma Dönemi'nden kalma eserlerin sayısı çok azdır, ancak yine de bu eserlerin kalıntıları, o dönemde Ankara'ya ne kadar önem verildiğini göstermektedir. Bir iki örnek vermek gerekirse; Ulus Meydanı ve çevresindeki birçok binanın temel kazılarında bulunan yoğun Roma yerleşimi kalıntıları, "*Aqueduct*" denilen su yolu, Vali Maksiminius'un Çubuk çayı kenarındaki Villası, 9. semtte olduğu sanılan "*Bouleuterion*" (Senato binası), Ulus hükümet meydanı civarındaki Agora (Çarşı veya pazar yeri), Augustus Tapınağı'nın yakınında hipodrom ve şenlik yeri. Bütün bu eserlerin yanı sıra Romalıların önem verdiği bir diğer şey ise yollardır. Bu dönemde yol yapımında mil taşları kullanılırdı. Mil taşları yol boyunca dikilen ve sınırları gösteren taşlardır ve bu taşların üzerine imparator ve valilerin isimleri yazılırdı. Ankara aynı zamanda da İzmit'ten Tarsus'a kadar olan, 600 millik Hac Yolu'nun (Via Tauri) üzerinde bulunur.²²

¹⁷ Aydın, a.g.e, s. 63.

¹⁸ Erzen, a.g.e, s. 41.

¹⁹ Sargın, a.g.e, s. 4.

²⁰ Stephen Mitchell, "Roma Dönemi'nde Ankyra: Epigrafik Kültür", *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, s.524.

²¹ Sargın, a.g.e, s. 28

²² Erdoğan, a.g.e, s. 79.

Ankara bir kesişim noktasıdır, bu yüzden elbette ki burada en çok dikkat edilmesi gereken şey yollardır. M.S. 60'lı yıllarda Roma İmparatorluğu ile doğudaki *Parthlar* arasında sürtüşmeler başlar.²³ Doğudaki bu tehdit artışı Ankara'yı aynı zamanda bir askeri üsse dönüştürür ve burada büyük garnizonlar kurulur. M.S. 3. yüzyılda Roma eski gücünü kaybedince bölgeye yağmalar ve saldırılar başlar ve Ankara'daki tarihi yapılar zarar görür, bu yüzden M.S. 370 yılından itibaren Ankara'nın çevresi surlarla çevrilir. Dış surlar günümüzde; kuzeyde Bent Deresi (Hatip çayı), doğuda Kurtuluş Meydanı-Dörtyol-eski Ulucanlar Cezaevi, güneyde Opera Meydanı, batıda da Kazım Karabekir Caddesi'ndeki Sanayi Sitesi (Kazıkıç Bostanları) arasındadır.²⁴

1.2.3. İslamiyet Dönemi

M.S. 3. yüzyılda Ankara'da Hıristiyan misyonerlik faaliyetleri görülür. M.S. 313 yılında imzalanan 'Milano Fermanı' ile Hıristiyanlığa karşı hoşgörü politikası resmileşmiş olur.²⁵ M.S. 7. yüzyılda ise Anadolu'ya Müslüman akınlarının başlaması ile Ankara artık askeri bir merkez haline gelir. Buraya ilk saldırı 615'te Sasaniler tarafından gerçekleştirilmiştir.²⁶ Bu saldırıda çıkan büyük yangında şehir harap olur, Büyük Roma Hamamı gibi eserler talan edilir. 8. Yüzyıl Ankara için savaşlarla geçmiştir. Bu dönemde Ankara Kalesi ve dış surlar yeniden yapılandırılmış, bölgedeki eyaletler tekrar düzenlenmiştir. Ankara birkaç kez el değiştirirse de bir Roma kenti olmaktan çıkmamıştır. 1071 yılında Sultan Alparslan'ın Malazgirt'te Romanos Diogenes'i yenmesi ile Türklerin Anadolu'ya akınları başlamıştır. Ankara ilk kez 1073 yılında Türkler tarafından ele geçirilir.²⁷ Bu uzun sürmez ancak devam eden süreçte Ankara'nın sürekli Bizans, Selçuklu ve bölgedeki beyliklerden olan Danişmendliler arasında el değiştirdiği görülmektedir. Ancak Ankara'nın artık Bizans'ın elinde olmadığını bilinmektedir. 12. yüzyıla geldiğimizde Ankara Danişmendliler tarafından idare ediliyordu, bu dönemde başlayan Haçlı seferleri ile Ankara tekrar Bizans'ın eline geçer. Bunun üzerine bölgede tekrar bir hıristiyanlaştırma çalışması başlar, ancak bu dönemde Ankara'nın Hıristiyan nüfusu git gide azalmış durumdadır.²⁸ Ankara 1127'de Danişment Beyleri tarafından yönetilmeye başlar, II. Melik Muhammed Gazi'nin ölümüyle de artık

²³ Sargın, a.g.e, s. 33.

²⁴ Sargın, a.g.e, s. 34.

²⁵ Aydın, a.g.e, s. 105.

²⁶ Erdoğan, a.g.e, s.96

²⁷ Sargın, a.g.e, s. 34.

²⁸ Abdülkerim Özyayın, *Ankara*, C. 3, DİA, 1991, s. 204.

Selçuklu Sultanı I. Mesud tarafından yönetilir.²⁹ II. Kılıçarslan döneminde Ankara ve çevresinde yaşanan taht kavgaları ve bazı karışıklıklar Ankara'nın bu dönemde zarar görmesine neden olmuştur. Bu karışıklıklardan yararlanan, Ankara Türkmen Emiri bölgesini genişletir ve buraya yeni Türkmenlerin gelip yerleşmesini sağlar. 1190'da II. Kılıçarslan ölmeden önce ülkesini 11 oğlu arasında paylaşır. Ankara Kılıçarslan'ın oğullarından Muhiddin Mes'ud'un payına düşer. Muhiddin Mes'ud döneminde Ankara bir kültür, sanat şehri haline gelir, ayrıca Ankara'nın ilk camisi olan Alâeddin Camii bu dönemde yapılır.³⁰ Kentin İlk Selçuklu sikkesi de yine Muhiddin Mes'ud döneminde bastırılmıştır. II. Kılıçarslan'ın ölümüyle kardeşler arasında taht kavgası başlar. II. Rükneddin Süleyman Şah diğer kardeşlerinin topraklarını ele geçirmeye başlar. 1204 yılında da Ankara'yı yaklaşık üç yıl süren bir kuşatmanın ardından ele geçirir ve kardeşi Muhiddin Mes'ud'u öldürür, ancak bundan hemen sonra kendisi de ölür. Böylece sırasıyla Selçuklu tahtına; III. Kılıçarslan, I. Gıyaseddin Keyhüsrev, I. İzzeddin Keykavus ve I. Alaeddin Keykubat geçer. I. Alaeddin Keykubat döneminde Ankara ekonomik ve askeri anlamda tekrar canlanır ve bir uç kenti olarak gelişmeye devam eder.³¹

14. yüzyılda Anadolu'da siyasal ve ekonomik olarak bir çöküntü yaşanmaktadır. Moğol istilası, yüzyılın başında yaşanan kuraklık, açlık, yoksulluk ve göç Ankara'yı da etkiler. Ayrıca; Bizans, Mısır ve Suriye'nin yıkılması sonucu Anadolu'daki yol güzergâhı da değişir. Bu yüzden Ankara önemini kaybeder. 1304 yılında Ankara tamamen Moğolların idaresine girer ve valiler tarafından yönetilen eyaletlerin bir parçası haline gelir. Ancak bu dönem içerisinde çok fazla siyasal karışıklık yaşandığı için yönetim sık sık değişir. Bu dönemde Orta Asya'nın Buhara, Semerkant, Taşkent gibi büyük şehirlerinden Moğol İstilasası yüzünden kaçan Türk esnaf ve zanaatkarlar Ankara'da Ahi Örgütü'nü kurarlar.³²

Ahi Arapça kardeş, Türkçe cömertlik yiğitlik anlamında kullanılır. Bölgedeki bu siyasi karmaşa ve askeri otoritenin zayıflaması ahilerin güçlenmesinde önemli bir etkidir Bu sayede Ahi Beyleri bölgenin yönetimini ele alır. Ahilerin burada yönetimi ele alması Ankara'daki ticaretin hızlanmasına ve gelişmesine neden olur. Ticaretin artması ise göçebe hayattan yerleşik hayata geçiş hızlanır. Bu dönemde birçok Ahi eserleri yapılmıştır; Ahi

²⁹ Tuncer Baykara, "Bir Selçuklu Şehri Olarak Ankara", *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, Ankara, 2012, s. 127-130.

³⁰ Aydın, a.g.e, s.132.

³¹ Özaydın, a.g.m., s. 204.

³² Baykara, a.g.m, s.130.

Şerafettin Camii ve Türbesi, Ahi Elvan Camisi buna örnektir.³³ Ahi eserlerinin ortak özellikleri, dış mimarisinin sade olmasına karşın iç mimarisinin olabildiğince süslü ve gösterişli olmasıdır.

2.1. Osmanlı Dönemi Ankara ve İdari Yapısı

Ankara I. Murad ile Osmanlı'ya bağlanana kadar Ahiler tarafından idare edilmiştir. 1354 yılında Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa tarafından geçici olarak Osmanlı'ya bağlansa da tam manasıyla bir Osmanlı şehri olması I. Murad ile gerçekleşmiştir. I. Murad Ankara'yı Ahiler ile anlaşarak savaşız bir şekilde topraklarına bağlar.³⁴ Ankara 1393 ile 1462 yılları arasında Anadolu Beylerbeyliğinin Merkezi olmuştur. Ankara'daki ilk Osmanlı eseri ise 1375'te yaptırılan Çankırıkapı Köprüsü'dür.³⁵

Osmanlı Döneminde Ankara Tarihi açısından gerçekleşmiş önemli bir olay da Ankara Savaşı'dır. I. Bayezid ile Timur arasında Çubuk Ovası'nda geçen bu savaşta Yıldırım Bayezid kaybeder ve esir düşer. Bir süre Ankara Kalesinde esir tutulan Bayezid, daha sonra bir rivayete göre kahrından, bir diğer rivayete göreyse intihar ederek ölmüştür. I. Bayezid'in ölmesi ile Osmanlı 11 yıllık Fetret Devri'ne girer. Şehzadeler arasında taht kavgası yaşanır ve bu karışıklıktan faydalanmak isteyen Anadolu Beyleri isyan ederler. Ankara bu dönemde şehzadeler arasında sıkça el değiştirir. Son olarak 1411 yılında I. Mehmed tarafından ele geçirilir ve bu kargaşa son bulur. Aynı zamanda bu dönemde ilk Türk Tarikatı olan Bayramilik Tarikatı, Hacı Bayramı Veli tarafından Ankara'da kurulur.³⁷

II. Mehmed dönemine geldiğimizde Anadolu'nun bütünlüğünü sağlamak adına, Ankara'nın Anadolu'nun merkezi seçildiğini görmekteyiz. Bu dönemde Akkoyunlular ve Karamanoğulları Beyliklerine son verildiği için Ankara'nın dışardan gelecek tehditlere karşı güvenliği sağlanmış olur. Ancak, bundan sonra yaşanacak iç olaylar Ankara'yı tehdit etmeye devam eder.³⁸ Ancak Kanuni döneminde ise idarenin ekonomik anlamda üretim ve tüketime sürekli müdahale etmesi eşkıyalığın baş göstermesine neden olur. 1603 yılında Celali Karakaş Ahmet, Ankara'ya büyük zarar veren bir yağmacılık hareketine girişir. Çıkardıkları yangın Ankara'nın ilk büyük yangını olarak tarihe geçer. Bu yağma hareketlerinden kenti korumak için 1604 yılında kenti tamamen çeviren bir dış sur inşasına başlanır. Bu tarihten itibaren

³³ Sargın, a.g.e, s.50.

³⁴ Sargın, a.g.e, s.50.

³⁵ Abdülkerim Erdoğan, Osmanlı'da Ankara, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara, 2008, s.21.

³⁷ Sargın, a.g.e, s. 53.

³⁸ Özdemir, a.g.m., s. 205.

Osmanlı'nın da 17. Yüzyıl ortalarında Ankara değerini kaybetmeye başlar. 12 Ağustos 1668 yılında 3 gün süren depremlerin ardından 17 Ağustos 1668 yılında 8,0 büyüklüğünde bir deprem Ankara'da büyük bir felakete yol açar şehir tamamen boşaltılır sadece şehrin korunması için kaledeki askerler kentte kalır. Bütün bunlara rağmen 17. ve 18. yüzyıllarda buraya gelen gezginlere göre Ankara büyük bir ticaret kentidir ve burada, zengin ve önemli kişiler kalmaktadır. İlk defa II. Mahmut tarafından yapılan nüfus sayımında ise Ankara'nın nüfusu 23,000 kişi olarak gözükmektedir.³⁹ Bu dönemde yapılan bazı idari reformlar ile Ankara yeniden Eyalet Merkezi olur.

19. yüzyıla gelindiğinde ise Ankara'yı büyük felaketler beklemektedir. Yaşanılan büyük veba salgını, üst üste geçen kuraklıklar ve kıtlık, Ankara'nın büyük göç vermesine neden olur. Bütün bu felaketlere rağmen reformlar yapılmaya devam eder ve 1838'de ilk defa Prusyalı Binbaşı Baron Freich Von Vincke tarafından, kentin detaylı bir planı hazırlanır. Yine bu dönemde Ankara'da ilk Rüştüye (ortaokul) 1858'de, ilk İdadi (lise) ise 1890'da açılır.⁴⁰

1890 yılında ise İstanbul'dan Basra'ya çekilen hatla telgraf gelir.⁴¹ 1864'te Vilayet Nizamnamesi ile Ankara Vilayeti kurulur. Nizamnameye göre Ankara 3 Sancak (Ankara-Kayseri-Bozok), 12 kazadan oluşmaktadır.⁴² 1869'da ilk matbaa kurulur ve 1871'de Vilayet Gazetesi çıkartılmaya başlar.⁴³ 1882 yılında ilk polis teşkilatı kurulur. 1892 yılında demiryolu hattı kente ulaşır. İlk banka şubesi ise 1893 yılında Bank-ı Osmanî Şahane tarafından kurulur. 1900-1901 yıllarıyla alakalı Vilayet Salnamesinde şehrin nüfusu 32.051 olarak gözükmektedir ki bu da Ankara'nın nüfusu ile ilgili ilk resmi bilgi olarak kayıtlara geçmiştir.⁴⁴

1914 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması ve Osmanlı Devleti'nin savaşı kaybetmesiyle Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanır, antlaşma gereğince İngiliz ve Fransızlar küçük askeri birlikleri Ankara'ya gönderir ve burayı işgal ederler. Ta ki 27 Aralık 1919'da Mustafa Kemal'in Ankara'ya gelişine kadar. Mustafa Kemal'in buraya gelmesiyle düşman birlikleri şehirden atılır ve Kurtuluş Savaşı sürecine girilir. 23 Nisan 1920 yılında Büyük Millet Meclisi açılır, 13 Ekim 1923 yılında Ankara başkent ilan edilir ve nihayet 29 Ekim 1923'de Cumhuriyet ilan edilerek Türkiye Cumhuriyeti kurulur. Ankara Cumhuriyetin

³⁹ Sargın, a.g.e, s. 60.

⁴⁰ Erdoğan, Osmanlı'da Ankara, s. 77.

⁴¹ Aydın, a.g.e, s. 204.

⁴² Sargın, a.g.e, s. 61.

⁴³ Aydın, a.g.e, s. 205.

⁴⁴ Sargın, a.g.e, s. 61.

ilk yıllarında; 19. yüzyılda yaşamış olduğu felaketler neticesinde bozkırın ortasında kalmış çorak ve bakımsız bir kent iken, günümüzde gelişmiş, modern ve çağdaş bir metropol haline gelmiştir.

Ankara bölgesinin kavşak noktada olması şehrin ekonomik ve sosyal hayatını olumlu etkilemiştir. Özellikle yol açısından önemli bir noktada bulunması sanayi ve ticaret faaliyetlerinin artmasına yol açmıştır. Bununla birlikte zirai alanda da Ankara önemli ekonomik kaynak olmuştur. Meselâ Ankara'nın etrafındaki Keçiviran (Keçiören), Ayvalık, İncirlik, Solfasol, Çinçin, Cebeci bağları, Küçükesat ve Büyükesat bağları ve Çengikayası (Çankaya) bağları gibi mevkilerde bağ ve bahçe ziraatı yapılmıştır. Çubuk suyu kenarında bahçe ve bostan ziraatı, Ankara'nın doğu ve batısında kalan Kasaba-i Bâlâ ve Süflâ nahiye ve köylerinde yoğun bir ziraî faaliyet vardı. Şehir çevresinde üretilen sebze ve meyvelerden başka çevre köylerden gelen sebze ve meyveler de şehir ekonomisine katkıda bulunmuştur.

Ankara'da sof ticareti ekonomik açıdan oldukça katkı vermiştir. İmal edilen sof ve şâlîler yerli ve yabancı tüccarlar tarafından İstanbul, Bursa, Şam ve Halep gibi iç piyasada pazarlanırken Venedik, Lehistan, İngiltere, Fransa gibi Avrupa ülkelerine de ihraç ediliyordu. 1599'da on sekiz tüccar tarafından 5.700.000 akçe değerinde 162 yük sof satın alınarak Halep ve Venedik'e sevk edilmişti. Yine Lehli tüccarlar Ankaralı sof tüccarları ile 300.000 ve 448.000 akçe değerlerinde ticaret yapmışlardı. 1817 yılında ise Ankara'daki sof ve şâlîci esnafı 5896 top (yaklaşık 132.660 m.) ham şâlî, 1137.5 top (yaklaşık 27.300 m.) ham sof imal ederek piyasaya sunmuşlardı. Fakat XIX. yüzyılın ortalarından itibaren Avrupalı tüccarların, sof ve şâlînin ham maddesi olan Ankara tiftik keçisinin tiftiğini, tiftik ipliğini, keçi postunu gizli ve açık yollardan Avrupa'ya kaçırmaları ve İngilizler'in Ankara tiftik keçisi ırkını yetiştirmeyi başarmaları sebebiyle bu sanayi ve ticaret dalı iş yapamaz olmuştur.⁴⁵

Ankara'nın tarihsel süreçteki yolculuğu bu şekilde kısaca özetlenebilir. Bulunduğu coğrafyadan ötürü, tarihin hep beşiğinde olan Ankara; ilkçağlarda coğrafyasının verdiği çeşitlilikten ötürü geniş bir yerleşim alanı, Roma Döneminde büyük bir kültür ve sanat merkezi, Selçuklu ve Osmanlı döneminde de gelişmekte olan bir yerdir. 19. ve 20. yüzyıllarda yaşamış olduğu felaketlere rağmen, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olmuş büyük bir kent ve kültür şehridir.

⁴⁵ Özdemir, a.g.m., s. 207-208.

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ

3.1.Osmanlı Hukuk Sistemi

Osmanlı Devleti kurulmadan önce, bulunduğu coğrafya ve etkilenmiş olduğu devletler itibariyle İslam dinini kabul etmiş ve hukuki alanda da, elbette bu yönde hareket etmiştir. Osmanlı hukuk sistemine, özgün bir sistem demek doğru olmayacaktır, çünkü bu sistem Osmanlı'dan önce Türk- İslam devletlerinde de kullanılmıştı. Osmanlı Devleti hukuk yapısını; Abbasiler, Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu Devleti gibi devletlerden yani esas olarak İslam Hukuku'ndan, bir miktar da Türk- Moğol geleneğine dayanan bir hukuk sisteminden seçerek almaktaydı.⁴⁶ Ancak, Osmanlı Hukuku'nun temelini İslam Hukuku'na dayandığı noktasında bazı fikir ayrılıkları ortaya çıkmıştır. Bir kısım tarihçiler Osmanlı'nın yönetiminde Şer'i hükümlerin geçerli olduğunu ve Osmanlı'nın şeriata dayalı bir devlet olduğunu savunur, bir diğer grup ise Osmanlı'da şer'i hükümlerin o kadar da keskin olmadığını, gayrimüslimlere toleransların gösterildiğini, bu yüzden de aslında Osmanlı'nın laik bir devlet olduğunu savunur.⁴⁷ Son grup ise şer'i hukuktan ziyade örfi hukukun ağır bastığını, yine bu yüzden Osmanlı Devleti için şer'i bir devlet denilemeyeceğini savunur. Bu konuda net bir karara varabilmek için başvurulması gereken yer ise mahkemelerdir. Devletin hukuki mevzuatı ve mahkeme kararlarının incelenmesi bu konuyu aydınlığa kavuşturacaktır. Bu konuda ise kullanılacak en ideal birincil kaynak şer'iyye sicilleridir.

Hukukçular Türk Devletlerinin hukuki mevzuatını 3 devreye ayırır⁴⁸. Bunlar teokratik, yarı teokratik ve laikdir. Teokratik hukukta asıl olan şey şeriat yani dinin kurallarıdır. Bu dönem Osmanlı'nın klasik dönemi olarak geçer ve 3 Kasım 1839'da ilan edilen Gülhane Hattı Hümayunu ile sona erer. Bununla birlikte yarı teokratik dönem başlamıştır. Laik dönem ise Türk Medeni Kanun'un ilanı ile başlar ancak bu dönemde Osmanlı Devleti yıkılmış ve Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş olduğundan bizim araştırmamızın konusu dâhilinde değildir.

⁴⁶ Mehmet Akif Aydın, "Osmanlı Hukuku'nun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler*, (Ed. Kemal Çiçek- Salim Koca) C. 10, Ankara, 2002, s. 15.

⁴⁷ İlber Ortaylı, "Osmanlı Devletinde Laiklik Hareketleri Üzerine", *İstanbul Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 1982, s. 498-500.

⁴⁸ Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, "İslam Ülkelerinde Kanunlaştırma Hareketleri ve Bunun Batı Hukuk Sistemleriyle İlişkileri", *Tanzimat I*, Ankara, 1940, s. 564-565.

3.1.1. Şer'i Hukuk

Şer'i Hukuk İslam dininin ortaya koymuş olduğu hukuk sistemidir. Osmanlı metinlerinde şeri hukuk ifadesi kullanılmamış, bunun yerine şer' veya şer-i şerif terimleri kullanılmıştır. Şer'i hukuk terimi geçerliliği için hiçbir kişi veya kurulun onayına ihtiyaç duymayan ve fıkıh kitaplarında tedvin edilmiş özünü Kur'an ve Sünneten alan hukuki kararları ifade eder.⁴⁹ Bu sistemi biricik kılan şey ise, temel taşlarının doğrudan doğruya Allah ve Hz. Peygamber tarafından belirlenmiş olmasıdır.⁵⁰ İslam Hukuku'nun bu karakteristik özelliği hükümlerinin iki farklı yaptırımının olmasına yol açmıştır. Yani hukuka aykırı bir hareket, aynı zamanda dine karşı da bir hareket olarak nitelendirilir. Böylece suçlu hem dinen hem de hukuken sorumlu olmakta; dünyevi anlamda ceza ve mahkûmiyete, uhrevi anlamda da azaba maruz kalmaktadır. Şer'i hukuk temel olarak fıkha dayanır. Fıkıhın en önemli özelliği ise meseleci yani kazuistik olmasıdır.⁵¹ Osmanlı Hukuku da bu yöntemi benimsemiştir. Bu yüzden soyut kanun maddelerinden ziyade olaya göre çözüm üretilmiş ve buna göre hüküm verilmiştir. Bu sebeple şer'i hukuku, kanun hukuku olarak değil de mesele hukuku olarak nitelendirenler vardır.

Kur'an ve sünnette detaya inilmemiş ilgili konularda ulemaya içtihat yapabilme hakkı tanınmıştır. Ancak 9. yüzyıla geldiğimizde ulema içtihat kapısının artık kapandığını duyurmuş ve gerek kamu alanı gerekse kişisel ilişkiler konusunda danışılacak tek kanunun şeriat olduğunu ilan etmişlerdi. Buna göre hükümdar kesinlikle şeriata müdahale edemez, şeriatın ancak koruyuculuğunu üstlenebilirdi. Baktığımız zaman hükümdarın şer'i hukuktan asla ayrılamayacağını ve bu hükümlerin dışına çıkıp kendi iradi kararlarını veremeyeceğini düşünebiliriz. İşte tam bu noktada birçok Türk-İslam devletinde de olduğu gibi örfi hukuk araya girmiştir.⁵²

3.1.2. Örfi Hukuk

Osmanlı Hukuk sisteminin iki yapı taşı vardır. Bunlar Şer'i Hukuk ile Örfi Hukuk'tur. Örfi hukuk, örf ve adetlere dayanarak, hükümdarın kendi iradesiyle kanun çıkarıp hüküm koyabilme yetkisinin ve otoritesinin olmasıdır.⁵³ Örfi hukuk sadece Osmanlılara özgü bir uygulama değildir. Osmanlı dışındaki Türk-İslam devletlerinde de bu hukuka başvurulduğu görülmektedir. Cengiz Yasası, Timur Tüzükatı, Uzun Hasan ve Alaüddeve Bey Kanunları

⁴⁹ Erol Özbilgen, *Osmanlı Hukuku'nun Yapısı, Osmanlı Kültürü Araştırmaları*, İstanbul 1985, s. 43.

⁵⁰ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 33.

⁵¹ Şen, a.g.m, s. 5.

⁵² Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, *Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat*, Maarif Matbaası, İstanbul 1940, s. 17.

⁵³ Halil İncelik, *Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2016, s. 57.

buna örnektir.⁵⁴ Baktığımızda özel koşullar altında büyüyen Osmanlı Devleti; şeriatla tam olarak belirtilmeyen, ucu açık olan veya detayına inilmemiş konularda hükme varabilmek için bir hukuk sistemi geliştirmiştir.

Örfi hukuka ait bilgiler tarih kaynaklarında ilk defa Fatih Sultan Mehmed zamanında, dönemin tarihçilerinden Tursun Beyin eserinde görülmektedir. Tursun Bey yazmalarında hem şer'i hukuk hem de örfi hukuktan bahsetmiştir.⁵⁵ Örfi hukuk, şer'i hukuka nazaran daha farklı bir şekilde teşekkül etmiştir. Şer'i hukuk, İslam hukukunun temel esas ve kaynaklarına ve müçtehitlerin bu temel esas ve kaynaklara dayanarak ortaya koydukları içtihatlarla dayanır. Şeriat ise hükümdara kanun koyma yetkisi vermektedir.⁵⁶ Bu da demektir ki hukukçuların ilmi içtihatları örfi hukuk için geçerli ve etkili değildir. Ayrıca şer'i hukukun oluşum sürecinde, ilk dört halife dışarıda bırakılırsa devlet müdahalesi söz konusu değildir. Ancak örfi hukuk tamamen devlete bağlı olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Örfi hukukun ortaya çıkışında İslam hukukunun teşekkül biçimi ve Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi, idari ve hukuki şartlar önemli bir yere sahiptir. Zira devletin içinde bulunduğu mali, askeri ve idari durum, bu duruma uygun hukuki altyapıyı zorunlu kılmıştır. Zekât, öşür, haraç ve cizye gibi şer'i vergilerin devletin giderlerini karşılamaması üzerine çeşitli adlar ile "*Tekâlif-i Örfiye'nin*" yani örfi vergilerin ortaya çıkması buna bir örnektir. Bunların yanı sıra geniş bir coğrafyaya yayılmış olan Osmanlı'nın; asayişini sağlayabilmek için ağır bir ceza politikasına, devlet mali sıkıntıya girerse para cezasına, donanmada kürekçiye ihtiyaç duyarsa kürek cezalarına ihtiyacı vardır. Bu yüzden de şer'i hukukun yanında, bir de hükümdarın kendisinin rahatça hüküm verebileceği bir hukuki alan yaratılmıştır.⁵⁷ Bu alanın ortaya çıkmasında, İslam hukukunun, Kur'an ve Sünnette ayrıntılı olarak düzenlenmemiş konularda devlet başkanına belirli bir ölçüde takdir hakkı tanımış olması da bir etkidir. Bilindiği üzere had ve kısas suçlarının aksine "*ta'zir*" suçları denen çok geniş bir suç kategorisi vardır ki bu suçların düzenlenmesi İslam hukukunda tamamen devlet başkanına bırakılmıştır.⁵⁸ Osmanlı kanunnamelerinin büyük bir çoğunluğunun cezai ve mali düzenlemelere ayrılmış olması da bunu ortaya koymaktadır. Baktığımız zaman şer'i hukukun, devlet hukuku, kamu ve toprak hukuku gibi alanlarda detaylı kurallar ortaya koymadığını ve daha çok özel hukuk alanında

⁵⁴ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, Beta Basım Yayınevi, İstanbul, 2019, s. 69.

⁵⁵ Mehmet Akif Aydın, "Osmanlı'da Hukuk", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, (Ed. Ekmeleddin İhsanoğlu), İstanbul, 1994, s. 378.

⁵⁶ Ömer Lûtfi Barkan, "Kanûn-nâme", *DİA*, C. VI, İstanbul, 1993, s. 192.

⁵⁷ Aydın, *Hukuk Tarihi*, s. 72.

⁵⁸ Mehmet Fuad Köprülü, "Fıkıh", *DİA*, C. IV, İstanbul, 1993, s. 617.

ayrıntılı düzenlemeler yapmış olduğunu görmekteyiz.⁵⁹ Bu noktada İslam hukukunun hükümdara tanımış olduğu bu takdir ve düzenleme yetkisinden faydalanılmış; devlet idaresi, toprak rejimi, ta'zir suç ve cezaları gibi alanlarda devlet başkanının hüküm yetkisine başvurulmuştur. Elbette bu hükümlerin şer'i kurallara aykırı olmaması icap etmekteydi.⁶⁰

Örfi hukukun oluşumu uzun bir sürece yayılmıştır ve zaman içinde ihtiyaca göre şekillenmiştir. Bu oluşum içinde özellikle arazi ve vergi hukuku alanlarında, bölgenin örf ve adetleri ve mahalli şartları değerlendirilerek, bütün ülkeye hâkim tek bir kanun yerine her bölgenin kendi şartlarına uygun liva (sancak) kanunları hazırlanmış ve bu kanunlar bölgenin tahrir defterlerinin başına kaydedilmiştir. Ayrıca zaman içerisinde oluşmuş bu esaslar çeşitli padişahlar döneminde genel kanunlar haline getirilmiştir. Bu şekilde tedvin edilmiş kanunname neşreden ilk hükümdarın Fatih Sultan Mehmed olduğu söylenmektedir.⁶¹ Öte yandan bazı konulardaki hukuki esaslar, Hezarfen Hüseyin Efendi gibi devlet ve hukuk adamları tarafından çeşitli isimler altında özel tedvinlere de konu olmuştur. Hezarfen Hüseyin Efendi'nin 1675 tarihinde tamamladığı “*Telhisü'l Beyan fi Kavanin-i Al-i Osman*” isimli tedvini ile Ayni Ali Efendi'nin 1609 yılında kaleme aldığı “*Kavanin-i Al-i Osman Der Hulasa-i Mezamin-i Defteri-i Divan*” isimli risalesi bu alanda verilecek değerli örneklerdendir. Elbette bu tedvinlerin gerek özel olsun, gerekse resmi, Osmanlı hukukunun düzgün bir şekilde işleyebilmesinde önemli bir rolü vardır. Esasen Şer'i hukukun, hükümlerini icra edenlerin başvuracağı bir resmi kaynak yoktur. Kadılar bu noktada, Hanefi mezhebindeki muteber kitapları kullanarak hüküm verirler.⁶² Bu durumda örfi hukuk ile şer'i hukuk arasında bir paralellik kurmak mümkündür. Bunların yanı sıra Fatih, II. Bayezid, Yavuz ve Kanuni dönemlerinde resmi kanunnamelerin tedvin edildiği ve bunların içinden II. Bayezid ile Kanuni döneminin kanunnamelerinin resmi nüshalarının günümüze kadar ulaştığını biliyoruz.⁶³ Bu kanunnamelerin tedvininin önemini açıklayacak olursak; bu mevzuda esas sebebin “ehl-i örf” yani kadı, müftü, müderris gibi şer'i hukukun temsilcileri olan askeri ve idari yöneticilerin, keyfi davranmaması ve yolsuzluğa mahal verilmemesi, yani hükümdarın adaletinin ve kanunun hâkimiyetinin sağlanması olduğunu söyleyebiliriz. Burada;

⁵⁹ Ömer Lûtfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat ve Müesseselerinin Şer'iliği Meselesi”, *İÜHFİM*, C. XI, s. 3-4, İstanbul 2011, s. 204.

⁶⁰ Ömer Lûtfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğu'nda Teşkilat ve Müesseselerin Şer'iliği Meselesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, İstanbul, 2011, s. 205-206.

⁶¹ Aydın, Hukuk Tarihi, s. 69.

⁶² Ahmed Akgündüz, Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, C. I, İstanbul 1990, s. 69.

⁶³ Uriel Heyd, “Eski Osmanlı Hukukunda Kanun ve Şeriat”, *AÜİFD*, C. XXVI, s. 636.

bir kanunname nüshasının haşiyesinde, kanunnamelerin, halkı idarecilerin zulmünden kurtarmak için var olduğunun yazılması, dikkate değer bir noktadır.⁶⁴ Bunun yanı sıra birçok kanunname metinlerinde kadıların ve ehl-i örfün kanunsuz iş yapmamaları konusunda uyarıldıklarını görmekteyiz.⁶⁵ Özellikle adaletnameler, devletin buhranlı yıllarında halkı korumak, idarecilerin yolsuzluklarını, halka zulmetmelerini, kanunların usulsüz uygulanışını önlemek için çıkarılmış genel mahiyetteki fermanlar olarak Osmanlı hukuk anlayışını göstermeleri bakımından önemlidir.⁶⁶ Ayrıca kanun hükmünün sağlamaştırılması için bunların halka da duyurulduğunu ve bu konuya hassasiyetle yaklaşıldığını, bununla kalmayarak kanunnamelerin bir nüshasının da belirli bir fiyat karşılığında halka intikal edilmesine izin verildiğini görmekteyiz.⁶⁷ Devlet tarafından bu konuya her ne kadar hassasiyetle yaklaşılmışsa da, ehl-i örfün bu konuda bazı usulsüzlükler yapmaya kalkıştığını görmekteyiz. Özellikle asayiş sağlama konusunda suçlu gördüğü kimselere ağır cezai yaptırımlar uygulama yoluna girmişlerdir. Buna karşılık ehl-i şer' ise bu tarz icraatların önüne geçmeye çalışarak, olabildiğince hukuk çizgisi içinde kalmaya çalışmışlardır. Buradaki esas nokta ise ehl-i örfün, suçluluğu kadı tarafından onaylanmadıkça bir kimseye cezai yaptırım uygulayamamasıdır. Bu yüzden ehl-i örfün kadılarına, istedikleri hücceti vermesi için baskı yaptıkları ve kadıların da bu duruma güçleri yettiği müddetçe direndiği görülmüştür.⁶⁸ Ayrıca ehl-i örf adı verilen beylerbeyiler, sancakbeyleri, timarlı sipahiler, şehir ve kasabalarda yerleşmiş kapıkulu mensuplarının zor kullanarak halka zulmetmeleri karşısında bunların şiddetle cezalandırılması gibi hükümleri içerir⁶⁹.

Osmanlı'da Örfi hukuk, denildiğinde salt, tamamen örf ve âdete göre hazırlanmış bir hukuk sistemi akla gelmemelidir. Zira örfi hukuk padişaha, şer'i hukuka aykırı olmamak şartıyla verilmiş bir haktır.⁷⁰ Tabii burada örf ve adet tamamen yok sayılmamalıdır. Bilakis Osmanlı'da fethedilen topraklarda, hukuk sisteminde ani bir değişiklik yapmak yerine, bölgedeki mevcut örf ve adetleri belli bir süre yürürlükte bırakıp kendi hukuki sistemine adapte olma yoluna gidilmiştir.⁷¹ Ancak mahkemelerde bu esaslara uymak zorunluluğu, bu

⁶⁴ Heyd, a.g.m, s. 635.

⁶⁵ Ömer Lütfi Barkan, XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1943, s. 114-117.

⁶⁶ Halil İncelik, Adaletnameler, DİA, C. 1, 1988, s. 347.

⁶⁷ Heyd, a.g.m, s. 635

⁶⁸ Aydın, Hukuk Tarihi, s. 76.

⁶⁹ İncelik, a.g.m., s. 347.

⁷⁰ Coşkun Üçok, Ahmet Mumcu, Gülnihal Bozkurt, Türk Hukuk Tarihi, Turhan Kitapevi, Ankara 2019, s. 186.

⁷¹ Halil İncelik, "Osmanlı Hukukuna Giriş, Örfi- Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C. XIII, 1958, s. 103.

esasların örf ve âdete dayanmış olması değil hükümdarın iradesine ve hükmüne dayanmış olmasıdır, böylece diyebiliriz ki örfi hukuk bir kanun hukukudur.

Hükümdar, şer’i hükümleri, icra edebilmek amacıyla bir kanun şeklinde tanzim edebilir. Mevcut içtihadi görüşleri halkın yararına olmak şartıyla tercih edebilir. Hakkında detaya girilmemiş konularda ulema ile istişare ederek bu mevzuyu çözüme kavuşturabilir. Şahsına dayanan yasama yetkisi ile hukuki düzenlemeler yapabilir. Hükümdarın iradesinin sonucu olarak ortaya çıkan bir kısmı şer’i, bir kısmı içtihadi, bir kısmı da tanzimi tasarruflardan oluşan hukuki kurallar bütününe örfi hukuk denir.⁷²

3.1.3. Şer’iyye Mahkemeleri

Birçok İslam devletinde olduğu gibi Osmanlı’da da örfi ve şer’i davaların görüldüğü, sonuca bağlandığı yere mahkeme ya da meclis’i şer denilmektedir.⁷³ Osmanlı’da mahkemeler için özel bir yer tahsis edilmiş değildi ancak, halkın kadıyı bulabileceği ve yargılamanın yapılabileceği belirli bir yer olması zorunluydu. Bu yer genellikle kadının günlük hayatını devam ettirdiği konağı idi. Buna karşın büyük kazaların bazılarında mahkeme için ayrılmış özel büyük binalar bulunabilmekteydi.⁷⁴

Osmanlı mahkemelerinde görev alan memurlardan öncelikle kadı’dan bahsedecek olursak; medreseden yetişen ilmiye sınıfına mensup bir memur idi. Şehir idaresinde önemli bir mevkide bulunuyordu. Tanzimat’a kadar şehrin idaresi konusunda birçok görev kadıya aitti. İdari, sosyal, ekonomik, mali ve beledi konularda ve nicelerinde davalara kadı bakıyor, bununla beraber bu davalarla ilgili işleri denetliyordu. Merkezden gelecek emir ve fermanlarla kadı alakadar oluyor, bu emir ve fermanların halka duyurulmasında ve icrasında baş sorumlu kendisi oluyordu. Vergilerin düzenlenmesi ve dağıtımı gibi mevzular da kadının görevleri arasındaydı. Kaza sınırları içerisinde bir sorun olduğu zaman bölgenin ileri gelenleri ve yaşlıları kadıya başvuruyor o da gerekli olursa merkeze bunu bildiriyor ve sorunu çözüme kavuşturuyordu. Kadı verdiği kararlarda kendi iradesine ve merkeze bağlıydı, bu da kadının bölgede hâkim bir güç unsuru olarak ön planda olduğunu gösterir. Her ne kadar kadı kararlarında özgür olsa da genelde hüküm verileceğinde Hanefî fıkhı çerçevesinde değerlendirilir, buna göre karar verilir.

⁷² Ahmet Akgündüz, a.g.e., C. 1, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1990, s. 64.

⁷³ Murat Hanilçe, 1812-1813 Tarihli (16 Numaralı) Tokat Şer’iyye Sicili’nin Transkripsiyolu Metin ve Değerlendirilmesi, TTK, Ankara, 2013, s. 9.

⁷⁴ Hanilçe, a.g.e., s. 9.

Mahkemelerde görev alan diğer görevlilere bakacak olursak, naib; kelime anlamı olarak vekil demektir, nasıl ki kadılar sultanın kazalardaki vekili, naibi ise sultanın adına bölgedeki hukuku tanzim ediyorsa, kadıların da kendi yerlerine davalara bakması için naibleri olurdu. Nâibler, yatay bir hiyerarşi içinde kadının görevlerini kendi nahiyelerinde yerine getirirler⁷⁵. Başkâtip ve kâtipler; kadı veya naibinin görev süresinin dolması, istifa etmesi ya da ölmesi gibi durumlarda burada oluşacak boşluğa vekâlet etmesi gereken görevli memurdur.⁷⁶ Bunun yanısıra; mahkemelerde görülen duruşmaların, kadının verdiği hüccet, ilam, mürasele gibi yazıların ve merkezden gelen emir, berat ve mektupların usulüne uygun olarak kayda geçirilmesi işini icra ederlerdi.⁷⁷ Mukayyid, mahkemede şer'i davaları kayda alan, tezkereleri yazan, hüccet, mürasele, defter ve ilamları tutan görevli idi. Mahkeme imamı, mürasele ve beratla atanırdı, mahkeme binası içinde namaz kıldırır, mahkeme kâtiplerine yardımcı olurdu.⁷⁸ Hademeler, evrakların takibini yapar, duruşmanın güvenliğini sağlarlardı. Ser-muhzır ve muhzırlar, bir tür adli polis görevi görürlerdi. Davacı ve davalıların mahkemeye daveti, mahkeme binasının güvenliği gibi işler bu memurların göreviydi.⁷⁹ Sübaşı, verilen kararların icrasında görevliydi. Hakkında tutuklama kararı çıkan kişiyi hapse atmak, hapishaneye nezaret etmek ve cezai tazminatların tahsilini gerçekleştirmek sübaşının başlıca görevlerindendi.⁸⁰ Mübaşir, mahkemede celp ve tebliğ işleriyle uğraşan memurdur. Muhzırla benzer görevleri olmasına rağmen mübaşiri muhzırdan ayıran özellik, daha çok ceza davalarında bulunmasıdır. Devletçe soruşturulması gereken işlerin takibini de yerine getiren mübaşirler, bu açıdan sorgu hâkimi olarak da görülebilir.⁸¹ Müşavir, genel anlamda bilgili olması beklenen, ihtiyaç anında kadıya yardımcı olabilecek, kadının danışabileceği kimselerdi.⁸² Kassam, ganimet, şirket ve miras konularında her türlü menkul ve gayrimenkul malın bölünmesinde, hisselerin ayarlanmasında karar veren görevlidir.⁸³ Sözlük anlamı taksim eden, bölen bölüştürendir.⁸⁴ Tezkiye Memurları, davalarda şahitlik eden kişilerin hakkında, gerektiği müddetçe güvenilirlik soruşturması yapan görevli idi. Çavuşlar, İcra memuru idi. Mahkemeden çıkan sonuca binaen hareket eder, borçlunun mallarını satıp borcunu kapatır,

⁷⁵ İlber Ortaylı, Kadı, DİA, C. 24, s. 70-71.

⁷⁶ Mehmet Beşirli, Orta Karadeniz Kentleri Tarihi, I, (1771-1853), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat, 2005, s. 115.

⁷⁷ Beşirli, a.g.e, s.116.

⁷⁸ Hanilçe, a.g.e, s.11.

⁷⁹ Ahmet Akgündüz, Şer'iyle Sicilleri, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1988, s.72-73

⁸⁰ Akgündüz, Şer'iyye Sicilleri, s.74.

⁸¹ Hanilçe, a.g.e, s. 12.

⁸² Akgündüz, Şer'iyye Sicilleri, s.75.

⁸³ Said Öztürk, "Kassam", DİA, C. 24, İstanbul, 2001, s. 579.

⁸⁴ Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitapevi, Ankara, 2007, s. 494.

borçlu direnirse hapse atardı.⁸⁵ Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında şeriye mahkemeleri kaldırılarak nizamiye mahkemeleri kurulmuş ve ülkenin yegane genel mahkemeleri olmuştur.

3.1.4. Osmanlı Devleti'nde kadı ve görevleri

Yukarıda kadılar için, hükümdarın bölgedeki temsilcisi, naibi olarak bahsetmiştik. Bu yüzden bölgeye tayin olunan herhangi bir resmi görevli, ilk önce kadıya bildirilir, kadı da bu tayinin onayı mahiyetinde, memurun işe başlama beratını sicile kaydeder ve görev yerine gönderirdi. Bu tayinlerin bir kısmını yiğitbaşı ve kethüdalar oluştururdu. Bu memurların tayinleriyle ilgili beratlar da kadıya bildirilir, kadı bu beratları sicile kaydettikten sonra onları görev yerlerine gönderirdi.⁸⁶

Devletin resmi mülklerinde, yani camii, imarethane, kütüphane gibi resmi yapılarda, yapılan tamirat ve bakım gibi işlerin kayda alınması gerekiyordu. Bu da bölgenin kadısının görevleri içerisine girmektedir. Bu yüzden resmi yapıların yapım tarihi, bakım ve tamiratları ile ilgili belgeler de şer'iyeye sicillerine kaydedilirdi.

Bölgedeki vakıfların nezareti yani denetlenme işi de kadılara aitti. Bu yüzden herhangi bir vakıf gayrimenkulünün alım satım veya kiraya verilmesi gibi durumlarla kadı ilgilenir ve bu işlerin kayıtları şer'iyeye sicillerine kaydedilirdi.⁸⁷

4.1. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ

4.1.1. İ'lam

İ'lam kelime olarak "bildirmek, öğretmek, işaret koymak" anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise Osmanlı şer'iyeye sicillerinde bulunan; kadıların hüküm verdikleri ve gerekçesiyle birlikte kaydedip imzaladıkları belgeye denir. Daha çok i'lamat-ı şer'iyeye olarak kullanılır.⁸⁸ İ'lam belgelerinde; davacının, davalıyı şikâyet sebebi, varsa delilleri, davalının savunması, varsa def'in sebepleri, verilen hükmün gerekçeleri ve kararın nasıl verildiği yazmaktadır. Bütün bu kayıtları içermesi hasebiyle, i'lam diğer adli kayıtlardan farklıdır, zira bütün belgelerde kadı mührünün bulunması zaruridir. Bu sebeple birçok maruzun, i'lam diye

⁸⁵ Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, s. 73.

⁸⁶ Ali Duman, "Kadı Defterleri (Şer'iyeye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi, EKEV Akademi Dergisi, Yıl: 11, S: 33, 2007, s. 142.

⁸⁷ Duman, a.g.m, s. 145.

⁸⁸ Ahmet Akgündüz, "İ'lam", *DİA*, C. 22, İstanbul, 2000, s. 72-73.

kaydedildiği de görülmüştür. Şer'iyeye mahkemelerinde duruşmalar sonuçlandığında; kadı duruşmanın sonucunu davalı ve davacıya sözlü olarak bildirir, ardından duruşma ile alakalı bir i'lam hazırlayıp birer suretini taraflara verir, bir diğer suretini de şer'iyeye siciline kaydeder. İ'lamlar hazırlanırken merkezden gelen sak kitaplarındaki örnekler esas alınır. Ancak merkezdeki bazı önemli i'lamların hazırlanması için Divan-ı Hümayun kalemlerinden beylikçiye bağlı i'lamcı adlı özel bir kalem daha bulunmaktaydı.⁸⁹ Tanzimat sonrasında ise i'lamlar için özel kalemler hazırlanmıştır. Bunun sebebi hukuki işlerin belli bir intizam ve istikrar içinde yürütülmesi ve kadıların ehliyetinin zayıfladığı düşüncesidir. Bu yüzden ortaya i'lamat odası denen başında i'lamat-ı şer'iyeye mümeyyizi bulunan, Meşihat-ı İslamiyye Dairesi'ndeki fetvahanenin üç kaleminden biri olan bu devlet dairesi ortaya çıkmış ve i'lamları incelerdi. Ayrıca 1879 yılında Senedat-ı Şer'iyeye Ta'limat-ı Seniyyesi çıkarılmış bununla hüccet ve i'lamların nasıl bir düzen içerisinde olacağı, hangi esaslara uygun şekilde tanzim edileceği belirlenmişti. Ancak bu düzenleme sadece sözlü kuralları yazılı hale getirmiş bu yüzden de pek bir değişiklik ortaya çıkmamıştır. Bu talimatla birlikte duruşmalardaki her kayıt; “zabıt cerideleri” denen dava tutanaklarına kaydedilir, i'lam kâğıdı sakk-ı şer'i örnek alınarak kaleme alınır, zabıt kâtibi tarafından ilgili makamlara gönderilir ve doğrulanır, ardından kadıya sunulurdu. kadının müsveddeyi tetkikinden sonra “yazıla” kaydı düşmesiyle i'lam kaleme alınır, Zabıt kâtibi ve diğer görevlilerin de inceleyip onaylamasıyla sicile kaydedilirdi.⁹⁰

Mahkemenin verdiği kararlara i'lam denirdi, bunun sebebi ise buradaki muhatabın icra makamları olmasıdır. Mahkeme kararı ne olursa olsun, bu kararı icra makamına yani ehl-i örf denilen mülki amire bildirmek zorundadır. Mülki amir sadrazamın yetkili kıldığı bir makamdır, dolayısıyla padişahın da vekili addedilir. Bu sebeptendir ki, i'lamların karar kısmında “Huzur-ı alilerine i'lam olundu”; “Tembih İ'lamların başında “Ma'ruz-ı dai-i devlet-i aliyyeleridir ki ...” gibi ifadelerin kullanılmasının sebeplerinden birisi de budur. Ki bu bazı araştırmacıların i'lamlar ile maruzları karıştırmasına neden olmuştur.⁹¹ İ'lamlar, sakk-ı şer'i kitaplarında ve şer'iyeye sicillerinde sayıları yüz binleri bulacak kadar çoktur. Ancak sakk-ı şer'i kitaplarındakiler asıl değil suret olduklarından i'lam özelliklerini tam olarak

⁸⁹ Mithat Sertoğlu, Osmanlı Tarihi Lügatı, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1986, s. 43.

⁹⁰ Akgündüz, “İlam”, s. 72-73.

⁹¹ Abdülaziz Bayındır, İslam Muhakeme Hukuku: Osmanlı Devri Uygulaması, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul, 1986, s. 3-20.

karşılammaktadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunanlar ise tam anlamıyla i'lamların bütün özelliklerini karşılamaktadır.⁹²

4.1.2. Hüccet

Hüccet; kelime anlamı olarak “delil, burhan, senet”, “bir davanın sıhhatine delalet eden şey” demektir. Osmanlı hukuk literatüründe hüccet iki anlamda kullanılmıştır. İlki şahitlik, ikrar ve yemin gibi bir davada ispat için kullanılan hukuki delillerdir. İkincisi kadı huzurunda taraflardan birisinin ikrarda bulunmasını ve diğerinin bunu onaylamasını içeren bir hükmü içermeyen durumlara dair düzene sokulmuş belgelere verilen isimdir.⁹³ Bu belgelerin üst kısmında kadının imza ve mührü yer almaktadır. İslam tarihine baktığımızda şer’i mahkemelerdeki duruşmalar için bir belgenin hazırlandığını ilk Emevi Devlet’inde görmekteyiz. Bundan önce Hz. Peygamber ve Dört Halife dönemlerinde böyle bir uygulamanın olmadığını görüyoruz. Kaynaklara göre dava sonuçları ve hükümleri bir deftere kaydeden ilk kadı Emevi Devleti’nin Mısır kadısı olarak Süleym b. İtr b. Seleme b. Malik’tir. Buna göre Süleym kendisine gelen bir davasını çözüp taraflara sözlü olarak bildirmiş buna rağmen kendisine bu konuda bir kez daha başvurulmuş bu yüzden bu sefer vermiş olduğu kararı bir deftere kaydetmiş ve bunu iki şahitle belgelemiştir.

İlk Türk İslam devletlerinde, Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklularında tutulan siciller Arapçaydı. Bu durum Osmanlı Devleti’nde de klasik dönem boyunca devam etmiş, XVI. yüzyıl sonlarına kadar siciller Arapça tutulmuştur. Arada tek tük Türkçe belgelerin de olduğu görülmüştür. Ancak bu belgelerin Arapça belgelere nazaran daha düzensiz ve basit olduğu göze çarpmaktadır. Hüccetlerde standart bir dil ve üslubun oluşması XVII. yüzyıl sonlarını bulmuştur. Bunda kâtiplerin eğitim seviyesinin yükselmesi ve bu yüzyıl içerisinde bazı kadıların Türkçe sak mecmuaları hazırlamasının önemli bir rolü vardır.

Hüccetlerde temel unsurlar davacı, davalı ve dava olmak üzere 3 adettir. Hüccetlerin aslı kimi zaman duruma bağlı olarak taraflara verilir, sureti de sicile kaydedilirdi. Bu yüzden ki orijinal hüccetlerde olması gereken kadı isim ve mührü, sicillere kaydedilmiş olanlarında bulunmamaktadır. Hüccetlerinin konusu genellikle kaza vakalardır. Başlıca Hüccet çeşitleri ise şunlardır: Köle ve köle azadı, evlilik, karşılıklı rıza ile boşanma ve

⁹² Akgündüz, “İlam”, s. 73.

⁹³ Mustafa Oğuz ve Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, *DİA*, C. 18, Ankara, 1998, s. 446-450.

boşama, nikâhın feshi, nafaka, miras, rehin ve rehin kaldırma, borç, alım satım mukaveleleri, icare, vesayet vekâlet, emanet, sulh, iflas, lukata, gasp, cinayet.⁹⁴

Hüccetler içerisinde gerek içerik gerekse de üslup olarak vakfiyeler ayrı bir yere sahiptir. Genellikle girişte bir başlangıç bölümü kesinlikle bulunur. Bu bölümdeki ifadeler genellikle Arapça içerikli olup vakfedene ve vakfa göre değişiklik gösterir. Ayrıca bir dava dosyası niteliğindedir. Kendi içerisinde çeşitleri bulunan vakfiyeler, menkul, gayrimenkul, nakid para, gayrimüslim vakfiyeleri adını taşımaktadır.⁹⁵ Başlangıçta “Sebeb-i (bais-i, vech-i) tahrir-i kitab (huruf, sicil, kalem) oldur (budur) ki” gibi ifadelere yer verilir. Hüviyet tespiti bölümünde, tarafların kim oldukları belirtilir. İlk başta davacının ikametgâhı, kendisinin ve babasının adı ve lakabı yazılır. Eğer şehirde oturuyorsa şehir ve mahalle ismi yazılır. Ardından ikinci tarafın kimlik tespiti yapılır. Son olarak da asıl konu yani meselenin takdimi bölümü. Hüccetin en önemli bölümüdür çünkü duruşmanın ana konusunu anlatan bölümdür. Bu bölüm üç temel esas üzerinedir. Birinci bölümde tarafın beyan ve ikrarı bulunur. İkinci bölümde de diğer tarafın beyanı bulunur. Bu beyan eğer birinci beyanı tasdik etmiyorsa delil istenir. Ardından Hatime bölümü gelir. Bu bölüm iki kısımdır. İlk olarak hüccetin üzerindeki tarih kayıtları yazı ile belirtilir. İkinci kısma şühudü’l- hal denilir. Olaya şahit olan kişiler olarak ifade edilir.

Hüccet, şer’i mahkemelerde delil olarak kullanılacak bir belgeydi. Buradan, hüccetlerin şer’iye sicilleri içinde nasıl bu kadar büyük bir çoğunluğu teşekkül ettiğini anlayabiliriz. Düzenlenen duruşmada kadı hüccet ve i’lamları kaydedeceği bir defter bulundurmaya zorundaydı. Kadı bu hüccetlerin orijinalini taraflara verir, bir sureti de şer’iye siciline kaydedilirdi. Baktığımız zaman önümüzde iki adet hüccet olduğunu görmekteyiz.

Mecelle’nin 1738 ve 1739. Maddelerin de geçtiği üzere, hüccetler de delil olarak sayılabilirdi. 1738. madde, hile ve fesaddan uzak olabilecek şekilde kayda geçirilmiş sicillere itimat edilebileceğini ve yazılı delillerden sayılabileceğini söyler. Bu tanımın içine hüccetler de dâhildir. 1739. Madde de ise, hüccetlerin spesifik bir çeşidi olan vakfiyelerin durumunu açıklamaktadır. Tek başına bir vakfiyenin delil olamayacağını söyleyen bu madde, bununla beraber şer’iye sicillerinde kayıtlı olan ve hile ve fesaddan uzak olan hüccetlerin yazılı delillerden sayılabileceğini söylemektedir. Osmanlı hukukunda Mecelle’den önceki ve Mecelle’den sonraki hüccetlerin durumu bu şekildedir. Burada hüccetlerin delil olarak

⁹⁴ Oğuz, Akgündüz, a.g.m, s. 446-450.

⁹⁵ Bayındır, a.g.m, s. 27.

sayılabilmesi için aranan asıl şartın, belgenin hile ve fesaddan uzak olması ve bir şahidinin olması gerektiğini görmekteyiz.⁹⁶

Tanzimat'ın ilanından sonra bu durumun değiştiğini görmekteyiz. Farklı zamanlarda getirilen düzenlemeler ile şer'iyye sicillerinin belirli bir tanzim şekline ve usulüne bağlanmıştır. Bu talimatlar ile şer'iyye sicillerinde kullanılacak ifadeler dahi kesin kurallar ile belirtilmiş ve belirli bir usul ortaya konmuştur. Bu talimatları özetleyecek olursak: 11 Eylül 1859 yılına ait "Bil-umum Mehakim-i Şer'iyye Hakkındaki Nizamname" 'ye şer'iyye sicilleri için bazı özel hükümler koyulmuş, alınacak haraçlarla alakalı yeni hükümler getirilmiştir. Bu nizamnameye göre i'lam ve hüccet gibi şer'iyye sicillerinin tanzim şekli hazırlanan Dürru's-sükuk adlı mecmuada ayrıntılı bir şekilde konularına göre ayrılmıştır. Hüccetleri ilgilendiren asıl düzenleme 3 Şubat 1874 yılında Sicillat-ı Şer'iyye ve Zabt-ı Deavi Cerideleri Hakkında Talimat ile gelmiştir. Bu düzenleme ile merkez ve taşradaki bütün şer'iyye sicilleri; belirli bir üslup üzerine kayıt olunacak, her bir sicilin tam bir sayfalandırılması yapılacak, bu yazılı belgelerin her birinin orijinali mutlaka sicile kaydedilecek, mukayid, yani kaydeden memur, özel mührünü vuracak, hazırlanan belge düzenli tutulacak, yazısı okunaklı olacak, satır aralarına bir şey karalanmayacak, karalanırsa kadı onaylı olacak, kazıntı veya silinti bulunmayacaktı. Eğer belge yıpranmış ise düzeltilecek ve korunması için mahkemede özel bir sandık bulundurulacaktı. Bu sandık her gün görevli memur tarafından mühürlenecekti. Ayrıca kadının görevi sona erdiğinde kadı defterlerini özel mührüyle onaylayacaktı.

Bu düzenlemeler ile birlikte hüccetler ve diğer şer'iyye sicili kayıtları belirli bir kalıba göre tanzim edilmiş ve Mecelle Cemiyeti tarafından hazırlanan 25 maddelik "Bilâ-Beyyine Mazmûniyle Amel ve Hüküm Câiz Olabilecek Surette Senedât-ı Şer'iyyenin Tanzimine Dair 4 Cemâziyelûlâ 1296 (26 Nisan 1879) Tarihli Tâlimatnâme" ile hüccetlerin kesin olarak yazılı delil teşkil edebilmesi için gerekli esaslar belirlenmiştir. Bu düzenleme ile hüccet ve i'lam gibi resmi evrakların bir nevi statüsü değişmiş; Tanzimat'tan önce şahit bulunmadıkça kesin delil olarak kullanılamayan bu evraklar, düzenleme ile birlikte delil olarak sayılabileceklerdi. Bu düzenleme; senedin güvenilirliğini arttırmakta ve şahitlik edecek kişinin başına gelebilecek ölüm gibi herhangi bir vaka sonucu senedin hükmünün ortadan kalkmasını engellemektedir. Böylece hüccetlerin az önce de söylediğim gibi hukuki değeri, bir nevi statüsü değişmiş bulunmaktaydı. Osmanlı'nın son dönemlerinde şer'iyye mahkemelerince temyiz edilmek suretiyle getirilen hüccetler, fetvahanenin i'lamat odasında, belirlenen usule

⁹⁶ Oğuz, Akgündüz, a.g.m, s. 446-450.

uygun bir şekilde tanzim edilip edilmediğini incelerdi. İ'lamat odasında hüccetleri öncelikle mümeyyiz muavini, ardından mümeyyiz denetler, sonra mütalaasını alakalı pusulaya yazar, imzalar ve İ'lamat müdürüne verirdi. İ'lamat müdürünün buradaki görevi ise hüccetin doğruluğunu kontroldü. İ'lamat müdürü bu belgelerin doğruluğunu teyit ederse imzalar, etmezse kendi görüşünü yazıp fetva eminine gönderirdi. Fetva emini eğer belgeyi doğru bulursa imzalar, “yazıla” diye not düşer ve belge yazı masasına gönderilirdi. Eğer fetva emini i'lamat müdürünün görüşün uygun bulmazsa kendi görüşünü pusulaya not ederek geri gönderir; kendisinin başkanlığında i'lamat müdürünün, reisü'l-müsevvidin ve fetva emini muavininin katıldığı bir toplantı düzenler, burada mevzunun gereği kararlaştırılırdı. Eğer toplantı içinde bir ihtilaf söz konusu olursa, genellikle fetva emininin görüşü geçerli sayılırdı. Ardından İcabı derkenar suretiyle gelen hüccet, fetva emini ve i'lamat müdürü tarafından imzalanıp, mühürlenir, re'sen gelen belgeler sahiplerine geri iade edilirdi. Temyiz suretiyle gelen hüccetler ise doğrulanıp, onaylanırsa, Meclis-i Tetkikat-ı Şer'iyye Dairesi'ne havale edilirdi.⁹⁷

4.1.3. Maruzlar

Maruz kelime anlamı olarak arz olunmuş demektir. Kadılar tarafından üst mevkilere idari bir konunun arz edildiği yazılı kayıt veya halkın kadıya yazdığı şikâyet ve dilekçelere maruz denir. Kısaca astın üste yazmış olduğu dilekçe ve şikâyetlerdir. Halk tarafından, kadıya çeşitli konularda yapılan şikâyetler, hâkimin emriyle duruşma hakkında, görevliler tarafından yapılan keşif ve araştırma raporları ve naiplerin, daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve hâkimin tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler ve hâkimlerin bir üst makamlarına arz ettikleri konular, sicil defterlerine hep bu maruz başlığı altında kaydedilmiştir.⁹⁸ Baktığımızda içeriğinin oldukça geniş olduğunu gördüğümüz bu metinler kadı tarafından kaleme alınmış olsa da kadının kararını içermez ve hukuki bir delil olarak gösterilemez. Ancak yine de mahkemelerin safhaları ile alakalı geniş bilgi verdiği için bölgede işlenen suçlar ile alakalı yapılacak bir araştırmada oldukça faydalı olacaktır.⁹⁹

4.1.4. Müraseleler

Risale kökünden gelen mürasele mektuplaşma, resmi mektup anlamına gelmektedir. Şer'iyye sicillerinde kadının kendine denk olan veya astı olduğu kişi veya mecralara hitaben

⁹⁷ Oğuz, Akgündüz, a.g.m, s. 446-450.

⁹⁸ Duman, a.g.m, s. 151.

⁹⁹ Bayındır, a.g.m., s. 18.

yazmış olduğu belgelere denir.¹⁰⁰ Bunun dışında mürasele başka anlamlarda da kullanılmaktadır; misal Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve naiplerine onlardan da nahiye naiplerine tayin, yetki ve salahiyetlerini açıklayan emirlere mürasele denir.¹⁰¹ Ayrıca kadılar tarafından herhangi bir konuda yazılan resmi kâğıtlara da mürasele ismi verilmektedir.¹⁰²

Kadılar ayrıca hava durumuyla alakalı belgeleri de bu sicillere kaydederdi. Bunun yanı sıra Arpalık tayinleriyle alakalı belgeler de şer'iyeye sicillerine kaydedilmektedir. Bir diğer belge çeşidi ise kaybolmuş kişiler ile alakalı olan mefkud belgeleridir. Mefkud kelime anlamı olarak "ortadan kaybolmuş, yitirilmiş" demektir. Osmanlı'da ölüp ölmediği belli olmayan kaybolmuş kişiler için mefkud terimi kullanılırdı.¹⁰³

B. DİĞER BELGE ÇEŞİTLERİ

5.1. Padişahın Gelen Emir ve Fermanlar

Ferman; Farsça "fermuden" masdarından alınmış bir kelime olup, emir, irade ve buyruk anlamındadır. Herhangi bir iş hakkında ısdar olunan, Padişahın alamet-i şerife adı verilen tuğralı emri demektir. Bu emre sultandan sadır olduğu için genellikle, ferman-ı hümayun ve emr-i şerif denilmiştir. Osmanlı vesikalarında; hüküm, biti, misal, teki', nişan, berat, menşur ve yarlıg terimleri zaman zaman "sultanın yazılı ve tuğralı emri" olması noktasından hareket edilerek birbirlerinin yerine ve ferman-buyruk anlamında kullanılmıştır.¹⁰⁴

5.2. Sadrazam Beylerbeyi ve Kazaskerden Gelen Buyruldu

Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirler için kullanılan bir terime buyruldu denirdi. uyuruldu Türkçe buyurmak fiilinden yapılmış bir isimdir. Yazıldıkları yer bakımından merkez ve taşrada yazılanlar olarak ikiye ayrılmalrı mümkün olan bu tür belgelerin özel bir yazılış şekilleri vardır. Fâtiğ Kānunnāmesi'ne göre padişahın tuğrasını taşıyan hükümler ancak üç şahsın buyrulduarı ile yazılabilir. Bunlardan dünya işlerine dair olan meselelerde sadrazam,

¹⁰⁰ Akgündüz, "İlam", s. 38.

¹⁰¹ Duman, a.g.m, s. 151.

¹⁰² Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. II, MEB, Ankara,1993, s. 621.

¹⁰³ Duman, a.g.m, s. 148.

¹⁰⁴ Necdet Gök, Osmanlı Diplomatiğinde Ferman ve Berat Arasında Benzerlik ve Farklar, OTAM, 2000, S. 11, s. 215.

maliye ile ilgili işlerde defterdar, şer'î davalarda ise kazaskerler yetkili kılınmıştı. Dîvân-ı Hümâyün'a verilen bir arz, arıza, arzuhal veya tahrir okunup istek kabul edildiği takdirde üzerine “buyruldu” kelimesi bazan tek olarak, bazan da “arz olunduğu üzere tahrir oluna deyü buyruldu” gibi yapılacak işlemi gösteren bir cümlenin sonuna ilâve edilerek yazılır ve gönderilirdi.¹⁰⁵

5.3. Temessükler

Miri arazide ve gayr-i sahih vakıflarda, tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam ve şahıslar tarafından verilen belge olarak tanımlanır. Sonra bu tabirin yerine “tapu” tabiri kullanılmıştır. Bunların dışında şer-iyye sicillerinde, şahıslara ait perakende hesap kayıtları ile müsvedde olarak hazırlanmış kısa kayıtlara da rastlanır.¹⁰⁶

5.4. Tezkireler

Küçük mektup, kağıt, pusula anlamına gelen tezkire; bazen bir iş için izin verildiğini gösterirken bazen de bir konuyu isbat etmeye yarayan resmi bir belge hüviyetine sahiptir. Osmanlı'da aynı şehirdeki resmi daireler arasında ki yazışma pusulasına da tezkire denilmiştir. Osmanlı'da çeşitli makamlar arasındaki kıs muhabere evrakı da bu isimle anılmıştır.

Aynı tezkire için pusula ibaresi de kullanılmıştır. Mesela mühimmat tezkiresi, mühimmat pusulası olarak da kayıtlar bulunmaktadır.¹⁰⁷

5.5. Şer'iyye Sicilleri ve Önemi

Şer'iyye sicilleri “kadı defteri”, “kadı sicilleri”, zabt-ı vekayi” veya şer'iyye sicil defterleri gibi çeşitli isimlerle adlandırılmaktadır. Zaman zaman bunlardan “Osmanlı mahkeme sicilleri” veya “Osmanlı mahkeme kayıtları” olarak da söz edilmektedir. Osmanlı Devleti'nde kadılardan; çok kapsamlı görevlere sahip olmaları hasebiyle, kendilerine gönderilen hüküm ve fermanları, hüküm verdikleri davalara dair kararları, halkın kendilerine ilettiği şikâyet ve dilekçeleri ve buldukları bölgede yaptıkları hukuki düzenlemeleri usulüne uygun bir biçimde bir deftere kaydetmeleri beklenirdi.¹⁰⁸ İşte bu defterler Şer'iyye sicilleridir.

¹⁰⁵ Mübahat Kütükoğlu, *Buyruldu*, DİA, C. 6, 1992, s. 478.

¹⁰⁶ Halil Cin, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., C.I, Konya, 1989, s. 48.

¹⁰⁷ Zafer Şık, *Osmanlı Arşivlerinde Tezkire*, Konya, Haziran 2020, s. 4.

¹⁰⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK, Ankara, 1984, s. 109.

Şer'iyeye sicillerini dış ve iç özelliklerine göre değerlendirebiliriz. Dış özellikleri itibariyle; cebe sığabilecek bir boyutta dar ve uzundur, kâğıdı sağlam, parlak ve normal kalınlıktadır, mürekkebi sabit, yazı sitili ta'lik ya da ta'lik kırması şeklindedir, dış kapağı karton ciltli, sırt ve kenarları meşin kaplıdır. Belirtmiş olduğumuz bu özelliklerin standart olmasına karşın, bu sicillerin boyutları hakkında net bilgi vermek olanaksızdır, zira devlet tarafından belirlenmiş bir standart yoktur. Buna mukabil ele geçirilen şer'iyeye sicillerinin pek çoğunun boyut olarak farklılık gösterdiğini görmekteyiz. Şer'iyeye sicillerinin iç özelliklerine değinecek olursak. Giriş kısmında; Allah ve Hz. Peygambere ve onların göndermiş olduğu şer'i hükümlere hürmet gösterilen, ayrıca kadının adının ve vazife unvanının belirtildiği Arapça bir yazı bulunur ve deftere böyle başlanır. Ayrıca genellikle defteri tutan kadının tayin berat buyruğusu da girişten sonra defterin başına kaydedilmektedir. Defterde belirli bir sıra olmaksızın kadılar, karşılaşmış oldukları davaları ve hükümlerini, merkezden gelen yazıları ve çeşitli muamelelerle ilgili kayıtları bu sicile kaydeder.¹⁰⁹

Şer'iyeye sicillerinde yer alan belgelere baktığımızda aralarında en çok i'lam ve hüccetlerin yer aldığını görürüz. Bunlardan sonra maruz, tezkire, temessük, kassam defteri, tereke defteri, emir ve fermanlar gibi kayıtlar takip eder.

Şer'iyeye sicillerinde hem idari hem de adli anlamda kayıtlar görmek mümkündür, zira kadının sorumlulukları oldukça geniştir ve bu alanları da kapsar. Kadının idari görevlerine örnek verecek olursak; memur tayini, resmi yapıların bakımı ve tamir işleri ile ilgili kayıtlar, vakıfların denetimi ve vakıf mülklerinin kiraya verilmesi, vergi ve cizyelerin toplanması, esnafın teftişi, ihtida olayları, fiyatların belirlenmesi, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukataa teftişi gibi kayıtlar sayılabilir.¹¹⁰ Adli görevleriyle ilgili tutulan kayıtlarda ise öncelikle, i'lamlar ve hüccetler sonra vakfiyeler ve maruzlar gelir.¹¹¹

Şer'iyeye sicilleri ile ilgili bilmemiz gereken bazı kavramlar vardır. Bunlardan en önemlileri: Sicil, mahzar ve sakk-ı şeri'dir. Sicil; kelime manasıyla, okumak, kaydetmek ve karar vermek anlamına gelir. Kavram olarak incelediğimizde ise, toplumsal anlamda bütün hukuki vakaların, kadınların vermiş olduğu hükümlerin ve çeşitli resmi yazılı kaydın tutulduğu defter anlamına gelmektedir. Huzur ve hazır manalarına gelen mahzar kelimesi ise mahkemeye başvuran kişinin getirmiş olduğu delil ve ispatlarını içeren yazılı belgelerdir.

¹⁰⁹ Duman, a.g.m, s. 142.

¹¹⁰ Duman, a.g.m, s. 142.

¹¹¹ Yunus Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri", DİA, C. 39, 2010, s. 8-11.

Ayrıca bir mevzuda düzelleme yapılan yazılı belgenin doğruluğunu ortaya koymak için orada bulunan ve mevzuya hâkim olan sübaşı, muhızır ve çavuş gibi memurların yazılı şahitliklerine ve imzalarına da mahzar denmektedir.¹¹²

Kökene sakk olup, çek anlamına gelen ve zaman içerisinde arapçalaşarak sakk haline gelen ve bu kelimeden türeyen *sakk-ı şer'i*, şer'i mahkemelerde kaleme alınan belgelerin düzenlenmesinde dikkat edilen yazım usulüdür.¹¹³ Her kadıdan aynı usulde kayıt tutması beklenemeyeceğinden, belirli bir usul ortaya koymak lazım gelmiştir. Bu yüzden kadılara nasıl bir usul benimseneceğine dair örnek formlar biçiminde sakk mecmuaları adı verilen rehber kitaplar hazırlanmış ve yayımlanmıştır.¹¹⁴

Osmanlı Devlet'inde merkez ve taşrada hukuki işlerin kadılar tarafından yürütülmesi bu sicillerin kaynak bakımından oldukça zengin olmasını sağlamıştır, bu açıdan Osmanlı Devleti ile alakalı yapılacak herhangi bir araştırmada konu ister aile ve toplum olsun isterse de hukuk ve ekonomi olsun, şer'iyeye sicillerini kaynak olarak kullanmak mümkündür. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere, şer'iyeye sicilleri bir nevi kayıt defterleridir. Bu kayıtların not edilme usulleri ise birçok esere konu olmuştur. Bunlara örnek vermek gerekirse; Furu-i fıkıh eserlerinin “**kitabü'd-da'va, Kitabü'l-mehadır ve's-sicilat**” ya da “**edebü'l-kaza/kadı**” gibi başlıklar altında ayrıca, erken dönemden itibaren fıkıh literatürü içinde önemli bir yere sahip olan **İlmü's-şürut ve Edebü'l-kazadlı** eserlerde genişçe işlenmiştir. Ayrıca bu eserlerde şer'iyeye sicilleri için önemli olan terimlere ve kayıt çeşitlerine değinilmiş, bunların arasındaki farklar ortaya konmuş ve ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Şer'iyeye sicillerinin tarihi sürecine bakacak olursak, tam anlamıyla ne zaman var olduğunu söylemek güçtür, yine de bu konuda söylenebilecek en doğru söz, şer'iyeye sicillerinin Osmanlı dönemi ile birlikte düzeni olarak tutulmaya başlandığıdır. Manna erken dönem İslam tarihi kaynaklarında şer'iyeye sicillerinin bahsinin geçmemesinden ve o dönemden bu zamana, herhangi bir şer'iyeye sicilinin kalmamasından ötürü, Ebied ve Mandaville gibi bazı araştırmacıların aksine, Osmanlı Dönemine dikkat çekmektedir.¹¹⁵

Osmanlı Dönemine baktığımızda bulunan en erken tarihli şer'iyeye sicillerinin Bursa'da olduğunu görmekteyiz. 1455 tarihine ait olan bu siciller, Tanzimat dönemi ile

¹¹² Hanilçe, a.g.e, s. 1.

¹¹³ Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, s. 19.

¹¹⁴ Uzunçarşılı, a.g.e, s.116.

¹¹⁵ Uğur, a.g.m., s.8-11

birlikte bazı değişikliklere uğramış olsalar da Cumhuriyet ilan edilene kadar tutulmaya devam edilmiştir. Bu sicillerin bulunabilen en erken kayıtlı siciller olması daha öncesinde başka sicillerin olmadığı anlamına gelmez. Zira kadılık müessesesi Osmanlı'da kurulduğu ilk yıllardan beri bulunmaktaydı, buna binaen Osmanlı'nın ilk dönemlerinde de sicillerin tutulduğunu, ancak günümüze ulaşamadığını söyleyebiliriz. Şer'iyye sicillerinin tam manasıyla korumaya alınması, 1873 yılında *Sicillat-ı Şer'iyye ve Zabt-ı Deavi Cerideleri Haklarında Talimat* ile gerçekleşmiştir.¹¹⁶ Bundan öncesinde elimizde bulunan şer'iyye sicillerine binaen söylemek gerekir ki, bu defterlere yeteri kadar önem verilmemekteydi. Nitekim Edirne ve Bursa gibi birbirine birçok açıdan yakın olan bu iki şehirde bulunan şer'iyye sicillerinin sayısındaki değişkenlik bunu ortaya koymaktadır. Buna bir örek vermek gerekirse; Bursa'da 1645 tarihli kayıtlarını da içeren ilk sicilde yazan "*Kilitli tahta sandık ile yirmi altı mecelle sicil el-Hac Halil Bey İbn Mehmed'e emanet vaz' olundu. Unutulmaya!*" ibaresi durumu özetler niteliktedir.

Osmanlı dönemine ait şer'iyye sicilleri arşivleri günümüzde yoğun olarak Türkiye ve Ortadoğu ülkelerinde bulunmaktadır, geri kalan kısmı ise daha önce Osmanlı Devleti topraklarına dâhil olmuş ülkelere bulunmaktadır. Türkiye'de bulunan şer'iyye sicilleri Ahmet Akgündüz'ün "**Şer'iyye Sicilleri: Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve seçme Hükümler**" adlı eserinde toplanmıştır. Bu siciller her ne kadar, hem kapsam hem de içerdiği bilgiler konusunda eksikliklere sahip olsa da tarih araştırmaları için önemli bir kaynak teşkil eder. Bu eserde 9883'ü İstanbul, 6960'ı diğer şehirlere ait olmak üzere yaklaşık 17.000 civarında defterin künyesi verilmektedir. II. Abdülhamit Döneminde kurulan *Sicillat-ı Şeri'iyye Dairesi* yani günümüz İstanbul Müftülüğü arşivinde İstanbul'da bulunan 27 mahkemeye ait siciller yer almaktadır. İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü Arşivi'nde ise 35'i Hanya, 97'si Kandiye, 72'si Resmo ve Girit adıyla kaydedilmiştir. Diğer şehirlerde bulunan şer'iyye sicilleri buldukları illerdeki kütüphane ve müzelerde muhafaza edilmiş, ardından 1991 yılında Ankara Milli Kütüphane'ye nakledilmiştir. Oradan da 2005 yılında 8934 sicilin orijinaleri Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Ankara dışında, İstanbul'da Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi'nde 10369 adet İstanbul sicili ve Türkiye'nin çeşitli illerinden getirilmiş siciller yer almaktadır. İstanbul'da yine Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi'nde günümüz Türkiye sınırları içerisinde yer almayan bölgelere ait siciller de mevcuttur. Bunlar: Dupnie-Radomir, Girit, Gastuni, Halep, Humus, Karaferye,

¹¹⁶ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri: Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, C. I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1988, s.53.

Kırım, Köstendil, Livno Maglay, Mostar, Manastır, Priyedor, Saraybosna, Şam, Tımışvar, Tırhala, Trablus ve Visoka'ya ait sicillerdir.

Bunların yanı sıra Balkan ve bazı Ortadoğu ülkelerinde, buralara ait siciller üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Ancak maalesef genel anlamda bu sicilleri barındıran bir katalog oluşturulmamıştır. Bu bölgelerde toplam 8000 civarında sicil defteri olduğu bilinmektedir. Balkan devletlerinden Makedonya'da Üsküp Devlet Arşiv Merkezinde 1607-1912 yıllarına ait 195 şer'iyye sicili kayıtlı bulunmaktadır.¹¹⁷ Bu şer'iyye sicillerinin 185 adedi Manastır kazasına aittir. Geri kalanları ise, Debre, Ohri, Kalkandelen, Pirple ve İştip kazalarının şer'iyye sicilleridir. Balkan bölgesinin arşivlerinden birisi de Sofya olup buradaki Milli Kütüphanede 170 adet şer'iyye sicili bulunmaktadır. Burada bulunan en eski tarihli şer'iyye sicili ise XVI. yüzyılın ortalarına tekabül etmektedir ve bu şehre aittir. Bu şehir dışında 42 adet Rusçuk kazasında, 9 adet Hacıoğlu kazasında, 71 adet Vidin'de, 5 adet Silistre ve 1 adet de Eskicuma (Targovishte) şehirlerinde bulunmaktadır.¹¹⁸ Diğer Balkan Devletlerindeki şer'iyye sicillerine baktığımızda ise Macaristan'da XVII. yüzyıla ait bir adet defter bulunmaktadır. Bosna'da üç ayrı arşivde toplam 158 adet sicil olmakla beraber, bunlar Saraybosna Şarkiyat Enstitüsü, Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi ve Şehir Tarihi Arşivi'nde korunmaktadırlar. Arnavutluk'ta şer'iyye sicillerinin izlerine XVI. yüzyılın sonlarına doğru rastlanmaktadır ve 129 Elbasan sicili ile XIX. Yüzyıl Tiran'ına ait 63 sicil kayıtlı bulunmaktadır. Yunanistan'da Girit, Selanik ve Karaferye'de XVII. yüzyıl şer'iyye sicillerinin izine rastlanmaktadır. Girit İraklion Belediye Kütüphanesi'nde 166, Selanik Devlet Arşivi'nde 337, Karaferye'de 130 kayıtlı kadı defteri bulunmaktadır. Romanya'da toplam 267 şer'iyye sicili kayıtlı olmakla beraber, bunlar; Bükreş Devlet Arşivi'nde Tulçı kazasına ait 55, Rusçuk'a ait 53, Tuna'ya ait 154, Varna'ya ait ise 5 defter bulunmaktadır. Osmanlı için büyük önem arz eden Kırım ile alakalı kayıtlar ise günümüzde Rusya, Saint Petersburg Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Bu kayıtlar XVII. ve XIX. yüzyılın başlarına tekabül eden yılları ihtiva eder, sayısı 121 adettir. Bu devletlerin dışında Macaristan'da en erken 1580'li yıllara ait olan 65 defter kayıtlıdır ve bu defterlerin yarısına yakını Başbakanlık Osmanlı arşivinde mevcut bulunmaktadır. Ayrıca sadece Balkan devletlerinde değil aynı zamanda

¹¹⁷ Uğur, a.g.e, s. 9.

¹¹⁸ Necati Aktaş, Bulgaristan'daki Osmanlı Evrakı, TTK, Ankara, 1994, s.26.

Papalıkta yani Vatikan’da Avlonya şehrine ait XVI. yüzyıla tekabül eden bir adet şer’iyye sicili bulunmaktadır.¹¹⁹

Ortadoğu ülkelerine geldiğimizde şer’iyye sicilleri kayıtlarının arttığını görmekteyiz. Burada yukarıda bahsetmiş olduğumuz bir konuyu tekrar hatırlatmak isterim ki Osmanlı Döneminde bu bölgedeki şer’iyye sicilleri genel anlamda Arapça kaleme alınırdı. Suriye bölgesinde bulunan şer’iyye sicillerinin büyük bir çoğunluğu Şam’da bulunmaktadır, burada 1600 kadar şer’iyye sicili vardır. Ardından Halep’e 664, Hama’ya 64, Humus’a 21 ve Sayda’ya 18 kayıtlı şer’iyye sicili bulunmaktadır. Lübnan’da XVII. yüzyılın sonlarından XIX. yüzyılın sonlarına kadarki tarihlerde kayıtlı, Trablus kentine ait 70 defter bulunmaktadır. Kudüs’te ise günümüzde halen tutulan şer’iyye sicillerinin sayısı 1600 civarında olup bunların 700-800 kadarı Osmanlı dönemine aittir.

Şer’iyye sicillerinin Osmanlı toplum, iktisat ve hukuk tarihi açısından önemi XIX. yüzyılda yavaş yavaş anlaşılmaya yüz tutmuş ve bu alanda araştırmaların başlaması bu döneme denk gelmiştir. Bu çalışmalar ilk önce Rusya’da Kırım için 1890’larda başlamış, ardından Balkan devletleri de bu kervana katılmıştır. Macaristan, Bosna ve Bulgaristan sicilleri üzerine 1900’lü yıllarda pek çok araştırma yapılmış ve bu alana olan ilgi artmıştır. Türkiye’de şer’iyye sicilleri üzerine araştırmaların yapılması 1935’te İ. Hakkı Uzunçarşılı ve T. Mümtaz Yaman ile başlamıştır. Ankara Halkevi dergisi Ülkü’de “Şer’i Mahkeme Sicilleri” adıyla yayımlanmış oldukları yazıları bu alanda yapılmış ilk araştırmalardandır. Uzunçarşılı ve Yaman’ın öncülüğü ile Türkiye’de Şer’iyye sicillerine olan rağbet artmış ve yapılan araştırma sayısında yükselişler olmuştur. Bu konuda Bursa Uludağ dergisi başı çeken dergilerdendir.

Türkiye’deki şer’iyye sicilleri çalışmaları başlarda, bir transkripsiyon hareketi olarak seyretmiş, bu sicillerin tarihi açıdan önemi ortaya konmaya çalışılmıştır. Şer’iyye sicillerini bir kaynak olarak değerlendiren ve tarih bilimi disiplini içerisinde kullanan ilk tarihçimiz ise Halil İncalcık’tır “Tarihçilerin Kutbu” olarak adlandırılan Halil İncalcık, Türkiye’nin bu konuda ki en erken eserlerini ortaya koymuştur. “Bursa I: XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar” adlı eseri bu konu ile alakalı verilebilecek nadide eserlerdendir. Bu alanda yapılan çalışmalara bir diğer örnek ise Mustafa Akdağ’ın “Türkiye’nin İktisadi ve İçtimai Tarihi” adlı eserleridir. Her ne kadar birçok eleştiriye maruz kalmış olsa da Akdağ tezini şer’iyye sicil kayıtlarını kaynak göstererek kanıtlamaya çalışmıştır. Toplumsal anlamda, yerel tarih

¹¹⁹ Uğur, a.g.e, s. 10.

konusunda şer'iyye sicilleri kullanılarak yapılan ilk çalışmalar ise M. Çağatay Uluçay ve İbrahim Gökçen'e aittir. Uluçay şer'iyye sicillerinin sadece hukuk ve bürokrasi alanında değil, halkın toplumsal yapısı ve günlük yaşantısı ile alakalı bilgiler edinmek için de kullanılabileceğini savunmuş, böylece tarih arenasına bir başka bakış açısı kazandırmıştır.¹²⁰

1970'li yıllara geldiğimizde şer'iyye sicillerinin hangi alanlarda kullanılabileceği üzerine yapılan araştırmalar artış göstermiştir. Bu konuda birçok araştırmacı, birçok tez ortaya koymuştur. Bunlardan bazıları şer'iyye sicillerinin siyasal olaylar, evlilik, boşanma, mehir, miras, kadınların mülkiyet hakları, zimmiler, vakıflar, diplomatik elçiler, nüfus ve şehrin diğer sosyal özellikleri ile alakalı bilgiler verdiğini söylemişlerdir. Ayrıca şer'iyye sicilleri kaynak gösterilerek yapılan çalışmalarla; o zamana kadar doğru olduğu sanılan tarihi bilgilerin yalanlandığı ve çürütüldüğü görülmüştür. Bunların yanı sıra sicillerden yararlanılarak, bir tüccar üzerinde ilk defa bir biyografik çalışma hazırlanmıştır.

XX. yüzyılın son çeyreğine geldiğimizde, artık şer'iyye sicillerinin önemi yeterince anlaşılmış olup, bilhassa taşra tarihi çalışmalarında başvuru alan ilk kaynaklar haline almıştır. Her ne kadar sicillerde yazanın gerçeği ne kadar yansıttığı, yani kadının bu sicillere mahkemede yaşananları ne derece doğru aktardığı bilinmese de Osmanlı Tarihi ile alakalı birçok araştırma ve yeni yorum şer'iyye sicilleri sayesinde geliştirilmiştir. Elbette bu mesele de başlı başına bir araştırma konusudur, keza bu alanda da birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar tarih araştırmalarının daha sağlıklı ilerleyebilmesi için yeni öneriler ortaya konulmasını sağlamış, verilen bilgilerin daha sahih olabilmesi için yeni tezleri beraberinde getirmiştir. Bu tezlerden en çok öne çıkanı, ele alınan kaynakların çeşitliliğinin artırılması yani tek düze bir metin üzerinden araştırma yürütülmemesi gerektiğini, ayrıca söz konusu kaynak metinlerin analizinin yapılması gerektiğini söylemektedir. Günümüzde de bu konuya titizlikle yaklaşılmakta ve birçok büyük proje ile şer'iyye sicillerinin neşir çalışmaları yürütülmektedir.¹²¹

İslam, Müslümanların dini hayatının yanı sıra gündelik, özel hayatını da belirli bir düzene oturtan, belirli bir ahlak anlayışı getiren bir dindir. Buna binaen İslam Hukuku yani Fıkıh, bir Müslümanın dini standartlarını belirler. Kişinin doğumundan ölümüne kadar yaşamının her bir anında, ibadetlerinde, suç fiilleri karşısında, diğer bireylerle, doğayla ve devletle münasebetlerinde dine uygun hareket edebilmesinin esaslarını ortaya koyan bu ilmin,

¹²⁰ Uğur, a.g.e, s. 10.

¹²¹ Uğur, a.g.e, s. 9.

İslam fıkıh ekollerinin ana kaynakları araştırıldığında pratik ve teorinin iç içe olduğu görülmektedir.¹²² Burada Osmanlı şer'iyeye sicillerine bakarsak bu pratiği, Fıkıh ilmi açısından görmek mümkündür. Şer'iyeye sicillerinde İslam'ın temel unsurlarından Kur'an, Sünnet, İcma, Kıyas ve diğer ilimlerin teorilerinden nasıl faydalandığını görebiliriz. Misal vermek gerekirse Kur'an-ı Kerim'de bulunan "*Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza ve Allah'tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin*" hükmü hırsızlık suçunun cezai yaptırımını açıkça ortaya koymuştur. Fıkıh ilmi de bu ayetten ve az önce saymış olduğum diğer ilimlerden faydalanarak ortaya bir içtihat koymuş ve bu suçun cezai yaptırımının ne olacağı konusunda bir çözüm üretmişlerdir. Burada izlenen adımlar, bu suçun failinin hangi şartlarda cezalandırılacağı, neyin çalınması durumunda hırsızlık suçunun ortaya çıktığı, ne miktarda yapılan hırsızlığın suç teşkil edeceğidir. Bu ve bunun gibi daha nice suçlarda Fıkıh ilminden şer'i deliller kullanılarak belirli hükümler ortaya konulmuştur. İşte Osmanlı Devleti topraklarında, bu ilme dayanılarak belirli hükümlerin verildiğini şer'iyeye sicillerinde görmekteyiz.

¹²² Duman, a.g.e, s. 153.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

458 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ VE DEĞERLENDİRME

6.1. 458 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili'nin Tanıtımı

458 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Meşihat fonu Şer'iyye sicilleri defteri Ankara defterleri kısmından temin edilmiştir. Sicilimizin Poz (varak) sayısı 49, yazı türü ise rika olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu sicil H. 1327 M. 1909 tarihine ait 92 sayfa ve 204 belgeden oluşmaktadır.

Sicil baştan sona incelendiğinde genel manada okunaklı sayfaları pek yıpranmamış ve mürekkep hatalarının az olduğu tespit edilmiştir. Sicilimizde sayfalar ve belgeler için ayrı numaralar verildiği ve bu belgelerdeki konuları ayırt edebilmenin mümkün olduğu görülmüştür. Sicil Ankara tarihine ilişkin zengin bilgiler içermesi açısından değerlidir.

6.2. Defterin Transkribe Edilmesinde Takip Edilen Metod

Belgelerin transkribe edilmesinde akademik yazım kuralları dikkate alınmıştır. (ا, و, ي) Elif-Vav ve Ye harfleri okutucu oldukları durumda (^) şapka işareti ile gösterilmiştir. (ع- ء) ayın ve hemze harfleri ise transkripsiyona uygun olarak ('-) kesme işaretleriyle gösterilmiştir. Defterde okunamayan yerler (...) bu şekilde, kesin olmayan ve şüpheli yerler (?) soru işaretiyle gösterilmiştir. Belge zâ'iyâtının olduğu yerler ise (silik) şeklinde belirtilmiştir. Belgelerin kolay incelenmesi amacıyla "Sayfa Numarası ve Hüküm Numarası" eklenmiştir. Hicri tarihler yazılırken uygun olduğu şekilde gösterilmiştir.

6.3.Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri

1-Ali Bey 64/1	28-Hisar Dudvirân (Gayr-i Müslim) 68/1
2-Afi 28/3	29-Hisâr Misâfir Fakih 56/1
3-Ahi Hâci Murâd 80/2	30-Hoca Beşe 65/1-66/1
4-Ak Hoca (Bey Pazarı) 82/3	31-İbn-i Gökçe 64/2-/64/3
5-Ak Şemseddin 16/3	32-İmâret 20/1-28/3-66/1-66/3-67/1-69/1-75/1-80/5
6-Baklacı 26/1-27/3-28/3-37/1-91/1	33-İncei Belkıs 34/2
7-Behlül (Gayr-i Müslim) 86/1	34-Kattâni 8/1-91/1
8-Boryacı 21/1-21/2-22/1-38/1-43/2-53/1-66/3-79/1	35-Kul Derviş 8/1
9-Bostâni 33/3	36-Kureyş 7/3
10-Çeşme 36/5-78/2-86/1-87/2	37-Kurt (Gayr-i Müslim) 52/1
11-Direkli 88/3-89/2	38-Leblebici 6/1-7/1-65/1
12-Emre Gülü 37/4	39-Mevcûd 29/1-57/1-64/-67/1-69/1-71/1
13-Erzurûm 18/1-68/1-85/1	40-Mihriyar (Gayr-i Müslim) 51/1
14-Geneği 31/1	41-Misâfir Fakih 56/1
15-Gicik 2/1	42-Molla Büyük 68/1
16-Güzerzâde (Beypazarı) 81/3	43-Muhâcir 33/1-34/3
17-Hâcendi 6/1-7/3-18/1	44-Mukaddem 9/2-85/1
18-Hâci 'İvâz 18/1	45-Osmâniye 12/1-16/3-16/4-54/1
19-Hacı Arap 20/1-39/1	46-Öksüzce 7/1-7/3-9/11-37/1-37/4-91/1
20-Hâci Bayrâm-ı Veli 53/1	47-Ömer oğlu (Beypazarı) 82/3
21-Hâci Doğân 24/1	48-Papani 28/1-85/1
22-Hacı Halil 10/1	49-Sabûni 64/1
23-Hâci Mûsâ 21/1	50-Sarraç Sinân 66/3 86/1
24-Hamidiye 16/1-34/2	51-Sultân 'Alaaddin 8/1
25-Hanife Bâyezid 20/1	52-Şükriye 35/1-35/3-36/1-36/3-81/2-91/1
26-Hâtuniye 79/1-80/2	53-Tüllice 54/2
27-Hisar Ağniya (Gayr-i Müslim) 51/1	54-Ürgüb 7/5-15/3-67/1-69/1

Tablo 1: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Adı Geçen Mahalle İsimleri

6.4.Defterde Adı Geçen Köyler ve Bağlı Oldukları Yerler

KÖY İSİMLERİ	BAĞLI BULUNDUĞU YER
1-Ağılıcık 47/1	Çubukabâd
2-Ak baba 23/1	Bolvadin Kazâsının İsmâk Nâhiyesi
3-Arablar 67/1	İncesu
4-Bala Kazâsı 10/1-45/3-57/1-60/1-86/1	Bala Kazâsı
5-Balıkhisâr 24/1-91/1	Çubukabâd
6-Çakırlar 44/3	Zir Nâhiyesi
7-Çubuk 24/1-36/1-47/1-50/1-55/1-55/2-72/1-73/1	Çubukabâd
8-Dikmen 5/1-5/2-18/1-39/1-40/4-41/1	Zir Nâhiyesi
9-Eğerci 50/1	Çubukabâd
10-Emirler 55/1-55/2	Çubukabâd
11-Gökçedere 50/1-72/1-73/4	Çubukabâd
12-Gülkara 82/1	Bey Pazarı
13-İsâ Kebir 83/1	Tokad Zile
14-İstanos 37/1	Zir Nâhiyesi
15-Kabaklı 31/1	Zir Nâhiyesi
16-Karaoğlan 23/1	İncesu
17-Karaoğlan 81/2	Merkez
18-Kargalı 56/1	Haymana
19-Kılıçlar 86/1-87/1	Balâ
20-Kutugin 37/1	Zir Nâhiyesi
21-Martin 38/2	Zir Nâhiyesi
22-Memlûk 65/1	Zir Nâhiyesi
23-Mühye 67/2	Zir Nâhiyesi
24-Nenek 33/1	Bala Kazâsı
25-Odabaşı 31/1	İncesu
26-Pazar 35/1	Yabanabâd
27-Saray 18/1	Çubukabâd
28-Sincan 88/3-89/2	Zir Nâhiyesi
29-Sirkeli 5/1	Çubukabâd
30-Şehid 'Ali 58/1-88/1-89/1	Zir Nâhiyesi
31-Yalıncağ 29/1	Bala Kazâsı
32-Yalıncağ 66/1	Zir Nâhiyesi

Tablo 2: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Yer Alan Ankara Vilayeti'ne Bağlı Köyler

6.5.DeFTERde Geçen Memurlar ve Meslek İsimleri

MEMURLAR	ESNAFLAR
1-Başçavuş 74/1	1-Bakkal 35/3-36/3-40/4
2-Çavuş 4/3-5/1-5/2-18/1-20/1-36/2-37/4-40/4-41/1-47/1-48/4-50/1-64/4-66/1-72/1-74/1-81/3-82/3-83/1-83/2-88/1	2-Berber 10/1-41/1
3-Defter-İ Hâkâni Müdürü (Tapu Müdürü) 80/1	3-Bostancı 11/1-14/1-15/2-26/1-80/5-85/1
4-Hâkim 4/2	4-Dellâl (Bir Haberi İlan Eden) 75/1
5-Hatip 24/1	5-Ekmekçi 33/6
6-İmâm 7/5-15/3-16/3-18/1-28/3-47/1-50/1-64/4-66/3-73/3-80/1-80/5-88/2-88/3-89/2	6-Hancı 13/1-15/3-81/2
7-Kâtib 7/3-10/1-32/2-33/5-45/1-48/2-50/1-51/1-52/1	7-Kebabçı 80/1
8-Mahzar 2/1-7/3-47/1-57/1-64/1-77/2-77/3-85/1	8-Mestci 59/1-60/3
9- Muhtar 12/1-27/3-28/3-32/1-40/4-79/1	9-Muytab (Kıl Dokuyan) 59/1-60/1-60/3
10- Mübâşir 33/3-77/2-77/3	10-Nalbant 9/2-10/1-87/1
11-Müdür 14/1-23/1-23/2-37/1-38/1-53/1-54/2-68/1-79/1-83/1-83/2	11-Sarrâç (Eyer yapıp satan kimse) 7/3-21/1
12- Mülâzım (Teğmen) 53/1-55/2	12-Sofçu
13- Müteveli (Vakıf Yöneticisi) 2/1-3/1-21/1-26/1-29/1-43/2-44/2-53/1-54/1-57/1-61/1-69/1-77/2	13-Tahmisci (Kuru Kahveci) 35/3-36/3-43/2
14- Nâ'ib 23/1-47/1-56/1-80/5-85/1-86/1-87/3	14-Topçu 55/2
15- Onbaşı 13/1-16/1-82/3	
16- Yüzbaşı 13/1-58/1	
17-Vilayet defterdarı 35/1	
18- Zabıt Kâtibi 7/3	

Tablo 3: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Yer Alan Memurlar ve Meslek Türleri

6.6. Defterde Adı Geçen Ünvanlar ve Lakapları

Arap 20/1-39/1	Gazioğlu 5/1	Muytâboğlu 85/1
Ayaşlı 6/1	Hacı 2/1	Nâzıroğlu 29/1-57/1
Ayaşlıoğlu 11/1-20/1-88/1-91/1	Hallac 78/2	Okkaloğlu 67/1-69/1
Beniroğlu 2/1	Hamâl 59/1-60/3/-68/1	Sarioğlu 55/1-55/2
Berber 10/1-41/1	Hancioğlu 15/3-67/1-69/1	Sarraç 7/3-21/1
Bostancı 11/1-14/1-15/2-26/1-80/5-85/1	Hatip 24/1	Sekmanoğlu 86/1
Calıoğlu 59/2	Hatipoğlu 40/4-41/1-53/1	Semerci 48/3
Cebeloğlu 72/1-73/1-73/4	Hatipzâde 53/1-53/2-54/1	Ser-Attarzâde 6/1-7/1-7/3
Ceceoğlu 86/1	Hoca 12/2-65/1-66/1-82/3	Susuzlu oğlu 21/1-21/2
Cin 59/1-59/3-67/1	Höyükliüoğlu 66/3	Şeyh 2/1-7/3-10/1-29/1-43/2-44/3-57/1-61/1-64/4-88/1
Çakur 48/4	İmamoğlu 88/1	Tabanlıoğlu 60/3
Çarşablıoğlu 64/4	Kara 4/3	Tatâr 35/3-36/1-36/3-86/1-87/1-87/2-87/4
Çavuş 4/3-5/1-5/2-18/1-20/1-36/2-37/4-40/4-41/1-47/1-48/4-50/1-64/4-66/1-72/1-74/1-81/3-82/3-83/1-83/2-88/1	Kılıçzâde 83/1	Tolluzâde 53/1-79/1
Çerçisiz 34/2	Kızıloğlu 65/1	Usta 10/1
Çerkeşli 6/1-7/3-21/2-22/1-26/3-38/1-43/2-59/1-71/1	Kolaç 48/4	Vâizoğlu 73/1
Çıplakoğlu 85/1	Koloğlu 7/5	Yalıncaklı 66/1
Çukuroğlu 86/1	Kuloğlu 7/5	
Dede 64/1-81/1-81/3	Kürt 67/1-67/2-69/1-71/2-75/1	
Ekmekçi 33/6	Mangalzâde 59/2-60/1	
Etmekçi 20/1-34/2	Minnetoğlu 64/4	
Ezderzâde 59/2-60/3	Molla 9/2-23/1-23/2-48/4-69/1	

Tablo 4: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Yer Alan Unvan ve Lakaplar

6.7. Defterde Geçen Eşya İsimleri ve Değerleri

EŞYALAR	DEĞERLERİ *Adet Fiyatı
Bilezik 69/1	95 Guruş
Biruşen Hırka 70/1	76 Guruş
Cebirekenden Yüzük 70/1	25 Guruş
Çuval 75/1	5 Guruş
Deşt Leğen –Güüm 39/1	29 Guruş
Fanila Boğçası 8/1	10 Guruş
Hamam Havlusu 8/1	17 Guruş
Hamam Leğeni 8/1	30 Guruş
Hamur Teknesi 75/1	10 Guruş
İnce Elek 75/1	100 Guruş
İncülü Kuşak 26/1	300 Guruş
Kapaklı Sahan 39/1	14 Guruş
Kapaklı Sahan 75/1	20 Guruş
Kapaklı Sahan 1 Adet, Ma' Kapak 8/1	30 Guruş
Kilim 69/1	103 Guruş
Kumaş Hırka 70/1	19 Guruş
Kumaştan Fistan 8/1	120 Guruş
Kürt Kilimi 75/1	20 Guruş
Leğen İbrik 26/1	40 Guruş
Potin Çift 69/1	30 Guruş
Saat 69/1	57 Guruş
Sadır Katığı 70/1	10 Guruş
Sedir Şaki 39/1	7.5 Guruş
Sırmalı Futa 70/1	38 Guruş
Sim Kuşak 69/1	19 Guruş
Şal 70/1	15 Guruş
Şitâri Yüzlü Yorgan 39/1	38 Guruş
Şorba Tası 39/1	9 Guruş
Tarafli Mangal 69/1	57 Guruş
Tarafli Mangal Nuhas 26/1	95 Guruş
Yan Minderi 69/1	10 Guruş
Yarım Liralıktan Bir Çift Küpe 69/1	103 Guruş
Yazma 8/1	5 Guruş
Yirmi Beşerlikten Bir Çift Küpe 70/1	50 Guruş
Yorgan 69/1	57 Guruş
Yuvarlama Çift 69/1	40 Guruş
Yün Çuval 39/1	19 Guruş
Yün Yastık 8/1	25 Guruş
Yün Yatak 75/1	300 Guruş

Tablo 5: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Yer Alan Eşya İsmi ve Değerleri

6.8.Belgelerin Konularına Göre Tasnifi ve Dağılımı

Konu	Hüküm No.
Alacak – Verecek:	37/1-85/1
Mehr-i Mü'eccel:	8/1-10/1-21/1-39/1
Boşanma:	20/1-47/1-48/1-48/3-77/1-78/1-78/2
Nikah:	50/1
Miras	6/1-14/1-15/2-23/2-24/1-38/1-51/1-52/1-59/1-59/3-64/1-64/4-66/1-66/3-73/4-74/1-79/1-80/2-80/3-80/4-80/5-81/3-82/1-82/3
İhtilaf:	13/1-31/1-35/1-36/1-88/1
Vakıf:	2/1-4/2-17/3-29/1-43/2-44/1-44/2-44/3-57/1-59/2-60/1-60/2-60/3-61/1-62/2
Nafaka:	9/1-9/2-9/3-21/2-22/2-26/1-28/3-40/1-41/1-67/1-68/1-69/1-70/2-70/3-71/1-71/2-71/3-71/4-77/2-77/3
Veraset:	15/3-23/1-53/1-54/2-58/1-65/1-72/1-73/1-73/2-83/1-83/2
Vasi ve Vasiye Tayini:	55/1-56/1-56/2-64/2
Talep:	3/1-3/2-7/2-7/3-12/1-17/1-18/1-28/2-32/2-33/4-34/1-34/2-36/4-38/2-41/2-49/1-49/2
Beyan:	3/3-4/1-4/3-5/1-7/1-16/1-16/3-16/4-25/2-27/3-27/4-28/1-32/1-33/2-33/3-33/5-35/3-36/3-36/5-40/2-40/3-40/4-45/1-45/2-45/3-48/2-54/1-54/2-88/3-89/1-89/2
Borç:	11/1-25/1-37/4-65/1-73/3-75/1-81/2-82/2-86/1-87/1-87/2-87/4

Tablo 6: 458 No'lu A.Ş.S.'nde Yer Alan 19 Adet Konunun tasnifi ve dağılımı

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ANKARA 458 NO'LU ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ

Sayfa: 1 **Belge no:** [2/1]

Konusu: Vakıfla ilgili dava

Tarihi: Fi 5 Safer sene [1]327 (26 Şubat 1909)

Özet: Ankara'ya bağlı İncesu Köylerinden Yalıncağ Köyünde vefat etmiş Şeyh Ali İsfahani Hazretlerinin vakfiyla alakalı dava.

Nev'-i da'vâ

Müdde'i: Mütevellî Abdurrâhmân

Müdde'-i-'aleyh: Mütevellî Kâmile

Kâtib: Hacı İbrâhim

Mahzar: Hayreddin

Medine-i Ankara'nın İncesu kurâlarından Yalıncağ Karyesinde medfûn olan Şeyh 'Ali İsfâhânî (kuddise sirrûh) hazretlerinin mütevellisi Karye-i mezkûre de Abdurrâhmân ibn [boşluk] tarafından zikr-i âti husûs da taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şuhûd ve tahlif-i hasm vekîl-i müseccil-i şer'isi da'vâ vekîllerinden Sırrı Efendi ibn [boşluk] medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd ve meclis-i şer'-i şerîf-i enver de vakf-ı mezkûrun zâviyesinin nısf hissesine mütevellisi medine-i mezkûrenin Gıcık Mahallesinden Benir oğlu zevcesi Kâmile binti [boşluk] tarafından kezâlik zikr-i âti husûs da taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şuhûd ve tahlif-i hisse vekîl-i müseccil-i şer'isi oğlu Emin Efendi ibn-i Hüseyin Ağa muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edip Karye-i mezkûre de medfûn olan Şeyh 'Ali İsfâhânî kuddûsi sirrûhu hazretlerinin zâviyesinin nısf hissesine müvekkilim Abdurrâhmân Ağa bâ-berât-ı 'âlişân mutasarrıf olup diğerk nısf dahi müdde'-i-'aleyh Emin Efendinin müvekkilesi vâlidesi Kâmile

kadın mutasarrıfa ve ber-minvâl-i meşrûh meyânelerinde münâkasa-i müşterek zâviye-i mezkûrenin hizmetini bundan dokuz on sene mukaddem meclis-i idâre-i vilâyetçe bâ-karâr ve mazbata müvekkilesi Kâmile kadına tahsîs ve zâviye vakıf da yedine teslim olunmuştur şu şartla ki mezbûre altı sene işletecek ve altı senenin inkızâsında müvekkilim Abdurrâhmân'a terk ve tevdi' ederek altı sene de müvekkilim tarafından işletilip hizmeti görülecek mütevelliyeye-i mezbûre râzı olduğu şu şart mücebince zâviye isti'lâm ve hizmetini der-'uhde edildikten sonra oğlu işbu vekîl-i mûmâ-ileyh Emin Efendiye havâle etmiştir ve altı sene münkazi olalı üç seneyi tecâvüz ettiği halde hilâf-ı şart ve muvaffakat-ı tarafeyn müvekkilim Abdurrâhmân yedine teslim edilmemektedir binâen-'aleyh ittifâk-ı mebhûs mücebince zâviye-i mezkûrenin mezbûre ile vekîli mahdûmu Emin Efendi yedinden nez'i lâzım gelir sebep-i nez' olarak diğer bir cihet daha vardır ki o da mezbûre ve mûmâ-ileyhin vakfına câniyettir şöyle ki zâviye de zâviyedârın dâimâ hâzır ve kâim olarak it'âm-ı ta'âm eylemesi nizâmı ve vâkıfın şartı iktizâsındandır şart-ı mezkûre ri'âyet olunmamış ve mütemâdiyen it'âm hizmeti ifâ kılınmamış olduğu ahâli-i Karyece ma'lûm ve müsellemdir vakfın ve zâviyenin muhâsebe-i evkâftan mahsûsât-ı seneviyesi olan yedi bin guruş sene be sene istifâ edip umûruna sarf ve istihlâk ve vakf için bundan para sarf ve infâk etmemesindedir bir de vakf-ı mebhûsun tahmiş bedelâtındandır mal sandığından elli altı bin kûsür gurûş matlûbu olup bu akçe hasbe'l-iştirâk mal sandığından ahz ve istihsâlinde nisfi müvekkilime edâ ve teslim eylemesi lâzım gelir ve makbûz senedleri ise müştereken tarafımızdan memhûr bulunur iken şimdiye kadar mal sandığından kırk sekiz bin kûsür guruş ahz ve istihbâr eylediği halde on parasını müvekkilime def' ve isâl etmemesindedir şu halde sui isti'mâle ve ihâneti cihetle zâviyenin yedinden nez'i ve me'hûdâtından nısf hissennin müvekkilime redd ve edâsını talep eylerim.

Müdde'i vekîli

bende

[imzâ]

Sayfa: 2 **Belge no:** [3/1]

Konusu: Soruşturma talebi

Tarihi: Fi Safer sene [1]327 (Mart 1909)

Özet: Mütevellinin akıl sağlığına dair soruşturma talebi.

Meclis-i şer‘e ibrâz eylediğim beş nefer tabib-i hazik Müslim ve Gayr-i Müslimden müteşekkil meclis-i sıhhiyeden i‘tâ olunan raporda müdde‘i Abdurrâhmân’ın aklında bir nev‘i mahdûdiyet bulunduğu ve mahdûdiyetten murâd intikâlinin noksan idüğünün beyân olunmasına ve Karyesi heyet-i ihtiyâriyesiyle mu‘teberânı tarafından i‘tâ olunan varakada dahi müddei merkûmun hizmet-i tevliyeti ifâ edemeyecek derecede aklında hiffet olduğunun tasdik kılınmasına ve esâsen fehmi kalil ve sözü müşevveş tebdiri fâsid-ı ma‘tûh olup mecelle-i celîlenin dokuz yüz kırk bir ve kırk beş ve elli yedi ve altmış ve yetmiş dört ve yetmiş sekiz ve bin dört yüz elli yedi ve bin altı yüz on altıncı maddeleri mücebince müdde‘i merkûmun tasarrufât-ı kavliyesi ve bu bâb da aherini tevkil ve bi‘l-vekâle da‘vâ eylemesi şer‘an câiz olmadığından hisse-i tevliyetin cânib-i şer‘-i şerîfden mecraıyla ber-vech-i münâsib tayini bi‘l-vekâle taleb ederim.

Müdde‘i-‘aleyh vekîli

[imzâ]

Sayfa: 2 Belge no: [3/2]

Konusu: Cinnet ile ilgili rapor talebi

Tarihi: Fi 5 Safer sene [1]327 (26 Şubat 1327)

Özet: Müdde‘i vekili Sırrı efendinin iddasını gösterir

Müdde-i vekîli Sırrı Efendi tekrâr iddi‘âsında ‘anet iddi‘âsı hakkında bi‘l-ahire beyân-ı müdâfa‘a olunmak üzere tabib raporuyla Karye heyet-i ihtiyârisi ve rûfekâsının mutâla‘a edilmek üzere ‘âcizlerine gösterilmesini taleb ederim.

Sayfa: 2 Belge no: [3/3]

Konusu: Müdde‘i vekili beyanı

Tarihi: Fi Safer sene [1]327 (Mart 1909)

Özet: Müdde‘i vekili Sırrı Efendi’nin, müvekkilinin hastalığı hakkındaki beyanı

Müdde‘i vekîli Sırrı Efendi tekrâr iddi‘âsında cinnet ve ateh umûr-ı şer‘iyye ve fenniyyendir şer‘e ve fenne mensûb olmadıkları der-kâr olan Karyesi ahalisinin bu bâbda ettikleri şehâdet verdikleri ‘ilm u haber vesâik-i şer‘iyyeden ve evrâk-ı mu‘tebereden ol-dahi

tabib raporuna gelince mutâla‘asından anlaşılacağı üzere müvekkilimden ...(silik) eser-i cinnet ve ateh görülmeyip yalnız mahdûdiyet akl-ı müşâhede olunmuştur bundan murâd ise noksân-ı intikâl demek olduğu ve ayrıca şerh verilmiştir aklın mahdûdiyeti anın fikdânı ve yahut şu‘ûrun ihtilâli demek değildir çünkü mecnûn diye hiç akl olmayan ve (....) diye şer’an muhteli’ş-şu‘ur olan kimselere itlâk olunur ve ateh de üç şart mu‘teberdir şerâit-i selâseden birisiyle bile müvekkilimin muhteli’ş-şu‘ûr olduğuna dâir rapor da bir gûnâ kayd ve işârât yoktur binâen-‘aleyh müvekkilim hakkındaki isnâd iftirâdan ibâret olmakla reddini talep ederim ve bu bâbda icâb eder ise daha ziyâde izâhât-ı şifâhiye vereceğimi beyân ederim.

Müdde-i vekîli

[imzâ]

Sayfa: 3 **Belge no:** [4/1]

Konusu: Hastalık hakkında cevap beyanı

Tarihi: Fi 10 Safer sene [1]327 (3 Mart 1909)

Özet: Abdurrahman efendi’nin cinneti hakkında müdde‘i-‘aleyhâ vekîli Emin Efendi’nin cevabı

Müdde‘i-‘aleyhâ vekîli Emin Efendi cevâbında zabt-ı sâbıkımda ‘arz olunduğu vechle müdde‘i Abdurrahmân’ın cinnete mübtelâ olduğuna dâir bir bahs cereyân etmemiştir tabib raporunda mademki ‘aklın mahdûd intifâlinin noksân olduğu beyân olunur şu halde fehm-i kalîl söze müşevveş tebdiri fâsid bulunduğu cihetle ma‘tûhiyeti sâbit olduğu binâen ‘aleyh tabib raporuna şer‘-i şerifçe kanâ‘at verildiği surette şuhûd-ı şahsiye ile isbâta hâzır buluncağımı ‘arz ederim.

Müdde‘i-‘aleyhâ vekîli

[imzâ]

Sayfa: 3 Belge no: [4/2]

Konusu: Vakıf davası ispat talebi

Tarihi: Fi 17 Safer sene 1327 (10 Mart 1909)

Özet: Sırrı Efendinin mecelle-i ahkâm-ı ‘adliyenin bin yedi yüz altmışaltı ve bin yedi yüz altmış yedinci maddesi hükmlerine tatbiken Kâmile Hânım vekîli Mehmed Emin Efendi huzurunda ispat etmesi lazım geleceği

Müdde‘i müvekkil-i mezbûr Abdurrahmân’a izâfetle bi‘l-vekâle vekîl-i mûmâ-ileyh Sırrı Efendinin mecelle-i ahkâm-ı ‘adliyenin bin yedi yüz altmışaltı ve bin yedi yüz altmış yedinci maddesi hükmlerine tatbiken bi‘l-beyyinetü‘ş-şer‘iyye evkâf muhâsebecisi vekîli ‘izzetlü Tefvik Efendi hâzır olduğu halde müdde‘i ‘aleyh müvekkile-i Kâmile Hânım vekîli Mehmed Emin Efendi muvâcehesinde isbât etmesi lâzım gelir.

Hâkimü‘ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 3 Belge no: [4/3]

Konusu: Cinnet davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 17 Safer sene 1327

Özet: Sırrı Efendi müvekkili Abdurrahman’a izafetle kaç nefer şâhidi olduğunu beyan edeceği

Ba‘de‘t-tefhîm vekîl-i mûmâ-ileyh Sırrı Efendi kelâm-ı iktidâr mü‘ekkil Abdurrâhmân’a izâfetle bi‘l-vekâle husûs-ı mezkûr hakkında kaç nefer şâhidi olduğunu tahakkuk ve beyân edeceğini ‘arz eylemekle işbu zîr-i zabıtta imzâ kılındı.

Hâzır müdde‘i ‘aleyhâ vekîli [imzâ]

Bende [imzâ]

[Şuhûdü‘l-hâl]

YalıncaK Karyesinden Himmet oğlu Seyyid ‘Ali

Tarhana oğlu Halil

Abdulkadir oğlu Halil İbrâhim

Kara Kusunlar Karyesinden Hasan Efendi bin ‘Osmân

Kara Kusunlar Karyesinden ‘Osmân bin ‘Ali ve Kâdir

Dikmen Karyesinden Gâzi oğlu ‘Abdi ve Kâdir oğlu Ömer

Ömer Çavuş damadı Mehmed

İşbu dokuz neferden başka şahidim yoktur

Müdde’i vekîli [imzâ]

Sayfa: 4 Belge no: [5/1]

Konusu: Cınnet davası şahitlerin beyanı

Tarihi: Fi 25 Safer Sene [1]327 (18 Mart 1909)

Özet: Dikmen Karyesinden Ömer Çavuş damadı Mehmed Çavuş bin Mehmed ve Gazioğlu Abdi Ağa ibn Abdullah ve Abdülkadir oğlu Ömer ibn ‘Ali ve Yalınca Karyesinden Abdülkadir oğlu Halil İbrâhim ibn Abdülkadir’in mezbûr Abdurrâhmân’in fiiliyeti hakkında beyanlarını gösterir

İşbu bin üç yüz yirmi yedi senesi saferü’l-hayrının çehârşenbe günü müdde’i vekîli Sırrı Efendi meclis-i şer’de müdde’i’aleyh vekîli Emin Efendi muvâcehesinde bâlâ da muharrer dokuz nefer şuhûddan dört nefer şuhûdu li-ecli’l-istimâ’ müvekkili Abdurrâhmân Ağa hâzır olduğu halde istimâ’ını bi’l-asâlete ve bi’l-izâfete taleb etmeğe Dikmen Karyesinden Ömer Çavuş damadı Mehmed Çavuş bin Mehmed ve Gazioğlu Abdi Ağa ibn Abdullah ve Abdülkadir oğlu Ömer ibn ‘Ali ve Yalınca Karyesinden Abdülkadir oğlu Halil İbrâhim ibn Abdülkadir nâm dört nefer şuhûddan her biri münferiden(mukırr) istişhâd(işhâd) olunduklarıda fi’l-hakîkâ müvekkili hâzır-ı mezbûr Abdurrâhmân’a hâl-i hayat ve kemâl-i ‘akl-ı sıhhatinde ve cem’i mutasarrıfât kavliye ve fiiliyede şer’an nâfiz ve mu‘teber olduğuna şahidim ve şehâdet ederim deyü her biri müttefiku’l-hıfz ve’l-ma’nâ bi’l-muvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer’iyye etmeleriyle zeyl-i zabıtta ale’l-usûl şâhidân-ı mezbûrâna temhir ettirildi.

[Şahitler-Mühür ve Parmak işaretleri]

İşbu parmak işaretleri şahidândan ‘Abdi Ağa ibn ‘Abdullah ve ‘Abdülkâdir oğlu ‘Ömer’in parmak işaretleri olduğunu tasdik ederiz.

Fi 25 S. Sene [1]327

Kattani Mahallesinden Abdurrâhmân oğlu Abdullah ibn Abdurrâhmân [mühür]

Çubukabâd’ın Sirkeli Karyesinden Hasan Bey oğlu Esad ibn Hüseyin [mühür]

Sayfa: 4 Belge no: [5/2]

Tarihi: Tarihsiz

Konu: Vakıf

Ankara Evkâf muhâsebecisi vekîli ‘İzzetlü Tevfik ibn ‘Ali Bey meclis-i şer‘de hâzır olduğu halde istimâ‘ olunan şahidun-ı mezbûrun huzurunda taraf-ı şer‘i şeriften mecelle-i celîlenin bin yedi yüzüncü maddesi hükmüne tatbiken ne diyeceği olduğu müdde‘i ‘aleyhâ vekîli Emin Efendi müvekkilesi Kâmile bi’l-izâfetle istifsâr olundukta cevâbında istimâ‘ olunan şahidûn-ı mezbûrûndan Ömer Çavuş damadı Mehmed ve Gazi oğlu ‘Abdi ve Kadir oğlu ‘Ömer nâm üç nefer şuhûd(silik) Karyeleri ve Dikmen Karyesi olup müdde‘i müekkil-i mezkûr Abdurrâhmân Ağa’nın leylen ve nehâran ahvâline vukûf-ı tâmmeleri olmadığı gibi şehâdet vakalarını müekkilesine izâfetle bi’l-vekâle kabul edemeyeceğini ve şahidûn-ı mezbûrûndan YalıncaK Karyeli Halil İbrâhim’in şehâdeti ise Karye-i mezkûre de vâki‘ câmi‘-i şerifin tamir ve inşâsında Karye bekçisi Kırkor’u şahid-i merkûm Halil İbrâhim bekçi Kırkor Tanış ile leylen tanıldığını ve ol vechle müekkile-i mezbûreye adâvet-i dünyeviyesi bulunduğu ve şahid-i mezbûr Halil İbrâhim ber-ta‘tîl-i afv maddesinden dolayı

Sayfa: 5 Belge no: [6/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 8 Rebiü’l-evvel sene [1]327 (30 Mart 1909)

Özet: Ankara’nın Leblebici mahallesinden iken vefat eden Ayaşlı Mustafa Ağazade Hasan Efendi’nin mirası ve varisler arasındaki alacak verecek davası

Medine-i Ankara’nın Leblebici Mahallesinden iken bundan mukaddem vefât eden Ayaşlı Mustafa Ağazâde Hasan Efendinin verâseti zevcesi Münire Hânım binti Nasib Efendi

ile sulbi sağır oğulları Mustafa ve Burhâneddin'e inhisârı bi'l-ihbâr inde's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun dânilerinden ve medine-i mezbûrenin Hacendi Mahallesinden Ser-Attarzâde kerimesi Huriye Hânım binti Emin Efendi tarafından zikr-i âti iddi'ânın rüyet ve fasliyçün müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Münire Hânım ayrı ayrı günler de üç def'a mürâsele-i şer'îye ve dördüncü muhtıra ile mahkeme-i şer'îye davet olunmuş ise de bi'z-zât gelmekten ve vekîl dahi göndermekten imtinâ' etmekte ve müdde'îye-i mezbûre Huriye Hânımın zikr-i câi husûs taleb-i da'vâ ve husumet-i ve redd-i cevâb ve teslim-i tesellüm ve ikâme ve istimâ'ı şuhûd ve tahlif-i hasm ve vekâletinin mütevakkıf olduğu umûrun küllisini ifâya vekîl-i müseccel-i şer'îsi da'vâ vekîllerinden Balaban oğlu Nafız Efendi mecellenin bin sekiz yüz otuz dördüncü maddesi ahkâmına tevfikân husûs-ı mezkûrun ani'l-gıyâb fasl u hasmını talep etmekte olmasına binâen müdde'î'aleyhâ-yı mezbûrenin hukûkunu muhâfazaya Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet kibel-i şer'den vekîl-i musahhar ta'yîn olunduktan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Nâfız Efendi medine-i mezbûre mahkeme-i şer'îyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de vekîl-i musahhar-ı mezbûr Mehmet Efendi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu meclis-i şer'e mübrez Fi 1 Temmuz sene [1]322 târihli bir kıt'a sened mücebince vekîl-i musahhar-ı merkûm Mehmet Efendinin müekkilesi ve sağırân-ı mezbûrânın bâ-hüccet-i şer'îye vasiler zevce-i mezbûre Hânımın murisi müteveffâ Hasan Efendi hayâtında cihet-i karz-ı şer'îyyeden müekkilem mezbûre Huriye Hânımın malından olarak Ser-Attarzâde Ahmet Efendi benden(yeden) iki yüz yetmiş aded lirâ-yı Osmâni ahz u kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş aded lirâ-yı Osmâni kable'l-edâ ve'l-ifâ vefât etmekle tereke-i müteveffaya vekîl-i musahhar-ı merkûm Mehmet Efendinin müekkilesi Münire Hânım bi'l-vesâye ve bi'l-verâse vazi'y-yed eder olmakla sual olunup meblağ mezkûr iki yüz yetmiş aded lirâ-yı Osmâni vaziatü'l-yed olduğu tereke-i müteveffadan olmak üzere müekkime izâfetle tarafıma teslime tenbîh olunması matlubumdur deyü ba'de'd-da'vâ ve gıbbe's-sual vekîl-i musahhar-ı merkûm Mehmet Efendi cevâbında müekkilem müdde'îye-i 'aleyhâ-yı mezbûre Münire Hânım tereke-i müteveffaya bi'l-vesâye ve bi'l-verâse vaziatü'l-yed olduğu olduğunu ikrâr mâ'adâ inkâr müdde'îye vekîli Nâfız Efendinin müekkilesine izâfetle iki yüz yetmiş aded lirâ-yı Osmâni alacağı olduğunu külliyen inkâr eyledi.

Fi Safer sene [1]

Vekil-i musahhar [imzâ]

Müdde‘i vekîli [mühür]

Ber-vech-i muharrer iddi‘âsı beyân havale

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

[Şuhûdu’l-hâl]

Muammer Efendizâde Emin Efendi

Ve Sâlim Efendizâde Esad Efendi

Bunlardan başka şâhidim yok ise de ibrâz olunan sened müteveffanın hatt-ı destiyle muharrer ve mühr-i ma‘rûfla memhûr olduğu

Sayfa: 6 Belge no: [7/1]

Konusu: Senet davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 15 Rebiü’l-evvel sene 1327 (6 Nisan 1909)

Özet: Senet tanzimi ilgili şahitlerin beyanları

Leblebici Mahallesinden ve mahkeme-i istinâf cezâ a‘zâsından Esad Efendi ibn-i Sâlim Efendi ve Öksüzce Mahallesinden mahkeme-i bidâyet cezâ a‘zâsından Emin Efendi ibn Muammer Efendi nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup istişhâd olunduklarında Mustafa Ağazâde müteveffâ Hasan Efendi hayâtında Nâfiz Efendinin müekkilesi Huriye Hânımın malından olarak Ser-attarzâde Ahmet Efendi yedinden cihet-i karz-ı şer‘i den iki yüz yetmiş aded lirâ-yı ‘osmâni ahz u kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği müteveffâ-yı mezbûr Hasan bize ikrâr ve hatta meblağ-ı mezkûr iki yüz yetmiş ‘aded lirâ-yı Osmâni deyni nâtık işbu meclis-i şer‘e mübrez Fi 1 Temmuz sene 1322 târîhli bir kıt‘a deyn senedi tanzîm ve zirini temhir ederek ve sened-i mezkûrun mazmununa bendeleri müteveffâ Hasan Efendi dahi işhâd eylediğinden biz bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [imzâ]

Şâhid [imzâ]

Sayfa: 6 Belge no: [7/2]

Konusu: Evrak talebi

Tarihi: Fi 17 Rebiü'l-evvel sene 1327 (8 Nisan 1909)

Özet: Şahitlerden gerekli olan evrakın temini talebi

İstimâ' olunan şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları mahallelerden bâ-varaka-i mesture mecelle-i celîlenin yedi yüz on yedinci maddesine tevfikân tezukiye-i seriyyeleri icrâ oluna.

Hâkim-i şer' Mustafa Nâim

Sayfa: 6 Belge no: [7/3]

Konusu: Alacak talebi

Tarihi: Fi 6 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (27 Nisan 1909)

Özet: Ankara'nın Hacendi mahallesinden Huriye Hanım'ın Hasan Efendi'den alacağına dair talebi.

Tahakkuk-ı 'özü-i şer'iyeye binâ'en husûs'en âti'l-beyânın mahallinde kesb ve tahrîr ve istimâ'iyçün kıbel-i şer'den me'zûnen bais ve irsâl olunan kâtib İbrâhim Efendi ibn Ahmet Reşid Efendi medine-i Ankara mahallatından Hacendi Mahallesinden Ser-Attarzâde Mehmet Efendi ibn Hacı 'Ali Efendi menziline varıp menzil-i mezkûr de Hacı Memiş oğlu İsmâil ibn İbrâhim Kureyş Mahallesinden Fikri ibn Tâlib mahalle-i mezkûreden Şemsi oğlu damadı 'Ali Efendi ibn 'Ali ve Sarraç Hacı İbrâhim Ağa ibn İbrâhim nâm kimesneler hâzırûn oldukları halde 'akd-ı meclis-i şer'i nebevi ettik de hâzırûn-ı mezbûrun ta'rîfleriyle Huriye Hânım binti Emin Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûr de müddiye-i 'aleyhâ-yı mezbûre Münire Hânımın hukûkunu muhâfaza için kıbel-i şer'den vekîl-i musahhar ta'yîn olunan Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet muvâcehesinde müddeaya iki yüz yetmiş aded lirâ-yı 'osmâni müteveffâ Hasan Efendinin hayâtında(silik) etmeğine ve müteveffâ hayâtında havale ederek ve havalesi kabul etmediğine ve müteveffâ Hasan Efendinin hayâtında yedinde rehn i'tâ etmeyip halen iki yüz yetmiş 'aded lirâ-yı osmâni zimmetinde alacağı olduğu istihzâr-ı rehin etmeğin işbu mahale şerh verildi.

Mu'arrif [imzâ]

Mu‘arrif [Mühür]

Mu‘arrif [Mühür]

Mu‘arrif [Mühür]

7/4 İŖbu yemin istizhârı mahallinde taraf-ı dâiyânemden icrâ edildiği ‘arz ve inhâ ederim.
Fi 6 Rebiü’l-ahir sene [1]327

Mahzar [mühür]

Kâtib [mühür]

7/5 Ba‘de kâtib-i mûmâ-ileyh ma’an mebhûs ümenâ-yı Ŗer‘le meclis-i Ŗer‘e gelip ‘alâ
vukû‘ inhâ ve takrîr etmeğin kîbel-i Ŗer‘den inhâsı takayyud kılındı

Hâkimü’Ŗ-Ŗer Mustafa Na‘im

Fi 6 Rebiü’l-ahir sene [1]327

[der-kenâr]

Ŗâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Leblebici Mahallesi İmâmı İsmail Efendi ibn
Hacı Mustafa ve Öksüzce Mahallesi imâmı İsmail Hakkı Efendi ibn Saadullah ve muhtârânı
Abdülhalim Efendi ibn Abdurrâhmân Efendi ve ‘Osmân ibn Mansur ve Seyyid Mehmet ibn
İbrâhim ve Ŗeyh Ömer ibn Abdurrâhmân nâm kimesnelerden bâ-varaka-i mestûre sırren ve
ba‘de istinâf zabıt kâtibi ‘Ali ibn ‘Ali ve Ürgüp Mahallesinden Hacı ‘Ali ibn İbrâhim ve
Koloğlu (Kuloğlu) İbrâhim ibn Hacı Mehmet nâm kimesnelerden ‘alenen lede’t-ta’dîl ve’t-
tezkiye ‘âdil ve makbûlü’Ŗ-Ŗehâde oldukları ba‘de’l-ihbâr ve’l-iŖ‘âr ve’l-halef mûcebince
müddeaya iki yüz yetmiŖ aded lirâ-yı ‘Osmâni ...(silik) vekîl-i musahhar Mehmet Efendinin
müekkilesi ve müteveffâ Hasan Efendinin mûrisesi zevce-i mezbûre Münire Hânımın vaz’ul-
yedi bulunan tereke-i vâfiye-i müteveffadan olmak üzere müdde‘iye-i mezbûre Huriye Hânım
halen edâ ve teslim müdde‘iye-i aleyhâ zevce-i mezbûre Münire Hânıma izâfetle vekîl-i
musahhar-ı mezbûr Mehmet Efendiye tenbîh olundu

Hâkimü’Ŗ-Ŗer Mustafa Na‘im

Fi 6 Rebiü’l-ahir sene [1]327

Sayfa: 7 **Belge no:** [8/1]

Konusu: Mehr-i Mü'eccel talebi

Tarihi: Fi 14 Safer sene [1]327 (7 Mart 1909)

Özet: Ankaranın Kattani Mahallesi sakinelerinden Ahmed kızı Halime'nin kendisini boşayan Kalecikli oğlu Kamil bin Hüseyin'de bulunan mehr-i mü'eccel ve fuzuli zabt ettiği mallarını talebi

Medine-i Ankara mahallâtından Kattani Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı zîr-i zabıtta isimleri muharrer kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Halime binti Ahmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de Kalecikli oğlu Kâmil ibn Hüseyin muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip merkûm Kâmil beş yüz bir guruş mehr-i mü'eccel ve beynimiz de ma'lûm mehr-i mu'accel müsemmâ tesmiyesiyle zevce-i dahlim olup beynimizde adem-i hüsn-i mu'âşeretten dolayı merkûm Kâmil târih-i zabıttan sekiz mah mukaddem örf-i belde de isti'mâl olunan elfâz-ı talaktan şart-ı evvel deyü iki def'a tekrâr ederek menzilin den beni çıkarıp ol-vechle merkûmdan iki talâk ile mutallakası olmamla üzerinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh beş yüz bir guruş mehr-i mü'eccel ile malımdan olarak merkûmun fuzuli zabt eylediği zîr-i zabıtta cins ve nev'leri muharrer hizâlarında kıymetleri murakkam eşyâlarımı tarafıma teslimden imtinâ' eder olmakla sual olunup eşyâ-yı muharrere-i mezkûreleri tarafıma teslim tenbîh olunması matlubumdur deyü da'vâ müdde'î'aleyh Kâmil cevâbında mezbûre Halime'nin yüz elli bir guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevcesi olduğu ve ber-vech-i müdde'â târih-i zabıttan sekiz mâh mukaddem mezbûreyi boşamak niyetiyle mezbûreye hitaben iki defa sen benden emin ol deyip ol vechle mezbûre Kâmile zevce-i mutallakamdır deyü talak müddeâsını ikrâr lâkin mezbûrenin mehr-i müecceli yüz elli bir guruş olup ve meblağ mezkûru zifâf gecesi 'âdet-i belde üzere hibe eyledi deyü def' mâ'adâ ziyâde altı yüz elli guruş müdde'âsını inkâr eyledi.

Mu'arrif Sultân 'Alaaddin Mahallesinden Arab ibn Hasan [mühür]

Mu'arrif Kulderviş Mahallesinden Seyyid 'Ali ibn Mehmet [mühür]

Müdde'î 'aleyh [mühür]

müdde'î [Parmak izi]

Guruş

100	Kumaştan fistan 1 adet , Basmadan fistan 1 adet, Fanila fistan 1 adet	İnkâr
120	Fanila hırka 1 adet kadife hırka 1adet	bu dahi
050	Yün yastık 2 adet	kezâ
250	Yorgan 1 adet, döşek yün 1 adet, boz yastığı 2 adet	İkrar lakin müdde' iye-i
	mezbûre teslim eyledim	
30	Hamam leğeni 1 adet	inkâr
30	Kapaklı sahan 1 adet, ma' kapak 1 adet	inkar
50	Hamam havlusu 3 adet	inkar
10	Fanila boğçası	inkar
20	Yazma aded 4	inkar

Eşyâ-yı muharrere-i mezkûreler mevcûd ise 'aynen müstehlek ise ba'de's-sübût semenlerini tarafıma teslim tenbîh olunması matlubumdur

Müdde' i [Parmak izi]

Sayfa: 8 Belge no: [9/1]

Konusu: Çocuklara nafaka talebi

Tarihi: Fi 16 Safer sene [1]327 (9 Mart 1909)

Özet: Ankaranın Öksüzce Mahallesi sakinelerinden iken vefat eden Fehime binti Süleymanın küçük kızı Feride ve küçük oğlu Fehmi'nin vasileri tarafından çocukların ihtiyaçları için gelir getiren mülklerinden yeterli miktarda nafaka verilmesi talebi.

Medine-i Ankara mahâllatından Öksüzce Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Fehime binti Süleyman'ın sadriye sağıre kızı Feride ve sadr-ı sağır oğlu Fehmi'nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin vâlideleri müteveffiyeye-i mezbûre Fehime'den mevrûs mallarını ahz u kabz ve hıfz ve tesviye-i umûrlarına hüsn-i rüyete kıbel-i şer'den bâ-hüccet-i şer'iyeye mensûb vasiyesi li-ümm ceddeleri Fatma binti Emin medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerif-i enver de takrîr-i kelâm edip vasileri olduğum sağırân-ı merkûmân nafaka ve kisve bahâya eşedd-i ihtiyâcla muhtaç olmalarıyla vâlideleri

müteveffiye-i mezbûreden mevrûs mallarından sağırân-ı mezbûrân için iştirâ olunan ‘akâr icârından sağırân-ı mezbûrân için kadr-ı ma‘rûf nafaka ve kisve bahâ farz ve takdir olunmak matlûbumdur deyü ba‘de‘d-da‘vâ ve’s-suâl.

Vasiye [mühür]

Sayfa: 8 Belge no: [9/2]

Konusu: Nafaka tahsisi şahit beyanı

Tarihi: Fi 16 Safer sene [1]327 (9 Mart 1909)

Özet: Aynı mahalleden Nalbant ‘Ali Osmân Ağa ibn Osmân ve Tevfik ibn Rıza Molla ve Mukaddem Mahallesinden Debbağ Abdullah oğlu Mehmet ibn Abdullah’ın nafaka hakkındaki şahitlikleri

Mahalle-i mezkûreden Nalbant ‘Ali Osmân Ağa ibn Osmân ve Tevfik ibn Rıza Molla ve Mukaddem Mahallesinden Debbağ Abdullah oğlu Mehmet ibn Abdullah nam kimesne li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘e hâzırâ olduklarından sağırân-ı mezbûrân Feride ve Fehmi için ‘akârları icârından her birlerinin nafaka ve kisvelerine şehriye kırk guruştan seksen guruş kadr-ı ma‘rûf olduğu tasdik ederiz.

Şahit [Mühür] Şahit [Mühür] Şahit [Mühür]

Sayfa: 8 Belge no: [9/3]

Konusu: Çocuklara nafaka hükmü

Tarihi: Fi 16 Safer sene [1]327 (9 Mart 1909)

Özet: Şahitlerin beyanı ile birlikte Fatıma hanıma aylık 40 guruştan 80 guruş nafaka verilmesine izin verildiğini gösterir

Şâhidân-ı merkûmânın ‘alâ-tarikü’s-şehâde ihbârlarıyla mütehakkık olmağın sağırân-ı mezbûrânın ‘akârları icârlarından beher sene şehriye kırk guruştan seksen guruş nafaka farz ve takdir olunup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sağırân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve baha sâir levâzımât-ı zarûriyesine cerh ve sarf ve lede’l-hâce istidâne ve inde’l-zafer ‘akârlarının icârlarına rucû vasiye-i mezbûre Fatıma hatuna kibel-i şer‘den izn verildi.

Hâkimü’s-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 9 **Belge no:** [10/1]

Konusu: Mehr-i Mü'eccel

Tarihi: Fi 17 Safer sene [1]327 (10 Mart 1909)

Özet: Ankaranın Hacı Halil mahallesinden Abdullah Efendi kızı Fatıma Hanım tarafından boşanmış eşi olan Sabri Efendi bin Mehmed Efendi aleyhine açmış olduğu nafaka ve mehr davası

Medine-i Ankara mahâllatından Hacı Halil Mahallesinden olup zâtı Şeyh Ahmet Efendi ibn Seyyid 'Ali ve Nalbant İsmail ibn Ahmet ta'rîfleriyle mu'arref Kolağası müteveffâ Abdullah Efendi kerimesi Fatıma Hânım tarafından zikr-i âti husûs taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve sahh-ı ibrâ ve ahz u kabz vekîl-i müseccil-i şer'isi Berber Abdullah Usta ibn Mustafa medine-i mezbûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd ve meclis-i şer'î şerif-i enver de Balâ taburu binbaşısı iken vefât eden Mehmet Ağa ibn Mustafa Ağa mahdumu olup el-haletü hazîhi Balâ taburu kâtib muavini Sabri Efendin ibn Mehmet Ağa mahzarında takrîr-i kelâm edip müekkilem mezbûre Fatıma Hânım iki bin guruş mehr-i müe'eccel tesmiyesiyle mûmâ-ileyhin zevce-i medhûlesi iken beynimizde hüsn-i imtizâc olmamasından dolayı müekkilemi Fi 7 Kanûn-ı sâni sene [1]324 târihli tezkire nâtika olduğu vechle talâk-ı vâhid ile tatlîk idüp mûmâ-ileyhin üzerinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh mehr-i mü'eccel ve 'adet inkızasına değin nafaka-i şer'iye ve mehr-i mu'accelden dolayı mûmâ-ileyh Sabri Efendi aleyhinde mukaddemâ Ankara mahkeme-i şer'iyyesine ikâme ve tasaddi eylediğim da'vâ-yı vâk'adan bi't-tevassut muslihûn kat'en li'l-nizâ' ve ref'en li'l-mahsûsâ yirmi iki 'aded yüzlük Osmânlı altını üzerine musâliha-i sahîhe-i şer'iyye ile sahh olup ve meblağ-ı musâlih bih mûmâ-ileyh Sabri Efendi emlâk ve 'akârı olmadığından muhassıs ma'âşından şehri otuz be mûmâ-ileyh terfi' eylediği sûret şehri ma'âşının ref'ini tesviye etmek üzere müekkileme izâfetle mûmâ-ileyhimi te'cîl ederek ol-dahi sahh ve müddet-i müeccele-i mezkûreyi tav'an kabul ve tasdîk eyledi ve bildiğini mûmâ-ileyhe Sabri Efendiye şifahen tasdîk ve câhen tahkîk etmeğın gibbe't-tasdik eş-şer'î mâ-vakî' bi't-taleb ketb olundu.

Müdde'î 'aleyh [Mühür] müdde'î vekîli [mühür]

10/2 İşbu sulh ve ibrâ huzûr-ı şer'de vukû' bulmuştur. Fi 13 Rebiü'l-evvel sene 1327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 10 **Belge no:** [11/1]

Konusu: Borç talebi

Tarihi: Fi 21 Safer sene [1]327 (14 Mart 1909)

Özet: Ankara'nın Ahi Tura mahallesinden Bostancı Saadeddin oğlu Kazım, vefat eden kardeşine borcu olan Hanife Bayezid Mahallesinden Ayaşlı oğlu Hacı Ahmed Efendi bin Mustafa'dan borcun talebi

Medine-i Ankara mahallâtından Ahi Tura Mahallesinden Bostancı Saadeddin oğlu Kâzım medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de Hanife Bayezid Mahallesinden Ayaşlı oğlu Hacı Ahmet Efendi ibn Mustafa muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm Sivri Hisar Kazâsı mekteb-i ibtidâi muallimi iken bundan akdem bilâ-veled vefât eden Bostancı oğlu Hâfız Hüseyin Efendi ibn Saadeddin li-ebeveyn er-karındaşı olup verâseti benimle validesi Sıdika binti Nimet ve li-ebeveyn kız-karındaşlarım gâibe-i ani'l-meclis Şehribân ve Nâciye ve li-ebeveyn er-karındaşımız 'Ârif ve 'Osmân'a münhasıra olup ve mesele-i mirâsımız [boşluk] sehinden olup sihâm-ı mezkûreden [boşluk] sehmi bana [boşluk] sehmi vâlidemiz Sıdika [boşluk] sehinden [boşluk]sehmi karındaşımız Şehribân ve Nâciye'ye [Boşluk] sehinden [boşluk] sehmi er-karındaşımız 'Ârif ve 'Osmân'a isâbet etmekle müteveffâ-yı merkûmun hayâtında cihet-i karz-ı şer'iden merkûm Hacı Ahmet zimmetinde yirmi beş guruş alacak hakkı olup meblağ-ı mezbûru kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmekle sual olunup meblağ-ı mezbûru mesele-i mirâsımız vechle tarafıma teslimi tenbîh olunması matlubumdur deyü da'vâ müdde'î'aleyh merkûm Hacı Ahmet Efendi cevâbında müteveffâ-yı mezbûre cihet-i karz-ı şer'iden zimmetinde zimmetinde ol-miktar meblağ deyni olduğu ikrâr-ı mâ'adâ müdde'î mezbûrun ber vech-i muharrer verâset müddeâsını külliye inkâr eyledi.

Müdde'î'aleyh[Mühür] müdde'î [Müdde'î]

*[Battal Çekilmiştir]

Sayfa: 11 **Belge no:** [12/1]

Konusu: Boşanma akabinde muhafaza talebi

Tarihi: Fi 23 Safer sene 1327 (16 Mart 1909)

Özet: Ankaranın Osmaniye mahallesinden ve Bosna muhâcirlerinden Hasan bin Hüseyin mahkeme de aynı mahalleden eşi Meryem binti Muharrem'in evi terk etmesinden dolayı hukuk-ı zevciyete riayet etmemesi ve Meryem'inde boşanmaları akabinde kendisinin muhafaza edilmesi talebi

Medine-i Ankara'nın Osmâniye Mahallesinden ve Bosna muhâcirlerinden Hasan bin Hüseyin medine-i mezbûre mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de mahalle-i mezkûre de sâkine olup zâtı ta'rîf-i şer' ile muarrefe zevcesi Meryem binti Muharrem medine-i mezbûre mahkeme-i şer'îyyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip mezbûre Meryem yüz bir guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhe-i medhûl bihâm isem de mezbûre bundan sekiz gün mukaddem vâlidesi hanesine firâr edip ikâme eylediğim menzilime gelip hukûk-ı zevciyete ri'âyet etmediğimden sual olunup gelip hukûk-ı zevciyete riâyetine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ müdde'î'aleyha-yı mezkûre Meryem cevâbında müdde'î-i mezbûr Hasan'ın yüz bir guruş mehr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevcesi olduğunu ikrâr lakin beynimiz de hâsıl 'adem-i hüsn-i mu'âşerete binâen bundan on beş gün mukaddem mehr-i mü'eccel-i mezkûrumla 'adet inkızâsına değin nafaka-i şer'îyyem üzrime 'âid olmak üzere talâka talîbe olup ol-dahi şürûh-ı mukaddere-i mezkûre üzerine Cumaertesi günü ale's-sabah vâlidem hanesinde beni talâk-ı selâse ile tatlîk eyledi ve talakı nâtik yedimde mevcûd Fi 14 Şubat sene 1324 târîhli bir kıt'a ibrâ hücceti mücebince bi-vech-i şer' müdahale ve mu'ârazadan men'î taleb ederim deyü beyân ve ifâde eyledi.

Mu'arrif [Mühür] Mu'arrif [Mühür] Müdde'î 'aleyh [Parmak izi] Müdde'î[Mühür]

12/2 Müdde'î 'aleyhâ-yı mezbûre Meryem Hatun def'i mezkûr müddeâsın beyâna havâle olundu. Fi 23 Safer sene 1327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[Şuhûdü'l-hâl]

Mahalle muhtarı 'Osmân ve li-ümm diğer Kâmil Efendi

Ve İmam Hoca Hasan

Ve Boşnâk 'Ali Onbaşı

Ve Birâderim Muharrem

Vâlidem Fatıma

Beş neferden başka şahidim yoktur Fi 23 Safer sene 1327

Müdde'î 'aleyhâ [Parmak izi]

Mezbûrenin parmağı olduğunu tasdik ederiz [mühür]

Ma'-ba'dı 16

Sayfa: 12 Belge no: [13/1]

Konusu: İhtilaf

Tarihi: Fi 24 Safer sene [1]327 (17 Mart 1909)

Özet: Haleb vilâyeti Jandarma alâynının ikinci taburu yedinci bölük kumandanı olup medine-i Ankara'nın Karacaoğlan Çarşısında Hacı Hafız Ağa hanında misafir olarak mukim Yüzbaşı Halil Ağa ile Ankara'nın Sünbül Karakolunda nöbetçi jandarma piyâde onbaşısı Ahmet ibn Hacı Hasan arasında geçen maaş davası

Haleb vilâyeti Jandarma alâynının ikinci taburu yedinci bölük kumandanı olup el-haletü hâzihi medine-i Ankara'nın Karaoğlan çarşısında Hancı Hâfız Ağa hanında misâfireten mukîm Yüzbaşı Halil Ağa ibn 'Ali medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iiyyesinde ma'kûd yine medine-i mezbûre mahâllatından Sünbül Karakolunda nöbetçi jandarma piyâde onbaşısı Ahmet ibn Hacı Hasan muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip medine-i Ankara'ya tâbi' Sefer-i Hisâr Kazâsının zâbıtâ me'mûrluğunda müstahdem bulunduğum sıra da müdde'î'aleyh Kazâ-i mezkûre de Jandarma piyâde onbaşısında müstahdem iken müdde'î'aleyh Ahmet onbaşı güzerân eden bin üç yüz yirmi dört senesi şehr-i kanûn-ı evvel ma'âşî olan yüz altmış dört gurus müteferrik sûretle sene-i merkûme kanûn-ı sâni nihâyetinde müdde'î'aleyh mezbûr Ahmet'e edâ ve teslîm eylediğimde bu kere me'mûriyet-i cedîdem olan Halep vilâyetine 'azimet üzere Ankara'ya geldiğimde mezbûr Ahmet onbaşı Ankara vilâyeti jandarma kumandanlığına istid'â takdim ederek ma'âşî olan meblağ-ı mezkûru emr kumandânı üzre müdde'î merkûm Halil müdde'î'aleyh mezbûr Ahmet onbaşıya te'dîye olduğundan şu halde mezbûr Ahmet'in güzerân eden şehr-i kanûn-ı evvel ma'âşî iki def'a alınmış olduğu gibi bu kere emr kumandanı ile vermiş olduğum meblağ-ı mezkûrun istirdâdını talep ederim dedik de müdde'î'aleyh mezbûr Ahmet onbaşı cevâbında sâlefû'z-zikr Sefer-i Hisâr Kazâsında istihdâm olduğum zamân istihkâkım olan güzerân eden bin üç yüz

yirmi dört senesi şehr-i kanûn-ı evvel ma'âşım olan yüz altmış guruşa mukâbil mûmâ-ileyh yedinden mutasarrıf sûretle kırk üç guruş olup ve bu kere emr kumândânı üzre mûmâ-ileyh yedinden almış olduğum yüz yirmi guruşan cem'en yüz altmış dört guruş tamamen ahz u kabz eylediğini ikrâr-ı ma'âda ber-vech-i muharrer müddeâsını inkâr eyledi.

Müdde'î'aleyh [mühür] müdde'î [mühür]

13/2 Müdde'î merkûmun Sefer-i Hisârı'nda müdde'î 'aleyh Ahmet Onbaşının ma'âş Kazâ-i mezkûr de müdde'îye teslim eylediğini beyâna havale. Fi 4 Safer sene [1]327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

13/3 Ba'de'-t-tefehüm husûs-ı mezkûr hakkında asla ve kat'en şâhidlerim olmayıp müdde'î'aleyh tahlifi icrâsını talep etmekle zîr-i zabıtta ...(silik) temhir eyledi.

Müdde'î [mühür]

Sayfa: 13 **Belge no:** [14/1]

Konusu: Miras talebi

Tarihi: Fi 24 Safer sene [1]327 (17 Mart 1909)

Özet: Ankara'nın Ahi Tura mahallesinden Bostancı Saadettin oğlu Kazım'ın, vefat eden kardeşi Bostancı Saadeddin oğlu Hafız Hüseyin Efendinin varisi olup müteveffânın mirasından hakkı olanı tarafına verilmesi talebi

Medine-i Ankara mahallâtından Ahi Tura Mahallesinden Bostancı Saadeddin oğlu Kâzım medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de ma'ârif Ankara ma'ârif müdürü İsmail Nâili bey tarafından müressel vekîli olup kibel-i şer'den husumeti re'y kılınan ma'ârif vilâyet hülefâsından Mehmet bin Seyyid Akif ibn Hasan Efendi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip medine-i mezkûreye tâbi Sefer-i Hisâr Kazâ-yı mekteb-i ibtidâi muallimi iken bundan akdem bilâ-veled vefât eden Bostancı Saadeddin oğlu Hâfız Hüseyin Efendi ile li-ebeveyn er-karındaşım olup babamızın ismi Saadeddin ve ismi Arif ve vâldesimizin Sıdika binti Nimet ve maskat-ı re'simiz mezkûr Ahi Tura Mahallesi olmakla ol-vechle müteveffâ-yı mezbûrun verâseti benimle vâlidemiz Sıdika ve li-ebeveyn kız-karındaşlarım gâibe-i ani'l-meclis Şehribân ve Nâciye ve Li-ebeveyn er-karındaşımız gâib-i ani'l-meclis 'Arif ve 'Osmân'a münhasır olup mesele-i mirâsımız kırk

sehimden olup sihâm-ı mezkûreden sekiz sehmi ümmü'l-mezbûre Sıdika'ya ve beşer sehimden on sehmi bintan-ı mezbûrtân Şehribân ve Nâciye'ye ve onar sehimden otuz sehmi benimle er-karındaşım 'Ârif ve 'Osmân'a isâbet edip müteveffâ-yı mezbûrun Ankara vilâyeti ma'ârif sandığında güzerân eden bin üç yüz yirmi üç sene-i mâliyesi Şubatının ibtidâsından sene-i merkûm temmuz nihâyetine deĝin altı mahlık istihkâkı olan altı yüz altı guruş yirmi beş parayı mesele-i mirâsımız vechle beynimiz iktisâm etmek üzere bize edâ ve teslime müekkil müdür mûmâ-ileyhe izâfetle bi'l-verâse vekîl-i mûmâ-ileyh Mehmet Efendiye talep olunmak matlubumdur talep ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve gıbbe's-suâl vekîl-i mûmâ-ileyh Mehmet Efendi müekkil müdür mûmâ-ileyhe izâfetle bi'l-vekâle cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Hâfiz Hüseyin Efendi ibn Saadeddin'in vilâyet ma'ârif sandığında bin üç yüz yirmi üç sene-i mâliyesi şubatının ibtidâsından sene-i merkûma temmuz nihâyetine deĝin altı maaşı olan altı yüz altı guruş istihkâkı olduĝu ve müekkil müdür-i mûmâ-ileyhin meblaĝ-ı mezkûre bi'l-emâne ve bi'l-me'mûriye vazû'l-yedni bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle ikrâr-ı ma'âda müdde'î merkûm Kâzım'ın ber-vech-i verâset müddeâsını külliyyen inkâr eyledi.

Vekil [İmza] müdde'î [mühür]

14/2 Müdde'î merkûmun ber-vech-i muharrer müddeâsı beyâna havâle olundu.

Fi 6 Rebiü'l-evvel sene [1]327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

14/3 Teklif olunan yemini bi'l-kabul mecele-i celîlenin bin sekiz yüz on sekizinci maddesi hükmüne teklifen bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'an tahlifî icrâ olunmakla bilâ-sebeb mu'ârizâdan men' olundu. Fi 24 Safer sene [1]327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 14 **Belge no:** [15/2]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 6 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (28 Mart 1909)

Özet: Ahi Tura Mahallesinden İbrâhim oĝlu 'Ali Halil ibn Seyyid Mehmet nâm kimesnelerin miras hakkındaki şahitlikleri

Ahi Tura Mahallesinden İbrâhim oğlu ‘Ali Halil ibn Seyyid Mehmet nâm kimesneli-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup istişhâd olundukta mahalle-i mezkûre sâkinelerinden iken bundan akdem bilâ-veled vefât eden Bostancı Saadeddin oğlu Hâfız Hasan Efendinin verâseti vâlidesi Sıdika binti Nimet li-ebeveyn kız-karındaşları Şehribân ve Nâciye ve li-ebeveyn er-karındaşları işbu müdde‘i Kâzım ile ve Arif ve ‘Osmân’a münhasıra olup müteveffâ-yı merkûmun bunlardan başka vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfe ve terekesine müstehak aheri olduğu ma‘lûmumuz değildir biz bu husûsâ bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Mühür] Şahid [Mühür]

Sayfa: 14 Belge no: [15/3]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 12 Rebiü’l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Müdde‘i Kazımın verasetine hüküm verilmesi

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Ahi Tura imâmı Halil ibn Mehmet bin Halil ve muhtârânı İbrâhim ibn Sâlih bin Abdullah nam kimesnelerden ba-varaka-i mesture sırren ve ba‘de Ürgüp mahallesinden Hancıoğlu ‘Ali efendi ibn Mustafa ve Ahi Tura Mahallesinden Hacı İbrâhim oğlu Hacı Mehmet nâm kimesnelerde ‘alenen lede’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye ‘âdil ve makbulü’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mücebince müdde‘i merkûm kâzımın verasetine hüküm olundu.

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 15 Belge no: [16/1]

Konusu: Boşanma davası şahidin beyanı

Tarihi: Fi 24 Safer sene 1327 (17 Mart 1909)

Özet: Hamidiye Mahallesinden ve Boşnak muhâcirlerinden Mâlik oğulları ‘Ali onbaşı’nın şahid beyanı.

Hamidiye Mahallesinden ve Boşnak muhâcirlerinden Mâlik oğulları ‘Ali onbaşı mâlik li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip bundan on beş gün mukaddem mahalle-i mezkûre de dükkan gezer iken mezbûrâna rast gelip birlikte mezbûrenin gitmiş isemde ellerinde bir kağıt şunu temhir ediyor deyip ol-vechle izbâr olunan hüccet gerçi temhir etmiş isemde meâli neden ibârettir bilmem.

Şâhid [mühür]

16/2 Li-ecli’l-istişhâd bakiye-i şuhûdu mahkeme-i şer‘ime de huzûr-ı şer‘ide ikâme ettirmesi için mezbûre Meryem hatun tefhim olundu Fi 24 Safer sene 1327

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 15 Belge no: [16/3]

Konusu: Boşanma davası şahidin beyanı

Tarihi: Fi 25 Safer sene 1327 (18 Mart 1909)

Özet: ‘Osmâniye Mahallesinde İmâm Hasan Efendi ibn Hasan’ın mezbûrun eyşâsını zevcesi mezbûre Meryem’den tamamen alıp bizim huzurumuzda talâk-ı selâse (boşanma) tatlık olduğunun beyanı.

‘Osmâniye Mahallesinde İmâm Hasan Efendi ibn Hasan li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip istişhâd olundukda bundan on beş gün mukaddem Ak Şemseddin Mahallesinde mezbûre Meryem’in icâr eylediği menzilde zevc-i dahlim mezbûr Hasan ile beynlerindeki münâza‘a üzerine çağırıp mezbûr Hasan eğer mezbûre benim eşyâmı tamamen i‘tâ eder isem ben anı talâk-ı selâse ile edeceği ol vechle mezbûrun eyşâsını zevcesi mezbûre Meryem’den tamamen alıp ol-vechle bizim huzurumuzda talâk-ı selâse tatlık olundu bu husûsâ bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim. Şâhid [mühür]

Sayfa: 15 Belge no: [16/4]

Konusu: Boşanma davası şahitin beyanı

Tarihi: Fi 26 Safer sene 1327 (19 Mart 1909)

Özet: Osmaniye Mahallesinden Murad oğlu Osman ve nam-ı diğer Kamil bin Murad'ın mezbûre Meryem'i talâk-ı selâse ve tatlıki nâtık ibrâz olunan seneddeki mühr de mezbûr Hasan'ın olduğuna şâhit olduğu.

İşbu bin üç yüz yirmi yedinci senesi safer ayının yirmi altıncı günü vâkıa mezbûre Meryem mezbûr Hasan muvâcehesinde 'Osmâniye Mahallesinden Murâd oğlu 'Osmân ve nâm-ı diğer Kâmil bin Murad li-ecli meclis-i şer'e gelip istişhâd olundukta târih-i zabıttan on beş gün mukaddem mezbûre Hasan beni mezbûre Emine'nin icâr eylediği menzile çağırıp beynlerinde olan eşyâ münâzası üzerine mezbûr Hasan eğer sen benim eşyâmı bi tamamihâ tarafıma i'âde kezâlik mehr ve iddet inkızâsına değin nafaka-i şer'iyeye üzerine talâk-ı râziye olur ise mezbûreyi tatlik edeceğim ol vechle mezbûre Meryem mezbûr Hasan'ın iddi'â eylediği eşyâsını tamamen i'tâ eylediği gibi mehr-i mü'eccel ve nafaka-i şer'iyesi üzerine talaka tâlib olup mezbûr Hasan dahi huzûrumuzda talâk-ı selâse ile yani benden boş olsun deyü üç defa tekrâr ederek ol-vechle mezbûre Meryem'i talâk-ı selâse ve tatlıki nâtık ibrâz olunan seneddeki mühr de mezbûr Hasan'ın olduğuna şâhidim ve şehâdet ederim.

16/5 Şâhidûn-ı mezbûrundan 'Osmân ve nâm-ı diğer Kâmil ile imâm Hasan Efendinin ale'l-usûl tezkiye seriyyeleri icrâ kılındı olundu. Fi 26 Safer sene 1326

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 16 **Belge no:** [17/1]

Konusu: Mahkeme kararına red talebi

Tarihi: Fi 25 Safer sene [1]325 (9 Nisan 1907)

Özet: Bidayet mahkemesi tarafından ceza verilen şahsın cezasının reddini vekili aracılığıyla talebini gösterir

Ankara merkez bidâyet mahkemesi cezâ dairesinden mahkûmen habs olup seyyiâtı hasenâtına gâlip bulunduğu şer'an şâhid-i mezbûrun şehâdeti şayân-ı menfaat olmadığından kabul etmeyip reddini müekkelesi izâfetle bi'l-vekâle ifâde-i beyân etmekle zir-i zabıtta 'ale'l-usûl vekîl-i mûmâ-ileyhe temhir ettirildi.

Müdde'i aleyhâ vekîli [Mühür]

Evkâf muhâsebecisi vekîli [İmzâ]

Ma'-kablî 4

Sayfa: 16 Belge no: [17/2]

Konusu: Talep reddi

Tarihi: Tarihsiz

Konu: Mezbûr Emin Efendinin müdâfa'a-i mesrûdesini izâfet talebi reddi

Müdde'î'aleyhâ-yı mezbûre vekîli Emin Efendinin bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle şâhidûn-ı maksûd haklarında serd (serv) u beyân eylediği müdâfası üzerine kıbe-i şer'î'l-enverden müdde'î müekkili mezbûr Abdurrâhmân Ağaya izâfetle bi'l-vekâle vekîli bulunan Sırrı Efendinin ne diyeceği olduğu istizâh madde olunduğu da bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle cevâbında enfü'l-beyân mecelle-i mezbûrun bin yedi yüzüncü maddesi hükmüne tatbiken müdde'î'aleyhâ-yı mezbûre vekîli Emin Efendinin bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle şâhidûn-ı mezbûrun hakkında ta'n eylediği mecelle-i mezkûrun madde-i mebsûtasında tasrîh u beyân olunduğu mâ-bihi't-tbk olmadığından ve üç nefer şâhidûnun müvekkili Abdurrâhmân Efendinin ahvâline vukûf-ı tammeleri olduğunu ve diğer bir nefer şâhid hakkında ki ta'n vâki dahi yine mecelle-i mezkûr mâ-bihî'l-tbk olmadığından ve seyyiâtı hasenâtına gâlip bulunduğu müdâfa'ası ise istimâ' olunan şâhidûn-ı mezbûrunun usûl-ı mevzû'asını tatbiken bâ-varaka-i mestûre tezkiye-i seriyye ve 'aliyyeleriyle tezâhür edeceğinden şâhidûn-ı mezbûrunun usûl-ı meşrûasını tevfiikan mensûb oldukları karyelerinden tezkiyelerini icrâsını ba'de'l-taleb müddiye-i aleyhâ-yı mezbûre izâfet vekîl-i mezbûr Emin Efendinin müdâfa'a-i mesrûdesinin reddine bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle zîr-i zabıtta ale'l-usûl vekîl-i mûmâ-ileyhe temhir ettirildi.

Müdde'î vekîli [Mühür]

Sayfa: 16 Belge no: [17/3]

Konusu: Vakıf davası beyanı

Tarihi: Tarihsiz

İşbu zabıtta da'vâ tahkîk ve tedkîk olunarak şâhidûn-ı müstemiûnun haklarında mecelle-i mezkûrun bin yedi yüzüncü maddesi hükmüne tatbiken def'î mu'arim celb-i

menfaat dâiyesi olmamak şarttır deyü bu mestûr (.....) tafsilen madde-i mezkûr de beyân olduğu vechle şer'an mâni-i şehâdet olmayıp madde-i mezkûr hükmüne ve mecelle-i mezbûrun bin yedi yüz altıncı maddesi hükmüne tatbiken hayyiz-i kabul de vâka' olmağın mûcebiyle mecelle-i mezbûrun bin yedi yüz on yedinci maddesi hükmüne tatbiken mensûb oldukları Karyelerinden usûl-i mevzûasını tatbiken bâ-varaka-i mesture şer'an tezkiye-i seriyyelerinin icrâsı lazım geldiği kibel-i şer'den evkâf muhâsebecisi vekîl izzetlü tevfik Efendi ve müdde'î vekîl mezbûr Abdurrâhmân Ağa ve vekîlân-ı mezbûran hâzır oldukları halde usûl-i tefhîmi icrâ kılındı.

Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 17 **Belge no:** [18/1]

Konusu: Cevap talebi

Tarihi: Fi 6 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (28 Mart 1909)

Özet: Sırrı Efendinin davayı takib eylemesi müdde'îye-i aleyhâ vekîli Emin Efendi esâs da'vâya cevâb vermesi lâzım geleceği

İşbu bin üç yüz yirmi yedi senesi şehr-i rebiü'l-evvelin altıncı pazar günü müdde'î vekîli Sırrı Efendi meclis-i şer'de evkâf muhâsebecisi vekîli Abdullah Efendi hâzır olduğu müdde'îye-i 'aleyhâ vekîli Emin Efendi muvâcehesinde Dikmen Karyesinden Ömer Çavuş damadı Mehmet ibn Mehmet ve Gazi oğlu Abdullah ibn Abdullah ve Abdülkadir oğlu Ömer ibn nâm şâhidûn-ı merkûmûnun evvelâ bâ-varaka-i mesture Saray Karyesi imâmı İsmail Efendi ibn Hüseyin ve muhtârânı Mahmûd ibn Abdullah Kara İsmail oğlu İsmail ibn Seyyid nâm kimesnelerden sırren ve sâbiten(sâniyen) Erzurum Mahallesinden Gökmen oğlu Necip ve Hacendi Mahallesinden Mehmet Efendi ibn İsmail ve Hacı İvaz Mahallesinden Nuri Efendi ibn Mehmet Efendi nâm kimesnelerden 'alenen lede't-ta'dîl ve't-tezkiye 'âdil ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunmağın mûcebince müdde'î aleyhâ Kâmile vekîli Emin Efendi istimâ' olunan şâhidûn-ı mezbûrûn usûl-i mevzûasına tatbiken evvelâ bâ-varaka-i mesture ve mecellenin bin yedi yüz on yedinci maddesine tatbiken sırren ve ba'de mecelle-i celîlenin bin yedi yüz yirminci maddesine tatbiken tarafeyn vekîlleri evkâf muhâsebecisi vekîli hâzır oldukları halde 'alenen lede't-tezkiye bâlâ da muharrerü'l-ism kimesneler şâhidûn-ı mezbûrunun 'âdil ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunduktan sonra

müdde‘i aleyhâ vekîli Emin Efendi mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz otuzuncu maddesinin fikra-i ahiresi ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ve enfü‘l-beyân madde-i mezkûr hükmüne tatbiken müdde‘i asl-ı mezbûr Abdurrâhmân’ın mecelle-i celîlenin bin yedi yüz altmış altı ve bin yedi yüz altmış yedi maddeleri hükümlerine tatbiken hal-i hayât ve kemâl-i akl-ı sıhhatte olduğuna ba‘de‘l-hükm müdde‘iye-i müekkile-i mezbûreye izâfetle vekîl-i mezbûre Sırrı Efendinin ber-mantûk-ı zabıt da‘vâ ba‘de‘l-yevm esâsi da‘vâ-yı ta‘kîb eylemesi müdde‘iye-i aleyhâ vekîli Emin Efendi esâs da‘vâya cevâb vermesi lâzım geleceği kibel-i şer‘den tefhim kılındı.

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

[19]

[Boş Sayfa]

Sayfa: 19 **Belge no:** [20/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 26 Safer sene [1]327 (19 Mart 1909)

Özet: Ankaranın Hanife Bayezid Mahallesinden Ayaşlı oğlu Hacı Ahmed Efendi ibn-i Mustafa, Hacı Arap Mahallesinden Abdurrahman kızı Hediye ile nikah yaptıkları halde Hediyein İmâret Mahallesinden Müsevvidzâde Hacı Abdülhâlim Efendiyle nikahlanmasından dolayı nikahlarının feshi ve Hediyein kendisine tabi olması talebi.

Medine-i Ankara mahalâtından Hanife Bâyezid Mahallesinden Ayaşlı oğlu Hacı Ahmet Efendi ibn Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i-i şerîf-i enver de medine-i mezkûrenin Hacı Arap Mahallesinden Abdurrâhmân kerimesi Hediye bintü‘l-mezbûre Abdurrâhmân tarafından zikr-i âti husûs da taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ‘-i şuhûd ve tahlif-i hasm ve tebliğe vekîl-i müseccel-i şer‘isi Sırrı Efendi ibn Hacı Abdullah muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip vekîl-i mûmâ-ileyh Sırrı Efendinin müekkilesi Hediyein nikâhına ben talip olup örf ve âdet-i belde üzre Etmekçi Halil kerimesi Fatıma ve Veli Hüseyin oğlu kerimesi Afife ve Seyyide nâm hâtonları mezbûre Hediye’ye gönderdim ol dahi bi’-muvâfaka zi‘l-hiccenin on üçüncü günü mezbûre hâneme gelip komşulardan Yozgatlı Nuri ve Arabacı Abdullah ve Türkmen Hüseyin ve Muhâcir Ahmet Çavuş ve Sarraç Halil ve Ukur oğlu ‘Ali ve Memiş oğlu

Süleyman vesâir kesânlar hâzır olduğu halde mezbûrenin nikâhına tâlip olup icâb ve kabul ile altı yüz bir guruş mehr-i müccel tesmiyesiyle nefsinı bana meclis de tezcic ben dahi kabul ederek izinnâme istihsâl etmeksizin akd-ı nikâh olarak hâzırûn-ı mezbûrun dahi akd-ı mezkûre şâhid olup ol-vechle mezbûre Hediye benim altı yüz bir guruş mehr-i mü'ccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhe-i gayr-i medhûlem iken mezbûre nefsinı İmâret Mahallesinden Müsevvidzâde Hacı Abdülhâlim Efendiye tenkih eylediğinden sual olunup nikâhlarının feshiyle mezbûre Hediye nefsinı bana teslim ve bana itaatne tenbîh-i şer' olunması matlubumdur deyü da'vâ

Müdde'i [Mühür]

Sayfa: 20 **Belge no:** [21/1]

Konusu: mehr-i mü'ccel talebi

Tarihi: Fi 8 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (30 Mart 1909)

Özet: Ankara'nın Boryacı Mahallesidne Habibe binti Ömer'in boşanmış eşi olan Hacı Musa Mahallesinden Susuzluoğlu İbrahim bin Feyzullah'ta bulunan eşyaları ve mehr-i mü'ccelinin talebi

Medine-i Ankara mahallatından Boryacı Mahalesi sâkinelerinden ve zâtı Mehmet Efendi ibn Mehmet ve 'Ali ibn Veli ta'rîfleriyle mu'arrefe Habibe binti Ömer medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de medine-i mezkûrenin Hacı Musâ Mahallesinden Susuzlu oğlu İbrâhim ibn Feyzullah muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr İbrâhim Efendi bin yüz bir guruş mehr-i mü'ccel ve beynimizde ma'lûm mehr-i mu'accel müstafî tesmiyekleriyle zevc-i dahlim iken mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh mehr-i mü'ccelim üzerime iddet ve müennes-i süknâm kendi üzerime olmak üzere bi't-terâzi ben talaka talibâ ve râgıbe olup ol-dahi şürûh-ı mukarrere vechle beni tatlık etmekle mezbûr İbrâhim'in zevce-i mutalakkası olup mezbûr İbrâhim ile hal-i zevciyet beynimizde kâime iken mezbûrun ferasetinden hâsıl ve benden mütevellide bir yaşında sulbi oğlu sağır Ahmet bi-hakkü'l-hızâne(hidâne) hicr-i terbiyemde olup nafaka ve kisveye eşdedi ihtiyâc ile muhtaç olduğundan lede's-suâl sağır-i mezbûr için kıbel-i şer'den miktâr-ı kâfi nafaka farz ve takdir olunması matlûbumdur deyü da'vâ ettikte müdde'i'aleyh mezbûr İbrâhim Efendi dahi cevâbında müdde'iyeye-i mezbûre Habibe'nin bin

yüz bir guruş mehr-i mü'ccel ve beynimizde ma'lûm mehr-i mu'accel müstafi tesmiyeleriyle zevce-i medhûl-ı bihâsı iken târih-i zabıttan üç gün mukaddem mezbûre Habibe'nin talebiyle mehr-i mü'cceli üzerine ve nafaka iddet ve müennes-i süknâm dahi kendi üzerine olmak üzere tatbik eylediğini ikrâr ve sağır-i mezbûr Ahmet ferâsetinden hâsıl ve müdde'iyeye-i mezbûre Habibeden mütevellide sulbi olduğunu kezalik ikrâr etmekle zeyl-i zabıttâ da'vâ tarafeyne temhir ettirildi.

Mu'arrif [Mühür] Mu'arrif [İmza] Müdde'i aleyh [mühür] Müdde'i [parmak izi]

Sayfa: 20 **Belge no:** [21/2]

Konusu: Nafaka talebi

Tarihi: Fi 5 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (27 Mart 1909)

Özet: Hacı Musâ Mahallesinden Susuzluoğlu İbrâhim Efendinin halini bilen Boryacı Mahallesinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet ve Hacı Murad Mahallesinden Beşe oğlu Hacı Ömer, adı geçen Ahmet'in nafakaya ihtiyacı olduğunu bildirmektedirler

Hacı Musâ Mahallesinden Susuzluoğlu İbrâhim Efendinin hâline vukûf-ı tamme olan medine-i mezkûrenin Boryacı Mahallesinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet Hacı Murad Mahallesinden Beşe oğlu Hacı Ömer nâm kimesneler sağır-i mezbûr Ahmet'in nafaka ve kisveleriyçün yevmiye bir guruş on paradan şehri otuz yedi buçuk guruş nafaka kadr-i ma'rûf olduğu ihbârâtımdan işbu zeyl-i zabıttâ imzâ ve temhir kılındı.

Hacı Murad Mahallesinde Hacı Ömer [Mühür]

Çerkeşli Mehmet [İmzâ]

Sayfa: 21 **Belge no:** [22/1]

Konusu: Nafaka talebi

Tarihi: Fi 8 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (30 Mart 1909)

Özet: Boryacı Mahallesinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet ve Hacı Murad Mahallesinden Hacı Beşe oğlu Hacı Ömer adlı kişilerin adı geçen Ahmed için nafaka ve kisve talebi

Boryacı Mahallesinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet ve Hacı Murad Mahallesinden Hacı Beşe oğlu Hacı Ömer nam kimesneler ‘alâ-tarîkû’ş-şehâde ihbarlarıyla sağır-i mezbûr Ahmet’in nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zaruriyesiyçün yevmiye bir guruş on paradan şehriye otuz yedi buçuk guruş kibel-i şer‘den nafaka ve farz ve takdîr olunup meblağ-ı mezbûr otuz yedi buçuk guruş sağır-i mezbûr Ahmet nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesine sarfa lede’l-hace istidâneye ve inde’l-zafer zevc-i mutallaka ve sağır-i mezbûrun babası mezbûr İbrâhim Efendi rucû‘a müdde‘iye-i mezbûre Habibe‘ye kibel-i şer‘den izn verildi.

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 22 **Belge no:** [23/1]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 11 Rebiü’l-evvel sene [1]327 (2 Nisan 1909)

Özet: Afyon Karahisâr sancağının Bolvadin Kazâsının İsmâk Nâhiyesinin Ak baba Karyesi ahâlisinden olup Ankara Kaya Gülek mevkinde Arab hânında sâkin Molla Yusuf bin Sukar, Ankara vilâyetine tâbi‘ İncesu kurâsından Karaoğlan Karyesinde mütevattı iken zâhirde ancak zevcesi Hediye‘yi terk ederek bilâ-veled vefât eden Özgör oğlu Tozuk ile akraba olup verasetine hakk iddia etmesi

‘An-asl Kafkasya muhâcirlerinden olup Hüdâvendigar vilâyet-i celîlesi dâhilinde Afyon Karahisâr sancağının Bolvadin Kazâsının İsmâk Nâhiyesinin Ak baba Karyesi ahâlisinden olup el-haletü hazîhi medine-i Ankara Kaya Gülek mevkinde Arab hânında sâkin Molla Yusuf bin Sukar zikr-i âti müteveffânın ‘usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi olduğu ve terekeden hisse-i musibesini vâzû’l-yedlerinden ahz u kabza Kastamonu vilâyeti celîlesinin Düzce Kazâsı mahkeme-i şer‘iyyesinden mu‘ti Fi Safer [1]327 târihli Kazâ-i mezkûr nâibi Mehmet Hâşim Efendi imzâ ve hamîyyetle mahtûm ve bâlâsı cânib-i celîl-i fetvâhânedan musaddak ve vekâlet-ı nâtik hüccet-i şer‘iyye ile vekîli Çerkeş Abdullah ibn Mustafa medine-i Ankara mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘de Ankara eytâm müdürü Hacı Ethem

Efendi ibn Mehmet Efendi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip Çerâkis-i merkûmeden olup medine-i Ankara vilâyetine tâbi' İncesu kurâsından Karaoğlan Karyesinde mütevattı iken zâhirde ancak zevcesi Hediye'yi terk ederek bilâ-veled vefât eden Özgör oğlu Tozuk ve nâm-ı diğer Çerkeş Ahmet müekkilim Molla Yusuf'un babası Sukar ile li-ebveyn er-karındaşları olup babalarının ismi Özgör ve dedelerinin ismi Mersav ve validelerinin ismi Hava binti Abdullah maskat-ı re'sleri sâlefü'z-zikr Kafkasya olup ol-vechle müteveffâ-yı mezbûrun verâseti 'usûbet-i nesebiye cihetinden müvekkilim Molla Yusuf ile mara'z-zikr Karaoğlan Karyesinde sâkine zevce-i menkûhe-i metrûkesi gâibe-i ani'l-meclis mezbûre Hediye binti Ahmet'e inhisârını sâlefü'z-zikr ve Düzce kasabası mahkeme-i şer'iiyesini mu'ti mahalli isbât-ı verâset ma'-vekâlet hüccet-i şer'iiyesi ahkâmından olmakla ol-vechle müekkilim İsa ve mûrisi müteveffâ-yı mezbûrun mahkeme-i şer'iiyesi ma'rifetiyle tahrîr ve lede'l-müzâyede eytâm sandığıında mevcûd ve yirmi iki bin kûşür guruş terekesi esmânından hisse-i musibesi olan on yedi bin kûşür guruşun müekkilime izâfetle bana teslim tenbîh olunması bi'l-vekâle matlûbumdur deyü ba'de'-d-da'vâ ve gibbe's-suâl müdür-i mûmâ-ileyh Hacı Ethem Efendi dahi cevâbında tereke-i müteveffâ-yı mezbûre ve bi'l-emâne ve bi'l-me'mûriye vazü'l-yed ikrâr-ı mâ'adâ müdde-i mezbûrun ber-vech-i muharrer verâset müddeâsını inkâr eyledi.

Müdde'î'aleyh [mühür] Müdde'î vekîli [Mühür]

Sayfa: 23 **Belge no:** [23/2]

Konusu: Miras

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Müteveffadan kalan mirastan Molla Yusuf'un hissesine isâbet eden on yedi bin yüz kırk guruşun verilmesi hususunda tenbîh

Meb'ûsun 'anh olan vekâlet hücceti cânib-i celîl-i fetvâhânedan bâlâsı musaddık bulunmakla bu surette mecelle-i ahkâm-ı 'adliye bin sekiz yüz on dördüncü ve bin sekiz yüz yirmi birinci maddeleri hükümlerine tatbiken bi'l-beyyine mazmûniye 'amel ve hükm olunan senedât kuvve-i mutebere-i şer'iiyeden bulunduğuına binâen müdde'î vekîli Abdullah'ın vekâleti hasebiyle bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle tasaddi eylediği da'vâsı ve müdde'î'aleyh müdür Hacı Ethem Efendi tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan olmak üzere bi'l-emâne ve bi'l-

me'mûriye vazü'l-yed olduğu tereke-i vâfiye-i müteveffâ-yı mezbûrdan mesele-i mirâsları vechle müekkili Molla Yusuf'un hisse-i irsiyesine isâbet eden ber mûceb defter-i kassâm on yedi bin yüz kırk guruş 'alâ-mûceb-i ikrâr ve i'tirâfa vekîl-i mezbûr Abdullah Ağa ibn müekkil-i mezbûr Yusuf için hala edâ ve teslîme kibel-i şer' den tenbîh olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 23-24 **Belge no:** [24/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Ankara vilâyet-i celîlesine tâbi' Çubukabâd Nâhiyesinin Balıkhisâr köyünde sâkin iken vefât eden Fatıma binti Hüseyin veraseti ve varisleri arasındaki miras davası

Ankara vilâyet-i celîlesine tâbi' Çubukabâd Nâhiyesinin Balıkhisâr Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Fatıma binti Hüseyin'in verâseti zevc-i dâhli Mustafa bin İsmail ve zevc-i evveli olup kendinden mukaddem vefât eden Hatip Mehmet Efendinin ferâsetinden hâsıl sadriye sağıre Necibe ve sadri sağır oğlu Muhyiddin'e münhasıra ba'de kibelî'l-taksîm mezbûre Muhyiddin dahi bilâ-veled vefât edip verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Necibe ve li-ebveyn emmisi Sâlih ibn Osmân'a münhasır olduğu bi'l-ihbâr inde'ş-şeri'l-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra müteveffiye-i mezbûrenin dânilerinden ve medine-i mezbûre mahalâtından Hacı Doğan Mahallesinde sâkin Şerif Efendi dâmadı Hüseyin ibn İsmâil medine-i mezbûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de sağıre-i mezbûrenin vasisi emmisi verese-i mezbûreden Salih ibn Mustafa muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Salih'in vasisi olduğu sağıre Necib'in murisi ve vâlidesi Fatıma'nın hayâtında yani vefâtından dört mâh mukaddem 'amel ve tarla mezbûre Fatıma tarafından olmak üzere ve yalnız tohum tarafından ifâ ve müennes kezâlik mezbûre mezbûre ifâ etmek üzere akd'-ı müzâra'a ederek mezbûre Fatıma'nın zevci Mustafa'nın zimmetinde alacağım olan beş yüz elli bir guruş örf-i belde kuvvet akçesi olmak üzere mezbûre kabul ve tedeyyün ederek beher yarımı sekiz buçuk guruş itibariyle otuz yarım şair bedeli olan iki yüz elli guruş nakden ve on iki yarım şair yed'en (.....) mezbûre i'tâ etmiş ise de mezbûre işbu akd-i müzâra'anın müddeti münkizâ olmaksızın vefât ve terekesine mezbûr Sâlih bi'l-asâle ve bi'l-vesâye vaz'-ı yed eden olmakla sual olunup mezbûre

Fatıma'nın zevcinden tedeyyün ve kabul eylediği beş yüz elli guruş ile tohum bedeli olan üç yüz elli yedi guruşuna min-cihhetü'l-mecmû' dokuz yüz yedi guruş tarafıma teslim tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikte vasi-i mezbûr Sâlih dahi cevâbında müdde'i mezbûrun iddi'â eylediği beş yüz elli guruş mezbûre Fatıma'nın zevci Mustafa'nın babası İsmail'n deyni olup müdde'i mezbûr alacağını te'mîn etmek üzere meblağ-ı mezbûru sağır-i mezbûrun vâlidresi müteveffıye Fâtıma'ya bâ-devr-i şer'i tedeyyün ettirdiği beyân ederek şair bedeli olarak i'tâ eylediği iddi'â olunan iki yüz elli beş guruş ile on iki yarım şairi inkâr işbu meclis-i şer'i 'âlide ibrâz ve irâe eylediğim Fi 12 Teşrîn-i sâni sene 1323 târihli bir kıt'a sulhnâme mücebince yedi yüz elli bir guruş terekeden ahz ederek mezbûrenin zimmetini ibrâ eylediği deyne târih-i mezbûrla müverrah diğeri bir kıt'a sened mücebince iki yüz guruş vasisi olduğum sağire-i mezbûre Necibe deyni olduğundan da'vâsının reddini talep ederim.

Vasi [Mühür] Müdde'i [Mühür]

Sayfa: 24 **Belge no:** [25/1]

Konusu: Borç

Tarihi: Fi rebü'l-evvel sene 1327 (Nisan 1909)

Özet: Müddei Hüseyin'in borç senedi ve muhteviyatını inkar ettiği

Müdde'i merkûm Hüseyin tekrâr isticvâb olundukta vasi-i mezbûrun meclis-i şer'e ibrâz eylediği ve târih-i mezbûrla müverrah sulh ve ibrânâme deki zirinde mevzû' parmak ile kezalik sağire-i mezbûre Necibe'ye deyni olduğunu hâvi kezalik mübrez deyn seneddeki mevzû' parmak işâreti kendisinin parmak işâreti olduğunu ikrâr ederek ancak sulh ve ibrâ-i mezkûr senedi muhteviyâtı ile mezkûr deyn senedinin muhteviyâtı inkâr eyledi.

Müdde'i [Mühür]

Sayfa: 24 **Belge no:** [25/2]

Konusu: Senet davası hükmünün beyanı

Tarihi: Fi 12 Rebiü'l-evvel sene 1327 (3 Nisan 1909)

Özet: Senetlerin örf ve âdete uygun bulduklarından inkarın reddiyle meclis-i mezbûrun bin altı yüz otuz ikinci maddesi hükmüne tatbiken vai Sâlih'in def'-i sâbit olduğuna ve vasi-i

mezbûr ise fetva-yı şerif gereğince yemin tevcih etmeyeceğinden bilâ-beyyine mu'ârizâdan müdde'î asl sulh ve ibrâdan men' olundu.

Tarafeyn bâlâ da muharrer ecvibeleri hâric başka bir diyecekleri olmadığı lede's-suâl anlaşılma ile mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz yirmi sekizinci maddesi hükmüne tatbiken hükmün sebep ve şartları tamamıyla mevcûd bulunduğundan bu sûrette muhâkeme-i şer'iyenin hitâm bulunduğu kibel-i şer'den tarafına ba'de't-tefhim mecelle-i celîlenin bin altı yüz dokuz ve bin altı yüz onuncu maddeleri hükmlerine tatbiken bir kimse sened kendisinin olduğunu mu'terif iken hâvi olduğu borcu inkar eder ise inkârına itbâr olunmayıp ol(evvel) borcu ifâ eylemesi lâzım gelir deyü enfü'l-beyân bin altı yüz altı ve bin altı yüz onuncu maddeleri hükümlerine tatbiken sened-i mezkûrlar örf ve âdete muvâfik bulduklarından inkâr-ı vâka'nın reddiyle mecelle-i mezbûrun bin altı yüz otuz ikinci maddesi hükmüne tatbiken vâki' vasi-i mezbûr Sâlih'in def'-i sâbit olduğuna ve vasi-i mezbûr ise ber-mûceb-i fetvâ-yı şerif yemin tevcih etmeyeceğinden bilâ-beyyine mu'ârizâdan müdde'î asl sulh ve ibrâdan men' olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 25 **Belge no:** [26/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 13 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (4 Nisan 1909)

Özet: Baklacı Mahallesi sakinelerinden Sıdıka binti Abdülhalim eşi Baklacı Mahallesinden Kantarcı Hüseyin bin Abdullahtan mehr-i mü'eccel ile kendisine ait olduğunu iddia ettiği eşyalar ve kızları için nafaka talebinde bulunması

Medine-i Ankara mahallâtından Baklacı Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı Mehmet Ağa ibn Emin ve Mustafa ibn Hasan tarifleriyle mu'arrefe Sıdıka binti Abdülhalim medine-i mezbûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de yine medine-i mezbûre mahallâtından Baklacı Mahallesinden Kantarcı Hüseyin bin Abdullah muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Hüseyin beş yüz elli bir guruş mehr-i mü'eccel ve beynimizde ma'lûm mehr-i mu'accel müstafi tesmiyeleriyle zevc-i dahlim olup lakin beynimizde hüsn-i mu'âşeretten nâşi mezbûr Hüseyin işbu târih-i zabıttan iki mâh mukaddem yine medine-i mezbûre mahallâtından Bostancı esnâfindan Şahin oğlu İbrâhim ve

Hasanbal oğlu Mustafa ve Hacı Salih oğlu 'Ali nâm kimesneler muvâcehesinde beni talâk-ı vâhid ile tatlık edip zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh beş yüz elli bir guruş mehr-i mü'eccel ile nafaka-i 'iddet ve müennes-, süknâm mezbûrun ferâsetinde hâsıl ve benden mütevellide olan beş yaşında sulbiye sağire kızım Fahriye nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtaç olup ve ben dahi mu'sıra olmamla sağire-i mezbûre Fahriye'ye kıbel-i şer'den miktâr-ı kâfi nafaka farz ve takdir olunmak yine malımdan olarak mezbûrun zimmetinde mevcûd bulunan zeyl-i zabıtta cins ve nev'leri muharrer hizâlarında kıymetleri murakkam eşyâları mı fuzûli ve bi-gayri hakk zabt ve müdâhale eder olmakla sual olunup müdâhalesinin men'le eşyâ-i muharrere-i mezkûrelerimi bana teslimine tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde müdde'î 'aleyh Hüseyin cevâbında müdde'îye-i mezbûre Sıdika beş yüz elli bir guruş mehr-i müeccel beynimizde ma'lûm mehr-i mu'accel müstafi tesmiyeleriyle zevce-i medhal bihâsı olduğunu ve beş yaşında sağire-i mezbûre Fahriye sulbi sağire kızısı olduğu ikrâr-ı mâ'adâ ber-vech-i muharrer talak müddeasını külliyyen inkâr eyledi.

Müdde'î'aleyh[Parmak İzi] Müdde'îye [Parmak izi]

Mu'arrif – Mu'arrif [Mühür]

İşbu parmak işâreti müdde'îye-i mezbûre Sıdika ile müdde'î'aleyh Hüseyinin parmak işâretleri olduğu tasdik ederiz

Hacı Beşe oğlu [Mühür] Abdülkerim oğlu [Mühür]

300 guruş İncülü Kuşak 1 adet- Bundan altı sene mukaddem mezkûr kuşağı beş aded mecredi satup esmâni olan beş mecrediyi müdde'îye-i mezbûre bağın tımarına sarf eyledi

095 guruş Tarafli mangal nuhas 1 adet bundan iki sene mukaddem mezkûr mangal kurda(hurda) olarak yirmi dört guruşa sattım esmâni müdde'îye-i mezbûre yedine teslim eyledim

040 guruş Leğen İbrik 1 adet inkâr

+435 guruş

26/2 Eşyâ-yı muharrere-i mezkûreler mevcûd ise aynen müstehlek ise ba'de's-sübût semenleri tarafa teslimine tenbîh olunması matlûbumdur.

26/3 Evvelâ ber-vech-i muharrer talâk müddeâsı beyâna havâle. Fi 12 rebiü'l-evvel sene 1327 Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[Şuhudü'l-hâl]

Baklacı Mahallesinden Şahin oğlu İbrâhim

Yine mahalle-i mezkûrden Hasanbal oğlu Mustafa

Sâlih oğlu 'Ali

Bunlardan başka şâhidim yoktur.

Müddiye [Parmak]

İşbu parmak işâreti müdde'iyeye-i mezbûrenin olduğu tasdik ederim.

Çerkeşli Mehmet [İmza]

Sayfa: 26 **Belge no:** [27/3]

Konusu: Nafaka davası şahidin beyanı

Tarihi: Fi 12 Rebiü'l-evvel sene 1327 (3 Nisan 1909)

Özet: Baklacı Mahallesinden Şahin oğlu İbrâhim ibn Mehmet'in sonra müdde'iyeyh Hüseyin dükkânıma çekip müdde'iyeye-i mezbûre terk eylediğini şahitliği

Baklacı Mahallesinden Şahin oğlu İbrâhim ibn Mehmet nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta işbu târih-i zabıttan iki buçuk mâh mukaddem yani kurban bayramının ikinci günü müdde'iyeyh mezbûr Hüseyin'in hanesine Bayram münâsebetiyle varıp müdde'iyeye-i mezbûre Sıdika zevce-i merkûm Hüseyin beni tatlık edin deyü cevâb edip ben dahi miyânelerini bulmak için tarafeyne ricâ eylemiş isem de müdde'iyeye-i mezbûre kabul etmeyip bi'l-ahire müdde'iyeyh Hüseyin mahalle muhtarına müracaat edip muhtar Halil Efendi beynleri te'ellüf etmek üzere çalışıp müdde'iyeye-i mezbûre râzı olmadığından bi'l-ahire iki gün sonra müdde'iyeyh Hüseyin dükkânıma çekip müdde'iyeye-i mezbûre terk eylediğini ikrâr ve bu ikrarına şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Mühür]

Sayfa: 26 **Belge no:** [27/4]

Konusu: Nafaka davası şahitlik beyanı

Tarihi: Fi 12 Rebiü'l-evvel sene 1327 (3 Nisan 1909)

Özet: Hasan Bal oğlu Mustafa'nın müdde'i mezbûre hakkındaki beyanı

Yine mahalle-i mezkûrdan Hasan Bal oğlu Mustafa nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta işbu târih-i zabıttan iki mah mukaddem müdde'i'aleyh benim menzilime gelerek ben dahi menzilimin toprağı atmakta iken müdde'i'aleyh mezbûr Hüseyin müdde'i mezbûre ile bir seneden beri 'adem-i mu'âşeretten dolayı bu gün mezbûre ile iş bitirdik diyerek bana ikrâr ve bu ikrarına şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [mühür]

Sayfa: 27 **Belge no:** [28/1]

Konusu: Nafaka şahitlik beyanı

Tarihi: Fi 12 Rebiü'l-evvel sene 1327 (3 Nisan 1909)

Özet: Papani Mahallesinden Mumcu Hacı Salih oğlu 'Ali ibn Hacı Salih'in zevcesi Sıdika ve çocuklar hakkındaki beyanı

Papani Mahallesinden Mumcu Hacı Salih oğlu 'Ali ibn Hacı Salih nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta işbu târih-i zabıttan iki mah mukaddem müdde'i'aleyh mezbûr Hüseyin Balık Pazar nâm mahalde ki (.....) bugün zevcem Sıdıkeyi terk eyledim ben dahi niçin terk eyledin zaten çocukların var deyince mezbûr Hüseyin çocuğun birini Hisar da Hacı Kerim Efendi diğeri dahi münâsi kimesne verdim deyü ikrâr ve bu ikrârına şâhidim ve şehâdet ederim. Şâhid [Mühür]

Sayfa: 27 Belge no: [28/2]

Konusu: Nafaka davası evrak talebi

Tarihi: Fi 12 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (3 Nisan 1909)

Özet: Şahitlerden gerekli olan evrakların temini talebi

İstimâ' olunan şâhidûn-ı mezbûrunun mu'âyene muvaffakat eylediğinden bu surette hayyiz-i kabul de vâka' olmağın mecelle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesine tevfikân mensûb oldukları Mahallesi tarafından tezkiye olunması.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 27 Belge no: [28/3]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-evvel sene 1327 (17 Nisan 1909)

Özet: Sıdika'ya çocuklarının nafaka ve elbise ihtiyaçları için izin verildiği ve kocası Hüseyin'e de gerekli miktarın verilmesi hususunda tenbih edildiği

Şâhidûn-ı merkûmun evvelâ mensûb oldukları Baklacı Mahallesi imâmı Halid Efendi ibn Mustafa bin Abdullah muhtarâmı Ahmet ibn 'Ali bin Mehmet ve Hacı Abdullah bin Saidi bin Mehmet ve Baklacı mahalesi imâmı Halil Efendi ibn Ahmet bin Halil ve muhtarı Kasab İbrâhim ibn Mehmet bin Abdullah nâm kimesnelerden ba-varaka-i mesture sırren ve ba'de İmâret Mahallesinden Kasab Mehmet Ağa ibn İsmail ve Afi Mahallesinden Hacı İsmail ibn Bekir nâm kimesnelerden alenen lede't-ta'dil ve 't-tezkiye 'âdil ve makbulü'ş-şehâde olmağın mûcebince müdde'ıye-i mezbûre Sıdika mezbûr Hüseyin'in zevce-i mutallakkası olduğu ba'de'l-hükm müdde'a mehr-i mü'eccel-i mezkûr beş yüz elli bir guruş müdde'ıye-i mezbûre Sıdika'ya halâ ve teslim ve müdde'ıye-i mezbûre Sıdika'nın nafaka 'iddet ve müennes-i süknâsiyçün tarafeyn muslihûn-i tevassutun ile bi't-terazi yevmiye kırk paradan şehriye otuz guruş nafaka farz ve takdir ve sulbi sağıre sekiz yaşında Fahriye'nin dahi nafaka ve kisve vesâir levâzımât edâ ve zarûriyesiyçün kezalik bi't-terâzi yevmi kırk paradan şehriye otuz guruş nafaka farz ve takdir olunup ve sağıre-i mezbûrenin nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyeden işbu târih-i zabıttan itibaren harç ve sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'l-hıfz

zevc-i mutallakı Hüseyin üzerine rucû' kıbel-i şer' den müdde' iye-i mezbûre Sıdka'ya izn verildi müdde' i' aleyh mezbûr Hüseyin' e tenbîh olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 28 Belge no: [29/1]

Konusu: Vakıf nezaretinin talebi

Tarihi: Fi 18 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (9 Nisan 1909)

Özet: Ankara'nın Mevcud Mahallesinden Nazır oğlu Halil İbrahim bin Abdülkerim babasının vefâtından dolayı Yalınca Karyesinde medfûn Şeyh 'Ali Isfahani hazretleri vakfının nezaretinin kendine verimesi hususunda talebi

Medine-i Ankara mahâllatından Mevcûd Mahallesi ahâlisinden Nâzır oğlu Halil İbrâhim ibn Abdülkerim medine-i mezbûre mahkeme-i şer' iyyesinde ma'kûd meclis-i şer' -i şerîf-i enver de medine-i mezbûre evkâf muhâsebecisi vekîli izzetlü Tevfik Efendi ibn 'Ali bey hâzır olduğu halde mütevellîye vekîli Emin Efendi mahzarında takrîr-i kelâm edip nezâret-i evkâf-ı hümâyuna mülhak evkâftan medine-i Ankara'da vâki' Yalınca Karyesinde medfûn Şeyh 'Ali Isfahani hazretleri vakfının vazife-i muayyene ile nısf nezâret cihetine Fi 24 Cemâziye'l-ahir sene 1275 târihli bir kıt' berât-ı şerîf-i 'âlişân ile mutasarrıf olan babam Abdülkerim'in benden başka evlâdı olmadığı ve kezalik tarih-i mezkûrta müverrah diğer bir kıt'â berât-ı şerîf-i 'âlişân ile nezâret cihetinin diğer hisse (.....) mutasarrıf olan emmizâdem Es-seyyid Mehmet ibn Es-seyyid Hüseyin'in bundan akdem bilâ-veled vukû'ı vefâtına mebni nezâret ciheti münhal olup vakf-ı mezkûrun elde mukayyid vakfiyesi ve sicil-i mahkeme de sûret-i mukayyidesi olmadığı cihetle hisse-i münhalelerinin ber-vech-i te'âmül babam müteveffâ Abdülkerim ve emmizâdem Es-seyyid Mehmet'in mahlûlünden nizâm-ı mukarrere ve nizâm-ı seniyyeye tevfikân 'uhdeme tevcihi talep ederim deyü da'vâ mütevellîye vekîli Emin Efendi cevâbında vakfnâme de evlâd-ı vakftan birinin nâzır intihâb ve ta'yînine dâir bir sırahat olmadığı gibi müdde' i merkûmun evlâd-ı vakıftan olduğu ve pederinin vakf-ı mezkûre nâzır bulunduğunu inkâr ederim.

Müdde' i' âleyhâ vekîli [İmzâ]

Müdde' i [Mühür]

[30]

[Boş Sayfa]

Sayfa: 30 **Belge no:** [31/1]

Konusu: Merkeb davası İhtilaf

Tarihi: Fi 15 Rebiü'l-evvel sene 1327 (6 Nisan 1909)

Özet: Ankaranın Geneği Mahallesinden Selim Bey yeğeni İbrahim Efendi ibn-i Hasan ile Ankara vilâyetine tâbi' Zir Nâhiyesinin Kabaklı köyü ahâlisinden ve Bosna muhâcirlerinden İbrâhim ibn Ethem arasındaki hayvan davası hakkında ihtilafları

Medine-i Ankara mahallâtından Geneği Mahallesi ahâlisinden Selim bey yeğeni İbrâhim Efendi ibn Hasan tarafından zikr-i âti husûs da taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şuhûd ve tahlif-i hasma vekîl-i müseccil-i şer'isi medine-i mezbûre mahallâtından [boşluk] Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'i Devlet-i 'Aliyyenin Katolik milletinden Liyon Efendi veled-i Estibân medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de Ankara vilâyetine tâbi' Zir Nâhiyesinin Kabaklı Karyesi ahâlisinden ve Bosna muhâcirlerinden İbrâhim ibn Ethem muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müdde'i'aleyh İbrâhim bundan dört mâh akdem müekkilim İbrâhim Efendinin müstakilen mâlî olup medine-i mezkûre tâbi' İncesu kurâsından Odabaşı Karyesinde vâki' sekiz lirâ-yı osmâni kıymetinde beşer yaşlarında iki re's kara sığır öküzlerinden bir re's siyâh ve bir re's boz renkli ve kezâ beş lirâ-yı 'osmâni kıymetinde siyâh renkli bir re's gümüş ineği ma'-malâk ve kezâ dört 'aded lirâ-yı 'osmâni kıymetinde altı yaşında duru renkli bir re's kısrak hayvânâtımı müdde'i'aleyh mezbûr İbrâhim fuzûlî ahz u kabz ve gasb eder olmakla hayvanât-ı mezkûrenin aynen müekkileme izâfetle bana teslim tenbîh olunması matlûbumdur deyü da'vâ müdde'i'aleyh mezbûr İbrâhim cevâbında müdde'i İbrâhim Efendi birâderim müteveffâ Mustafa ile ortakçısı olduğu zaman müddeâyâ dokuz yaşlarında siyâh ve boz renkli iki re's kara sığır öküzleri altı 'aded lirâ-yı Osmâni semen mukâbilinde ve on iki yaşında siyâh renkli bir re's gümüş ineği üç aded lirâ-yı Osmâni semen mukâbilinde ve üç yaşında olup el-hâlatü hazihi altı yaşında duru renkli bir re's kısrak üç lirâ-yı osmâni semen mukâbilinde vekîl-i mezbûrun müekkili İbrâhim Efendiye müteveffâ birâderim Mustafa'ya bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve tesellüm(teslim) ve müteveffâ

Mustafa iştirâ ve teslim ederek deyni olan meblağ-ı mezkûr on iki aded lirâ-yı Osmânidem birâderim Mustafa hayâtında on aded lirâ-yı osmâni müdde‘i müekkilem İbrâhim Efendi edâ ve teslim bâki iki aded lirâ-yı osmâni müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde müdde‘i mezbûrun müekkili İbrâhim Efendiye deyni olduğunu ve ol-vechle müddeâ-yı bihâ hayvânât birâderim müteveffâ Mustafa’nın şirâem mâlî olup birâderim Mustafa’nın vukû‘-ı vefâtıyla zevcesi Râife ve sulbiye sağıre kızları Kadriye ve Hava ve Emine ve sulbi sağır oğlu Hasan’a münhasıra olduğu beyân vekîl-i mezbûrun müvekkili İbrâhim Efendinin bana husumeti teveccüh etmeyeceğinden da‘vâsının reddini talep ederim.

Müdde‘i‘Aleyh

Müdde‘i vekîli [İmza]

Sayfa: 31 **Belge no:** [32/1]

Konusu: Merkebe davası İspat beyanı

Tarihi: Fi Rebiü’l-evvel sene 1327 (Nisan 1909)

Özet: Müdde‘i vekîli Liyon Efendinin mezkûrunun müdde‘i‘aleyh tarafından götürölüp gasb edildiğini isbât iddiası

Müdde‘i vekîli Liyon Efendi tekrâr iddi‘âsında müdde‘i‘aleyh İbrâhim da‘vâ-yı meşrûhamı serâba ikrâr ve ancak müteveffâ birâderi Mustafa’nın malı bulunduğunu iddi‘â eylemediki biraderine ‘âid olan bir hukuku merkûm araba? aramayacağı ancak aherin hukûkunu muhâfaza vekâlete müstened olmak lâzım geleceğinden biraderine ‘âid bir hukûk var ise vereseleri ayruca ba‘de’s-sübût verâset-i taleb-i da‘vâ da muhtar bulunduğundan ‘âlâ-vech-i ikrara hayvânât-ı mezkûrunun müdde‘i‘aleyh tarafından götürölüp gasb edildiğini isbâta hâzırım deyü def‘-i müddeâda bulunduğuy beyân. Müdde‘i Vekili [İmza]

Sayfa: 31 **Belge no:** [32/2]

Konusu: Müftü’nün mutalaasına başvurulması talebi

Tarihi: Fi 15 Rebiü’l-evvel sene [1]327 (6 Nisan 1909)

Özet: Davanın sıhhati açısından müftü efendinin mutalası için müftü efendiye gönderildiği

İşbu zabt-ı da'vâ-yı kıraat buyurarak zeylen cevâbı tahrîr buyurulmak üzere mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz on birinci maddesi hükmüne tatbiken işbu zabt-ı da'vâ bi'l-istishâb kâtib-i zabt İbrâhim Efendi tarafeyn ...(silik)li-ecli'l-istiftâ-yı müfti-i belde Faziletli Rıfat Efendiye i'zâm olundu.

Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 32 Belge no: [33/1]

Konusu: Merkeb davası hasmlık beyanı

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (7 Nisan 1909)

Özet: Müdde'i-aleyh İbrahim'in hasm olamayacağı beyanı

İşbu zabt mutâla'a olundu müdde'i'aleyh İbrâhim'in ifâdesine nazaran müdde'iyeye hayvanât-ı mezkûrenin zilliyedi bulunmadığından kendisinin hasm olamayacağını hasm ancak birâderi müteveffâ Mustafa olduğunu der-miyân etmesine ikrâr manası verilmeyeceği ve mecelle-i celîlenin bin altı yüz otuz beşinci maddesine tevfikân mu'âmele olunması ma'rûzdur.

Müfti-i Ankara

Rıfat

Sayfa: 32 Belge no: [33/2]

Konusu: Merkeb davası cevap talebi

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (7 Nisan 1909)

Konu: Da'vâ hakkında husûmet teveccüh ettiğinden esâs hakkında cevâb verilmesi

Ber-mûceb-i fervâ-yı şerîf mecelle-i celîlenin bin altı yüz otuz beşinci maddesi hükmüne tatbiken hayvanât-ı mezkûrların kıymetlerini tanzimini da'vâ etmeyip ancak zilliyed olan müdde'i'aleyhde da'vâ eylediğinden müdde'i madde-i mezkûr ahkâmına tatbiken esâs da'vâ hakkında husûmet teveccüh ettiğinden esâs hakkında cevâb verilmesini tefhim olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 32 Belge no: [33/3]

Konusu: Merkeb davası inkar beyan

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (7 Nisan 1909)

Özet: Müdde'i vekili Liyon Efendi müvekkili İbrahim Efendi inkar eyledikleri beyanı

Ba'de't-tefhim müdde'i vekili Liyon Efendi müvekkili İbrâhim Efendi izâfetle da'vâ vâka'sı tekrâr edip ve müdde'i' 'aleyh İbrâhim dahi müdde'inin da'vâ-yı vâk'asını külliyyen inkâr eyledikleri tarefeyne imzâ ve temhîr ettirildi.

Müdde'i 'aleyh [Mühür] Müdde'i vekili [İmzâ]

33/4 Müdde-i vekili Liyon Efendinin vech-i meşrûh da'vâ-yı vâk'âsı beyâna havale

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

[Şuhudü'l-hâl]

Ankara'nın Muhâcir Mahallesinden Kanber oğlu Hâlid

Mahalle-i mezkûreden Mehmet oğlu Şâkir

Mahalle-i mezkûreden Mehmet oğlu Emin

Genegi Mahallesinden Kasap Musâ

Yusuf Habbaz Mahallesinden Alay kâtibi mahdûmu Rami Efendi

Nenek Karyesinden Saadullah

Altı nefer şâhdilerden başka şâhidim yoktur

Müdde'i vekili [İmza]

Sayfa: 32 Belge no: [33/2]

Konusu: Götürülen hayvanlar hakkında şahit Beyanı

Tarihi: Fi 22 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Kanber oğlu Halid ibnü'l-merkûm Kanber'in hayvanların Mustafa'ya ait olduğu hakkındaki beyanı

İşbu bin üç yüz yirmi rebü'l-evvelinin yirmi ikinci günü müdde'î vekîli Liyon Efendi zabt-ı da'vâya yazdırmış olduğu altı nefer şâhitlerden Kanber oğlu Halid ibnü'l-merkûm Kanber nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta işbu müdde'î'aleyh İbrâhim birâderi Mustafa müdde'î İbrâhim Efendinin er karındaşı olup târih-i zabıttan beş mâh mukaddem bi'l-ahire birâderi Mustafa'nın vukû'-ı vefâtıyla merkûm İbrâhim birâderi 'Osmân ile birlikte Karye-i mezkûr gelerek evsâf-ı mezkûre ile mevsûf bir çift kara sığır öküzü ile siyah renkli bir re's gümüş ineği ma' dana ve duru renkli bir re's kısrak birâderi müteveffâ Mustafa'nın malı diyerek mezkûr hayvanlar getirmiş olduğu gibi mezkûr hayvanât müdde'î'aleyh İbrâhim vâziatü'l-yed eden olduğundan bu husûsâ bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti şâhid-i merkûm Hâlid'in olduğu tasdik ederiz

Genegi Mahallesinden Mehmet oğlu Musâ [Mühür]

Mübâşir Hasan[Mühür]

Sayfa: 32 **Belge no:** [33-3]

Konusu: Mehmet oğlu Emin'in hayvanlar hakkında beyanı

Tarihi: Fi 22 Rebü'l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Bostani Mahallesinden Mehmet oğlu Emin'in götürülen hayvanlar hakkındaki beyanı

Bostani Mahallesinden Mehmet oğlu Emin nam kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hazır olup istişhâd olundukta işbu müdde'î'aleyh İbrâhim'in birâderi Mustafa müdde'î İbrâhim Efendinin ortakçısı olup târih-i zabıttan beş mah mukaddem Mustafa vefât ederek mezbûr İbrâhim ile diğer birâderi osman ile birlikte Karye-i mezkûre gelerek siyâh renkli bir re's ve boz renkli bir re's kara sığır öküzleriyle ve siyâh renkli gümüş ineği ma' malâk ve duru renkli bir re's kısrak müdde'î'aleyh İbrâhim mezkûr hayvânâtı götürmüş olduğu gibi el-

ân mezkûr hayvanâtâ müdde‘i‘aleyh İbrâhim vazü‘l-yed eder olmakla ben bu husûsâ bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti şâhid-i merkûmun olduğunu tasdik ederiz. [Mühürler]

Sayfa: 33 **Belge no:** [34/1]

Konusu: Götürülen hayvanlar hakkında evrak talebi

Tarihi: Fi 22 Rebiü‘l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Şahitlerden istenilen evrakların temininin talebi

İstimâ‘ olunan şâhidân-ı mezbûrân şehâdetleri mecelle-i celîlenin bin altı yüz seksen beşinci maddesi hükmüne tatbiken nisâb-ı kâfi olduklarında mecelle-i mezbûrun bin yedi yüz alıncı maddesi hükmüne tatbiken da‘vâya mutâbık bulduklarından hayyiz-i kabul de vâk‘a olunmağın mücebince mecelle-i mezbûrun yedi yüz on yedinci maddesi hükmüne tatbiken mensûb oldukları mahallerden bâ-varaka-i mesture tezkiye-i seriyye icrâ oluna

Hâkimü‘ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 33 **Belge no:** [34/2]

Konusu: Hayvanların İbrahim Efendiye teslimi talebi

Tarihi: Fi 23 Rebiü‘l-evvel sene 1327 (14 Nisan 1909)

Özet: Müdde‘i‘aleyh İbrâhim’in gasb eylediği çift kara sığır öküzü ve bir re’s gümüş ineği ile dana ve bir re’s kırsrağı müdde‘i İbrâhim Efendiye teslimi hususunda müdde‘i aleyh İbrâhime tenbîh olundu.

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Ulucanlar çarşısında etmekçi esnafından Halil ibn İbrâhim ve bakkal esnafından Domu oğlu Mehmet ibn Mustafa nâm kimesnelere ba-varaka-i mestûre sırren ve ba‘de Hamidiye mahallesinden Çerçisiz ibn Zekeriyâ ve İncei Belkıs Mahallesinden Sâlim ibn Ahmet nâm kimesnelere ‘alenen lede‘t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye ‘âdil ve makbûlü‘ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mücebince

müdde‘i‘aleyh İbrâhim’in gasb ve vazü‘l-yed eylediği müddeâ çift kara sığır öküzü ve bir re’s gümüş ineği ma‘ dana ve bir re’s kısrağı müdde‘i İbrâhim Efendiye teslim müdde‘i aleyh İbrâhime tenbîh olundu. Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 34 **Belge no:** [35/1]

Konusu: İhtilaf

Tarihi: Fi 16 Rebiü‘l-evvel sene [1]327 (7 Nisan 1909)

Özet: Ankara’nın Muhâcir Şükriye Mahallesinde Vehhab oğlu Abdullah ile Abdülhalim Efendi ibn Ahmet Efendi arasından merkeb davası

Medine-i Ankara mahallâtından muhâcir Şükriye Mahallesinde sâkin Vehhab oğlu Abdullah medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enver de Ankara vilâyeti defterdârı Saadetlü İsmail Zihni bey Efendi hazretleri tarafından müressel vekîl olup kibel-i şer‘den husûmet-i re’y kılınan muhâsebe-i vilâyet hulefâsından Abdülhalim Efendi ibn Ahmet muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu meclis-i şer‘de mu‘âyene ve müşâhede olunan altı yaşında ve boz renkli iki kulakları kesik bir re’s erkek merkeb bundan üç yaşında olduğu halde üç sene mukaddem Pazar mevki‘nde el-hâlûetü hazihi müvekkil-i müşârun-ileyh hazretleri bi‘l-me‘mûriye vazü‘l-yed eylediği bir aded sim mecdi semen mukâbilinde iştirâ eylediğim bir re’s merkeb mevsûf-ı mezkûru bundan üç sene mukaddem Ayvalı bağlarında ra’y olunmakta iken ber-takarrub malımdan Kazâen zâyî‘ edip bir re’s merkeb-i mevsûf-ı mezkûr müekkil-i müşârun ileyh hazretleri bi‘-emâne ve bi‘l-me‘mûriye vazü‘l-yed olmakla sual olunup bi‘l-istihkâk mezkûr merkebi bana teslim müekkil-i müşârun ileyh hazretlerine izâfetle vekîl-i müressel-i mûmâ-ileyhe kibel-i şer‘den tenbîh olunması matlûbumdur deyü da‘vâ ettikde vekîl-i müressel-i mûmâ-ileyh Abdülhalim Efendi cevâbında müvekkil-i müşârun ileyh hazretleri merkeb-i mevsûf-ı mezkûre bi‘l-me‘mûriye vazü‘l-yed ikrâr ma‘âda ber-vech-i muharrer müdde-i mezbûrun istihkâk da‘vâsını külliyyen inkâr eyledi.

Müdde‘i ‘aleyh [İmza]

Müdde‘i [mühür]

Beyâna havale olundu 17 Rebiü‘l-evvel sene [1]327 Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

[Şuhudü'l-hâl]

Şükriye Mahallesinden Yunus ibn İbrâhim

Mahalle-i mezkûreden İsmail ibn 'Osmân

Mahalle-i mezkûreden Tatâr Cemil ibn 'Abdullah

Mahalle-i mezkûreden Ahmet ibn 'Abdullah

Bunlardan başka şâhidim yoktur [Mühür]

Sayfa: 34 Belge no: [35/3]

Konusu: Merkeb davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (7 Nisan 1909)

Özet: Medine-i Ankara'nın Şükriye Mahallesinden ve Tatar muhâcirinden Bakkal esnâfindan İsmail Ağa ibn Osmân ve Tahmisci esnâfindan Ahmet ibn Abdullah'ın merkeb davası hakkındaki beyanları

Medine-i Ankara'nın Şükriye Mahallesinden ve Tatar muhâcirinden Bakkal esnâfindan İsmail Ağa ibn Osmân ve Tahmisci esnâfindan Ahmet ibn Abdullah li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e gelip istişhâd olundukta hükümet konağı civârında olup mûmâ-ileyh Abdülhalim Efendinin müvekkili müşârun-ileyh bi'l-me'mûriye vaz'-ı yed eylediği ve irâne eyledimiz altı yaşlı ve boz renkli ve iki kulakları kesik bir re's erkek merkeb müdde'i mezbûr Abdullah'ın şeirâen malı olduğuna her birimiz bu vechlee şâhidiz ve şehâdet ederiz dedikleri tescil olundu.

Şâhid [Parmak izi] Şâhid [Mühür]

Şâhid-i mezbûrun parmağını tasdik ederiz [Mühürler]

Hâkimü's-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 35 **Belge no:** [36/1]

Konusu: İhtilaf

Tarihi: Fi 20 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (11 Nisan 1909)

Özet: Ankara'nın Şükriye Mahallesinde sâkin ve Tatar muhâcirlerinden Abdilvehhab ile Ankara vilâyetine tâbi' Çubukabâd Nâhiyesinin nefsi-i Çubuk Köyünde mukim Boşnak muhâcirinden 'Âbid bin 'Osmân arasındaki merkeb davası

Medine-i Ankara mahallâtından Şükriye Mahallesinde sâkin ve Tatar muhâcirlerinden Abdilvehhab medine-i mezbûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enver de Ankara vilâyetine tâbi' Çubukabâd Nâhiyesinin nefsi-i Çubuk Karyesinde mukim Boşnak muhâcirinden 'Âbid bin 'Osmân muvacehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip medine-i mezbûre mahallâtından İmaret Mahallesi sâkinelerinden Hâfız İbrâhim bin Abdullah nâm kimesneden bundan üç sene mukaddem bir aded sîm mecidiye bedel medfû' mukâbilinde iştirâ edip ol-târîhte üç yaşında ve el-yevm altı yaşında boz renkli ve iki kulakları eksik bir re's erkek merkeb yedimde şirâen mâlîm iken şu târîh-i zabıttan üç buçuk sene mukaddem Kazâen ber-takrîb zâyi edip el-hâletü hazîhi mezbûr 'Âbid yedinde bulmamla bana teslimini bi'l-istihkâk taleb ederim deyü ba'de'd-da'vâ ve's-sual müdde'î'aleyh mezbûr 'Âbidin dahi cevâbında bir re's merkeb-i mevsûf-ı mezkûru işbu târîh-i zabıttan altı mah mukaddem Boşnak İsmail ibn Yusuf'tan dört aded sim mecidiye mukâbilinde iştirâ eylediğini ve müdde'î mezbûr İsmail dahi bir mah mukaddem Boşnak Mehmet İbn Mustafa'dan ve mezbûr Mehmet dahi Boşnak ağyân İbrâhim'den ve mezbûr ağyan İbrâhim dahi bundan dört sene mukaddem Kalab Karyeli İsmail nâm kimesneden kaç guruşa ma'lûmâtı olmayıp Pazar mevki'nde iştirâ eylediği beyân ederek bir re's merkeb-i mevsûf-ı mezkûre vaz'-ı yed eylediği beyân mâ'adâ müdde'î mezbûrun ber-vech-i muharrer müddeâsını inkâr eyledi.

Müdde'î'aleyh [Parmak izi]

Müdde'î [Parmak]

36/2 Müdde'î mezbûr 'Abid mecelle-i celîlenin bin yedi yüz altmışıncı maddesine tevfikân beyâna havâle olundu. Fi 20 Rebiü'l-evvel sene [1]327 Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

[Şühudü'l-hâl]

Şükriye Mahallesinden Yunus

Mahalle-i mezkûreden İsmail Çavuş ibn 'Osmân

Ve Mehmet Cemil ve Abdullah oğlu Ahmet

Dört neferden başka şâhidim yoktur [Mühür]

Sayfa: 35 Belge no: [36/3]

Konusu: Merkeb davası şahitlerin beyanı

Tarihi: Fi 22 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Medine-i Ankara'nın Şükriye Mahallesinden ve Tatar muhacirinden Bakkal esnafından Yunus ibn İbrâhim ve Tahmisci esnafından İsmail ibn 'Osmân'ın merkeb davası hakkındaki beyanları

Medine-i Ankara'nın Şükriye Mahallesinden ve Tatar muhacirinden Bakkal esnafından Yunus ibn İbrâhim ve Tahmisci esnafından İsmail ibn 'Osmân nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e gelip istişhâd olundukta işbu meclis-i şer'de mu'âyene ve müşâhede eylediğimiz boz renkli ve iki kulakları kesik ve altı yaşlı bir re's merkeb müdde'i Abdullah'ın şirâen malı olduğunu beher zir bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Parmak izi] Şâhid [Mühür]

Sayfa: 35 Belge no: [36/4]

Konusu: Merkeb davası evrak talebi

Tarihi: Fi 22 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (13 Nisan 1909)

Özet: Şahitlerin mukim oldukları mahallelerden gerekli olan evrakları getirmeleri

Mecelle-i celilenin bin yedi yüz altıncı maddesi hükmüne hayyiz-i kabulde vâk'a olmağın İstimâ' olunan şâhidân-ı mezbûra evvelâ mensûb oldukları mahallerinden bâ-varaka-i mesture mecelle-i celîle bin yedi yüz on altıncı maddesini tevfikân tezkiyeleri.

Sayfa: 35 **Belge no:** [36/5]

Konusu: Kararın tebliğinin beyanı

Tarihi: Fi 23 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (14 Nisan 1909)

Özet: Hayvanın Abdülvehhab'a teslimi hususunda Abid'e tenbih olunduğu

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Şükriye Mahallesi İmamı Hacı Mehmet Efendi ibn 'Ali ibn Mehmet ve muhtarânı Ömer ibn İzzet ibn Abdullah Veli Usta ibn Abdullah nam kimesnelerden bâ-varaka-i mestûre ba'de Ahi Tura Mahallesinden Odacı 'Ali Ağa ibn İbrâhim ve Çeşme Mahallesinden destici oğlu Mehmet Said ibn Hacı Mehmet nâm kimesnelerden 'alenen lede't-ta'dîl ve't-tezkiye 'âdil ve makbulü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr ve'l-halef olmağın mücebince müddeayâ mezkûr müdde'i Abdülvehhâb'a edâ ve teslime müdde'i'aleyh mezbûr 'Âbide tenbîh olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 36 **Belge no:** [37/1]

Konusu: Alacak talebi

Tarihi: Fi 19 Rebiü'l-evvel sene 1327 (10 Nisan 1909)

Özet: Ankara'ya tâbi Zîr Nâhiyesinin İstanos Köyünde mukîm Ankara vilâyeti jandarma piyâde süvâriyelerinden olup bundan önce vefât eden Boşnak muhâcirlerinden 'Ali bin Abdullah'ın alacaklılarında Kutugin Köyünden Ramazan oğlu Mehmet Efendi ibn Hüseyin'in alacağıının talebi

Ankara Vilâyet-i celîlesine tâbi Zîr Nâhiyesinin İstanos Karyesinde mukîm Ankara vilâyeti jandarma piyâde süvâriyelerinden olup bundan akdem vefât eden Boşnak muhâcirlerinden 'Ali bin Abdullah dânilerinden Nâhiye-i mezkûrenin Kutugin Karyesinden Ramazan oğlu Mehmet Efendi ibn Hüseyin medine-i mezbûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de müteveffâ-yı mezbûrun terekesine bi'l-emâne ve bi'l-me'mûriye vazü'l-yed eden ve husûmeti kibel-i şer'den ra'y kılınan Ankara vilâyeti merkez eytâm müdür Hacı Ethem Efendi ibn Mehmet Efendi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında vefatından bir sene mukaddem yani bin üç yüz

yirirmi dört senesi şehr-i haziranın birinci günü târihinde malımdan ve yedimden yirmi iki aded ve sîm mecrediye mukâbilinde beş yaşlı ve kır renkli bir re's erkek esb iştirâ edip semen-i mezkûrdan on iki mecrediyi teslim edip bakisi olan on aded sîm mecrediyi bi-kable'l-edâ ve'l-istifâ vefât etmekle sual olunup müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesinden meblağ-ı bâki'l-mezkûr on aded sîm mecrediyi bana teslim mûmâ-ileyh Hacı Ethem Efendiye tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettik de müdde'î 'aleyh Hacı Ethem Efendi dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûrun tereke-i vâfiyesine bi'l-emâne ve bi'l-me'mûriye vazü'l-yed eylediğini ikrâr ma'âda ber-vech-i muharrer alacak müddeasını külliyyen inkâr eyledi.

Müdde'î 'aleyh [İmza]

Müdde'î [Mühür]

37/2 Beyâna havâle olundu. Fi 19 Rebiü'l-evvel sene 1327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[Şuhûdü'l-hâl]

Öksüzce Mahallesinden Hacı Ömer Efendi ibn Ahmet

Ve Baklacı Mahallesinden Halim Efendi ibn Arif

İki neferden başka şâhidim yoktur. [Müdde'î]

Sayfa: 36 **Belge no:** [37/4]

Konusu: Borç

Tarihi: Fi 19 Rebiü'l-evvel sene 1327 (10 Nisan 1909)

Özet: Halim Efendi ibn Arif'in Mehmet Efendiye olan mecrediye borcu beyanları

Öksüzce Mahallesinden ve jandarma süvâri çavuşu Hacı Ömer Efendi ibn Ahmet ve Emre Gülü Mahallesinden ve jandarma bölük Emmini Halim Efendi ibn Arif li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e gelip istişhâd olunduta müteveffâ-yı mezbûr 'Ali târih-i vefatından iki mâh mukaddem jandarma dâiresinde müdde'î mezbûr Mehmet Efendiye esb parasında yirmi aded mecrediye borcu olduğunu ikrâr edip mezkûr yirmi mecrediyeden on aded mecrediyesini

hayâtında teslim edip mütebâki on aded sîm mecidiye deyni olduğunu bizim huzûrumuzda ikrâr eyledi bizler bu husûsa bu vechle Allah için şâhidiz ve şehâdet ederiz deyü her biri müttefikü'l-hıfz ber-nehc-i şer'an edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmelerine işbu zeyl-i zabt imza ettirildi.

Şâhid Jandarma bölük emini [İmza] Şâhid [Mühür]

37/5 'Ale'l-usûl tezkire-i seriyyeleri icrâ kılındı

Fi 19 Rebiü'l-evvel sene 1327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 37 Belge no: [38/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 20 Rebiü'l-evvel sene 1327 (11 Nisan 1909)

Özet: Vefat eden Ali'nin terekesinin mirasıcı olan Mehmed efendiye teslimi hususunda Hacı Ethem beye tebnih edildiği

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Ankara vilâyeti jandarma kumandanlığı İsmail Hakkı Efendi ibn [buşluk] nâm kimesneden bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'de Boryacı Mahallesinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet Efendi ve evrâk kalemi ketebesinden Ethem Efendi ibn 'Ali nâm kimesnelerden 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlü's-şehâde oldukları ba'de'l-ihbâr ve'l-iş'âr ve'l-halef mücebince müddeaya mezkûr on aded sîm mecidiyeyi müteveffâ-yı mezbûr 'Ali'nin tereke-i vâfiyesinden müdde'i mezbûr Mehmet Efendiye edâ ve teslime müdür-i mûmâ-ileyh Hacı Ethem Efendiye kıbel-i şer'den tenbîh olundu.

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 37 Belge no: [38/2]

Konusu: Vefat eden köy hatibinin görevinin devri talebi

Tarihi: Fi 20 Rebiü'l-evvel sene 1327 (11 Nisan 1909)

Özet: Ankara'ya tâbi Zir Nâhiyesi köylerinden Martin Köyünden iken vefât eden Köy hatibi Şehirli oğlu Hasan Efendinin vefatıyla hitabet görevinin oğullarına verilmesi talebi

Medine-i Ankara'ya tâbi Zir Nâhiyesi kurâsından Martin Karyesinden iken bundan akdem vefât eden Karye-i mezkûre hatibi Şehirli oğlu Hasan Efendinin vukû'ı vefâtıyla biri hâli ve hizmet-i mezkûresi muattal olduğundan nâşi müteveffâ-yı mezbûrun sulbi kebir oğulları olup her biri yirmi yaşlarını mütecâviz Seyyid 'Ali ve Abdurrâhmân ve Mustafa ve Ahmet li-ebeveyn er-karındaşları Mehmet hâzır olduğu halde takrîr-i kelâm edip her birimiz yirmi yaşımızı mütecâviz olduğu gibi rençber esnâfından dahi olmamızla babamızın hayatından mutasarrıf olduğu hitâbet cihetini ifâya gayr-ı muktedir olduğumuz işbu hâzır-ı bi'l-meclis birâderimiz Mehmet cihet-i mezkûreyi ifâya muktedir olduğundan işbu cihet-i hitabetten keff-i yed eylediğimizi imzâ ve temhir eyledik.

Diğeri [Mühür] Diğeri [Mühür] Diğeri [Mühür]

Martin Karyesinden Şehirlioğlu [Mühür]

38/3 Hâzır-ı mezbûr Mehmet hazırûn-ı mezbûrunun kelâmât-ı meşrûhlarını tasdik eyledi.
Fi minh

İşbu takrîr huzûr-ı şer' de vukû' bulmuştur. Fi minh

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 38 **Belge no:** [39/1]

Konusu: mehr-i mü'eccel talebi

Tarihi: Fi Rebiü'l-evvel sene [1]327 (Nisan 1909)

Özet: Ankaranın Hacı Arap Mahallesinden Fatıma Dudu bint-i Seyyid Mehmet'in Dikmen köyünde sâkin eşi Bayram oğlu Hacı Hüseyin'den mehr-i mü'eccel ve kendisine ait olduğunu iddia ettiği eşyalarının tarafına teslimi talebi ve müdde'i-aleyhin cevabı.

Medine-i Ankara mahallâtından Hacı Arap Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı zir-i zabıtta isimleri muharrer kesân ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatıma Dudu bint-i Seyyid Mehmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer' iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enver de medine-i mezkûreye tâbi' İncesu kurâsından Dikmen Karyesinde sâkin Bayram oğlu Hacı Hüseyin ibn

[boşluk] muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Hacı Hüseyin beş yüz bir guruş mehr-i mü'eccel ve beynimizde ma'lûmu'l-hudûd mehr-i mu'accel müstevfâ tesmiyeleriyle zevc-i dahlim olup mezbûr Hacı Hüseyin bundan mukaddemleri beni iki defa tatbîk edip bi'l-ahire tecdîd-i nikâh ile mu'âşeret etmekte iken mezbûr Hacı Hüseyin beni tekrâr târih-i zabıttan iki mâh mukaddem Karye-i mezkûr Koca Musâ nâm kimesnenin odasında tatlîk eylemiş olduğundan mezbûr Hacı Hüseyinin zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı 'aleyh mehr-i mü'eccelim olan beş yüz bir guruş ile nafaka-i iddet ve müennes-i süknâm için kıbel-i şer'den kadr-ı ma'rûf nafaka farz ve takdîr buyurulmak ile berâber malımdan olarak mezbûr Hacı Hüseyinin yedinde mevcûd zir-i zabıttan isimleri ve cinsleri ve kıymetleri hizâlarında muharrer eşyâlarımı fuzûlî ve bi-gayri hakk zabt ve bana teslimden abâd-ı imtinâ' eder olmakla sual olunup eşyâ-yı muharrere-i mezkûrlar bana teslime kıbel-i şer'den mezbûr Hacı Hüseyin'e tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde müdde'î'aleyh-i mezbûr Hacı Hüseyin cevâbında müdde'îye-i mezbûre Fatıma Dudu beş yüz bir guruş mehr-i mü'eccel ve beynimizde ma'lûm mehr-i mu'accel müstevfâ tesmiyeleriyle zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olduğunu ve târih-i zabıttan iki mah mukaddem Karyemiz bulunan Dikmen Karyesinde Koca Musâ nam kimesnenin odasında tatlîk eylediğini ikrâr lâkin ve müdde'îye-i mezbûre Fatıma Dudu ile mehr-i mü'eccel-i mezkûr beşyüz bir guruştan nafaka 'iddet ve müennes-i sükânası üzerine üç yüz elli bir guruş üzerine musâlaha-i sahîhe-i şer'îyye ile sulh ve meblağ-ı musâlih-i bihi işbu târih-i talâktan üç yüz bir gün hitâmında müdde'îye-i mezbûre Fatıma Dudu'ya te'dîye etmek üzere beni te'cîl etmekle te'cîl-i mezkûru müdde'îye-i mezbûre Fatma Dudu dahi geçen Fi 26 Zi'l-kaade sene [1]326 târihiyle müverrah olan bir kıta deyn senedi i'tâ ve herbirimiz yekdiğerimizin zimmetini ibrâ eylediğimizdir müdde'îye-i mezbûre Fatıma'nın ber-vech-i muharrer ziyâde müddeâsının reddini talep ederim deyü ref'le mukâbele eyledi.

Mu'arref [Mühür] Mu'arref [Mühür]

Müdde'î 'aleyh [Parmak izi] müdde'îye [parmak izi]

76 guruş	Şitâri yüzlü Yorgan 2 adet	İnkar
38 guruş	Yün çuval 2 adet	kezâ
15 guruş	Sedir Şaki 2 adet	kezâ

25 guruş	iki kulplu tava 1adet	kezâ
14 guruş	Kapaklı sahan	kezâ
9 guruş	Şorba tası 1adet	kezâ
29 guruş	deşt leğen 1 adet güüm 1 adet	kezâ
+309 guruş		

Sayfa: 39 Belge no: [40/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 24 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (15 Nisan 1909)

Özet: Müdde'ıye-i mezbure Fatmına'nın nafaka beyanı

Müdde'ıye-i mezbûre Fâtıma Dudu bunun üzerine lede'l-isticvâb müdde'ı'aleyh-i mezbûr Hacı Hüseyin'in der-miyân eylediği sened vechle def'-i mezkûru ikrâr ancak sulh-ı mezkûrun mefâdını anlamaksızın beynimizde in'ikâd eden bir musâlaha olduğundan sulh-ı mezkûrun feshiyle mehr-i mü'eccelim olan meblağ-ı mezkûr beş yüz bir guruş ile nafaka 'iddetimi tahsisini talep ederim deyü da'vâ vâk'asında ısrâr etmekle zeyl-i zabıtt-ı da'vâ 'ale'l-usûl imzâ ettirildi.

Müdde'ıye [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müdde'ıye-i mezbûrenin olduğunu tasdik ederim

Hasan [Mühür]

Sayfa: 39 Belge no: [40/2]

Konusu: Nafaka davası cevap talebi beyanı

Tarihi: Fi 24 rebiü'l-evvel sene 1327 (15 Nisan 1909)

Ba'de mesele-i meşrû'a-i husûsiyesine tevfikân icâb-ı gayrisi tarafeyne tefhîm kılınmak üzere ol emr de mezkûr sulhde nafaka-i iddet ve müennes-i süknâm hîn-i istihkâkda müdde'ıye-i mezbûre Fatıma Dudu'nun ahz etmesi âtiyen lâzımeden bulunduğuna binâen bu

surette sulh-ı vakanın sıhhat ve ‘adem-i sıhhatinde hall-i mesele için mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz on birinci maddesi hükmüne tevfikân işbu zabt-ı da‘vâyı tarafeyni bi’l-istishâb cevâb-ı savabı zeylen tahrîr buyurulmak üzere li-eclî’l-istiftâ müfti-i belde Faziletli Rıfat Efendi hazretlerine i‘zâm olundu.

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 39 Belge no: [40/3]

Konusu: Fiiliyatın doğruluğu beyanı

Tarihi: Fi 25 Rebiü’l-evvel sene [1]327 (16 Nisan 1909)

Özet: Hacı Hüseyinin tasaddi ettiği sulhun mecelleye göre uygun ve doğru olduğu

İşbu zabt mutâla‘a olundu müdde‘iyenin zevci mutalakka Hacı Hüseyin’in tasaddi ettiği sulh mecelle-i celîlenin bin beş yüz elli üçüncü ve bin beş yüz elli sekizinci maddenin fikra-i ahiresine tevfikân sahîh olduğu ma‘rûzdur.

Müfti-i belde Rıfat

Sayfa: 39 Belge no: [40/4]

Konusu: Beyana havale

Tarihi: Fi 26 Rebiü’l-evvel sene 1327 (17 Nisan 1909)

Özet: Hacı Hüseyin’in iddiasının beyana havale olduğu

Sulh-ı mezkûr sahîh olduğu ber-mûceb-i fatva-yı şerîfe beyân olunmakla bu surette dâfi‘-i mezbûr Hacı Hüseyin ber-vech-i muharrer def-i mezkûr müddeasını beyâna havale olundu.

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

[Şuhûdü’l-hâl]

Dikmen Karyesinden Hatip oğlu Mustafa

Karye-i mezkûre muhtarı Çerkeş Mehmet

Karye-i mezkûreden Hâfız Ağa

İsmail Çavuş oğlu Ömer Çavuş

Bunlardan başka şâhidim yoktur

Müdde‘i‘aleyh [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müdde‘i ‘aleyh Hacı Hüseyin’in olduğunu tasdik ederiz Fi Rebiü‘l-evvel sene [1]327

Bakkal Necib Efendi

Sayfa: 40 **Belge no:** [41/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 19 Rebiü‘l-evvel sene [1]1327 (10 Nisan 1909)

Özet: Dikmen Karyesinden İsmail Çavul oğlu Ömer Çavuş ve Hatip oğlu Mustafa ibn Hüseyin’in zevcesi Fatıma Dudu ile nafaka davası

Dikmen Karyesinden İsmail Çavul oğlu Ömer Çavuş ve Hatip oğlu Mustafa ibn Hüseyin nâm kimesneler li-ecli‘şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olup istişhâd olunduklarında işbu müdde‘iye-i mezbûre Fatıma Dudu müdde‘i‘aleyh Hacı Hüseyinin zevcesi olup târih-i zabıttan beş mâh mukaddem mezbûr Hacı Hüseyin’in Karyesinde sâkin oldukları menzil de müdde‘iye-i mezbûreyi tatlık edip ve dört gün sonra müdde‘iye-i mezbûre Ankara’da Berber Abdullah Ustayı getirip ve bizler de hâzır olduğumuz halde müdde‘iye-i mezbûre ile müdde‘ii ‘aleyh Hacı Hüseyin eşyâlarını tefrîk edip her ikisi eşyâlarını birinin zimmetini ibrâ edip ve müdde‘iye-i mezbûrenin mehr-i mü‘eccel olan iki yüz elli bir guruş ile nafaka-i ‘iddet ve müennes-i süknâsıyçün yüz guruşa tarafeyn bi’t-terâzi cem’en üç yüz elli bir guruş üzerine musâlaha-i şer‘iyye ile sulh ve meblağ-ı musâlih-i bihi târih-i talaktan üç yüz bir hitâmında müdde‘iye-i mezbûre Fatıma Dudu’ya te’diye etmek üzere Fi 26 Zi‘l-kade sene[1]326 târihiyle müverrah bir kıt’a deyn senedi i‘tâ ve sened-i mezkûrun mazmûnuna şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Mühür]

Sayfa: 40 **Belge no:** [41/2]

Konusu: Evrak talebi

Tarihi: Fi 29 Rebiü'l-evvel [1]327 (20 Nisan 1909)

Özet: Şahitlerin gerekli olan evrakları temininin istenmesi

İstimâ' olunan şâhidân-ı mezbûrân def'-i mezkûre muvâfık ve mutâbık edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etmeleriyle hayyiz-i kabul de vâk'a olmağın mücebince mecelle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesi hükmüne tatbiken mensûb oldukları Karyelerden tezkiyeler icrâ oluna

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[42]

[Boş Sayfa]

[Der-kenâr] Mâ-kabli

Sayfa: 42 **Belge no:** [43/2]

Konusu: Vakıf işletilmesi

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Abdurrâhmân Ağanın vekîli Sırrı Efendi efendinin tayini vakfın Kamile Hatuna tahsisi iddiası

Müdde'i 'aleyhâ vekîli Emin Efendi esâs dâvaya cevâb vermesi lâzım geleceği kıbel-i şer'den tefhim olunması istinâda müdde'i 'aleyhâ vekîli mûmâ-ileyh Emîn Efendi meclis-i şer'de tagayyub eylemesine binâen bu surette esâs da'vâya cevâb verilmesi için müdde'iyeye-i 'aleyh-i mezbûre Kâmile hatuna ayrı ayrı günler de iki def'a muhtıra ile mahkeme-i şer'iyeye davet olunmuş ise de bi'z-zât gelmekten ve vekîl dahi göndermediğine ve müdde'i müteveli Abdurrâhmân Ağanın vekîl-i müseccil-i şer'isi Sırrı Efendi mecelle-i celîle bin sekiz yüz otuz dördüncü maddesi hükmüne tevfiikân husûs-ı mezkûrun ani'l-gıyâb fasl u hasm bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle talep eylediğine binâen müdde'iyeye-i 'aleyhâ müteveliye-i mezbûre Kâmile

hâtunun hukûkunu muhâfaza etmek üzere medine-i mezbûre mahâllatında Boryacı Mahallesi sâkineleirnden ve medine-i mezbûre da'vâ vekîllerinden Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet kibel-i şer'eden vekîl-i müsahhar ta'yîn olunduktan sonra vekîl-i mûmâ-ileyh Sırrı Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûr de evkâf muhâsebeci vekîli 'İzzetlü Tevfik ibn 'Ali bey hâzır olduğu halde vekîl-i musahhar Mehmet Efendi muvâcehesinde da'vâ vâk'ası tekrâr edip sâlefü'z-zikr Yalıncağ Karyesinde medfûn Şeyh 'Ali Isfâhâni kuddûsi sirrûhu hazretlerinin zâviyesinin nısf hissesine müvekkilim Abdurrâhmân Ağa bâ-berât-ı 'âlişân mutasarrıf olup diğerk nısf dahi müdde'i-'aleyh Emin Efendinin müvekkilesi vâlidesi Kâmile hâtun mutasarrıfa olup ve ber-minvâl-i meşrûh miyânelerinde münâkasa-i müşterek zâviye-i mezkûrenin hizmetini bundan dokuz on sene mukaddem meclis-i idâre-i vilâyetçe bâ-karâr ve mazbata müvekkilesi Kâmile hatuna tahsîs ve zâviye vakıf da yedine teslim olunmuştur şu şartla ki mezbûre altı sene işletecek ve altı senenin inkızâsında müvekkilim Abdurrâhmân'a terk ve tevdi' ederek altı sene de müvekkilim tarafından işletilip hizmeti görülecek mütevelliyeye-i mezbûre râzı olduğu şu şart mücebince zâviye isti'lâm ve hizmetini der-'uhde edildikten sonra oğlu işbu vekîl-i mûmâ-ileyh Emin Efendiye havâle etmiştir ve altı sene münkazi olalı üç seneyi tecâvüz ettiği halde hilâf-ı şart ve muvaffakat-ı tarafeyn müvekkilim Abdurrâhmân yedine teslim edilmemektedir binâen-'aleyh ittifâk-ı mebhûs mücebince zâviye-i mezkûrenin mezbûre ile vekîli mahdûmu Emin Efendi yedinden nez'î lâzım gelir sebeb-i nez' olarak diğerk bir cihet daha vardır ki o da mezbûre ve mûmâ-ileyhin vakfına câniyettir şöyle ki zâviye de zâviyedârın dâimâ hâzır ve kâim olarak it'âm-ı ta'âm eylemesi şart-ı vakıf ve nizâm-ı mukarrere iktizasından bulunmuş olmakla öyle olacak şart-ı mezkûre ri'âyet olunmamış ve mütemâdiyen it'âm-ı ta'âm hizmeti ifâ kılınmamış olduğu ahâli-i Karyece ma'lûm ve müsellemdir vakfın ve zâviyenin muhâsebe-i evkâftan mahsûsât-ı seneviyesi olan yedi bin guruş sene be sene istifâ edip umûruna sarf ve istihlâk ve vakf için bundan para sarf ve infâk etmemesindedir bir de vakf-ı mebhûsun anı tahmiş (tahmiş) bedelâtındandır mal sandığından elli altı bin kûsür gurûş matlûbu olup bu akçe hasbe'l-iştirâk mal sandığından ahz ve istihsâlinde nısfı müvekkilime edâ ve teslim eylemesi lâzım gelir ve makbûz senedleri ise müştereken tarafımızdan memhûr bulunur iken şimdiye kadar Ankara vilâyeti mal sandığından kırk sekiz bin kûsür guruş ahz ve istihbâr eylediği halde on parasını müvekkilim Abdurrâhmân' Ağaya def' ve isâl etmemişti şu halde sui isti'mâl ve hıyâneti cihetle zâviyenin yedinden nez'î ve me'hûdâtından nısf hissenin müvekkilime redd ve edâsını talep eylerim.

Vekîl-i musahhar [imzâ] Müdde'i vekîli [imzâ]

Sayfa: 43 Belge no: [44/1]

Konusu: Vakıf davası cevaba inkar

Tarihi: Fi 27 Rebiü'l-evvel sene [1]327 (18 Nisan 1909)

Özet: Kamil'e Hatunun vekili Mehmed Efendinin Sırrı Efendinin iddiasını inkar eylediği

Vekîl-i musahhar-ı mezbûr Mehmet Efendi cevâbında müekkilesi Kâmile hâtuna izâfetle müdde'î vekîl Sırrı Efendinin ber-vech-i muharrer iddi'âsını külliyyen inkâr eyledi.

Vekîl-i musahhar [imzâ]

Sayfa: 43 Belge no: [44/2]

Konu: Vakıf davası

Tarihi: Fi 27 Rebiü'l-evvel sene 1327 (18 Nisan 1909)

Ba'de meseleyi meşrû'âyı husûsasına tatbiken icâb-ı şer'isi müdde'î vekîli Sırrı Efendi ile musahhar Mehmet Efendi tefhîm kılınmak üzere ol emr de mebhûsun anh olan şart-ı vâkfin ve te'âmül-i kadimin âidiyeti cihetle mütekaddim istid'âları zuhûruna der-kenâr-ı şer' olunarak Ankara vilâyeti evkâf muhâsebeciliği vekâlet-i behiyyesinden isti'lâl lâzım gelinir.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 43 Belge no: [44/3]

Konusu: Vakıf tahsisi

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Yalıncağ Şeyh 'Ali zâviyesine tahsis olunmuş olan meblağın muhasebesi ve bakiyesi hakkında

Sebk eden yirmi sekiz rebiü'l-evvel sene 1327 târîh ve yirmi yedi numarolu zuhr-ı 'arz-ı hâl de muharrer iş'âr-ı şer'e Ankara vilâyeti evkâf muhâsebeciliği vekâlet-i behiyyesinden vârid olan 13 Nisânn sene 1325 târîh ve yirmi dokuz numarolu der-kenâr da Seyyid Paşa ve Şeyh Haseneddin el-merhûm Şeyh Abdülaziz'in mücemmilen mukkayyed olan selh-i Şevvâl sene [1]851 târîhli vakfiyesinden kurâ-yı mevkûfe ma'lûmesi hâsılâtı

Yalıncağ Şeyh ‘Ali zâviyesine tahsîs olunmuş ise de şimdîye kadar rüyet olunmuş olan muhâsebelere bin iki yüz gurus tevliyet ve zâviyedârlık vazifesi çıktıktan ve mescid-i şerîf ile türesinin icâbında ta‘mîr ve termîmi icrâ kılındıktan sonra bakiyesi mevlüdîni kırâati ve tabh-ı aşevi ve zaviyeye gelen fukarâ ve zâviye it‘âm-ı ta‘âm olunmak üzere mütevellilerine it‘â olunmakta olduğu kayden anlaşılmış ve Yalıncağ Şeyhi ‘Ali hazretlerinin dahi başkaca bir vakfiyesi olması iktizâ ediyor ise de anında kaydına zafer-yâb olunamamış olduğu iş‘âr olunmuş işbu bin üç yüz yirmi yedi senesi rebîü’l-ahirinin on ikinci pazar günü müdde‘i müteveli Abdurrâhmân vekîli Sırrı Efendi meclis-i şer‘de vekîl-i musahhar Mehmet Efendi muvâcehesinde evkâf muhâsebeci vekîli izzetlü Tefvik Efendi hâzır olduğu hâlde Fi 23 Şa‘bân 1295 târihle müverrah bâlâsı tuğrâ-yı gurrâ-yı hazret-i cihânbâni ile mu‘avven ve muvaşşah bir kıt‘a berât-ı şerîf-i ‘âlişânı bi’l-izâfe ve bi’l-vekâle ibrâz ile ba‘de‘d-da‘vâ vekîl-i musahhar-ı mezbûr Mehmet Efendi mütemerride-i mezbûre Kâmile kadına izâfetle bi’l-vekâle inkâr etmekle berât-ı şerîf kıraat olunduktan meâl-i ‘âlisi evkâf-ı mülhakadan Ankara Kazâsına mülhak kasaba-i Zir Nâhiyesine tâbi Yalıncağ ve Çakırlar Karyesinde vâki‘ Şeyh ‘Ali İsfahani vakfının vazife-i mu‘ayyene ile ber-vech-i şürût tevliyyet ve zâviyedârlık cihetlerinin nisf hisselerinin mutasarrıfları olan Seyyid Mehmet diğeri Mehmet’in bilâ-veled zükûr ve kadınlarıyla evlâd-ı evlâd-ı evlâd zükûr-ı vâkıftan olup müşterikleri bulunan el-hâc Mustafa ve Seyyid Abdurrâhmân hisselerine ilhâken teveccüh olduğu meâlî ‘âlisinden müstebân olduğu anlaşıldıktan sonra müdde‘i vekîl Sırrı bey tekrâr kelâm-ı ibtidâr müdâfa‘a-i mazbûtesi tekrâr eyledi vekîl-i musahhar-ı mezbûr Mehmet Efendi cevâbında müekkilesi Kâmileye izâfetle müdde‘i vekîli Sırrı Efendinin da‘vâsı inkâr etmekle işbu zabt-ı da‘vâ tarafeyne(tarafına) imzâ ve temhir edildi.

Müdde‘i ‘aleyh [imzâ] müddei-i vekîli [imzâ] Muhâsebeci vekîli [imzâ]

Sayfa: 44 Belge no: [45/1]

Konusu: Beyan

Tarihi: Fi 19 Rebîü’l-ahir sene 1327 (10 Mayıs 1909)

Ba‘de mesele-i meşrû‘a-i husûsiyesine tatbiken kîbel-i şer‘den tarafeyn vekîllerine cevâb-ı savâbı tefhim kılınmak üzere işbu zabt-ı da‘vâyı kıraat buyurularak zeylen cevâb-ı savâbı tahrîr buyurulmak üzere mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz on birinci maddesi hükmüne

tatbiken li-ecli'l-istiftâ-i müfti-i belde Faziletli Mehmet Rıfat Efendi hazretlerine tarafeyn terfikan işbu zabt-ı da'vâyı bi'l-istishâb kâtib-i zabt Hacı İbrâhim Efendiye i'zâm olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 44 Belge no: [45/2]

Konusu: Beyan

Tarihi: Fi 20 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (11 Mayıs 1909)

İşbu zabt mutâla'a olundu mesâil-i şer'iyeden olan muhâyeete hükm-i hâkimü'ş-şer' ile icrâ olunması câiz olduğu gibi bi't-terâzi beynlerinde cereyânı dahi câiz olduğu mecelle-i celîlenin bin yüz seksen sekizinci ve dokuzuncu maddelerinde musarrah bulunduğu ve şu mu'âmelenin meclis-i idâreye cihet-i taalluku olmadığı ma'rûzdur.

Müfti-i Belde [Rıfat]

Sayfa: 44 Belge no: [45/3]

Konusu: Vakıf tahsisi davası Sırrı beyin cevap beyanı

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene 1327 (17 Mayıs 1909)

Müddei vekîli mezbûr Sırrı beyin balâ-yı zabt-ı da'vâ da muharrer karâra istinâden üç sene müddet ile nöbet tasarruf-ı nöbet ve idâre-i vazife hakkındaki müdâfa'a-i mesrûde ber-mûceb-i cevâb-ı savâb şâyân-ı menfaat olmadığı kıbel-i şer'den ba'de't-tefhim sâniyen ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe muhâyee-i nöbet-i tevliyet ve idâre-i vazife hakkında mu'âmele-i şer'iyye ifâsı vekîl-i mezbûr Sırrı beye vekîl-i musahhar Mehmet Efendiye kıbel-i şer'den kılındı.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[46]

[Sayfa boş]

Sayfa: 46 **Belge no:** [47/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 29 Rebiü'l-evvel sene 1327 (20 Nisan 1909)

Özet: Ankara'ya tâbi Çubukabâd Nâhiyesinin Ağılıık Köyü sâkinlerinden Memiş oğlu Hasan ibn Ahmet'in Sipâhi oğlu Hacı Ahmet kerimesi Emine ile nikahlanmış olup Eminenin hukuk-ı zevciyete riayet etmesi talebi ve Eminenin ise nikahı rızaen yapmadığını iddia ettiği dava

Merkez Vilâyet olan medine-i Ankara'ya tâbi Çubukabâd Nâhiyesinin Ağılıık Karyesi sâkinlerinden Memiş oğlu Hasan ibn Ahmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de Karye-i mezkûre sâkinlerinden ve zâtı zîr de isimleri muharrer kimesne ta'rîfleriyle mu'arrefe Sipâhi oğlu Hacı Ahmet kerimesi Emine binti el-mezbûr Hacı Ahmet muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu meclis-i şer'i 'âlîde ibrâz ve irâe eylediğim. Fi 5 Zi'l-hicce sene [1]324 târihiyle müverrah ve ol-târîhde Ankara vilâyeti merkez nâibi bulunan merhûm Mustafa 'Âdil mührüyle memhûr bir kıt'a izinnâme mücebince mezbûre Emine Hâtun on beş yaşında bâliğa olduğu halde mezbûre Emine tarafından Karye-i mezkûr ahâlisinden Kâsım oğlu Mehmet'i vekîl edip ve ben dahi Karye-i mezkûre ahâlisinden Abdullah Çavuş'u tarafımdan vekîl edip şuhûdin mahzarlarında târîh-i mezkûr de Karye-i merkûmda sekiz yüz bir guruş mehr-i mü'eccel tesmiye olunarak Karye de sâkin olduğum menzirimde Karye imâmı Abdülkâdir Efendi tarafından nikâhımız akd olunarak mezbûre Emine zevce-i menkûhe-i gayr-ı medhûlun bihâm olduğu halde mezbûre Emine bana nefsinin teslim ve hukûk-ı zevciyete itâ'at etmediğinden suâl olunup bana nefsinin ve hukûk-ı zevciyete itâ'at eylemesini talep ederim deyü da'vâ ettikde mezbûre Emine dahi cevâbında târîh-i mezkûr de pederim ve velim Hacı Ahmet'in ma'lûmât olmaksızın vâlidem Ak kız ile birâderlerim Hasan ve Halil nâm kimesneler müdde'i mezbûr Hasan'a nikâhımızın 'akdini icrasyçün tarafımdan Kâsım oğlu Mehmet'i tevkil ettirmişler ben evvel zaman sekiz yaşında sağire olarak bâliğa dahi olmadığım cihetle sekiz yüz bir guruş mehr-i mü'eccel tesmiye ve bin guruş mehr-i mu'accel nâmına olarak iki tâkım elbise ve on kat yatak vermek üzere gerçi nikâhımız 'akdi icrâ edilmiş ise de ben bâliğa olduğum anda nikâhımızın feshini talep eyledim öyle olunca müdde'i Hasan'ın müdâhale vâk'asının men'ini talep ederim demekle zeyl-i zabıtta da'vâ tarafına temhir ettirildi.

Müdde'i 'aleyhâ [Parmak izi] Müdde'i [Mühür]

İşbu parmak işâreti müdde‘i ‘aleyhâ Emine’nin parmağı olduğu tasdik ederiz

Mu‘arref Kara Mustafa oğlu [Mühür]

Mu‘arref Hacı Ahmet [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti Hacı Ahmet’in olduğunu tasdik ederiz

Mahzar Başı [Mühür]

Sayfa: 47 Belge no: [48/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 29 Rebiü’l-evvel sene 1327 (20 Nisan 1909)

Özet: Emine’nin boşanma davası ile ilgili beyanı

Meclis-i şer‘de kabe’l-mufâraka taraf-ı şer‘den müdde‘i ‘aleyhâ-yı mezbûre Emine’dan bâliğ olduğu târih ve mahâl ve eşhâdı istizâh olundukta bin üç yüz yirmi altı senesi ramazanının on beşinci günü vakt-i zuhûr Karye-i mezkûre de bâliğa olduğum halde fesh-i akdine dâir Karye-i mezkûreden sâkine vâlidem Akkız binti Ahmet ile ve Satı binti Satılmış ve Karye-i mezkûre ahâlisinden Mustafa ibn İbrâhim muvâcehelerinden fesh-i akd eylediğini ifâde ve beyân etmekle zeyl-i zabıtta ‘ale’l-usûl mezbûreye imzâ ettirildi.

Müdde‘i ‘aleyh [İmza]

İşbu parmak işâreti mezbûrenin olduğu tasdik ederiz.

Zabtiye Tefvik [Mühür]

Mehmet Emin [Mühür]

Sayfa: 47 Belge no: [48/2]

Konusu: Müftü’nün mutaalasının alınması beyanı

Tarihi: Fi 29 Rebiü’l-evvel sene 1327 (20 Nisan 1909)

Özet: Davanın durumunun ek olarak yazılması ve mutalaası sebebiyle müftü Rıfat Efendiye gönderildiği

Ba'de tarafeyne kıbel-i şer' den icâb-ı şer' isi tefhîm kılınmak üzere işbu zabt-ı da'vâ bi'l-istishâb kâtib İbrâhim Efendi tarafeyne terfikan mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz on birinci maddesi hükmüne tatbiken işbu zabt-ı da'vâ mutâla'a buyurularak cevâb-ı savâbı zeylen tahrîr buyurulmak üzere müfti-i belde Faziletli Rıfat Efendi i'zâm olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 47 **Belge no:** [48/3]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 30 rebîü'l-evvel sene [1]327

Özet: Emine'nin ve eşi arasındaki beyanın ardından eşinin yeniden dinlenileceği

İşbu zabt mutâla'a olundu müdde'i zevc müdde'i 'aleyhâ Emine'nin on beş yaşında ve bâliğa olduğu halde 'akd-ı nikâh edildiğini iddi'â ve müdde'i 'aleyhâ Emine dahi sekiz yaşında ve gayr-ı bâliğa olduğunu beyân eylemiş ise de bulûğu müsbete olan beyyinete evveli ve râhic olduğundan zevc-i müdde'inin beyyinesi istimâ' olunacağı ma'rûzdur.

Müfti-i belde Rıfat

48/4 Ber-mûceb-i fetvâ-i şerîfe müdde'i merkûm Hasan'a beyâna havâle olundu.

Fi gurre-i rebîü'l-evvel sene [1]327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[Şuhudü'l-hâl]

Karye-i mezkûreden Kasım oğlu Mehmet

Çakur 'Ali oğlu Abdullah Çavuş ibn 'Ali

Molla oğlu Mustafa

Semerci oğlu Gökmen

Kolaç ‘Ali

Beş nefer şahitlerden başka şahidim yoktur

Fi gurre-i rebü’l-evvel sene [1]327

Müdde‘i

Sayfa: 48 Belge no: [49/1]

Konusu: Şahitlerin hazır olması talebi

Tarihi: Fi gurre-i Rebiü’l-ahir sene [1]327 (1 Mayıs 1909)

Özet: Şahitlerin görülecek dava da hazır bulunmaları

Zabt-ı da‘vâya hâsır etmiş olduğum beş nefer şahidün-ı merkûmûnun şehr-i hâlin yedinci sâlı günü mahkeme-i şer‘iyeysinde hâzır bulundurmak aksi halinde isbât-ı beyyineden külliyyen izhâr-ı ‘aciz edeceğimi mübeyyen işbu zabt-ı da‘vâ ale’l-usûl temhîr kılındı.

Müdde‘i [Mühür]

Sayfa: 48 Belge no: [49/2]

Konusu: Şahitlerin hazır olması talebi

Tarihi: Fi gurre-i rebü’l-ahir sene [1]327 (1 Mayıs 1909)

Özet: Şahitlerin görülecek dava da hazır bulunmaları

Şehr-i hâlin yedinci sâlı günü müdde‘i mezbûr Hasan zir-i zabt-ı da‘vâya yazdırmış olduğu şahidlerin ismâ‘iyçün yevm-i mezkûr de hâzır bulunmak üzere işbu zabt-ı da‘vâ imzâ ve parmak işâreti vaz‘ eyledim.

Müdde‘i ‘aleyhâ [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müddeiye-i ‘aleyhâ-yı mezbûre Emine’nin parmak işâreti olduğunu tasdik ederiz.

Şahin oğlu Halil [Mühür] Veli Mustafa oğlu Mustafa [mühür]

Sayfa: 49 **Belge no:** [50/1]

Konusu: Nikah

Tarihi: Fi 1 Rebiü'l-ahir sene 1327 (22 Nisan 1909)

Özet: Ankara'ye tâbi' Çubuk Nâhiyesinin Gökçedere Köyünden Mehmed kızı Hanım, babası Mehmetin nikahına engel olmasından dolayı, izdivacına engel olmasının men'ini talep etmesi

Medine-i Ankara'ye tâbi' Çubuk Nâhiyesinin Gökçedere Karyesi sâkinelerinden Karye-i mezkûreden Veysel oğlu İbrâhim bin Mustafa ve Çavuş oğlu Mehmet bin 'Ali ta'rîfleriyle mu'arrefe Hanım binti Mehmet nâm hür akile ve bâliğa nâm hâتون ve yine Karye-i mezkûreden Veysel oğlu Rıza bin Mehmet hâzır olduğu halde medine-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'de mezbûrenin babası merkûm Mehmet muvâcehesinde ben on beş yaşımı mütecâviz âkile ve bâliğa olduğum halde nefsimi işbu hâzır-ı bi'l-meclis Rıza'ya akd ve tezcî etmek üzere bi'r-rızâ Nâhiye-i mezkûr merkezi olan Çubuk Kasabasına ma'an karar ve kasaba-i mezkûr de mâni'-i şer'iyem ve 'asâkir-i şâhâne de dahi tesellüm gibi mâni'-i nikâh bir hâl olduğu inde't-tedkîki'l-tahakkuk ederek Nâhiye niyâbetinden usûlü dâiresinde yedimde i'tâ kılınan ve işbu meclis-i şer'e ibrâz eylediğim Fi 5 Mart sene [1]324 târihli bir kıt'a izinnâme-i şer'iyye bildirime? beş yüz bir gurus mehr-i mü'eccel ve üç yüz gurus mehr-i mu'accel tesmiyeleriyle Karyemize civâr Eğerci Karyesinde Köroğlu Mehmet odasında tarafımdan Eğerci Karyesinden Mehmet'i yine Karyeden İzzet ve Mahmut'u işhâd ederek tevkîl ve merkûm Rızâ dahi yine Karyeden Halil İbrâhim ve Mahmud'u işhâd ederek tevkîl eylediği Süleyman'a vekîlim Mehmet bana izâfetle ve merkûm Süleyman dahi merkûm Rızâ'ya izâfetle 'akd ve Karye-i mezkûr imâmı Hafız Efendi tarafından icrâ ve ol-vechle ben mezbûr Rıza'nın zevce-i menkûhe-i medhûlun bihâm olduğu halde pederim Mehmet Ağa izdivâcımıza müdâhale eder olmakla sual olunup vâki' olan müdâhalesinin men'ini talep ederim deyü hâzır zevci mezbûr Rıza'nın tasdikiyle ma'an da'vâ merkûm Mehmet cevâbında müdde'iyeye-i hâzır-ı mezbûre kızım Hanım on beş yaşımı mütecâviz 'âkile ve bâliğa olduğunu ve mezbûre başka nikâh ve 'asâkir-i şâhâne de dahi nişânlısı gibi mâni-i şer'iyye olmadığını beyân ile işbu hâzır-ı mezbûr Rızâ'ya akd ve izdivâcına râzı olduğunu ve bir gûnâ müdâhale bulunmadığını ifâde eyledi.

Hâzır [Mühür] Hâzır [Mühür] Müdde'iyenin babası [Mühür] Zevci Rızâ [Mühür]

İşbu takrîr huzûr-ı şer‘de vukû‘ bulmuştur. Fi gurre-i rebîü’l-ahir sene 1327

Ser-kâtib [Parmak izi]

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 50 Belge no: [51/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 13 Rebiü’l-evvel sene 1327 (4 Mayıs 1909)

Özet: Katolik milleti nisvânından Busibık oğlu kerimesi Felik binti Ohannes ile Elize binti Oseb arasında miras davası

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde ketb ve istimâ‘yçün kıbel-i şer‘den me‘zûnen ba‘is ve irsâl olunan ‘Abidin Efendi ibn Hacı Mehmet Efendi medine-i Ankara’nın Hisar Ağniya Mahallesinden Engiz oğlu kerimesi Elize binti Oseb menziline varıp Ezcâcî Tatyus Efendi veled-i Ohannes ve Katolik milletinden Mazlum oğlu Kirkor veled Komis ve Ermeni milletinden Kasabyân Kivork veled Bakos hâzır oldukları halde ‘akd-i meclis-i şer‘-i hatır-ı lâzımü’t-tevkîr ettikde menzil-i mezkûr de sâkine ve zâtı hâzırûn-ı mezbûrunun ta‘rîfleriyle mu‘arrefe teba‘-i devlet-i ‘Aliyyenin Katolik milleti nisvânından Busibık oğlu kerimesi Felik binti Ohannes meclis-i ma‘kûd-ı mezkûr de tebâ‘i-i devlet-i müşârun-ileyhin millet-i mezbûresi nisvânından olup zâtı kezalik hâzırûn-ı mezbûrûnun ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Elize binti Oseb mahzarında ikrâr-ı tâm edip medine-i mezbûrenin Mihriyar Mahallesinde kâin etrâfi Miksciyan Onok Efendi veled-i Agob ve Hacı Karabet oğlu Dimin veled-i Artin ve Kasab oğlu Kirkor veled-i Teber ve tarik-i ‘amm ile mahdûd bir bâb mülk menzil benimle verâsetini bana münhasıra olduğu halde bilâ-veled vefât eden li-ebveyn kız karındaşım Felik binti Ohannes’in münasafaten ve müştereken malımız iken mezbûre Felik’in vefâtıyla menzil-i mezbûre müstakilen benim irs‘en ve şîrâ‘en malım olup (...) ifâ edecek mukîm olduğu cihetle ben ölünceye değin beni görüp gözetmek üzere yeğenim mezbûre Eliza’ya menzil-i mezkûru tahliye ettikten sonra hibe-i sahîhe-i şer‘iyye ile hibe ve teslim ve temlik edip ol-dahi vech-i muharrer üzere hibe-i mezkûreyi kabul ederek menzil-i mezkûru temellük ve tesellüm eylediği cihetle menzil-i mezkûr mezbûre Elize’nin mal-ı mev’hûbu olmuştur deyü takrîr tav‘en tasdik ve vech-i muharrer üzere hibe-i mezkûreyi kabul eylediğini mezbûre ve câhen

kabul eyledikleri kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an mebhûsun anhâ-i şer'le meclis-i şer'e gelip 'alâ vukû'-ı inhâ eylediği işbu mahalle şerh verildi.

Mu'arref Kuyumcu oğlu Artin [İmza]

Mu'arref Mazlûm oğlu Kirkor veled Komis [İmza]

Mu'arref Avak oğlu Tatus [İmza]

Engiz oğlu kerimesi Elize mevhubeler [İmza]

Busibik oğlu kerimesi Vahibe [Parmak izi]

Mezbûrenin

51/2 Husûs-ı mezkûr mahallinde taraf-ı dâiyânemizden ümenâ-yı şer'le imzâ olunduğu arz ve inhâ olunur Fi 12 Rebiü'l-ahir sene 1327

Abidin

51/3 Ba'de Kâtib-i mûmâ-ileyh ümenâ-i şer'le meclis-i şer'e gelip inhâ etmekle mûmâ-ileyhin inhâsı tenfiz olduğu. Fi 12 Rebiü'l-ahir sene 1327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 51 **Belge no:** [52/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 13 Rebiü'l-ahir sene 1327 (4 Mayıs 1909)

Özet: Katolik milleti nisvânından Busibik oğlu kerimesi Felik binti Ohannes ile Elize binti Oseb arasında miras davası

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve istimâ'yçün kîbel-i şer'den me'zûnen ba'is ve irsâl olunan 'Abidin Efendi ibn Hacı Mehmet Efendi medine-i Ankara'nın Hisâr Ağniya Mahallesinden Engiz oğlu kerimesi Elize binti Oseb menziline varıp zîr de isimleri muharrer kesân hâzırûn olduğu halde 'akd-ı meclis-i şer'-i hatır-ı lâzımu'l-tevkîr ettikte menzil-i mezkûr de sâkine ve zâtı hâzırûn-ı mezbûrunun ta'rîfleriyle mu'arrefe Busibik oğlu kerimesi

Elik binti Ohannes meclis-i ma'kûd-ı mezkûr de zâtı kezâlik mu'arrefe Elize binti Oseb mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip medine-i mezbûre Kurt Mahallesinden iken bundan mukaddem vefât eden Engiz oğlu Oseb veled-i Pederus hayâtında sâlefü'z-zikr Kurt Mahallesinde kâin etrâfı teba'-i Devlet-i 'Aliyyenin Katolik milleti mektebi ve Dursun oğlu Dimiye veled-i Ohannes menzil-i ve tarafeyni tarik-i 'âmm ile mahdûd bir bâb menzil ile Küçük Esad nâm mahal de kâin etrâfı Kasap oğlu Bekos ve Tokadlı oğlu Vimye ve Kazaz oğlu kerimesi vârisi bağları ve tarik ile mahdûd ve derûn-ı menzil de bir kıt'a bağı ve menzil-i mezkûr de mu'sıra avân-ı nuhâsiye ve gayr-i nuhâsiyenin ve hilyât vesâiresi müteveffâ-yı mezbûr Oseb hayâtında zevcesi ve benim li-ebeveyn kız kardeşim Sureb Himâya bey'î bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve teslîm eyledikten sonra vefat ettiğini ve zevce-i mezbûre vefât ederek verâseti benimle hazıra-i mezbûre Elize ve li-ebeveyn kız karındaşım Felik'e münhasıra olduğundan bahisle geçen bin üç yüz yirmi sene-i hicriyesi rebîü'l-ahirinin onuncu günü târihiyle ben ve kız karındaşım Felik mezbûre 'aleyhinde ikâm eylediği da'vâ da mezbûrenin bi-vech-i meşrûh bey'-i mezkûru inkâr etmesine ve bizimde dahi isbât-ı nesebiyeden izhâr-ı 'aciz etmemize binâen karındaşım mezbûre Felik binti mezbûrenin inkârına mukarin on aded yüzlük Osmânlı altını medfû' üzerine musâliha-i sahîhe-i şer'iyeye ike sulh olunduktan sonra vefât etmesine mebni ben dahi mezbûre husûsi yemin edeceğini meczûmum olmakla kezâlik inkârına mukârin da'vâ-i vâk'adan on 'aded yüzlük 'Osmânlı altını bedel-i medfû' ve makbûz mukâbilinde musâliha-i sahîhe-i şer'iyeye ile sulh olup meblağ musâlih bihi mahallinde tamâmen ahz u kabz ettikten sonra meblağ-ı mezbûru mezbûre Elize'ye hibe-i sahîhe-i şer'iyeye ile hibe ve temlîk ve ol-dahi temellük ve tesellüm eyledi dediğini hazıra-i mezbûre Elize tav'an tasdik ve câhen kabul eylediği kâtib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ve temhîr ve ma'an mebhûs ümenâ-i şer'le meclis-i şer'e gelip vukû'a inhâsı ba'de't-tenfiz ma' vaka' bi't-talep ketb olundu.

Mu'arref [Mühür]

Mu'arref Tatus Nevakyan [İmza]

Kirok Nazmi Kasabyan [Mühür]

Engiz oğlu kerimesi Elize [İmza]

Busibik oğlu kerimesi Elik [Parmak izi]

Mezbûrenin parmağını tasdik ederiz [Mühür]

Mu‘arref Artin Kuyumcuyan

52/2 Husûs-ı mezkûr mahallinde taraf-ı dâiyânemizden imzâ olunduğu inhâ olunur Fi 12 Rebiü’l-ahir sene 1327

Abidin

52/3 Ba‘de Kâtib-i mûmâ-ileyh ümenâ-i şer‘le meclis-i şer‘e gelip inhâ etmekle inhâsî tenfiz olduğu. Fi 12 Rebiü’l-ahir sene 1327. Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 52 Belge no: [53/1]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 17 Rebiü’l-ahir senne 1327 (8 Mayıs 1909)

Özet: Ankara’nın Hacı Bayram Mahallesinden iken vefat eden Hatip oğlu Hacı Ahmet Ağanın verâseti ve vasiyetinin yerine getirilmesi hususunda Hatipzâde Hacı Ömer’e gerekli olan paranın verilmesi talebi

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde ketb ve istimâ‘yçün kıbel-i şer‘den me‘zûnen ba‘is ve irsâl olunan ‘Abidin Efendi ibn Hacı Mehmet Efendi medine-i Ankara’nın Hacı Bayram Mahallesinde kâin Hatipzâde Hacı Ahmet Ağa veresesı menziline varıp mahalle-i mezkûreden Necib Efendi ibn Hacı ‘Ali ve zabtiye neferâtından Abdülkerim ibn Mehmet vesâir zir de isimleri muharrer Müslim hazır olduğu halde ‘akd-ı meclis-i şer‘i nebevi ettikde mahalle-i mezkûreden iken bundan mukaddem vefât eden Hatip oğlu Hacı Ahmet Ağanın verâseti zevcesi Zehrâ Hânım binti Hacı ‘Ali ve sulbi kebire kızı Satı‘a ve li-ebeveyn karındaşı Hacı Mustafa Ağaya münhasıra olduğu zâhire nümâyan olduğundan sonra müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ahmet Ağaya ber-vech-i âti vesâyet iddi‘â eden Hatipzâde Hacı Ömer Ağa bin ‘Osmân Ağa meclis-i ma‘kûd-ı mezkûr de verese-i mezbûre zevce-i mezbûre Zehra binti mezbûre Satı‘a muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip sâlefü’z-zikr Hacı Bayrâm Mahallesinden iken bundan akdem vefât eden Hatipzâde Hacı Ahmet Ağa hâl-i hissiyât ve kemâl-i ‘akl-ı sıhhatinde yani vefâtından on sekiz gün mukaddem işbu meclis-i şer‘e ibrâz eylediğim Fi 30 Mart sene 1322 târihli bir kıt‘a vasiyetnâme mücebince cemi‘ mâ‘aşının sülüsü her neye bâliğ olursa üç sehimde iki sehmi su yoluna ve bir sehmi köprü ve

câmi' ve mescid gibi müessesât-ı hayriyeye sarf olunsu deyü ma'-ba'd mevtine izâfetle vasiyet ve tenfîzine beni vasi ve li-ebeveyn er-karındaşı Hacı Mustafa Ağayı nâzır-ı gasb ve tesmiye edip ben dahi mahallinde vesâyet-i mezkûreyi ve Hacı Msutafa Ağa nezâreti kabul ve müteveffâ-yı mezbûr musırran 'ale'n-nihâ vefât edip mezbûrân Zehrâ ve Satı'a Hanımlar müteveffâ-yı mezbûrun terekesine bi'l-verâse vaz'-ı yed eylediklerinden suâl olunup müteveffâ-yı mezbûru terekesinden olmak üzere tenfiz-i vesâyetiyçün sülüsünü tarafıma teslimi tenbîh olunması talep ederim deyü da'vâ mezbûrtân Zehrâ ve Satı'a müteveffâ-yı mezbûrun verâseti ve tereke-i müteveffâya bi'l-verase ve sağırân ikrâr-ı mâ'adâ vesâyet müdde'âsını inkâr eyledi.

Mu'arref [mühür]

Mu'arref[mühür]

Müdde'i 'aleyhâ [Mühür]

Müdde'i 'aleyhâ [mühür]

Vasi [Mühür]

Beyâna havale

53/2 [şuhdü'l-hâl]

Boryacı Mahallesinden sâbık idâre emini Mehmet Efendi

Ahmed Necmeddin mütevellisi Şükrü Ağa

Tolluzâde Hacı Rıfat Efendi

Hacı Musâ Mahallesinden Habshane müdürü Yusuf Efendi

Hacı Memişzâde Mülâzım Osmân ibn Hacı Ağa

Fethullah Ağa

Bunlardan başka asla şâhidim yoktur [Mühür]

Sayfa: 53 Belge no: [54/1]

Konusu: Vasiyet davası şahitlerin beyanı

Tarihi: Fi 17 Rebiü'l-ahir sene 1327 (8 Mayıs 1909)

Özet: ‘Osmâniye Mahallesinden müteveli Şükrü Ağa ibn Feyzullah ve Hacı Bayrâm Mahallesinden Hacı Memişzâde ‘Osmân Efendi ibn Hacı İsmail Efendi’in vasiyet beyanları

‘Osmâniye Mahallesinden müteveli Şükrü Ağa ibn Feyzullah ve Hacı Bayrâm Mahallesinden Hacı Memişzâde ‘Osmân Efendi ibn Hacı İsmail Efendi li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip istişhâd olundukta sâlefü’z-zikr Hacı Bayrâm Mahallesinden iken vefât eden Hatipzâde Hacı Ahmet Ağa ibn ‘Ali hâl-i hayât ve kemâl-i ‘akl-i sıhhatinde yani vefâtından tahminen on sekiz gün mukaddem işbu meclis-i şer‘de mübrez Fi 20 Mart sene 1322 târîhli bir kıt‘a vasiyetnâme mücebince cemi‘ mâlının sülüsünü bi’l-ifrâz üç sehimde iki sehmi su yoluna ve bir sehmi câmi‘ ve mescid-i şerîf ta‘mîrâtına sarf olunsun deyü vasiyet ve tenfîzine Hatipzâde Hacı Ömer Ağayı vasi-i muhtâr ve Hacı Mustafa Ağayı nâzır ta‘yîn edip bizi bu husûsa bu vechle istişhâd eylediğine ve müteveffâ musırın ‘ale’n-nihâ vefât eylediğine şâhidiz ve şehâdet ederiz

Şâhid [Mühür]

Şahid [Mühür]

Ve Yusuf Efendi ibn ‘Ali

Sayfa: 53 **Belge no:** [54/2]

Konusu: Vasiyet davası şahidin beyanı

Tarihi: Fi minh rebiü'l-ahir sene 1327 (Mayıs 1909)

Özet: Tüllice Mahallesinden Fethullah Efendi ibn Seyyid Ağa’nın vefat beyanı

Tüllice Mahallesinden Fethullah Efendi ibn Seyyid Ağa li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip istişhâd olundukta Hacı Bayrâm Mahallesinden iken vefât eden Binbâşı Hacı Ahmet Ağa hâl-i hayât ve kemâl-i akl-i sıhhatinde cemi‘ mâlının sülüsünü vücûh-ı(vecde birre yani sülüsünü ifrâz olunursa iki sehmi su yoluna ve bir sehmini câmi‘-i şerîf ve mescid ta‘mîrine vasiyet ve tenfîzine Hatipzâde Hacı Ömer Ağayı vasi-i muhtâr ve Hacı Mustafa Ağa nâzır ta‘yîn edip musırın ‘ale’n-nihâ vefât eylediğini şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid Habshâne müdürü [Mühür] Şâhid [Mühür]

Para-Guruş

27- 22 Hisse-i zevce Sultân

21- 53 Hisse-i bint-i sağıre Şerife

02- 107 Hisse-i ibn-i sağır Haydar

+20 183 guruş

Yalnız yüz seksen üç guruş yirmi paradır.

Sayfa: 54 Belge no: [55/1]

Konusu: Vasi Tayini

Tarihi: Fi 18 Rebiü'l-ahir sene 1327 (9 Mayıs 1909)

Özet: Çubukabâd Nâhiyesinin Emirler Köyünden iken bundan önce vefât eden Sarioğlu Veli bin Bekir'in çocuklarına babalarından kalan malların korunması ve düzenlenmesi hususunda Sultan Bint-i Saib'in vasi olarak tayini

Çubukabâd Nâhiyesinin Emirler Karyesinden iken bundan mukaddem vefât eden Sarioğlu Veli bin Bekir'in sulbiye sağıre kızı Şerife ve sağır oğlu Haydar'ın babası müteveffâyı mezbûrdan mevrûs mâlını hıfz ve tesviyeye bir vasi nasb ve ta'yîn ehem ve elzem olmakla sağıran-ı mezbûranın vâlideleri olup emânet ile ma'rûfe Sultân bint-i Saib'e sağırân-ı mezbûran vasi nasb ve ta'yîn olmakla olduğu vesâyet-i mezbûreyi kabul eylediği cihetle işbu mahalle şerh ile mezbûre vasi nasb olunmuştur.

Hâzır [Mühür] Hâzır [Mühür] Hâzır [Mühür]

Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 54 Belge no: [55/2]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 18 Rebiü'l-ahir sene 1327 (9 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın Çubukabâd Nâhiyesinin Emirler Karyesinden Sarioğlu Veli ibn Bekir'in verâseti ve ona kalan paranın mirascılarına verilmesi talebi

Zevc ve mevrûsum olup ismine kur'a isâbetle tophâne-i 'âmireye mensûb seyyâr topçu ikici alâyı efradından ve Ankara'nın Çubukabâd Nâhiyesinin Emirler Karyesinden Sarioğlu Veli ibn Bekir'in verâseti benimle vâsileri olduğum sulbiye sağire kızı Şerife ve sulbi sağir oğlu Haydar'a münhasıra olduğu Fi 11 Şevvâl sene [1]323 târihli i'lâm-ı şer' ile sâbit olup i'lâm-ı mezkûr üzerine tophane-i 'âmire müşiriyet-i celîlesinin Fi 6 Ağustos sene 1323 târih ve on numarolu tahrîrâtla müteveffanın muhallefât-ı 'askeriyesi olan ber-vech-i bilâ? Yüz seksen üç guruş yirmi parâyı Ankara mahkeme-i şer'iyyesinden bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye zîr de ismi muharrer zâbitân mahzarında tamamen ahz eylediği mübeyyen işbu senedi i'tâ kılındı.

Mu'arref Sarioğlu 'Ali bin Bekir [Mühür]

Mu'arref Abbâs oğlu Abdullah [mühür]

Sarı oğlu zevcesi Sultân [Mühür]

55/3 Meblağ-ı mezbûre Sultan bi'l-vesâyeye tamamen ahz eylediği tasdik kılındı. Fi 18 Rebiü'l-ahir sene 1327

Ankara ikinci tabur mülâzım-ı sâni [Mühür]

Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 55 **Belge no:** [56/1]

Konusu: Vasi tayini

Tarihi: . Fi 18 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (9 Mayıs 1909)

Özet: Ankara Vilâyeti Celîlesine tâbi' Haymana Kazâsının Kargalı Köyünde sâkin iken vefât eden Hatiboğlu Hacı Mustafa ibn 'Ali'nin çocuklarına kalan malların satılması hususunda vasilerine izin verilmesi talebi

Ankara Vilâyeti Celîlesine tâbi' Haymana Kazâsının Kargalı Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Hatiboğlu Hacı Mustafa ibn 'Ali'nin sulbiye sağire kızları Nâri ve

Feride Cerviz? Ve sulbi sağir oğulları Esad ve Mehmet ve ‘Osmân’ın li-ebeveyn erkarındaşları olup mallarını ahz u kabz ve hıfz ve tesviye-i umurlarını sâlefü’z-zıkr Haymana Kazâsı nâibi Ahmet Hilmi imzâsıyla mûmzâen hatmiyle mahtûm Fi 26 Rebiü’l-evvel sene [1]327 târihli bir kıt’a vesâyet hücceti nâtıka olduğu üzere vasi-i mensûbeleri Ahmet Efendi ibn Hacı Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde ma’kûd meclis-i şer’-i şerîf-i enver de bi’l-vesâya takrir-i kelâm edip benimle bâ-hüccet-i şer’i vasileri olduğum sağirûn-ı mezbûrunun babaları ve murisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mustafa Ağa hayâtında ale’l-vefât yedinde malı ve mülkü olup ba’de’l-vefât benimle zevceteyn-i menkûheteyn-i metrukeleri Âişe ve Rabia ve Arife ve sulbiye kebire kızları Fatıma ve Emine ve Kezbân ve Kâmile ve sağirûn-ı mezbûrûndan her birimize mesele-i mirâsımız vechle mevrûs ve intikâl eden medine-i Ankara mahallâtından Hacı Bayrâm Mahallesinde kâin bir tarafı Necib Efendi ve bir tarafı Binbaşı Hacı Hâfız Ağa mahdumu Hikmet bey ve tarafeyni tarik-i ‘amm ile mahdûd bir bâb mülk menzilde mesele-i mirâsları vechle verese-i kibardan her biri hisse-i şâyi’alarını bu esnâda ahere bey’ edeceklerinden ve vâsileri olduğum sağirûn-ı mezbûrun ise sâlefü’z-zıkr Kargalı Karyesinde mütevattın olup hisse-i şâyiaları aheriyle tasarrufatta müşkilât olacağı gibi nafaka ve kisveye dahi eşedd-i ihtlâyâc ile muhtaç olmalarıyla menzil-i mezkûr de olan yüz yirmi sehimde altmış altı sehim hisse-i şâyi’alarını verese-i kibâr hisseleriyle semen-i misliyle talibine bey’e ve semeni erbâh ve renc-i mülzeminden sağirûn-ı mezbûrun infâk ve insa olunmaları haklarında her vechle hayr-ı mahz ve enfâ’ ve evveli olacağından sağirûn-ı mezbûrunun hisse-i şâyi’alarını verese-i kibâr-ı mezbûrûn hisseleriyle ma’ân ahere bey’ olunmak üzere kibel-i şer’den bana izn verilmesi matlubumdur deyü takdir-i meşrûhası vâk’a mutâbık ve nefsü’l-emre muvaffık idüğü ve bi-garez erbâb-ı vukuf-ı Müslimûndan Hacı Bayrâm-ı veli Mahallesinden Hacı İsmail Efendi damâdı Abdullah Efendi ibn ‘Ali ve Ahi Turâ Mahallesinden Satılmış damadı ‘Ali Ağa ibn Hisâr Misâfir Fakıh Mahallesinden Kalecikli oğlu ‘Ali ibn Kâmil ve Abdizâde İsmail Efendi ibn Abdullah nâm kimesneler ‘âla-tarikü’ş-şehâde ihbarıyla mütehakkık olmakla sağirûn-ı mezbûrunun menzil-i mezkûr de olan mesele-i mirâsları vechle yüz yirmi sehimde altmış altı sehim hisse-i şâyi’alarını verese-i kibârın hisseleriyle ma’an semen-i misliyle talibine bey’ ve semenini erbâh olup renc-i mülzemden sağirûn-ı mezbûruna infâk olunmak üzere vasi-i mezbûr Ahmet Efendi kibel-i şer’den ber-vech-i meşrûh izin verilmiş işbu zabt ve tescil olundu.

Hacı İsmail Efendi damâdı [Mühür]

Abdizâde [Mühür] Vasi[Mühür]

Sayfa: 55 Belge no: [56/2]

Konusu: Vasiye satış izni

Tarihi: Fi 18 Rebiü'l-ahir sene 1327 (9 Mayıs 1909)

Özet: Çocukların hisselerinin değerleriyle birlikte başkasına satılması hususunda vasi Ahmete izin verilmesi

Sigâr-ı mezbûrûnun altmışaltı sehim hisse-i şâyi'aların verese-i kibâr hisseriyle ma'an semen-i misliyle ahire bey'e ber-vech-i meşrûh kibel-i şer'den vasi-i mezbûr Ahmet'e izn verildi.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 56 Belge no: [57/1]

Konusu: Vakıf davası

Özet: Medine-i Ankara'da vâki' Yalıncağ Köyünde medfûn Şeyh 'Ali Isfahâni hazretleri vakfının nezareti hususunda açılmış dava

Şeyh Isfahâni

Abdullah

Abdullah

Abdullah

Hasan.....Seyyid Mehmet.....Mustafa

Seyyid Mehmet

Abdülkerim

Halil İbrâhim

Medine-i Ankara mahallâtından Mevcûd Mahallesi ahalisinden Nâzır oğlu Halil İbrâhim ibn Abdülkerim medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enver

de medine-i mezbûre evkâf muhâsebecisi vekili İzzetlü Tevfik Efendi ibn ‘Ali bey hâzır olduğu halde mütevellîye vekili Emin Efendi ibn Hüseyin Ağa mahzarında takrir-i kelâm edip balâ-yı şecerede gösterildiği vechle nezâret-i evkâf-ı hümâyun-ı mülûkâne mülhak evkaftan medine-i Ankara’da vâki‘ Yalınca Karyesinde medfûn Şeyh ‘Ali Isfahâni hazretleri vakfının vazife-i mu‘ayyene ile nısf nezâret cihetine Fi 24 Cemâziye’l-ahir sene 1275 târihli berât-ı şerîf-i ‘âlişân ile mutasarrıf olan babam Abdülkerim’in benden başka evlâdı olmadığı gibi vakf-ı mezkûrun elde mukayyid vakfiyesi ve sicil-i mahkeme de suret-i mukayyidesi olmadığı cihetle ber-vech-i te‘âmül babam müteveffâ Abdülkerim’in mahlûlünden nizâm-ı seniyyeye tevfikân ‘uhdeme tevcihini taleb ederim deyü da‘vâ ettikde mütevellîye vekili Emin Efendi dahi cevâbında vakfnâme de muharrer vakfiye de evlâd-ı vakftan birinin nâzır intihâb ve ta‘yinine dâir bir kayd ve sırâhat olmadığı gibi müdde‘i mezbûrun evlâd-ı vakftan olduğu ve pederinin vakf-ı mezkûre nâzır bulunduğunu inkâr etmekle zeyl-i zabıtta da‘vâ ‘ale’l-usûl tarafeyne temhir ettirildi. Fi 19 Rebiü’l-ahir sene 1327

Müdde‘i ‘aleyh vekili [İmzâ]

Müdde‘i [Mühür]

Der-kenâr: Mâ-ba‘dı 61

57/2 Ba‘de mesele-i meşrûha-i husûsuna tatbiken icâb-ı şer‘isi tarafeyne 117eçhiz kılınmak üzere evvel emr de muhkemi vakfnâmenin mutâla‘ası lâzım gelir. Fi 21 Rebiü’l-ahir sene [1]327

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 57 Belge no: [58/1]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 20 Rebiü’l-ahir sene 1327 (11 Mayıs 1909)

Özet: Ankara’nın Zîr Nâhiyesi Köylerinden Şehid ‘Ali Köyünden iken ismine kur‘a isâbetle Der-‘Aliyye’de Üsküdar da üçüncü alâyn ikinci taburunun üçüncü bölümünde hidmet-i ‘askeriyesini ifâda iken eceli ile vefât eden sulbi Mandaoğlu Abdülkadir’in verâseti ve varislerin hisselerine düşeni alması.

0631 guruş Hisse-i ümm

1262 guruş Hisse-i eb

+1893 guruş

Yalnız bin sekiz yüz doksan üç guruştur

Ankara'nın Zîr Nâhiyesi kurâsından Şehid 'Ali Karyesinden iken ismine kur'a isâbetle Der-
'Aliyye'de Üsküdar da üçüncü alâyın ikinci taburunun üçüncü bölümünde hidmet-i
'askeriyesini ifâda iken ecel-i mev'ûduyla vefât eden sulbi oğlu Mandoğlu Abdülkadir'in
verâseti benimle vâlidesi işbu hazıra-i bi'l-meclis Nesibe'ye münhasıra olduğu Fi 29 Şa'bân
sene 1326 târihli bir kıt'a i'lâm-ı şer' ile mütehakkık olmağın müteveffâ-yı mezbûrun
muhallefât-ı 'askeriyesi olup Fi 17 Mart sene [1]325 târihli ve üç yüz otuz yedi numarolu
harbiye nezâret-i celilesiyle vârid olan ber-vech-i bâla bin sekiz yüz doksan üç guruştan hisse-
i irsiyemizi Ankara mahkeme-i şer'iyyesinden Zîr'de ismi muharrer zâbit mahzarında
tamamen ve kâmilten ahz eyledikleri mübeyyen işbu senedi bi't-temhîr i'tâ eyledi. Fi 17 Nisan
sene 1325

Karyeden Ümm Nesibe [Mühür]

Karyeden Eb [Mühür]

Şehid 'Ali Karyesinden Mandoğlu [Mühür]

58/2 Meblağ-ı mezbûr i'lâm-ı şer'i mezkûr vechle verese-İ mahzarısına tamamen ve
kâmilten i'tâ olunduğu tasdik kılındı. Fi 20 Rebiü'l-ahir sene 1327 Fi 27 Nisân sene [1]325

Mehmet Bin Mustafa [Mühür]

Karalı Karyeli Hacı Ahmet ibn 'Osmân [Mühür]

Ankara livâ-i erkân-ı harbiyesine mülhak yüzbaşı [Mühür]

Sayfa: 58 Belge no: [59/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın Hacı Musâ Mahallesinden Cin Hüseyin'in mirası üzerine çıkan dava

Medine-i Ankara'nın Hacı Musâ Mahallesinden Cin Hüseyin zevcesi Kâmile tarafından zikr-i âti husûsda taleb-i da'vâ ve husumet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şühûd ve tahlif-i hasma vekîl-i müseccil-i şer'isi Çerkeşli Mehmet Efendi ibn Mehmet müteveffâ Cin Hüseyin kerimesi Feride'ye ayrı ayrı günlerde üç def'a mürâsele-i şer'iyye dördüncü bâ-muhtıra mahkeme-i şer'iyye davet olunmuş ise de mezbûre gelmekten ve vekîl-i şer'i dahi göndermekten imtinâ' eylemiş ve husus-ı mezkûre ani'l-gıyâb fasl olunması taleb ve mezbûre Feride'nin hukukunu muhâfazası için kıbel-i şer'den vekîl-i musahhar ta'yîn olunan da'vâ vekîllerinden Hacik veled-i Artin muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm edip müekkilemin zevç ve murisi olup bundan akdem vefât eden Cin Hüseyin'in mahalle-i mezkûr de kâin bir tarafı Mestci Ömer ağa ve bir tarafı Hamâl Hacı Menzili ve bir tarafı Muhtab Sâlih Efendi menzili ve bir tarafı tarik-i 'âmm ile mahdûd bir bâb menzil arsası müteveffanın hayâtında mal ve mülkü olup ba'de'l-vefât müekkilemle sulbiye kebire kızları Feride ve Refika ve vâlidesi Halime'ye münhasıra olup mezkûr menzil 'arsayı müekkilemin mehr-i mü'eccelden alacağı olan beş yüz elli bir guruş ile müekkilemin zevci müteveffâ Cin Hüseyin'in teşhiz-i tekfine sarf eylediği yüz elli guruş kezalik zevci müteveffâ Cin Hüseyin'den sonra vefât eyledi vâlidesi Halime'nin teşhiz-i tekfine sarf eylediği iki yüz guruşuna cem'an dokuz yüz bir guruş mukâbilinde mezkûr 'arsayı verese-i müekkileme terk ve müekkilem tarafından mezkûr 'arsayı inşa ettirmiş olduğu iki göz odaya müekkilemin sadriye kebire kızı Feride pederimin malı deyü zabt ve müdahale eder olmakla sual olunup 'arsa-i mezkûreye mezbûrenin mudahalesinin men'ine müekkileme izâfetle tarafıma teslimi tenbîh olunması matlubumdur deyü da'vâ vekîl-i musahhar-ı merkum cevâbında müdde'î Mehmet Efendinin müekkilesi mezbûre Kâmile'nin beş yüz elli bir guruş mehr-i mü'eccel ile zevci müteveffâ Hüseyin'in teşhiz-i tekfinine sarf eylediği yüz elli guruş ve vâlidesi müteveffanın teşhiz-itekfinine sarf eylediği iki yüz elli guruşuna cem'an dokuz yüz bir guruş alacağı ve meblağ-ı mezbûr dokuz yüz elli bir guruş alacağı mukâbilinde 'arsa-i mezkûreyi müdde'îye-i mezbûre Kâmile'ye terk eylediğini inkâr eyledi.

Vekîl-i musahhar

müdde'î vekili

Sayfa: 58 Belge no: [59/2]

Konusu: Vakıf arsası

Tarihi: Fi 21 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (12 Mayıs 1909)

Özet: Hacı Musâ Mahallesinden Hüseyin zevcesi Kâmile hârunun menzilin keşfini ve enkazının değerini gösterir

[Der-kenâr]

Hacı Musâ Mahallesinden Hüseyin zevcesi Kâmile hârunun menzilin keşfini hâvi menzil-i mezkûra vardığımızda menzil-i mezkûrda Ezderzâde Mehmet Efendi ibn Hacı Mustafa ve Mangalzâde Hacı Kerim Salih Efendi ibn Hacı Ahmet ve Calıoğlu Muhib Efendi ibn Ahmet ve belediye kalfa başı Cevanni veled-i Pederuz hâzırûn oldukları halde müdde'â bihâ arsa üzerine binâ mahal lede'l-keşf 'arsa-i mezkûre tûl'en on altı arşın ve 'arz'en on dört arşın ki mecmu' hisâbi't-terbi' iki yüz yirmi dört arşından 'ibâret olduğu ve üzerine binâ ebniye olmaksızın mahallin i'tiyârına nazar'an kıymeti bin iki yüz guruş olduğu ve ebniye-i mezkûrenin enkazının kıymet-i muhammenesi sekiz yüz guruş olup el-hâletü-hazihi 'arsa ve ebniyesinin mecmu' iki bin guruş semen-i misli idüğü hâzırûn-ı mezbûrunun Mehmet ve Salih ve Muhibb Efendilerin 'ala-tarikü's-şehâde ihbarıyla tahakkuk etmekle işbu mahal hâzırûn-ı mezbûruna temhir ettirilmiştir.

Ezderzâde[Mühür]

Calı oğlu Hacı Kerimzâde Sâlih[Mühür]

Kalfa Baş [Mühür]

Sayfa: 58 Belge no: [59/3]

Konusu: Miras

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Vefat eden Cin Hüseyin ve Halime Hatunun cenaze masrafları için harcanan paranın isbat edilmesi gerektiği

Ba'de mesele-i meşru'ayı husûsuna tatbiken mehr-i mü'eccel beş yüz elli bir guruş ile müteveffâ-yı evvel mezbûr Cin Hüseyin'in teşhiz-i tekfine harç u sarf eylediği yüz elli guruş ve müteveffâ-yı sâni mezbûre Halime Hâtunun kezalik teşhiz-i tekfine harç u sarf eylediği iki yüz elli guruşu min-haysü'l-mecmû' dokuz yüz elli bir guruş hakkında icâb-ı şer'isi tedkîk olunmak üzere ol emr de mecelle-i celîlenin bin yedi yüz elli dördüncü maddesi hükmüne tatbiken mezbûre

[60] Feride Hâtunun el-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûre müdde'iyeye-i müekkile-i mezbûre Kâmile bi'l-beyyinetü's-şer'iyeye isbât etmesi lâzım gelir. Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa 59 Belge no: [60/1]

Konusu: Vakıf davası şahit beyanları

Tarihi: Fi 4 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (24 Mayıs 1909)

Özet: Hacı Musâ Mahallesi ahâlisinden Muytab Sâlih Efendi ibn ve Mangalzâde Bahri Efendi ibn Salih Efendi'nin Kâmile Hatun vaz'ına eylediği beyanları

İşbu bin üç yüz yirmi yedi senesi cemâziye'l-evvelinin dördüncü pazar günü müdde'iyeye-i vekîl-i müseccil Mehmet Efendi meclis-i şer'e mûmâ-ileyh vekîl-i musahhar-ı mezbûr Hacik bulunamadığına binâ'en müdde'iyeye-i vekîli mûmâ-ileyh Mehmet Efendi bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle da'vâ-yı mazbûtânın fasl u hasm olunması talebine mebni mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz otuz dördüncü maddesi hükmüne tatbiken mütemerride-i mezbûre Feride'nin hukûku muhâfazaya muktedir Medine-i Ankara Kulderviş Mahallesi sâkinlerinden ve da'vâ vekîllerinden Ömer Efendi ibn İsmail Efendi vekîl-i musahhar ta'yîn kılınarak Ömer muvâcehesinde münaza'un-fih olan menzilin vaz'ü'l-yed hakkında medine-i mezbûre mahalâtından Hacı Musâ Mahallesi ahâlisinden Muytab Sâlih Efendi ibn ve Mangalzâde Bahri Efendi ibn Salih Efendi nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olunduklarında mahalle-i mezkûr de kâin balâda zabtta muharrer hudûd ile mahdûd bir bâb menzile el-hâletü hazihi vekîl-i merkûm Mehmet Efendinin müvekkilesi Kâmile Hatun vaz'ına eylediğine biz bu hûsasa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Mühür] Şâhid[Mühür] Vekîl-i musahhar [Mühür] müdde'iyeye-i vekîli [İmza]

Sayfa: 59 Belge no: [60/2]

Konusu: Vakıf davası evrak talebi

Tarihi: Fi 4 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (24 Mayıs 1909)

Özet: Şahitlerden gerekli olan evrakların temini talebi

İstimâ' olunan şâhidân-ı mezbûran evvelâ mensûb oldukları mahallelerden ba varaka-i mestûre mecelle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesine tatbiken tezkiyeleri icrâ oluna.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 59 Belge no: [60/3]

Konusu: Vakıf davası şahitlerin beyanları

Tarihi: Fi 23 Cemâziye'l-ahir sene [1]327 (12 Haziran 1909)

Özet: Hacı Musâ Mahallesinden Ezderzâde Mehmet Efendi ibn Hacı Mustafa ve Boyacı Mahallesinden Tabanlı oğlu Mahmud Efendi ibn Mehmet'in Kamile Hâtun vaziatü'l-yed eder olduğu beyanları

Hacı Musâ Mahallesinden Ezderzâde Mehmet Efendi ibn Hacı Mustafa ve Boyacı Mahallesinden Tabanlı oğlu Mahmud Efendi ibn Mehmet nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olundukta Hacı Musâ Mahallesinden kâin bir tarafı Mestci Ömer ve bir tarafı Hamal Hacı menzili ve bir tarafı Muytab Sâlih Efendi ve bir tarafı tarik-i 'amm ile mahdûd bir bâb menzil el-haletü hazihi vekîl-i merkûm Mehmet Efendinin müekkilesi müdde' iye-i mezbûre Kamile Hâtun vaziatü'l-yed eder olduğuna biz bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Mühür]

Şâhid [Mehmet Hulusi]

Sayfa: 60 **Belge no:** [61/1]

Konusu: Vakıf tayini

Tarihi: Fî 22 Rebî'ü'l-âhir sene 327 (13 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın İncesu kurâlarından Yalıncak Karyesinde medfûn olan Şeyh 'Ali Isfâhânî (kuddise sirrûh) hazretlerinin vakfının vakfiyesi ve nazırlık cihetine tayin olunan kişinin belirlenmesi

Mâ-kâbli 57 Şehr-i hâlin yirmi ikinci çahaşanbih günü müdde'î ve müdde'a-ı aleyh ve evkâf-ı muhâsebecisi vekîli İzzetlü Tefvîk Efendi hâzır olduğu hâlde müdde'iyeye aleyhâ vekîli Emin Efendi mahkî vakfnâmeyi mutâla'ası için meclis-i şer'a ibrâz-ı vakfnâme arabiyü'l-ibâre olarak meclis-i şer'de kırâ'at olunarak fî Selh Şevvâl sene 858 târihli vakfnâme "Elhamdülillâhillezî ce'ale ziyâ'en ve'l-islâm-ı nûren ve ca'le's-şerîfe yesîren ve's-selâmü alâ nebiyyihi Muhammedin sallallâhü aleyhi ve's-selâm ve ca'lehü mürşiden ve alâ alihi ve sahbihillezî ennehüm şüdden ve ba'dü fehazîhi hüccetün sahîhatün ve vesîkatün sarîhatün mer'iyetün nâtîkatün bi-zikrihi eşhedü fî meclisi's-şer'î's-şerîfi'n-nebeviyi ve divânî'l-kazâ'î'l-Mustafavîyi bi-medîneti Ankara humiyyet ani'l-âfâti Hayreddin bin Osman ve Hâcî Ahmed bin Şeyh Bayezid ve Hamza bin İshak ve Hâcî Ahmed ibn-i Mahmud ve Emir Hüseyin ve Davud bin Bulduk küllühüm şehide ve şehâdetün sahîhatün şer'iyetün müttefikatü'l-lafz ve'l-ma'nâ müttehîdetü'l-ibâretü ve'l-fehvâ an ilmin yettekün a'yen tevehhemühü bi-enne'l-merhûme'l-mağfûr bin Şeyh Seyyid Paşa ve Şeyh Hayreddin hümâ lene'l-merhûm Şeyhü'l-azîz kadd vakafen ve sebelâ ve habeyâ ale'r-râviyyeti'l-müştehireti bi-zâviyeti Balıncık Şeyh Ali el-Kasir fî tevâbi'i'l-medîneti'l-mezkûreti cemî'ü'l-karîneti'l-ma'rifiyyeti Nacık Kavak(?) ve Değirmenlü Çakırlu el-kâ'iniyyeti fî tevâbi' Ankara bi-nâhiyyeti halkûbdürü'l-müstağnî ani't-tahdîdi's-şöhrethümâ fî mekânihimâ beyne ahâlîhâ vakfan sahîhan şer'iyyen ve habben sarîhan mer'iyen bahs men yübâ' velâ yûhibü velâ yerhenühü velâ yûrisü illâ en yerisellâhü'l-... hakka ve minhü ulemâün ve hüve hayrü'l-vereseyen fe men yübeddilhü ba'demâ semî'ahü fe innemâ ismühü alellezîne yübeddilühühü innallâhe semî'un alîm ve şehide's-şâhidüne'l-mârûne zekerehüm enne'l-vâkıfeyn el-merhûmeyni'l-mağfûreyni'l-mezbûreyni ce'alâ tevliyyeten evkâfühümâ lâ nükassihümâ fî münderecâtihimâ ve ba'de muhâtühümâ lievlâdihimâ ve evlâd-ı evlâdühümâ neslen ba'de neslin ve karnen ve ba'de karnin fe inne inkarazû fe alâ akraba'ihim fe inlem yücedü ve in karazû fe illâ bihi ilâ hakimi'l-vakti yensübü minhü şâ'e mine's-sulehâ'i kayyumen femen

fesâde vakfe ahihi'l-müslimi fe kad bâ'e bi-kadabin minallahi ve me'vâhü cehennem ve bi'se'l-masîr ve aleyhi la'netüllâhi ve'l-melâ'iketi ve'n-nâs ecma'in felemmâ neşhedü ve ale'r-rücû'î'l-muharreri ve'n-nehci'l-mukarreri sümi'at şehâdetühüm ve kubilet makâletühüm li-kevnihim ehlen li-zalike ve kütibe hazîhi's-sahîfetü li-yekûne derâhime inde mehâsini'l-hâceti ileyhâ ve bi-cemî'i zalike ref'ü'l-eşhâdi ve't-tahrîri deyü veziri evkâf-ı hümâyûn cihâne kalemi mühr-i kebîr-i resmîsiyle musaddak olduğu ba'de'l-müşâhede vekîl-i mezbûr Emin Efendi kelâm-ı ibtidârla evkâf nizâmnâmesinin yirmi sekizinci maddesinde evkâf muhâsebecisi ve müdürleri tensîb eylediği cihetle mütevellilerinin üzerine nâzır nasb mâtde-i mezkûr hükmünce câ'iz olmadığından müdde'î Halil İbrahim'in mu'ârazadan men'î müvekkilime izâfetle taleb ederim müdde'î Halil İbrahim vekîl-i mezbûrun müdâfa'a cevaben nazırlık cihetin uhdesine teveccühü taleb etmekle zîr-i zâbt ale'l-usûl tarafına temehhür etdirildi.

Müdde'iyeye-i 'aleyhâ vekili [İmza]

Müdde'î [Mühür]

Vekîl Muhâsebecisi. [İmzâ]

Sayfa: 61 **Belge no:** [62/2]

Konusu: Vakıf davası tevcihi

Tarihi: Fi Rebiü'l-ahir sene [1]327 (Mayıs 1909)

Özet: Halil İbrahim'in nezarete tevcihi hususundaki arzu halinin durumunu gösterir

Ba'de mesele-i meşrûhasını husûsuna lütfen icâb-ı şer'isi tarafeyne tefhim kılınmak üzere ol emr de vekîl-i mezbûr Emin Efendinin bi'l-izâfe ve bi'l-vekâle beyân eylediği mezkûr yirmi sekizinci madde hükmünce müdde'î mezbûr Halil İbrâhim nezâret cihetinin tevcihi için ilâm-ı şer'î tanzimi şâzım gelip gelmeyeceğini âdiyeti cihetle mukaddem Fi 2 Safer sene 1327 ve Fi Şubat sene [1]324 târihli 'arz-ı hâl zuhûrun taraf-ı şer'den der-kenâr olunarak evkâf muhâsebecliği vekâlet-i behiyyesinden isti'lâmı lâzım gelir.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

[63]

[Boş sayfa]

Sayfa: 63 **Belge no:** [64/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 23 Rebiü'l-ahri sene [1]327 (14 Mayıs 1909)

Özet: Ankaranın 'Ali Bey Mahallesinde sâkin iken vefât eden Hacı Hâfız ağa'nın oğlu olan Abdülkadirin, 20 yaşını mütecâviz olup vasi olmadan babasından kalan malın tarafına verilmesi talebi

Merkez vilâyet olan medine-i Ankara mahallâtından 'Ali Bey Mahallesinde sâkin bundan akdem vefât eden Hacı Hâfız ağa ibn [boşluk] sulbi oğlu olup sinn ü cüssesinin buluğa tahammülü ve buluğunu makarr ber vech-i âti rüşdünü iddi'â eden işbu bâisü'l-kitâb Abdü'l-kadir meclis-i şer'-i şerîf-i enver de babası ve hâl-i sağirinde tesviye-i umûruna vasi-i mensûbu olmakla mâl-ı mevrûsuna bi'l-verâse vazü'l-yed olan medine-i mezbûre mahallâtından Sabûni Mahallesinde sâkin Dede Efendizâde 'Ömer Efendi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip ben 'âkil ve bâliğ ve bulûğuma rüşdüm munzam ve yirmi yaşımı mütecâviz olup umûrumu bi'n-nefs görmeğe kâdir ve i'ânet vasiden müstağni olmamla babam müteveffâ-yı mezbûr Hacı Hafız ağadan mevrûs mâlımı vasim mezbûr Ömer Efendiden bi'l-verâse taleb ederim suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl vasi-i mezbûr Ömer Efendi cevâbında müdde'i mezbûrun mâl-ı mevrûsuna bi'l-vesâye vaz'-ı yedini ikrâr lâkin ber-minvâl-i muharrer rüşd müdde'âsını inkâr eyledi.

Fi 23 Rebiü'l-ahri sene [1]327 müdde'i 'aleyh

Müdde'i

Müdde'i Abdülkâdir'in isbât-ı rüşd iddi'âsı beyâna havâle olundu. Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327

hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 63 Belge no: [64/2]

Konusu: Vasi tayini şahitlik beyanı

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: İbn-i Gökçe Mahallesinden Bekir oğlu ibn Mehmet Hasan bin Mehmet'in vasi hakkındaki beyanı

İbn-i Gökçe Mahallesinden Bekir oğlu ibn Mehmet Hasan bin Mehmet nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olundukta işbu müdde'i Abdülkâdir 'âkil bâliğ ve buluğa rüşd munzam ve yirmi yaşını mütecâviz ve bi'n-nefs umûrunu rüyete muktedir ve i'ânet-i vasiden müstağni olduğunu şahidiz ve şehâdet ederiz.

Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Şâhid [Mühür]

Şâhid [Mühür]

64/3 Şâhidân mezbûrân evvelâ mensûb oldukları mahallesinden bâ-varaka-i mestûre mecelle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesini tevfikân tezkîyeleri icra Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

İ'lâmı tanzîm edilmiştir

Sayfa: 63 Belge no: [64/4]

Konusu: Mirasın sahibine teslimi

Tarihi: Fi 3 Cemâzye'l-evvel sene 1327 (23 Mayıs 1909)

Özet: Vefat edenin oğlu Abdülkadirin akl-ı baliğ olmasından dolayı babasından kalan mirasın kendisine verilmesi hususunda vasisi Ömer efendiye tenbih

[Der-kenâr]

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları İbn-i Gökçe Mahallesi İmâmı Minnet oğlu Emir Efendi ibn Hasan ve Muhtârânı Hacı İbrâhim ibn Hacı Mustafa ve Ni‘met ağa ibn Hacı Rıfat nâm kimesnelerden ba-varaka-i mestûre sırren ve ba‘de Mevcûd Mahallesinden Halveti Şeyhi mahdûmu Mehmet Çavuş ibn ‘Ali Efendi ve İbn Gökçe Mahallesinden Çarşablı oğlu Osmân ibn Mesud nâm kimesnelerden ‘alenen lede’t-ta‘dîl ve ‘t-tezkiye ‘âdil ve makbûlü’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın müdde‘i mezbûr Abdülkadir ‘âkil-i bâliğ ve buluğuna rüşdü munzam ve yirmi yaşını mütecâviz olduğuna ba‘de’l-hükm babası müteveffâ Hacı Hâfız Ağadan mevrûs malını müdde‘ mezbûr Abdülkâdir’e teslim vasi-i mezbûr ‘Ömer Efendiye tenbîh olundu. Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 64 **Belge no:** [65/1]

Konusu: Varis’den borcunun ödenmesi talebi

Tarihi: Fi 23 Rebiü’l-ahir sene [1]327 (14 Mayıs 1909)

Özet: Medine-i Ankara Mahallâtından Hoca Beşe Mahallesinden Kızıl oğlu Mehmet ibn Mustafa, Hoca Beşe mahallesinden iken vefat eden Kızıloğlu Mustafanın varisi olup kendisine borcu olan Ankara da‘vâ vekîllerinden Aziz Nizâmeddin Efendi ibn Nasib Efendiden borcunun verilmesi talebi

Medine-i Ankara Mahallâtından Hoca Beşe Mahallesinden Kızıl oğlu Mehmet ibn Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enver de medine-i Ankara mahallâtından Leblebici Mahallesinde sâkin ve Ankara da‘vâ vekîllerinden Aziz Nizâmeddin Efendi ibn Nasib Efendi muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip Ankara vilâyet-i celîlesine mülhak Zir Nâhiyesinin Memlûk Karyesi ahâlisinden ve Medine-i Ankara’nın Hoca Beşe Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden Kızıl oğlu Mustafa ibn ‘Osmân’ın verâseti benimle zevce-i menkûhe-i metrûkesi ‘Afife bint-i Mehmet ile li-ebeveyn er-karındaşım ‘Osmân’a münhasıra ve mesele-i mirâsımız bi-hükmü’l-ferâiz on altı sehimden olup sihâm mezkûreden iki sehmi zevce-i mezbûre Afifeye ve yedişer sehimden on dört sehmi benimle er-karındaşım ‘Osmân’a isâbeti bi’l-ihbâr inde’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra babam ve murisim müteveffâ Mustafa’nın hayâtında cihet-i karz-ı şer‘iden mezbûr ‘Aziz Nizâmeddin zimmetinde cihet-i karz-ı şer‘iden yirmi gurusş alacak

hakkı olup meblağ mezkûr yirmi gurusu kable'l-ahz ve'l-istifâ vefât etmekle sual olunup meblağ mezbûre mesele-i mirâsımız vechle hisse-i irsiye-i şer'iiyemi bana teslim kibel-i şer'den tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde müdde'i 'aleyh mezbûr 'Aziz Nizâmeddin Efendi dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr hayâtında cihet-i karz-ı şer'iden zimmetinde yirmi gurusu deyni olduğu ikrâr-ı mâ'ada müdde'i mezbûr Mehmet'in ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını külliyyen inkâr eyledi.

Müdde'i-i 'aleyh [imza]

Müdde'i [Mühür]

65/2 Müdde'i Mehmet'in isbât-ı verâset müdde'âsı beyâna havâle Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Hâkimü'ş-şer Mustafa Na'im

Sayfa: 65 Belge no: [66/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 27 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (18 Mayıs 1909)

Özet: 'Îmâret Mahallesinden Yalıncaklı Hüseyin bin İsmail Çavuş Balaban Mahallesinden Aşçı Zenci Mehmet ibn Mehmet'in başka varis olmadığı beyanı

'Îmâret Mahallesinden Yalıncaklı Hüseyin bin İsmail Çavuş Balaban Mahallesinden Aşçı Zenci Mehmet ibn Mehmet nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olduklarında Hoca Beşe Mahallesinden iken bundan akdem vefât eden Kızıllı oğlu Mustafa ibn 'Osmân ibn-i Abdullah verâseti zevcesi Afife sulbi oğulları işbu müdde'i Mehmet ve 'Osmân'a münhasıra ve müteveffâ-yı merkûm bunlardan başka vârisi ve terekesine müstehak aheri olduğu ma'lûmumuz değildir bizler bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [Mühür]

Şâhid[Mühür]

66/2 Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları mahallerinden bâ-varak-i mestûre mecelle-i celilenin bin yedi yüz on yedinci maddesini tatbiken tezkiyeleri icrâ oluna. Fi 27 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 65 Belge no: [66/3]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi gurre-i cemâziye'l-evvel sene 1327 (1 Haziran 1909)

Özet: Vefat edenin mirasının hak sahiplerine verilmesi konusunda Aziz Nizameddin Efendiye tenbih olunduğu

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb olduklar 'Îmâret Mahallesi İmâmı İbrâhim ibn 'Ali bin Mustafa ve muhtârı Mehmet ibn Hidâyet ve Balâbân Mahallesi İmâmı Hacı Abdullah ibn-i Ahmet ve Muhtârı İbrâhim ibn 'Ali nâm kimeslerden bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'de Boryacı Mahallesinden Kara Höyükü oğlu Mehmet bin Hüseyin Sarraç Sinân Mahallesinden Bostâncı Mehmet oğlu 'Ali nâm kimesnelerden 'alenen lede't-ta'dîl ve't-tezkiye 'âdil ve makbûlü'ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş'âr olunmağın mücebince meblağ-ı müdde'âya yirmi guruştan mesele-i mirâsı olan iki guruş yirmi para zevce-i mezbûre 'Afife ve sekizer guruş otuz para on yedi guruş yirmi para müdde'i merkûm 'Osmân ile birâderi 'Ali'ye teslime müdde'i 'aleyh 'Azîz Nizâmeddin Efendiye tenbîh olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

İ'lâmı tanzîm edilmiştir.

Sayfa: 66 Belge no: [67/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi Gurre-i rebiü'l-ahir sene [1]327 (1 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın 'Îmâret Mahallesinden Sâniye bint-i Ahmet, eşi Sultan 'Alaaddin Mahallesinde sâkin Kürt Halil ibn Mehmet'in kendisini evden zorla atıp kendisine ait eşyalara el koymasından dolayı nafaka ve eşyalarının geri verilemesi talebi ve eşinin cevabı.

Medine-i Ankara mahallâtından ‘Îmâret Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı zeyl-i vesika da muharrerü’l-esâmi-i Müslimin ta‘rifleriyle mu‘arrefe Sâniye bint-i Ahmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enver de yine medine-i mezbûre mahalâtından Sultan ‘Alaaddin Mahallesinde sâkin Kürt Halil ibn Mehmet muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Halil ağa’nın sulbi oğlu Mehmet sekiz yüz elli bir guruş mehr-i mü’eccel ve beynimizde ma‘lûm mehr-i mu‘accel müstafi tesmiyeleriyle zevc-i gayr-ı dâhilim iken mezbûr Mehmet’in bin üç yüz yirmi senesi dâhil Âsitâne olup babası işbu müdde‘i ‘aleyh mezbûr Kürt Halil mu‘ayyen ittihâz ederek zevcem Mehmet’in ‘asâkir-i şâhâneye edilmiş olduğundan işbu târîh-i zabıttan dört mâh mukaddem babası mezbûr Halil ve vâlidemi tatlîk ederek vâlidem ile berâber beni menzilinden ihrâc edip ve bu ana kadar mezbûr Halil cins-i nafakaya dâir bir nesne göndermekten suâl olunup kibel-i şer‘den miktâr-ı kâfi mezbûr Halil üzerine nafaka farz ve takdîr olunmak matlûbumdur deyü da‘vâ müdde‘i ‘aleyh eb-i mezbûr Halil cevâbında müdde‘iye-i mezbûrenin sekiz yüz elli bir guruş mehriyle zevc-i gayr-ı dâhli olduğunu ikrâr lâkin oğlum Mehmet bin üç yüz yirmi bir senesi Saka hastahanesinde ecel-i mev‘ûduyla vefât edip şu halde oğlum mezbûr Mehmet’in müdde‘iye-i mezbûre Sâniye zevce-i metrûkesi olmakla benden nafaka talebine hakkı yoktur deyü mezbûre Sâniye’yi infâk etmeyeceğini ifâde ve beyân etmekle zeyl-i zabıttâ da‘vâ tarafeyne ‘ale’l-usûl temhîr ettirildi.

Müdde‘iye [Parmak izi]

Müdde‘i ‘aleyh

Mu‘arref Ürgüp Mahallesinden Hancı oğlu ‘Ali Efendi ibn Mustafa [mühür]

Mu‘arref Mevcûd Mahallesinden Okkalı oğlu Mustafa ibn Hüseyin

67/2 Müdde‘i ‘aleyh mezbûr Kürt Halil’in def‘i beyâna havâle olundu. Fi 26 Rebiü’l-ahir sene [1]327

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Mühye Karyesinden Eyüp oğlu Şükrü

İncesuyun Arablar Karyesinden Abdullah oğlu ‘Osmân

67/3 Her ne kadar oğlu merkûm Mehmet'in vefâtını beyân etmiş isemde vefâtına dâir yazdırdığım şâhidleri ikâmeden külliyyen izhâr-ı 'aciz etmemle işbu mahalli imzâ eylerim. Fi 17 Receb sene [1]327

Müdde'i 'aleyh [parmak]

Merkûm Halil'in parmağını tasdik ederiz.

Sayfa: 67 Belge no: [68/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 17 Receb sene [1]327 (4 Ağustos 1909)

Özet: Müdde'inin kifaf-ı nefis edeceği ve Halil'in dahi altmış paradan fazla nafaka veremeyeceğini gösterir

Müdde'i mezbûre yevmi altmış para ile kifâf-ı nefis edebileceği ve müdde'i 'aleyh mezbûr Halil dahi yevmi altmış paradan ziyâde nafaka vermekle muktedir olmadığını temhir eyledik.

Molla Büyük Mahallesinden Seyyid 'Ali oğlu 'Osmân [Mühür]

Erzurum Mahallesinden Hamal İbrâhim oğlu Halil [Mühür]

Hisar Dudvirân Mahallesinden Hamamcı Bekir bin Hacı Mehmet [Mühür]

68/2 Kadr-ı ma'rûf olduğunu bi'l-ihbâr mütehakkık olan yevmi altmış paradan şehri kırk beş guruş mezbûre Sâniye için Kane? Müdürü Halil üzerine kıbel-i şer' den nafaka farz ve takdîr olunacağını tenbîh olundu. Fi 17 Receb sene [1]327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 68 Belge no: [69/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 25 Rebiü'l-ahir sene 1327 (16 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın 'İmâret Mahallesi'nde Nazife bint-i 'Ali boşanmış eşi Kürt Halil ibn Mehmetten 4 yaşındaki küçük kızı için yeterli miktarda nafaka ve kendisine ait olan eşyaların verilmesi talebi

Medine-i Ankara mahallâtından 'İmâret Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi-i Müslimin ta'rîfleriyle mu'rrefe Nazife bint-i 'Ali medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de zevc-i mutlakı Kürt Halil ibn Mehmet muvacehesinden üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûr Halil'in sulbinden hâsıl ve benden mütevellide dört yaşında sağire kızı sadriye nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olduğundan ve ben dahi mu'sıra olduğum ecelden sağire-i mezbûre sadriye için kıbel-i şer'eden miktâr-ı kâfi pay mezbûr Halil üzerine nafaka farz ve takdir buyurulmak matlûbumdur ve yine babam müteveffâ Molla oğlu 'Ali'den mevrûs olup benim hisse-i irsiyeme isâbet edipde işbu müdde'î 'aleyh Halil Ağanın kabz eylediği on altı 'aded lirâ-yı 'Osmâni ve yine mukaddemâ vefât eden zevcem Kayalar oğlu Ahmet'in sulbinden hâsıl Sâniye ve Na'ime ve 'Ali'nin müteveffâ babaları Ahmet'ten mevrûs mallarından olup yedimde bi'l-emâne mevcûd bulunan nakd-i mevcûdlarından olarak mezbûr Halil yedimden cihet-i karz-ı şer'iden ahz u kabz ve umûruna sarfla istihlâk eylediği dokuz 'aded lirâ-yı Osmâniye ciheteyn mezkûreteynden cem'an yirmi beş 'aded lirâ-yı 'Osmâninin emsâllerini bana teslim ve yine malımdan olarak mezbûr Halil Ağanın yedinde mevcûd ve zîr-i zabıtta isimleri ve cins ve kıymetleri hizâlarından muharrer eşyâları fuzûli ve bi-gayr-i hakk zabt ve bana teslimden ayâ ve imtinâ' eder olmakla suâl olunup eşyâ-i muharre-i mezkûre mevcûd ise 'aynen ve müstehlek ise ba'de'l-sübût kıymetler olan sekiz yüz elli iki guruş bana teslim kıbel-i şer'eden tenbîh olunması matlûbumdur deyü da'vâ.

Mu'arref Ürgüp Mahallesi'nden Hancı oğlu 'Ali ibn Mustafa [Mühür]

Mu'arref Mevcûd Mahallesi'nden Okkalı oğlu Mustafa ibn Hasan [mühür]

Guruş

103	Guruş Kilim 1 adet	İnkâr
057	Yorgan 1 adet	kezâ
040	Yuvarlama çift 1 adet	kezâ

020	Yan minderi 2 adet	kezâ
057	Tarafli mangal 1 adet	kezâ
+277 guruş		
057	Saat 1 adet	kezâ
095	Bilezik 1 adet	İkrâr lâkin kezâ malımdır
019	Sim kuşak 1 adet	inkâr
103	Yarım liralıktan bir çift küpe	kezâ
+551		
70/1		
+551 guruş nakl-i yekûn		
050	Yirmi beşerlikten bir çift küpe	inkâr
015	Şal 1 adet	kezâ
010	Sadır katığı	kezâ
076	Biruşen hırka 1 adet mukâbil mezbûreye verdim	ikrâr lâkin müdde'ıye-i mezbûrenin ...(silik)
019	Kumaş hırka 1 adet	ikrâr lâkin kezâ malımdır
+721 guruş		
038	(...) (...)1 adet	ikrâr lâkin kendi malımdır
038	Sırmalı futa	bu dahi
030	Potin Çift 1 adet	ikrâr lâkin beş guruşa sattım
025	lirâ cebirekenden yüzük	İnkar

Sayfa: 69 Belge no: [70/2]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 25 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (16 Mayıs 1909)

Özet: Müdde'i aleyh Halil'in cevabı

Müdde'i 'aleyh mezbûr Halil dahi cevâbında sağire-i mezbûre sadriye sulbinden hâsıl kızı olduğunu ikrâr lâkin sağire-i mezbûre sadriye dört yaşında olmayıp sekiz yaşında olduğunu ve sağire-i mezbûre Sadriye haffânenen sâkit olmakla sağire-i mezbûre sadriyeyi tarafıma teslimini ve müddei'ye-i mezbûre Nazife babası müteveffâ 'Ali'den mevrûs on altı 'aded lirâ-yı 'Osmâni olmayıp ancak on üç 'aded lirâ-yı Osmâni olup ve meblağ-ı müdde'âya mezkûr on üç 'aded lirâ-yı Osmâni müdde'iyeye-i mezbûre Nazife ile zevciyyet beynimizde kâime iken müdde'iyeye-i mezbûre Nazife'nin zevc olmasından hâsıl iki nefer sulbiye kızları Sâniye ve Na'ime ve bir nefer sulbi oğlu 'Ali ile birlikte meblağ-ı mezbûru umûrumuza sarf ve istihlâk edip ve sağirûn-ı mezbûrunun babalarından mevrûs ve müdde'iyeye-i mezbûre Nazife yedinden cihet-i karz-ı şer'iden olarak dokuz 'aded lirâ-yı Osmâni müdde'iyeye-i mezbûrenin alacak müdde'âsını külliyyen inkâr etmekle zeyl-i zabıtta 'ale'l-usûl tarafeyne temhir ettirildi.

Müdde'i 'aleyh [mühür]

Sayfa: 69 Belge no: [70/3]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: Sadriye'nin başta kabul ve sonra inkarını gösterir

Sağire-i mezbûre Sadriyenin huzûr-ı şer'i li-ecli'l-müşâhede getirilmesi sâniyen bilâ-emr zevciyyet beynlerinde kâim iken on üç lirâ ahz u kabz ikrâr edip sâlisen dokuz aded lirâyı inkâr eylediği 'Osmânlı lirâsı ile eşyâ-i muharrere-i mezkûreyi inkâr etmekle beyâna havâle

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 70 Belge no: [71/1]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: Dokuz adet Osmanlı lirası verdiği dair şahidi olmadığı

Eşyâ-i muharrere-i mezkûreleriyle müdde'âya dokuz 'aded lirâ-yı Osmâni müdde'âsını aslâ şahidim olmadığından isbât-ı beyyineden külliyyen izhâr-ı 'acz ederek talibe-i tahlif olduğu beyân.

Müdde'i [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müddei'ye-i mezbûre Nazife'nin olduğunu tasdik ediyoruz.

Çerkeşli Mehmet Efendi [İmzâ]

Mevcûd Mahallesinden Mustafa İbn Hasan

Sayfa: 70 Belge no: [71/2]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: İddiacı Nazife ile boşanmış eşi Kürt Halil arasındaki ihtilafı gösterir

Müdde'îye-i mezbûre Nazife Hâtun meclis-i şer'de zevc-i mutlakı Kürt Halil muvâcehesinde bi-hakkü'l-hidâne hüccet terbiyesinde işbu bi'l-meclis sağire mezbûre sadriye dört yaşında olduğunu ifâde ve beyân ve zevc-i mutlakı mezbûr Halil cevâbında sağire hazıra-i mezbûre sekiz yaşında olduğunu ve hidânedен sâkıt olmakla tarafına teslimi ümmü'l-mezbûre Nazife'ye tenbîh olunmak murâdıdır deyü da'vâ ve ifâde eyledi sağire-i mezbûre henüz sekiz yaşındadır deyü ihtilâf etmelerine ketb-i kuvveti makbere de(mu'tebere de) mestûre mesele-i me'mûl bihâ mücebince sağire-i mezbûreye nazar olundukta yalnız ekl ve şurb ve libâs giyme kâdir olmamakla istikâ hâsıl olmadığı lede's-şer'i'l-enver zâhire ve nümâyan olmakla sağire-i mezbûre sadriye istikâ hâsıl oluncayadek vâlidesi su ve hazzası

ümmü'l-mezbûre Nazife Hatun yedinden ibkâ olunduğu taraf-ı şer' den tarafeyne tefhîm kılındı.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 70 Belge no: [71/3]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Nazife hatuna verilmesi kararlaştırılan meblağın verilmesi hususunda Halil'e tenbih olunduğu

Sâniyen balâ-yı zabıtta muharrer on altı 'aded 'Osmânlı altınından on üç 'adedini zevciyyet beynlerinde kâim bilâ-emr hânesi mesârifine harç u sarf eylediğini ta'i'ân ba'de'l-karâr etmekle 'alâ-mûceb-i ikrâr ve i'tirâfı meblağ-ı müdde'â bihâ mezkûr on üç 'aded 'Osmânlı altınının emsâllerini müdde'ıye-i mezbûre Nazife Hatûn hâl'en edâ ve teslimi kıbel-i şer' den müdde'i 'aleyh Halil'e tenbih olundu. Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 70 Belge no: [71/4]

Tarihi: Tarihsiz

Konu: Nakafa

Sâlisen ber-mantûk-ı zabt-ı da'vâ üç 'aded ziyâde 'Osmânlı altunu müdde'âsıyla kezalik ber-mûceb-i zabt-ı da'vâ dokuz 'aded 'Osmânlı altunu hakkında ve eşyâ-i muharre-i mezkûre müdde'âsı hakkında aslâ şahidleri olmadığı müdde'ıye-i mezbûre Nazife Hâtun isbât-ı beyyineden izhâr-ı 'acz talibe-i tahlif olmağın mûcebince müdde'i 'aleyh mezbûr Halil bi't-taleb teklif olanları..

Sayfa: 71 Belge no: [72/1]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi 25 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (16 Mayıs 1909)

Özet: Birinci ordu-yı hümâyunun altmış dördüncü alayının birinci bölük neferâtından olup hizmet-i ‘askeriyesini ifâde iken eceli ile vefât eden Cebeloğlu Mehmet’in varislerinin vekili olan Çubukabâd Nâhiyesinin Gökçedere Karyesinden Cebeloğlu Yusuf ibn Mehmet, Ankara Redif taburunun dördüncü bölük başı Çavuş İsmail Hakkı Efendi ibn Mehmet’ten müteveffanın bıraktığı malları vekil olması hasebiyle taraflarına verilmesi talebi

Medine-i Ankara’ya tâbi‘ Çubukabâd Nâhiyesinin Gökçedere Karyesinden Cebeloğlu Yusuf ibn Mehmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enver de kıbel-i şer‘e husûs-ı re’y kılınan Ankara Redif taburunun dördüncü bölük başı Çavuş İsmail Hakkı Efendi ibn Mehmet muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip li-ebeveyn er-karındaşım olup ismine kur‘â isâbetle birinci ordu-yı hümâyunun altmış dördüncü alayının birinci bölük neferâtından olup hizmet-i ‘askeriyesini ifâde iken eceli mev‘ûdesiyle vefât eden Cebeloğlu Mehmet’in verâseti benimle li-ebeveyn kızkarındaşımız ‘Âişe Kezban Zelihâ ve Emine’ye ve li-ebeveyn er-karındaşım ‘Ali’ye inhisârını ber-nehc-i şer’an tahakkuk ve ol-bâbda sâdır olan Fi 16 Şevvâl sene [1]326 târîhli bir kıt‘a verâset i‘lâmı üzere mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Mehmet’in muhallelât esmânı olup Fi 25 Safer sene [1]326 târîhli ve 6167 numarolu Hazine Nezâretinin tahrîrâtıyla irsâl kılınan yüz seksen sekiz gurus mesele-i mirâsımız vechle hisse-i irsiyemi bi’l-ihâle ve kız karındaşlarım mezbûrât ‘Âişe ve Kezbân ve Zelihâ ve Emine taraflarından vekîlleri olmamla hisse-i irsiyelerini vekâleten bana teslimi kıbel-i şer‘den mûmâ-ileyh Hakkı Efendiye tenbîh olunması matlûbumdur deyü da‘vâ mûmâ-ileyh İsmâil Hakkı Efendi cevâbında müteveffâ-yı merkûm Mehmet’in muhallelât esmânından yüz seksen sekiz gurus bi’l-me’mûriye vaz‘ından ikrâr ma‘âdâ müdde‘i mezbûrun kızkarındaşları mezbûrât ‘Âişe ve Kezbân ve Zeliha ve Emine’nin vekîlleri olduğu inkâr eyledi.

Müddei‘ ‘aleyh [mühür]

Müdde‘i [Mühür]

72/2 Vekâlet mahkemesi beyâna havâle olundu Fi 26 Rebiü’l-ahir sene [1]327

Hâkimü’ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 72 Belge no: [73/1]

Konusu: Veraset davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 26 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: Çubukabâd Nâhiyesinin Gökçe Dere Karyesinden Murâd oğlu Yakup Vâizoğlu Mehmet bin Halil'in vekîl hakkındaki beyanı

Çubukabâd Nâhiyesinin Gökçe Dere Karyesinden Murâd oğlu Yakup Vâizoğlu Mehmet bin Halil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olundukta Karye-i mezkûreden 'Asâkir-i Şâhâne de vefât eden Cebeloğlu Mehmet'in muhallefât esmânı olan yüz seksen guruştan vereseşi bulunan li-ebeveyn kızkarındaşları 'Âişe ve Zelihâ ve Kezbân ve Emine'den her birleri hisse-i irsiyelerini ahz u kabz etmek üzere li-ebeyn er-karındaşı Cebeloğlu Yusuf taraflarından vekîl eyledikleri biz bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid [mühür] Şâhid [Mühür]

Sayfa: 72 Belge no: [73/2]

Konusu: Veraset davası evrak talebi

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (17 Mayıs 1909)

Özet: Gerekli olan evrakların şahitlerden talebi

İstimâ' olunan şâhidân-ı mezbûrân evvelâ mensûb oldukları mahallerden bâ-varaka-i mestûre mecelle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesini tevfik'an tezkियeleri icrâ oluna.

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 72 Belge no: [73/3]

Konusu: Borç

Tarihi: Fi 16 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (7 Mayıs 1909)

Özet: Şahidin beyanıyla Yusuf'a verilmesi gereken 88 gurus için İsmail Hakkı beye tenbih olunduğu

Şâhidân-ı mezbûran evvelâ mensûb oldukları Karyesi imâmı İbrâhim Efendi ibn Ahmet ve muhtârı Sâlih ibn Mustafa nâm kimesnelerden bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'de Karye-i mezkûreden Hasan ibn Abdurrâhmân ve Pazar Karyesinden Bekir bin Hasan kimesnelerden 'alenen lede't-'ta'dil ve't-tezkiye 'âdil ve makbûl ve makbûlü's-şehâde olduklar ihbâr ve iş'âr olunmağın mücebince müdde'î mezbûr Yusuf vekâletine ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûr seksen sekiz gurus müdde'î mezbûr Yusuf'a teslim me'mûr-ı mûmâ-ileyh İsmail Hakkı Efendiye tenbîh olundu.

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 72 **Belge no:** [73/4]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 25 Safer sene [1]326 (29 Mart 1908)

Özet: Askerde vefat eden kardeşi Cebeloğlu Mehmed'in mirasını diğer kardeşlerinin vekili olarak aldığı gösteren hüküm

Li-ebeveyn er-karındaşım olup birinci ordu-yı hümâyunun altmış dördüncü alayının birinci bölük neferâtından iken vefât eden Cebeloğlu Mehmet'in (veraseti) kızkarındaşlarım 'Âişe ve Kezbân ve Zelihâ ve Emine ve Erkarındaşım 'Ali'ye inhisârı ber-nehc-i şer'an tahakkuk edip ve ol bâbda sâdır olan i'lâm-ı şer'î üzerine mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun muhallefât esmânı olup Fi 25 Safer sene [1]326 târihli ve 6167 numarolu harbiye nezâretinin tahrîrâtıyla irsâl oluna yüz seksen sekiz gurusdan mesele-i mirâsımız vechle musibem olan kırk yedi gurus yirmi sekiz parâyı asâleten ve kız ve erkarındaşım 'Ali'nin kezalik kırk yedi ve kız karındaşlarım mezbûranın yirmi üçer gurus yimişer paradan cem'an yüz kırk bir guruslarını ahz vekîlleri olduğum şâhidân-ı mu'addilin şehadetleriyle ber-nehc-i şer'an tahakkuk ederek vekâlete huzûr-ı şer'de tamamen makbûzum olmuştur.

Gökçedere Karyesinden Cebeloğlu Yusuf [Mühür]

Sayfa: 73 **Belge no:** [74/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 3 Rebiü'l-ahir sene 1327 (24 Nisan 1909)

Özet: Paranın, vefat edenin mirasçılarının vekili olan Ali'nin aldığını gösteren şahit beyanı

Meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı mezbûrun vereselerinden kızkarındaşları 'Âişe ve Zeliha ve Kezban ve Emine ve 'Ali'nin vekîlleri olduğu ber-nehc-i şer'an sâbit olan kezalik müteveffânın er karındaşı bi'l-asalet ve bi'l-vesâyete meblağ-ı mezbûru ahz u kabz eylediğini tasdik ederim.

Ankara birinci Redif taburu dördüncü bölükü Başçavuşu [Mühür]

74/2 Vekîl-i mezbûr Yusuf meblağ-ı mezkûru huzûr-ı şer'de zâbitan-ı 'askeriye İsmail Hakkı Efendi hâzır olduğu halde ahz u kabz eylediği tasdik kılındı. Fi 26 Rebiü'l-ahir sene 1327

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 74 **Belge no:** [75/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın Molla Büyük Mahallesi ahâlisinden Kürt Halil ibn Mehmet, boşanmış eşi olan Nazife'nin kendisine ait olan malları almasından dolayı mallarının tarafına teslimi talebi

Medine-i Ankara mahallâtından Molla Büyük Mahallesi ahâlisinden Kürt Halil ibn Mehmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de medine-i mezkûre mahallâtından İmâret Mahallesi sâkinelerinden ve zâtı ta'rîf-i şer'i ile mu'arrefe Nazife binti 'Ali muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip mezbûre Nazife ile 'adem-i hüsn-i mu'âşeretten nâşi mezbûreyi Fi 25 Şubat sene [1]324 târihinde tatlık eylediğim esnâda mezbûre malımdan olarak zîr-i zabıtta isimleri hizâlarında cins ve kıymetleri muharrer eşyâlarımı fuzûli ve bi-gayr-i hakk zabt ve bana teslimden ayâ ve imtinâ' eder olmakla suâl olunup eşyâ-i muharrere-i mezkûre mevcûd ise aynen ve müstehlek ise

ba'de's-subût kıymetleri olan iki bin yüz altmış guruş bana teslim kibel-i şer'den tenbîh olunması matlûbumdur deyü da'vâ ettikde müdde'îye-i aleyhâ-yı mezbûre Nazife dahi cevâbında müdde'î mezbûr Halil'in

Guruş

700 Dellâl Emire Kadın aldığı mâl bedeline hanemden me'kûlât vesaireden verdiğiinden bedeli inkâr.

20 Kürt kilimi 1 adet kezâ

300 Yün yatak 3 adet kezâ

200 Kapaklı Sahan 10 adet kezâ

600 Müteveffiye zevcesinin emvâl-i metrûkesinden sanduk derûnunda bulunan cihazları(cehizleri) ve altı takım elbisenizi topu kezâ

+2000 guruş

030 Prinç kıyye 5 adet Kezâ

100 İnce elek edna kıyye 40 adet kezâ

020 Çuval 4 adet kezâ

010 Hamur teknesi 1 adet beş guruş semen mukâbilinde müdde'îye-i mezbûr yedinden iştirâ ederek yedimde mevcûdtur

+6160 guruş

75/1 Müddei'ye-i 'aleyhâ-yı mezbûre Nazife dahi cevâbında müdde'î-i mezbûre Halil'in balâ-yı zabıtta muharrer müdde'â bihâ eşyâlardan on guruş kıymetli bir 'ade hamur tekneyi müdde'î mezbûr Halil'den beş guruş semen mukâbilinde iştirâ ederek yedinde mevcûd olduğu ikrâr ber-vech-i muharrer mâ'adasını külliyyen inkâr eyledi.

Müdde'îye-i 'aleyhâ [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müdde'îye-i 'aleyhâ-yı mezbûr Nazife'nin olduğunu tasdik ederiz.

[76]

[Boş sayfa]

Sayfa: 76 Belge no: [77/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Nazife'nin on iki Osmanlı lirası ile eşyadan men olunduğu

Kabûl edip bi'l-mûvâcehe ber-nehc-İ şer'i yemin etmeği mücebince müdde'iyeye-i mezbûre Nazife bilâ-yemin o zikrleri mürûr eden on iki lirâ-yı 'Osmâni ile ve müdde'â bihâ ve eşyâ-i muharre-i mezkûreden mu'ârizadan men' olundu.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 76 Belge no: [77/2]

Konusu: Nafaka ve kisve ihtilafı

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Sadriyenin anne babasının iddiaları ve cevapları

Sağire-i mezbûre sadriye müdde'i 'aleyh Halil'in sulbinden hâsıl ve beyinde mütevellide dört yaşında sadriye bi'-hakkü'l-hizâne hicr-i terbiye bulunmakla sağir-i mezbûre için nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesiyçün kıbel-i şer'den miktâr-ı kâfi nafaka farz ve takdîr buyurulmasını talep ederim deyü da'vâ müdde'i 'aleyh Halil cevâbında sağire-i mezbûre dört yaşında olmayıp sekiz yaşında olduğu sağire-i mezbûreyi vâlidesi mezbûre Nazife'ye Emin olduğum cihetle sağir-i mezbûr tarafıma teslim olunması ifâde ve beyân etmekle zeyl-i zabıtta ale'l-usûl tarafeyne temhir ettirildi.

Müdde'i [Parmak İzi]

Müdde'i 'aleyh [Mühür]

İşbu parmak işâreti müdde'iyeye-i mezbûre Nazife'nin olduğu tasdîk ederiz

Sayfa: 76 Belge no: [77/3]

Konusu: Nafaka

Tarihi: Fi 28 Reb-iü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Sadriyenin nafaka ve kisve ihtiyacı konusunda anne ve babası arasındaki ihtilafı

Müdde'iyeye-i mezbûre Nazifenin hicr-i terbiyesinde bulunan sağıre-i mezbûre sadriyenin nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyesi hakkında kibel-i şer' den kadr-ı ma'rûf nafaka talep etmesi üzerine müdde'î 'aleyh mezbûr Halil'in bi't-terâzi nafaka ve kisve bahâsı vermeyeceğini ve 'asârını da'vâ ve müdde'iyeye-i mezbûre Nazife dahi müdde'î 'aleyh mezbûr Halil'in yesârını da'vâ etmekle zeyl-i zabıta 'ale'l-usûl tarafeyne temhir ettirildi.

Müdde'î [Mühür] Müdde'î 'aleyh [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müdde'iyeye-i mezbûrenin olduğunu tasdik ederiz.

Mahzar başı [Mühür] Mübâşir Hasan [Mühür]

Sayfa: 77 Belge no: [78/1]

Konusu: Boşanma

Tarihi: Fi 28 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (19 Mayıs 1909)

Özet: Müddei-aleyh-i Halil'in haline vukufnameleri olan kimseler ile Nazife hatunun isbat etmesinin lazım olduğu

Asâriyle yesâriniyesi cem'î oldukda ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe yesâriniyesi şer'an evveli olmakla bu sûrette müdde'î 'aleyh mezbûr Halil'in hâline vukûfnâmeleri olan kimesneler ile müdde'iyeye-i mezbûre Nazife Hâtun isbât etmesi lâzım gelir.

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 77 Belge no: [78/2]

Konusu: Boşanma şahitlerin beyanının temhiri

Tarihi: Fi 29 Rebiü'l-ahir sene [1]327 (20 Mayıs 1909)

Özet: Çeşme Mahallesinden İvât oğlu Mes'ûd ibn Abdullah ibn Ahmed ve Hallac Mahmûd Mahallesinden Mumcu Hacı Mehmet ağa hafidi Mustafa ibn Ahmed Efendi'nin beyanlarının mühürlettirilmesi

Müdde'iyeye-i mezbûr Nazife müdde'i 'aleyh zevce-i mutlakı Halil muvâcehe Çeşme Mahallesinden İvât oğlu Mes'ûd ibn Abdullah ibn Ahmed ve Hallac Mahmûd Mahallesinden Mumcu Hacı Mehmet ağa hafidi Mustafa ibn Ahmed Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer' hâzırân olup esr-i istişhâd olunduklarında müdde'i Halil'in hâl ve ahvâline vukûf-ı tamme olduğu gibi müdde'i 'aleyh mezbûr Halil sulbi sağire kızını sadriye için yevmiye bir gurus on para beher şehr-i otuz yedi gurus nafaka vermeye kudreti olduğu ve hâline vukûfnâmeleri bulunduğu müttelikü'l-hıfz olmağı bi'l-mucehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmeleriyle şâhidân-ı merkûmân zeyl-i zabıtta 'ale'l-usûl temhir ettirildi.

Şâhid [Mühür]

Şâhid [Mühür]

78/3 İstimâ' olunan şâhidân-ı mezbûrânın mensûb oldukları mahallelerden bâ-varaka-i mestûre meclis-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesine tatbik'en tezkireleri icrâ oluna. Fi 29 Rebiü'l-ahir sene [1]327

Sayfa: 78 **Belge no:** [79/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 5 Cemâziye'l-evvel sene 1327 (25 Mayıs 1909)

Özet: Ankara'nın Hâtuniye Mahallesinde sâkin Abdülgâni Bey zevcesi müteveffiyeye 'Âişe Hanım hanımın vasiyetinin yerine getirilmesi hususunda Sabuni Mahallesi ahâlisinden Hattâtzâde Hacı Hasan Bey ibn Mehmet'i muhtar tayin etmesi üzerine Hacı Hasan Beyin müteveffiyenin malından kendisine vasiyet için Boryacı Mahallesinden Tolluzâde Hacı Rıfat Efendi ibn İbrâhim'in terekesi elinde bulundurmasından dolayı talebi

Medine-i Ankara mahallâtından Sabuni Mahallesi ahâlisinden Hattâtzâde Hacı Hasan bey ibn Mehmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de zikr-i âti terekeye bi'l-verâse vazü'l-yed eden Vechi Paşa hafidi Bahâddin tarafından zikr-i câî husûs da taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şuhûd ve

tahlif-i hasma vekîl-i müseccil-i şer'isi medine-i Ankara'nın Boryacı Mahallesinden Tolluzâde Hacı Rıfat Efendi ibn İbrâhim muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip medine-i Ankara'nın Hâtuniye Mahallesinde sâkin Abdülgâni bey zevcesi müteveffiye 'Âişe Hanım binti Tâhir Paşa hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-i sıhhatinde vefâtından üç gün mukaddem yani bin üç yüz yirmi beş senesi şa'bânın yirmi ikinci günü cemi' malının sülüsünü bi'l-ifrâz sülüs-i mezkûrdan ferâiz-i hacc-ı şerîfi ba'de'l-edâ bâki kalan meblağ-ı mezbûrden sâlefû'z-zikr Hâtuniye Mahallesine müceddeden bir çeşme inşâ ettirmek ve Karanlık mescid-i şerîfi ta'mîrine sarf olunsu deyü tenfiz vesâyası için beni vasi muhtâr nasb ve ta'yîn edip ben dahi vesâyet-i mezkûreyi ba'de'l-kabûl mezbûr 'Âişe Hânım musırran 'ale'l-siyânihâ vefât etmekle müteveffiye-i mezbûre 'Âişe Hânımın tereke-i vâfiyesine vekîl-i mezbûrun müekkilî Bahaaddin Efendi bi'l-verâse vaz'u'l-yed eder olmakla suâl olunup vaz'u'l-yed eylediği tereke-i müteveffiye-i mezbûre 'Âişe Hânımın sülüsü bi'l-ifrâz müekkiline izâfetle vekîl-i mezbûr Hacı Rıfat Efendi kibel-i şer'den tenbîh olunmak matlûbumdur deyü da'vâ ettikde vekîl-i mezbûr Hacı Rıfat Efendi müekkilim Bahaaddin bey müteveffiye-i mezbûre 'Aişe Hânımın min-cihetü'l-usûbe vârisi olup ve terekesinden dahi altı sehim de beş sehimine bi'l-verâse vaz'u'l-yed ise de vasiyet-i mezkûreyi bildiğimiz gibi inkârla müdde'i Hacı Hasan bey işbu da'vâsına nazar'an Hânım-ı mûmâ-ileyha zâten keyfsiz olduğu cihetle Hacı Hasan bey menziline sâhib-i firâş olup vefâtından üç gün mukaddem deyü da'vâ vasiyeti maraz-ı mevt zamâna tesâdüf ettiğinden inde's-şer' kabul ve 'adem-i kabul hakkında ahkâm-ı şer'e ibkâ buyurulması bi'l-vekâle taleb ederim.

Müdde'i 'aleyh El-hacc Rıfat

Vasi El-hacc Hasan

79/2 Husûs-ı müdde'a hakkında beyâna havâle olundu. Fi 5 Cemâziye'l-evvel sene [1]327

Hâkimü's-şer' Mustafa Na'im

80/1 [Şuhudü'l-hâl]

Sâbuni Mahallesinden Hattâtzâde Mehmet Efendi

Mahalle-i mezkûr imâmı Hacı Mehmet Efendi

Defter-i hâkâni müdürü 'Osmân Behçet Efendinin kardeşi Zihter Hânım

Hidmetçisi Fatıma

Sabuni Mahallesi Kebabcı Hasan zevcesi Atiye

Mahalle-i mezkûreden Hafize kadın [boşluk] Nâzım Bey

Bunlardan başka şâhidim yoktur

müdde‘i El-hacc Hasan[imza]

Sayfa: 79 Belge no: [80/2]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 4 Cemâziye’l-ahir sene [1]327 (31 Mayıs 1909)

Özet: Ahi Hacı Murad Mahallesinden Hacı Mehmet ibn ‘Ali ve Sabuni Mahallesinden Hattâtzâde Mehmet Efendi ibn Hacı Hasan’ın vefât hakkındaki beyanları

Ahi Hacı Murad Mahallesinden Hacı Mehmet ibn ‘Ali ve Sabuni Mahallesinden Hattâtzâde Mehmet Efendi ibn Hacı Hasan nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olup istişhâd olundukta Hatuniye Mahallesinden müteveffâ Abdülgâni Bey zevcesi müteveffıye ‘Âişe Hânım binti Tâhir Paşa hâl-i hayât ve kemâl-i ‘akl-ı sıhhatinde vefâtından üç gün mukaddem yani bin üç yüz yirmi beş senesi şa‘bânının yirmi ikinci günü müteveffıye-i mezbûre cemi‘ malının sülüsünü bi’l-ıfrâz sülüs-i mezkûreden Karanlık mescid-i şerîf ta‘mîrine ve ba‘de bir de hacc-ı şerîf ba‘de’l-edâ bâki kalan meblağdan sâlefü’z-zıkr Hâtuniye Mahallesine müceddeden bir çeşme inşâ ettirilsin deyü tenfiz vesâyasiyçün müdde‘i mezbûr Hacı Hasan Beye vasi-i muhtâr nasb ve ta‘yîn edip ol dahi vesâyet-i mezkûreyi ba‘de’l-kabûl mezbûr ‘Âişe Hanım musırran ‘ale’n-nihâ vefât etmekle biz bu husûsa bu vechle şâhidiz ve şehâdet ederiz.

Şâhid[Mühür]

Şâhid [mühür]

Sayfa: 79 Belge no: [80/3]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 4 Cemâziye'l-ahir sene [1]327 (24 Mayıs 1909)

Özet: Müdde'i-aleyh Hacı Rıfat Efendinin iddiası

Müdde'i 'aleyh Hacı Rıfat Efendi iddi'asında şahidân-ı merkûmân Mehmet Efendilerin usûl dâiresinde tezkiye olunmalarını talep ve yalnız Mehmet bin Hacı Hasan bey müdde'i mûmâ-ileyhin sulbi oğlu bulunduğu cihetle şehâdet vâkı'ası pederinin işbu vasiyeti hakkında lehinde ise şer'an kabul edilmeyeceğinden lehinde medîd yohsa pederinin 'aleyhinde şehâdetimdir bu cihetinin şer'an fasl ve tatbîk edildikte icâb-ı şer'inin icrâsını talep ederim.

Vereseden Bahaaddin bey vekîli El-hacc Rıfat [İmza]

Sayfa: 79 Belge no: [80/4]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 4 Cemâziye'l-ahir sene [1]327 (24 Mayıs 1909)

Özet: Müddei ve vasi olan Hacı Hasan Bey'in cevabı

Müdde'i vasi-i mezbûr Hacı Hasan Bey cevâbında tereke-i müteveffiye ben dahi vâris bulunduğum cihetle sulbi oğlum Mehmet Efendinin şehâdet vak'ası lehimde olmayıp ancak 'aleyhimde olmakla şer'an makbûl olduğu 'arz ederim.

Müdde'i vasi Hattâtzâde El-hacc Hasan

Sayfa: 79 Belge no: [80/5]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 4 Cemâziye'l-ahir sene [1]327 (24 Mayıs 1909)

Özet: Vefat eden kadının malının sülünü bi'l-ifrâz vasi-i merkûm Hacı Hasan Bey'e edâ ve teslimine müekkileme izâfetle vekîl-i merkûm Hacı Rıfat Efendiye tenbîh olundu

[Der-kenâr] Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Sabuni Mahallesi İmâmı Mehmet Efendi ibn ‘Ali ve muhtârı Bostancı Ahmet ibn Mehmet ve Ahi Hacı Murâd Mahallesi İmamı Hacı Ahmet Efendi ibn ‘Osmân ve muhtârı Hacı İsmail ibn Hacı Bekir nâm kimesnelerinden bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba‘de ‘İmâret Mahallesinden İsmail Efendi ibn Mehmet ve Hacı Murâd Mahallesinden Hâfız Ahmet Efendi ibn Hasan nâm kimesnelere ‘alenen lede’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye ‘âdil ve makbûlû’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mücebince müdde‘i merkûm Hacı Hasan beyin hayâtına ba‘de’l-hükm müteveffiyeye-i mezbûrenin malının sülünü bi’l-ifrâz vasi-i merkûm Hacı Hasan Beye edâ ve teslim müekkilime izâfetle vekîl-i merkûm Hacı Rıfat Efendiye tenbîh olundu. Fi 23 Cemâziye’l-ahir sene [1]327

Nâib [İmza]

Sayfa: 80 **Belge no:** [81/2]

Konusu: Borç

Tarihi: Fi 10 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (30 Mayıs 1909)

Özet: Ankara’ya tâbi‘ Beybâzarı Kazâsının Beylik çiftliği sakinlerinden olup Ankara’nın Karaoğlan Karyesinde Hancı Celâl Ağa hânında misâfir ve mukîm Musâ oğlu Hasan’ın vefat eden büyük oğlu Hüseyin’e borcu olan Şükriye Mahallesinden ‘Ali ibn Velieddin’den alacağıın talebi

Medine-i Ankara’ya tâbi‘ Beybâzarı Kazâsının Beylik çiftliği sükkânlarından olup el-hâletü hazîhi medine-i Ankara’nın Karaoğlan Karyesinde Hancı Celâl Ağa hânında misâfir ve mukîm Musâ oğlu Hasan ibn’l-merkûm Musâ medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enver de Şükriye Mahallesinden ‘Ali ibn Velieddin muvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm eder ki çiftlik-i mezkûre ahâlisinden olup târih-i zabıttan üç sene mukaddem maktûlen vefât eden sulbi kebir oğlu Hüseyin’in verâseti benimle hâzır-ı bi’l-meclis zevcesi Hava binti Abullah’a münhasıra olup ve mesele-i mirâsımız dört sehîmden olup sihâm-ı mezkûreden üç bana ve bir sehîmi zevce-i mezbûre Hava’ya isâbet etme müteveffâ-yı merkûmun hayâtında cihet-i karz-ı şer‘iden mezbûr ‘Ali zimmetinde on altı guruş alacak hakkı olup meblağ-ı mezbûru kable’l-ahz ve’l-istifâ vefât etmekle suâl olup meblağ-ı mezbûru mesele-i mirâsımız vechle tarafıma teslim tenbîh

olunmasını talep ederim deyü da'vâ müdde'î 'aleyh 'Ali cevâbında müteveffâ-yı merkûm cihet-i karz-ı şer'iden zimmetinde on altı guruş deyni olduğunu ikrâr ma'âdâ müdde'î mezbûrun ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsını külliyen inkâr eyledi.

Müdde'î 'aleyh

Müdde'îye [parmak izi]

Müdde' [mühür]

81/2 Beyâna havâle olundu Fi 10

Hâkimü'ş-şer' Mustafa Na'im

Sayfa: 80 **Belge no:** [81/3]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 11 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (31 Mayıs 1909)

Özet: Beybazarı Kazâsının Güzerzâde Mahallesinden Dede Korkut oğlu Mehmet Çavuş ibn Hüseyin'in başka vâris olmadığı hakkındaki beyanı

Beybazarı Kazâsının Güzerzâde Mahallesinden Dede Korkut oğlu Mehmet Çavuş ibn Hüseyin nâm kimesne li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukda Kazâ-i mezkûrun Beylik çiftliği sâkinlerinden olup asâkir-i şâhâne de iken maktûlen vefât eden Musâ oğlu Hüseyin'in verâseti zevcesi Hava binti Abdullah ile işbu müdde'î Musâ oğlu Hasan'a münhasıra olup müteveffâ-yı merkûmun bunlardan başka vâris-i ma'rûf ve terekesine müstehak aheri olduğu ma'lûmum değildir bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Sayfa: 81 **Belge no:** [82/1]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 11 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (31 Mayıs 1909)

Özet: Beybazarı Kazâsının Gülkara Karyesinden Mehmet ibn Ahmet'in başka vârisi olmadığı beyanı

Beybazarı Kazâsının Gülkara Karyesinden Mehmet ibn Ahmet nâm kimesne liecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzır olup istişhâd olundukta Kazâ-i mezkûrun Beğlik çiftliğı sâkinlerinden iken bundan üç sene mukaddem maktûlen vefât eden Musâ oğlu Hüseyin’in verâseti babası işbu müdde‘i Musâ oğlu Hasan ile zevcesi Hava binti Abdullah’a münhasıra olup müteveffâ-yı merkûmun bunlardan başka vârisi ve terekesini müstehak aheri olduğu ma‘lûmumuz değildir ben bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Parmak izi]

İşbu parmak işâret şâhid-i merkûmun olduğunu tasdik ederim

Abdullah Usta [Mühür]

Sayfa: 81 **Belge no:** [82/2]

Konusu: Borç davası evrak talebi

Tarihi: Fi 11 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (31 Mayıs 1909)

zet: Şahitlerden gerekli olan evrakların talebi

İstimâ‘olunan şâhidân-ı merkûmân mensûb oldukları mahalleleri tarafından bâ-varaka-i mestûre meclle-i celîlenin bin yedi yüz on yedinci maddesini tatbiken tezkiyeleri icrâ oluna.

Hâkim’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 81 **Belge no:** [82/3]

Konusu: Miras

Tarihi: Fi 12 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (1 Haziran 1909)

zet: Hasan’ın verasetine on altı guruş mesele-i mirâsları üzere müdde‘i merkûm Hasan’a edâ ve teslim müdde‘i ‘aleyh-i mezbûr ‘Ali’ye tenbîh olundu.

Şâhidân-ı merkûmân evvelâ mensûb oldukları Beybazarı Kazâsı Tahsildârı Hasan Efendi ibn ‘Ali Çavuş Kazâ-i mezkûr piyâde onbaşısı Hüseyin bin Sâlih nâm kimesnelere bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba‘de Beybazar Kazâsının Ak Hoca Mahallesinden Musâ oğlu

İsmail ibn Hüseyin ve Ömer oğlu Mahallesinden İbrâhim oğlu Hasan ibn Sâlih nâm kimesnelerden ‘alenen lede’t-ta’dil ve’t-tezkiye ‘âdil ve makbûlü’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mücebince müdde‘i-i merkûm Hasan’ın verasetine ba‘de’l-hükm meblağ-ı müdde‘âya on altı gurus mesele-i mirâsları vechle müdde‘i merkûm Hasan’a edâ ve teslim müdde‘i ‘aleyh-i mezbûr ‘Ali’ye tenbîh olundu.

Hâkimü’ş-şer‘ Mustafa Na‘im

Sayfa: 82 Belge no: [83/1]

Konusu: Veraset

Tarihi: Fi Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (Haziran 1909)

Özet: Aslen Sivâs Vilâyet dâhilinde Tokad Sancağına bağlı Zile Kasabası köylerinden İsâ Kebir Köyü ahâlisinden ve Çerkeslerden olup Ankara’nın Taş hânda misâfireten mukîm Kılıçzâde Hamza bey ibn Ahmet mahkeme de Hacı Bayrâm Mahallesinde sâkin iken bundan bundan önce çocuksuz vefât eden jandarma çavuşluğunda müstahdem Eyüb nâm-ı diğēr Şâkir Çavuş ibn Mustafa kölesi olup verasetinin tarafına verilmesi talebi

‘An-Asl Sivâs Vilâyet-i celîlesi dâhilinde Tokad Sancağına mülhak Zile Kasabası kurâlarından İsâ Kebir Karyesi ahâlisinden ve Çerâkiseden olup el-hâletü hazîhi medine-i Ankara’nın Taş hânda misâfireten mukîm Kılıçzâde Hamza bey ibn Ahmet zikr-i âti müteveffânın ez-gayr-ı rub‘ sülûse erbâğı cânib-i beytû’l-mâla ‘âid olmak üzere bi’l-emâne ve bi’l-me’mûriye vazû’l-yed olan vilâyet-i celîle defterdârı Sa‘âdetlü İsmail Zihni Beyefendi tarafından müressel ve kıbel-i şer‘den husûs-ı re’y kılınan vekîl-i muhâsebe-i vilâyet ketebesinden Rif‘atlı Sâlih Efendi ibn Saadullah muvâcehesinde Ankara Vilâyeti Eytâm müdürü Hacı Ethem Efendi ibn Mehmet Efendi hâzır olduğı halde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edip Çerâkis-i merkûmeden olup medine-i Ankara’nın Hacı Bayrâm Mahallesinde sâkin iken bundan akdem bilâ-veled vefât eden jandarma çavuşluğunda müstahdem Eyüb nâm-ı diğēr Şâkir Çavuş ibn Mustafa ‘abd-ı memlûküm iken malımdan olarak işbu târîh-ı zabıttan yirmi sene mukaddem azâd ve ‘itâk edip mu’takım olduğı ve verâsetini zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatıma binti Mehmet ile min-cihetü’l-velâye bana münhasıra olduğı sâlefü’z-zikr Zile Kazâsı mahkeme-i şer‘iyyesinden ber-nehc-i şer‘i sâbit ve verasetine hükm-i şer‘i lâhık olduğı nâtik balâsı cânib-i celîl-i fetvâhânedan Fi 9 Rebiü’l-ahir sene 1327 târîhli

fetvâhâne-i celîleleri Fi 3 Cemâziye'l-ahir sene [1]327 musaddık bir kıt'a hüccet-i şer'ie nâtik olduğu üzere murisim müteveffâ-yı mezbûrun ma'rîfet-i şer'le tahrîr edilen emvâl-i menkûle esmânıyla akârının ez-gayr-ı rub' sülûse erbâğı bana teslime tenbîh olunması matlûbumdur deyü me'âli takriri meşrûhuna mutâbık bir kıt'a hüccet-i şer'iyeyi ibrâzıyla ba'de'd-da'vâ mâ-suâl vekîl-i müressel-i mezbûr Sâlih Efendi dahi cevâbında tereke-i müteveffâ-yı mezbûre bi'l-emâne ve bi'l-me'mûriye vâzû'l-yedini ikrâr-ı mâ'adâ müdde-i mezbûrun ber-vech-i muharrer verâset müdde'âsını külliyyen inkâr eyledi.

[Der-kenâr] ' 'olan iki bin sekiz yüz yirmi iki guruş otuz para ile [müdde'i]'

Eytâm Müdür [Mühür]

Beytü'l-mâl me'mûru [mühür]

Müdde'i [Mühür]

Sayfa: 82 **Belge no:** [83/2]

Konusu: Veraset

Tarihi: Tarihsiz

Özet: Vefat eden şahsın terekesinin değeri olan iki bin sekiz yüz yirmi iki guruş otuz paranın ve emvâl-i gayr-ı menkûlenin 4/1'i eşi Fatıma ve 3/1i Hamza Beye müekkili müşârun-ileyh İsmail Zühdü Beye izâfetle vekili Sâlih Efendi mezbûr Hamza Beye hâl'en edâ ve 152eslime tenbîh olundu.

Hükmü fi 3 Rebiü'l-ahir sene [1]327 târihli hüccet-i musaddıka ba'de'l-mutâla'a mecelle-i celîlenin bin sekiz yüz on dördüncü ve bin sekiz yüz birinci maddeleri hümlerine bilâ-beyyine mazmunuyla 'amel ve hükm olur senedât kaviyye-i mu'tebereden ma'dûd bulunduğuna binâen bu surette müdde'i mezbûr Hamza Bey müteveffâ-yı mezbûr Şâkir Çavûşun min-cihetü'l-velâye vârisi olduğu ba'de't-tahakkuk-ı şer'iyeye müteveffâ-yı mezbûr Şâkir Çavuşun Ankara vilâyet merkez mahkeme-i şer'iyyesi ma'rifeti ve eytâm müdürü Hacı Ethem Efendi hâzır olduğu halde cânib-i vâlâ-yı defterdâriden müressel ve kıbel-i şer'i enverden 152esli-ı re'y kılınan muhâsebe-i vilâyet hulefâsından Rif'âtlü Sâlih Efendi bi'l-me'mûriye hâzır bulunduğu halde ber-müceb-i edâ tahrîr olunan terekesi esmânı iki bin sekiz yüz yirmi iki guruş otuz para ile emvâl-i gayr-ı menkûlesinin rub'u müteveffâ-yı mezbûrun

zevcesi Fatıma Hatûna ve selâse erbâğı müdde‘i mezbûr Hamza Beye bi-hükmü‘l-ferâiz ‘âid ve râci bulunmakla müceble tereke-i müteveffâ-yı mezbûrun esmânı olan mezkûr iki bin sekiz yüz yirmi iki guruş otuz paranın ve emvâl-i gayr-ı menkûlenin ber-vech-i muharrer rub‘ı zevce-i mezbûre Fatıma ve selâse erbâğı bi‘l-velâye müdde‘i mezbûr Hamza Beye müekkili müşârun-ileyh İsmail Zühdü Beye izâfetl vekîl-i mezbûr Sâlih Efendi ‘ala-mûceb-i ikrâr ve i‘tirâfa müdde‘i mezbûr Hamza Beye hâl‘en edâ ve 153eslime tenbîh olundu.

Hâkimü‘ş-şer Mustafa Na‘im

Sayfa: 84 **Belge no:** [85/1]

Konusu: Alacak Verecek

Tarihi: Fi 15 Cemâziye‘l-evvel sene 1327 (4 Haziran 1909)

Özet: Ankara‘nın Erzurum Mahallesinden Hava bin Mehmet oğlu Mehmetin babasından malı olmayı Erzurum Mahallesinden Çıplakoğlu (Cablakoğlu) İbrâhim ibn Süleyman‘ın hanesinde çalışmak üzere kiralınması

Medine-i Ankara‘nın Erzurum Mahallesinden olup zâtı Papani Mahallesinden Hacı Esad Ağa ibn Ömer Efendi ve Mukaddem Mahallesinden Muýtâb oğlu Kâsım ibn Mustafa ta‘rifleriyle mu‘arrefe Bostancı oğlu kerimesi Hava bin Mehmet Medine-i mezbûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i-i şerîf-i enver de Erzurum Mahallesinden Çıplakoğlu (Cablakoğlu) İbrâhim ibn Süleyman mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani‘l-merâm edip sulbi sağır oğlu olup üç yaşında Mehmet‘in babası müteveffâ Mehmet‘ten mevrûs mâlı olmayıp emr-i i‘âşesinde müşkilât görmekte olduğundan işbu hâzır-ı bi‘l-meclis İbrâhim Ağanın hânesinde hidmet etmek üzere ‘aded şuhûr-ı miktâr etmeksizin şehri beş guruş ücretle merkûm İbrâhim Ağaya icâr ve teslim olduğu istihbâr ve tesellüm bedeli icârından dahi terâküm edecek mebâliğ sağıre-i mezbûrenin nafaka ve kisve bahasına sarfa me‘zûn eyledim dedikde ol dahi mezbûre Hava‘nın cem‘i kelimât-ı meşrûhasını tav‘i‘ân tasdik ve câhen kabul etmeğe gıbbe‘t-tasdik şer‘an ma‘-vaki‘ bi‘-taleb ketb olundu.

Müstâcir [Parmak izi]

Müdde‘i [Parmak izi]

Mu‘arref El-hacc Esad [İmza]

Mu'arref [Mühür]

Hava ve Müstâcir İbrâhim Ağanın parmaklaro

İşbu takrîr huzûr-ı şer' de istimâ' olunmuş olduğunu tasdik ederiz

Vekîl-i nâib [İmzâ]

Sayfa: 85 Belge no: [86/1]

Konusu: Borç

Tarihi: Fi 17 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (6 Haziran 1909)

Özet: Aslen Balâ Kazâsının Kılıçlar Karyesinden olup Ankara'nın Sabuni Mahallesi misâfireten mukim Sekman oğlu kerimesi Nesibe, Ankara'nın Sarraç Sinân Mahallesi ahâlisinden Çukur oğlu Satılmış ibn Hasan'ın, Yemende vefat eden eşi Hüseyine olan borcunun kendisine verilmesi talebi

'An-asl Balâ Kazâsının Kılıçlar Karyesinden olup el-hâletü hazîhi medine-i Ankara'nın Sabuni Mahallesi misâfireten mukim Sekman oğlu kerimesi Nesibe tarafından zikr-i âti husûs taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ikâme ve istimâ'-i şühûd ve tahlif-i hasma vekîl-i müseccil-i şer'isi medine-i Ankara'nın Behlül Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'-i Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni milletinden Cece oğlu Agob Efendi veled-i Ohannes medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enver de medine-i Ankara'nın Sarraç Sinân Mahallesi ahâlisinden Çukur oğlu Satılmış ibn Hasan muvacehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip müekkilem Hüseyin'in zevc-i dahli olup bundan akdem Yemen vilâyet-i celîlesinin Hadire Sancağında bilâ-veled vefât eden Rumeli ve Tatar muhâcirlerinden Mehmet bin Mehmet 'Ali'nin verâseti müekkilem ile beytü'l-mâl'a 'âid olup ve mesele-i mirâsları dört sehinden olup sihâm-ı mezkûreden bir sehmi müekkileme bâki üç sehmi beytü'l-mala isâbet etmekle müteveffâ-yı merkûm Mehmet'in hayâtında cihet-i karz-ı şer'iden merkûm Satılmış zimmetinde doksan beş guruş alacak hakkı olup meblağ-ı mezbûru kibelî'l-ahz ve'l-istifâ vefât edip meblağ mezkûr doksan beş guruştan mesele-i mirâsı olan yirmi üç guruş yirmi altı parayı müekkileme izâfetle tarafıma teslimi tenbîh olunması matlûbumdur deyü da'vâ müdde'i 'aleyh merkûm Satılmış cevâbında müteveffâ-yı merkûm Mehmet'e hayâtında cihet-i karz-ı şer'iden zimmetinde doksan beş guruş deyni olduğu ikrâr-ı

ma'âda vekîl-i mezbûr Agob Efendinin müekkillesi Nesibe'nin zevce Tatar Mehmet'in ber-
vech-i muharrer vefâtını inkâr eyledi.

Müdde'î 'aleyh [Mühür]

Müdde'î vekîli Agob [imza]

86/2 Husûs-ı mezkûr hakkında beyâna havâle olundu. Vekîl-i Nâib [İmza]

Hacı Arab Mahallesinden 'İzzet ibn Mehmet

Çeşme Mahallesinden 'Osmân bin Hüseyin

Bunlardan Başka şâhidim yoktur

Müdde'î vekîli Agob [İmzâ]

Sayfa: 86 Belge no: [87/1]

Konusu: Borç davası şahid Beyanı

Tarihi: Fi 19 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (11 Haziran 1909)

Özet: Hacı Arab Mahallesinden Nalbant İzzet ibn Mehmet'in vefât hakkındaki beyânı

Hacı Arab Mahallesinden Nalbant İzzet ibn Mehmet nâm kimesne li-ecli's-şehâde
meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta Yemen vilâyet-i celîlesinin Hadire süvâri alâyının
birinci bölümünde istihdâm olunmakta iken hücreye erzâk götürmek zere Zile Kazâsına varıp
orada bir gece oturup mezkûr Zile Kazâsının Kılıçları Tatar Mehmet'i hastahânedeki keyifsiz
olduğunu görüp ferdâsı günü merkûm Tatar Mehmet Zile Kazâsı hastahânedeki vefât ederek
cenâzesini mezkûr hastahâne yanında kartına mevki'â badermiş olduklarını gördüm ben bu
husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Sayfa: 86 Belge no: [87/2]

Konusu: Borç davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 19 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (11 Haziran 1909)

Özet: Çeşme Mahallesinden 'Osmân ibn Hüseyin'in konu hakkındaki beyanı

Çeşme Mahallesinden ‘Osmân ibn Hüseyin nam kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip istişhâd olundukta Yemen vilâyet-i celîlesinin Zile Kazâsında piyâde elli ikinci alâynın birinci taburunun üçüncü bölük dördüncü on başısı olup hizmet-i ‘askeriye mi ifâda iken Kılıçlar Karyeli Tatar Mehmet Hadire Sancağında hizmet-i ‘askeriyesi ifâda iken merkûm Tatar Hadid’den firâr ederek Zile Kazâsına gelip keyifsiz olarak Hastahâneye gönderilip mezkûr hastahâne de vefât ederek cenâzesi kartına mevki‘â badermiş olduklarını gördüm ben bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Mühür]

Sayfa: 86 Belge no: [87/3]

Konusu: Belge temini

Tarihi: Fi 19 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (8 Haziran 1909)

Özet: Şahitlerden istenilen belgelerin getirilmesi

İstimâ‘ olunan şâhidân-ı merkûman evvelâ mensûb oldukları mahallerden ba-varaka-i mestûre mecellenin bin yedi yüz on yedinci maddesine tatbiken tezkiyeleri icrâ oluna.

Vekîl-i nâib [imzâ]

Sayfa: 86 Belge no: [87/4]

Konusu: Borç davası hükmün kararı

Tarihi: Fi 21 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (10 Haziran 1909)

Özet: Tatar Mehmet’in vefatından sonra doksan beş guruşun 4/1 i olan otuz bir guruş yirmi altı para müddeiye-i mezbureye izafetle vekili Agob Efendiye teslimi hususunda Satılmış’a tenbih edilmiştir

Şâhidân-ı merkûmân ba-varaka-i mestûre sırren ve ‘alenen lede’t-ta’dîl ve’t-tezkîye ‘âdil ve makbûşü’ş-şehâde oldukları ihbâr ve iş‘âr olunmağın mücebince vekîl-i mezbûrun müekkile nesebiyenin zevc-i dâhili Tatar Mehmet’in vefatına ba‘de’l-hükm meblağ-ı

müdde'âya doksan beş guruşun rub'u olan otuz bir guruş yirmi altı para müdde'îye-i mezbûreye izâfetle vekîl-i mezbûr Agob Efendiye teslîme müdde'î 'aleyh mezbûr Satılmış'a tenbîh olundu.

Vekîl-i nâib-i Ankara [imzâ]

Sayfa: 87 Belge no: [88/1]

Konusu: İhtilaf

Tarihi: Fi 22 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (11 Haziran 1909)

Özet: Medine-i Ankara'ya tâbi' Zir Nâhiyesinin Şehid 'Ali Karyesinden İmamoğlu Mustafa ibn Ahmet ile Kadiri Şeyhi Abdullah ibn Mehmet arasındaki hayvan davası

Medine-i Ankara'ya tâbi' Zir Nâhiyesinin Şehid 'Ali Karyesinden İmamoğlu Mustafa ibn Ahmet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyyesinden ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enver de zikr-i âti bir re's merkebe vaz'u'l-yed olan Kadiri Şeyhi Abdullah ibn Mehmet muvâcehesinde Cenâz Nuri ibn Mustafa hâzır olduğu halde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edip işbu meclis-i şer'îde mu'âyene ve müşâhede olunan altı yaşından kır renkli erkek merkeb kapumda mâl ve mülküm olan boz renkli ve merkebirden nitâc'en hâsıl mâlım iken mezkûr merkebi bundan on mâh mukaddem Ahi Mesud Çiftliğinde Kazâ'en zâyi' edip el-haletü hazihi mezkûr merkebi Şeyh Abdullah yedinde bulmamla suâl olunup tarafıma teslimini bi'l-istihkâk talep ederim deyü da'vâ müdde'î 'aleyh Şeyh Abdullah cevâbında kır renkli erkek merkebi bundan iki mâh mukaddem Pazar mevki'de Cenâb esnafından işbu hâzır-ı bi'l-meclis Nuri ağadan yüz yirmi iki buçuk guruş semen mukâbilinde iştirâ edip ol-vechle mezkûr merkeb şirâ'en mâlım olmakla müdde'î Mustafa'nın ber-vech-i muharrer nitâcen mâlım olduğunu inkâr ve hâzır mezbûr Nuri ağa lede'l-isticvâb işbu müdde'î Mustafa'nın altı yaşında ve kır renkli deyü iddi'â eylediği merkeb ancak dört yaşında sıçan tüylü olup mezkûr erkek merkebi Pazar me'kinde Ermeni milletinden gâib-i 'ani'l-meclis Hâmil nâm kimesneden yüz on dört guruşa İbrâhim Çavuş ile birlikte iştirâ edip bi'l-ahire mezkûr merkebi Şeyh Abdullah'a yüz yirmi iki buçuk guruşa bey' eylediği beyân ma'âdâ inkâr eyledi .

Hâzır-ı mezbûr Nuri [Mühür]

Müdde'î 'aleyh

Müdde‘i [parmak izi]

İşbu Parmak işâreti müdde‘i ve müdde‘i ‘aleyhin parmak işâreti olduğunu tasdîk ederim.

Genegi Mahallesinden Ayaşlı Mehmet İbn Mehmet [Mühür]

88/2 [Şuhudü’l-hâl]

Şehid ‘Ali Karyesinden Mehmet ibn ‘Abidin

Karye-i mezkûreden İmâmoğlu Abdullah

Karye-i mezkûreden Hâfız Mustafa

Karye-i mezkûreden Katırcı Hasan

Bunlardan başka şâhidim yoktur

Müdde‘i [Mühür]

Sayfa: 87 Belge no: [88/3]

Konusu: Merkeb davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 22 Cemâziye’l-evvel sene [1]327 (11 Haziran 1909)

Özet: Direkli Mahallesinden İmâm Abdullah ibn Mustafa’nın Ahi Mesud çiftliğinde korucu olduğu hakkındaki beyânı

Direkli Mahallesinden İmâm Abdullah ibn Mustafa nâm kimesne li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelip istişhâd olundukta işbu meclis-i şer‘de mu‘âyene ve müşâhede eylediği boz renkli kır meyyâl bir re’s erkek merkeb ben Ahi Mesud çiftliğinde korucu olduğum esnada mezkûr merkebi şehriye ve Sincan Karyesine gitmek üzere müdde‘i merkûm Mustafa birkaç def‘a aldığımdan ...(silik) müdde‘i merkûmun malı olduğunu bilirim fakat nitâcen ve şirâ‘en olduğunu bilmem ve yaşını dahi kaç yaşında olduğunu bilmem bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Parmak izi]

İşbu parmak merkûmun olduğunu tasdik ederim

Sayfa: 88 Belge no: [89/1]

Konusu: Merkeb davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 22 Rebiü'l-ahir Sene [1]327 (13 Mayıs 1909)

Özet: Şehid 'Ali Karyesinden Mehmet İbn Abidin'in konu hakkındaki beyanı

Şehid 'Ali Karyesinden Mehmet İbn Abidin nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzır olup istişhâd olundukta işbu meclis-i şer'de mu'âyene ve müşâhede eylediğim kır renkli ve kaç yaşında olduğunu bilmem bir re's merkeb müdde'i Mustafa kapısında mâlı olan boz renkli merkebinden hâsıl nitâcen mâlı olduğunu bilirim ben bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim.

Şâhid [Parmak izi]

İşbu parmak işâreti müşâhidim merkûmun parmak işâreti olduğunu tasdik ederim.

Hacı Musâ Mahallesinden Cabı Kerim [Mühür]

Sayfa: 88 Belge no: [89/2]

Konusu: Merkeb davası şahit beyanı

Tarihi: Fi 22 Cemâziye'l-evvel sene [1]327 (11 Haziran 1909)

Özet: Direkli Mahallesinden İmâmoğlu Abdullah ibn Mustafa'nın merkeb davası beyanı

Direkli Mahallesinden İmâmoğlu Abdullah ibn Mustafa nâm kimesne li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e gelip istişhâd olundukta işbu meclis-i şer'de mu'âyene ve müşâhede eylediğim boz renkli kıra meyyâl ve kaç yaşında olduğunu bilmem bir re's merkebe ben Ahi Mesud çiftliğinden korucu olduğum esnâda mezkûr merkebi müdde'i merkûmdan şehre ve Sincan Karyesine gitmek üzere müdde'i merkûmdan birkaç def'a akdığım dan mezkûr merkebin kulağı kesik değil idi fakat müşâhede eylediğim merkeb müşâhibde li-ekl mezkûre merkeb şirâ'en ve nitâc'en dahi mâlı olduğumu bilmem ben bu husûsa bu vechle şâhidim ve şehâdet ederim. Şâhid [Parmak izi] Abdullah

Belge no: [90/1] [Boş sayfa]

Konusu: Davalı ve davacı cedveli

Numero	Sahife	Müdde'i	Müdde'i 'Aleyh	Nev'i da'vâ	Mülâhâzât
1	1	Yalıncağ Mütevellişi Abdurrahim	Mütevelliye Kâmile	it'âm-ı ta'âm ve tahmîş	
5	5	Attarbâşı kerimesi	Müteveffâ Hasan Efendi vereseşi	İki yüz yetmiş lira	i'lâmı tanzîm edilmiştir
7	7	Kattani Mahallesinden Halime	Kalecikli Kâmil	Mehr-i mü'eccel ile eşyâ	Tarafeynin ifâdeleri zabt olunarak netice bulmamıştır
9	11	Öksüzce Mahallesinden Feride'nin	Validesinin malından	Nafaka	Nafaka takdîr olunarak hücceti tanzîm edilmiştir
10	10	Abdullah kerimesi Hanım	Zevc Sabri	İbrâ	Hücceti tanzîm edilmiştir
12	12	Muhâcir Hüseyin	Zevcesi Meryem	Hukûk-ı zevciyete itâ'at	Hükm olunarak i'lâmı tanzîm edilmiştir
13	13	Yüzbaşı Halil	Piyâde onbaşı	Alacak	Tarafeynin

		ağa	Ahmed		ifâdeleri zabt olunarak
14	14	Saadeddin oğlu kâzım	ma'ârif kâtibi Mehmet Efendi	İsbât-1 verâset	İ'lâmı tanzîm edilmiştir.
20	20	Ayaşlı oğlu Hacı Ahmed	Abdurrâhmân kerimesi Hediye	Nikâh-1 evvel	Müdde'î ifâdesi zabt olunarak netice hâl olmamıştır
21	21	Hacı Musâ Mahallesinden Habibe	Susuzluoğlu İbrâhim	Nafaka	Nafaka hücceti tanzîm edilmiştir.
23	23	...(silik)	Eytâm müdür	İsbât-1 verâset	i'lâm tanzîm edilmiştir
24	24	Şerif Efendi damadı Hüseyin	Balıkhisârdan Sâlih bin Mustafa	Alacak	Müdde'î Hüseyin bilâ- beyyine mu'ârızâdan men' olundu
26	26	Baklacı Mahallesinden Sıdika	Kantarcı Hüseyin	Nikâh	Talâkına hükm
31	Genegi Mahallesinden İbrâhim	...[karalanmış]	...[karalanmış]		i'lâmı tanzîm edilmiştir
36	36	Şükriye Mahallesinden Abdullah	Muhâcir Abidin	İstihkâk	i'lâmı tanzîm edilmiştir

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Toplam 49 varak ve 92 sayfadan oluşan 1909 tarihli 458 numaralı Ankara Şer'iyye Sicili'nde tespiti yapılan 204 belgenin tasnif ve tahlili sonucunda aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır.

Ankara idari anlamda 1909 tarihinde Ankara Vilayetine bağlı bir merkez sancak şehridir. Bu tarihte kesin olmamakla birlikte Ankara Sancağında 10 kaza, 30 nahiye, 32 karye, 54 mahalle tespit edilmiştir.

Bu sicil, Ankara'da mahkemeye intikal eden çeşitli davalarla ilgili kararları, herhangi bir olayın kadı tarafından sonuca bağlanması istenen bir hususta, ilgililerin müracaatı üzerine tetkik edilen kayıtları konu almaktadır. Defter ağırlıklı olarak aile hukukuna dair kadı tarafından ilk elden kaydedilen mahkeme kayıtlarını içermektedir.

458 numaralı Ankara Şer'iyye Sicili'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi sonucunda anladığımız üzere bu defterde mahkemelerin boşanma davaları, nafaka, vasi tayini, mehir, veraset gibi konuları içerdiği görülmektedir. Mahkemeye katılan kişilerin ise oturduğu yer bilgileri, lakabı, mesleği gibi çeşitli bilgiler de verildiğinden o dönemin yerleşimi ve bölgenin toplum yapısı hakkında da malumat sahibi olmak mümkündür.

Defterde yer alan mahkeme kayıtlarında köy ve mahalle isimleri sayesinde bölgenin köy kent yerleşimine, memur ve meslek gruplarından halkın ekonomik uğraşlarına, unvan ve lakaplardan ise demografik yapısına dair nispeten önemli bilgilere ulaşılabilir.

İncelenen defterde bazı eşya isimleri ve o günkü fiyatları guruş cinsinden mahkeme kayıtlarına yansımış buda dönemin ticari faaliyetlerine yine nispeten ışık tutmaktadır. Ayrıca 458 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili, ağırlıklı olarak Ankara özelinde bilgiler içermektedir. Bununla birlikte dönemin toplumunu yansıması, Osmanlı devletinin o dönemdeki sosyal yapısı hakkında da aydınlatıcı bilgiler vermesi açısından da önemlidir.

KAYNAKÇA

CB. Devlet Arşivleri Başkanlığı MSH.ŞSC.d. 458'nolu defter

Akgündüz, A. (1990). **Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri**, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, C. I-VIII, İstanbul.

Akgündüz, A.(1988). **Şer'iyyle Sicilleri**, C.I-II, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.

Akgündüz, A. (1990). **Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri**, C. 1, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul.

Akgündüz, A. (2000). "İ'lam", *DİA*, C. 22, İstanbul.

Aktaş, N. (1994). **Bulgaristan'daki Osmanlı Evrakı**, TTK, Ankara.

Arif, E. (2010). **İlkçağda Ankara**, TTK, Ankara.

Aydın, M.(1994). "Osmanlı'da Hukuk", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, (Ed. Ekmeleddin İhsanoğlu), İstanbul.

Aydın, M. (2002). "Osmanlı Hukuku'nun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler*, (Ed. Kemal Çiçek- Salim Koca) C. 10, Ankara.

Aydın, M. (2019). **Türk Hukuk Tarihi**, Beta Basım Yayınevi, İstanbul.

Aydın, S. (2005). **Küçük Asya'nın Bin Yüzü**, Dost Kitabevi, Ankara.

Barkan, Ö.(1945). "Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat ve Müesseselerinin Şer'iliği Meselesi", *İÜHF*, C. XI, s. 3-4, İstanbul.

Barkan, Ö.(1993). "Kanûn-nâme", *DİA*, C. VI, İstanbul.

Barkan, Ö.(1943). **XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları**, İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Bayındır, A.(1986). **İslam Muhakeme Hukuku: Osmanlı Devri Uygulaması**, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul.

Baykara, T.(2012). "Bir Selçuklu Şehri Olarak Ankara", *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*.

- Beşirli, M.(2005). **Orta Karadeniz Kentleri Tarihi, I, (1771-1853)**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.
- Cantek, F. (2012). **Cumhuriyetin Ütopyası: Ankara**, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara.
- Devellioğlu, F. (2007). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitapevi, Ankara.
- Duman, A. (2007). “Kadı Defterleri (Şer’iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevalarıve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi, **EKEV Akademi Dergisi**, Yıl: 11, S: 33.
- Erdoğan, A. (2008). **Osmanlı’da Ankara**, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara.
- Erdoğan, A. (2008). **Tarih İçinde Ankara**, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara.
- Genç, M. (2006). “Mukataa”, *DİA*, C. 31, İstanbul.
- Halil Cin, Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., C.I, Konya, 1989
- Hanılçe, M. (2013). **1812-1813 Tarihli (16 Numaralı) Tokat Şer’iyye Sicili’nin Transkripsiyolu Metin ve Değerlendirilmesi**, TTK, Ankara.
- Heyd, U. “Eski Osmanlı Hukukunda Kanun ve Şeriat”, *AÜİFD*, C. XXVI.
- İnalcık, H. (1958). “Osmanlı Hukukuna Giriş, Örfî- Sultanî Hukuk ve Fatih’in Kanunları”, *Ankara Üniversitesi SBFD*, C. XIII.
- İnalcık, H. (2016). **Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- İnalcık, H. (1988). “Adaletname” *DİA*, C. 1, İstanbul.
- Köprülü, M. (1993). ”Fıkıh”, *DİA*, C. IV, İstanbul.
- Köse, A. (2000). “İhtida”, *DİA*, C.21, İstanbul.
- Kütükoğlu M., *Buyruldu*, *DİA*, C. 6, 1992
- Mitchell, S. “Roma Dönemi’nde Ankyra: Epigrafik Kültür”, *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*.

- Necdet Gök, Osmanlı Diplomatasında Ferman ve Berat Arasında Benzerlik ve Farklar, OTAM, S. 11, Ankara, 2000.
- Oğuz, M. Akgündüz, A. (1998). “Hüccet”, *DİA*, C. 18, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (1982). “Osmanlı Devletinde Laiklik Hareketleri Üzerine”, *İstanbul Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (2001). “Kadı”, *DİA*, C. 24, İstanbul.
- Özaydın, A. (1991). “Ankara”, *DİA*, C. 3, İstanbul.
- Özbilgen, E. (1985). **Osmanlı Hukuku’nun Yapısı**, Osmanlı Kültürü Araştırmaları, İstanbul.
- Özdemir, R. (1991). “Ankara”, *DİA*, C. 3.
- Özkan, T. “Seyahatnamelerde Ankara” *Tarihte Ankara Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*.
- Öztürk, S. (2001). “Kassam”, *DİA*, C. 24, İstanbul.
- Pakalın, Z. (1993). **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. II, MEB, Ankara.
- Sargın H. (2012). **Antik Ankara**, Arkadaş Yayınevi, Ankara.
- Sertoğlu, M. (1986). **Osmanlı Tarihi Lügatı**, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Şen, M. (2000). “Osmanlı Hukukunun Yapısı”, *Yeni Türkiye Dergisi*, S. 31, Ankara.
- Uğur, Y. (2010). “Şer’iyye Sicilleri”, *DİA*, C.39, Ankara.
- Uzunçarşılı, İ. (1984). **Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı**, TTK, Ankara.
- Üçok, C. Mumcu, A. Bozkurt, G. (2019). **Türk Hukuk Tarihi**, Turhan Kitapevi, Ankara.
- Velidedeoğlu, H. (1940). “İslam Ülkelerinde Kanunlaştırma Hareketleri ve Bunun Batı Hukuk Sistemleriyle İlişkileri”, *Tanzimat I*, Ankara.
- Zafer Şık, **Osmanlı Arşivlerinde Tezkire**, Konya, Haziran 2020

تاریخ	مقدار	مشعر	نوع دعوی	مات																				
3	20			8																				
<p>مدینه انقده محمد بنه فطاف محوس ساکنه ندره و زان زب خطن اسدر محرکه رنو فیدیه موز جهنیش احمد مدینه مذکوره محکم ترجه سده معقود محوس عشرتیه انوره فیدیه جهنیش فطاف محوس امه جهنیش موز جهنیش اوز زب دعوی و تفریکلام ابوب رفوم کامن بیوز بیخونه مهرنوش و نیزر معلوم مهرنوشی تسیبیه زوج و انهم اولوب نیزر عدم جهنیش معاسترند خطولایه رفوم کامن تاریخ خطیه سکن ماه مقدم عرفیده استمال اولنا الفطاط طلادنه سراط اول دیوانی دفعه نکرادیدک منزله بی جفادوب اولوب مهرنوش ایکی طلادنه و طوقسی اولوب اوزرن فقره و معقود بیوز بیخونه مهرنوشی اب مالیده اولریم رفونک فصولی خطیه ایکی زیر خطیه جهنیش و نودن عمر هذ اوزن قیدن رفوم کامن بیوزی طرف نشیده امتناع ایدر اولریم سول اولوب بسیار حور مذکوره ان طرف نشیده اولریم و بوج مشا تاریخ خطیه سکن ماه مقدم نیزر جهنیش بیوز ای بیخونه مهرنوش تسیبیه زوجس اولریم و بوج مشا تاریخ خطیه سکن ماه مقدم نیزر ای بوجسوه نید نیزر به جهنیش ای دفعه سده ندره اصل اول دیوب اولوب نیزر بوجسوه طلدنه در دیوب طلادنه مشا اقرار لکمه نیزر بوجسوه ای بیخونه اولوب و بیخ مذکورن زخاف کوجسوه عادت بده اوزره جهنیش ای دیوب دفعه ماعل زباده ای بیخونه مشا اقرار ای دیوب (جهنیش)</p> <p>مهرنوش مهرنوش مهرنوش</p> <p>مهرنوش مهرنوش مهرنوش</p>																								
<p>21</p> <table border="0"> <tr> <td>فوق ماسه فسانه ایجه دفعه ایله فایده فسانه ای</td> <td>۱۰۰</td> </tr> <tr> <td>فایده حرقه ای قدره حرقه ای</td> <td>۱۴۰</td> </tr> <tr> <td>بون ایجه بون</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>بور ضاه ای دوستک بون ای بوز ایجه بون بون اقرار لکمه معین نیزر نسیم اییم</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>صام کلنی ای</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>قیاقیم حمانه ای مع فایده ای</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>صام حوس ای</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>فایده بوجسوه ای</td> <td>۱۰</td> </tr> <tr> <td>بازمه عدد ای</td> <td>۵۰</td> </tr> <tr> <td>۵۰۰</td> <td></td> </tr> </table> <p>اینا حرقه مذکوره موجود ای غنا سندی ایجه ای بیخونه مشا تاریخ خطیه اولریم خطیه ای</p>					فوق ماسه فسانه ایجه دفعه ایله فایده فسانه ای	۱۰۰	فایده حرقه ای قدره حرقه ای	۱۴۰	بون ایجه بون	۵۰	بور ضاه ای دوستک بون ای بوز ایجه بون بون اقرار لکمه معین نیزر نسیم اییم	۵۰	صام کلنی ای	۵۰	قیاقیم حمانه ای مع فایده ای	۵۰	صام حوس ای	۵۰	فایده بوجسوه ای	۱۰	بازمه عدد ای	۵۰	۵۰۰	
فوق ماسه فسانه ایجه دفعه ایله فایده فسانه ای	۱۰۰																							
فایده حرقه ای قدره حرقه ای	۱۴۰																							
بون ایجه بون	۵۰																							
بور ضاه ای دوستک بون ای بوز ایجه بون بون اقرار لکمه معین نیزر نسیم اییم	۵۰																							
صام کلنی ای	۵۰																							
قیاقیم حمانه ای مع فایده ای	۵۰																							
صام حوس ای	۵۰																							
فایده بوجسوه ای	۱۰																							
بازمه عدد ای	۵۰																							
۵۰۰																								

ÖZET: Ankara'nın Kattani Mahallesi sakinelerinden Ahmed kızı Halime'nin kendisini boşayan Kalecikli oğlu Kamil bin Hüseyin'de bulunan mehr-i mü'eccel ve fuzuli zabt ettiği mallarını talebi

49
10

مدینه الفکره محمدشاه بوریاچی موسی ساکن درنده و ذاق محمد افندی و عوایه ولی نوبتیه بلای موفه جیه بنت
 عمر مدینه مذکوره محکم تر جوده معقود مجری شریف انورده مدینه مذکوره ملک جه موسی عده سده موسی ذاق
 ابیهم به نیتیه مواجهه سده اوزرینه دعوی و تقدر حکام ابدوب زبور ابیهم افندی یک بوز بختیه مرزومو
 و نیزده معلوم مرزومو مستغنی نسیریه زوج داخلیم فطهورک ذمنه نفقه و معقود مرزومو اوزریم
 عدت و منوت کتام کنده اوزریم معلوم اوزریم بالراضیه طلاقه اولوب اولوی شروع مقوره
 و جلد بی نیتیه مخطبه زبور ابیهم زوج مطلقه اولوب حضور ابیهم اید حال زوجیت نیزده قائم الیم
 فطهورک فرشته حاص و نیزده نوله بیانسه صیدانغ ضواحه مجوه کفانه مجرتیه سده اولوب نفقه و کسبه
 استاجناج اید محتاج اولدیفنده لدا کسول مجریه نیتیه قس ترعه مضار کافی نفقه فرضه و تقدر انفس
 معلوم و بدوعه ایدک مدینه حضور ابیهم افندی رضی صوابه مدینه حضوره جیه تک یک بوز بختیه
 مرزومو و نیزده معلوم مرزومو مستغنی نسیریه زوج مدینه لای الیمه تاریخ ضبطه اوج کونه مقدم حضوره
 جیه تک طبعه مرزومو اوزرینه و نفقه عدت و منوت کتامی دخی کنده اوزرینه اولوی اوزریم و طبعه لای الیمه
 اقراره حضوره احمد فرشته حاص و مدینه زبور جیه دره نوله صید اولدیفنده لدا اقراره تکمیل ذیل ضبط
 دعوی طرفیه تمیز اید لای الیمه ریح اولدیفنده
 مدینه
 مدینه
 مدینه

50

هله موسی محمدشاه موسی ذاق ابیهم افندی حالده و توف نامری اولد مدینه مذکوره مذکورده بوریاچی محمدشاه جیه
 محمد افندی مجری جه براد محمدشاه جه برادغ جه غرام کنه ریح زبور احمد فقه و کسوه لری اجموده بوم
 برزوسته اونه باره دوه شهر اوزریم جیه غزوسته نفقه قدر موقوف اولدیفنده ایشوز ذیل ضبطه اید
 و نیزده فقه ریح اولدیفنده
 مدینه
 مدینه
 مدینه

ÖZET: Ankara'nın Boryacı mahallesinde Habibe binti Ömer'in boşanmış eşi olan Hacı Musa Mahallesinden Susuzluoğlu İbrahim bin Feyzullah'ta bulunan eşyaları ve mehr-i mü'ccelinin talebi

